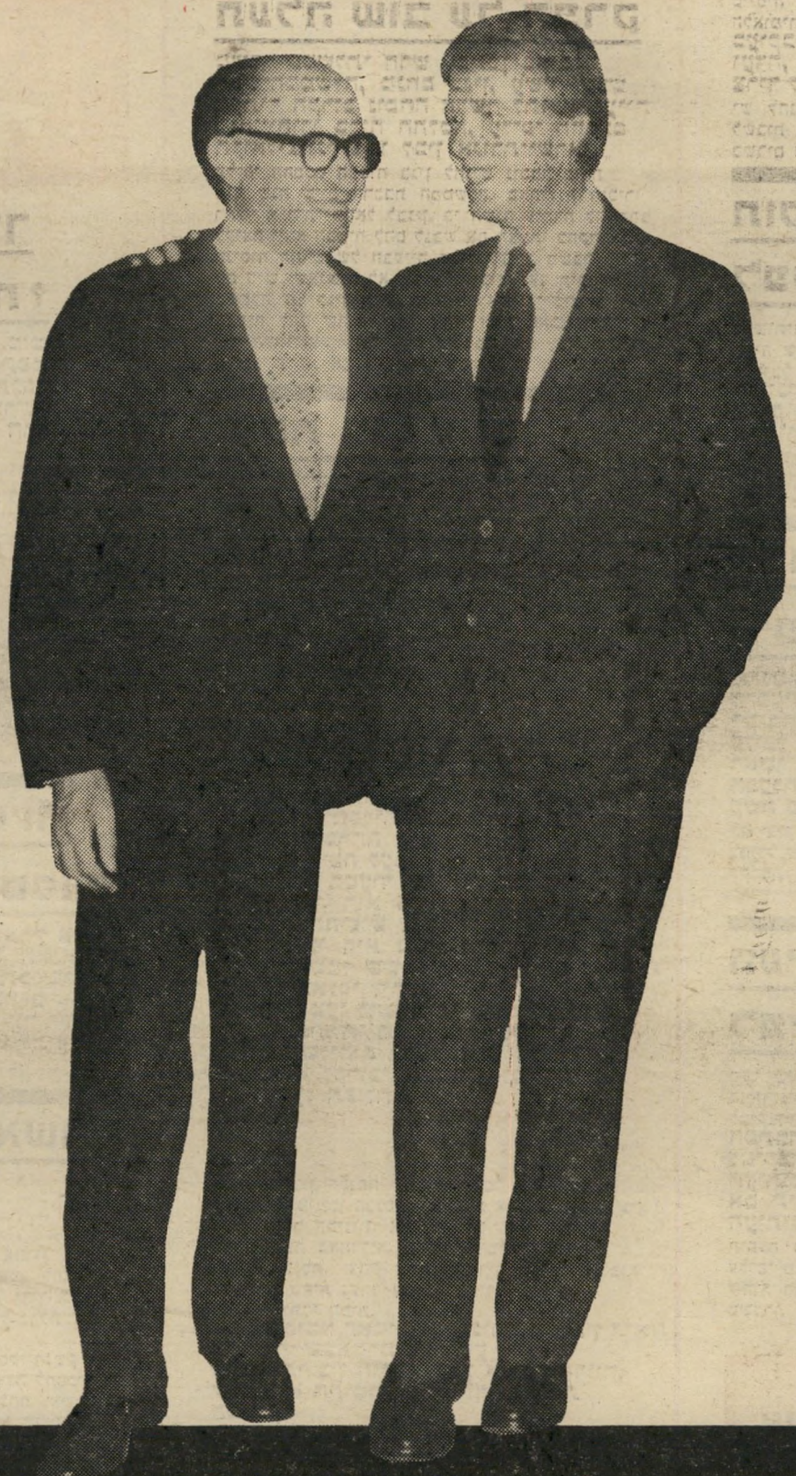
ח' אדר א' תשל"ח, 15.2.78 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 1

העולם הזה

אתמול:

טפיחה

על שכם

היום:

עכשיו

אגרוף

בפרצוף

בגין ריגר

את שאתה

דף תשקיף

מוטה גור - עורך

„ידיעות אחרונות"?

הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי („מוטה") גור, העומד לפרוש בחודש הבא מתפקידו ולהשתחרר מצה"ל, עשוי להתמנות בעורכו הראשי של הצהרון „ידיעות אחרונות", במקומו של הר"ר הרצי רוזנבלום, שיפרוש לגימלאות.

מוטה דחה הצעה שהוגשה לו על־ידי יו"ר מיפלגת העבודה, שמעון פרס, להצטרף לפעילות פוליטית במיסגרת המיפלגה. הוא הוצף בהצעות לתפקידים בכירים במשק הפרטי, בתחומי הייצור. אולם נראה שהוא עשוי בכל־זאת להכריע לטובת העיתונות ולקבל על עצמו את כתיבת המאמרים הראשיים ב־„ידיעות אחרונות".

למרות השמועות העקשניות שנפוצו בחוגי העיתונאים, על המשא־ומתן המתנהל בין בעלי העיתון לבין מוטה בכיוון זה, הכחיש גוף מוסמך, עורכו האחראי של העיתון ובעלי, את הידיעה. לטענת מוסמך הצטמצמו המגעים בין בעלי העיתון לבין מוטה רק לנושא המשך הוצאתם לאור של ספריו, בהוצאת־הספרים של העיתון.

צפוי ביקור אישיות

רמת־דרג מיוגוסלוויה

בעתיד הקרוב עומדת להגיע לארץ אישיות רמת־דרג הנמנית עם הממשל היוגוסלווי בבלגראד. בעיקבות מגעים המתקיימים בין נציגי ממשלת־ישראל לנציגים יוגוסלווים, תגיע האישיות לביקור רישמי בארץ על־פי החלטה של נשיא יוגוסלוויה, המרשל טיטו.

ברק יתבקש לאשר

מינוי קוליץ

היועץ־המישפטי־לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, התבקש על־ידי שר־הביטחון, עזר וייצמן, לחבר חוות־דעת מישפטית בדבר צירופו של ידיד השר ושותפו־לעסקים בעבר, דויד קוליץ, להנהלת מישרד־הביטחון.

קוליץ, הממשיך לנהל את סוכנות עיסקי־הנישק אלוב, שווייצמן מכר את מניותיו בה, כבר מונה לתפקיד זמני במישרד־הביטחון, כדובר המישלחת הישראלית לשיחות הוועדה הצבאית בקאהיר. אלא שלצורך זה הוא נדרש לשירות־מילואים.

עתה מבקש וייצמן למנות את קוליץ כממנ"ל מישרד־הביטחון לענייני רכש,

תנועת העולם הזה

בשל"י

מועצת התנועה תתכנס ביום החמישי, 23 בפברואר 1978, בבית בני־ברית, רח' קפלן, תל־אביב.

סדר־היום:

- דיווח על מועצת שלי.
- המצב הפנימי בשלי.
- דיון מדיני.

חברים שלא קיבלו הזמנות, מתבקשים לפנות למזכירות התנועה.

אולם התנאי של וייצמן הוא שקוליץ ימכור את סוכנות־הנשק שהוא ושהיועץ־המישפטי יאשר כי אין כל פסול במינוי.

שאלת „מיהו יהודי?"

תעלה שוב על הפרק

משבר ממשלתי חדש מסתמן באופק. ראש־הממשלה, מנחם בגין, עשוי לגבש בעתיד הקרוב נוסחה חדשה לתיקון בעיית מיהו־יהודי ברוח ההלכה, ע"פי ההסכם הקואליציוני בינו לבין אגודת־ישראל.

על־פי ההסכם הבטיח בגין להגיש נוסחה כזאת תוך שנה מיום הרכבת הממשלה. באחרונה הזכירו ראשי אגודת־ישראל לבגין, כי השנה עומדת להתקרב לקיצה והוא הבטיח להם לגבש את הצעתו בהקדם.

הניסוח החדש של הבעייה עלול לעורר משבר עם ד"ש, שאנשיה לא יוכלו להצביע בעד תיקון החוק בשאלה זו. בגין, טוענים אנשי אגודת־ישראל, הבטיח להם שהוא רואה בהם אחת מאבני־היסוד של הקואליציה. ובמיקרה של מחלוקת יעדיף אותם על־פני ד"ש, אם זו תאיים לפרוש מן הקואליציה.

כוסת בלי מיזגון

אחד ממרכזי הפעילות העיקריים של הכנסת עומד לצאת מכלל פעולה. הכוונה היא למיזגון הכנסת, שיעיור נוכחות הח"כים כי עזבה על שיעור נוכחותם במזיאה.

חוכרי מיזגון הכנסת עומדים להפר את החוזה שלהם עם מישכן הכנסת, ולהפסיק את פעולת המיזגון. טענת חוכרי המיזגון, אשר הובטח, היא כי הוא מפסיד בעת האחרונה מהפעלת המיזגון משום שיו"ר הכנסת, יצחק שמיר, מעדיף לערוך מסיבות מן הסוג שהיה נערך עד כה בתוך המישכן, מחוץ לכותלי הבית.

אולם הסיבה האמיתית לסגירת המיזגון היא העובדה שבאחרונה נתגלע סיכסוך מישפחתי בין הוכרט לבין אשתו, חדווה, שגם היא חתומה על החוזה כחוכרת המיזגון.

אחרי שהשניים לא הצליחו להגיע להסכם מי מהם ימשיך להפעיל את המיזגון, הוסכם ששניהם יפרשו.

מנהל סניף

„אל־על"

נחפס בהברחה

אחד ממנהלי הסניפים של „אל־על" בארצות־הברית נתפס באחרונה, בעת ניסיון־הברחה בנמל־התעופה בזוב. האיש ניסה לעבור עם חפצים במסדרון הירוק, המעיד כי אין לו עד מה להצהיר. הוא נתקל לביקורת המכס ובעת החיפוש שנערך בחפציו הסי תבר כי הוא ניסה להבריח חפצים וכלי־חשמל ששווי המכס עליהם מס־תכם באלפי לירות.

האיש טען להגנתו כי הצרורות שנת־פסו ברשותו הם מתנות שנשלחו על־ידי שליחים ישראלים בארצות־הברית לקרוביהם בארץ, וכי הוא לא ידע על תכולתם.

„אל־על" תפסיד

60 מיליון ל"י

אם אומנם תאלץ הממשלה את חברת אל־על להפסיק את טיסותיה הסדירות ואת טיסות האימונים של טייסיה בשבתות, עלול הדבר לגרום לחברת־התעופה הלאומית נזק שיסתכם בכ־60 מיליון ל"י בשנה.

בעיקבות דרישת השרים הדתיים הוקמה ועדה, שמתפקידה יהיה להחליט אם אכן צריך להפסיק את טיסות „אל־על" בשבתות.

יש להניח כי הממשלה תנסה לכפות על החברה לשבות בשבתות, וזאת עקב תמיכת ראש־הממשלה בשרים הדתיים.

חוקם חברה

לפסטיבל הזמר

ברשות־השידור הועלתה הצעה להקים חברה, שבה תהיה שותפת רשות־השידור, אשר תפיק בעתיד את פסטיבל הזמר.

הכוונה היא כי מלבד עצם הפקת הפסטיבל תפיק החברה תקליטים ומוצרי־לוואי הקשורים בפסטיבל.

היועץ־המישפטי של רשות־השידור, עורך־הדין גתן כהן, בודק בימים אלה את אפשרות הקמת החברה האמורה.

מדוע נידחו

טיסות־השכר?

החלטתו של שר־התחבורה, מאיר עמית, להפעיל את טיסות־השכר לישראלים לחו"ל רק החל מחודש נובמבר השנה, נעשתה על־פי בקשתם של המלונאים הישראליים. ראשי המלונאים טענו בפני השר כי הפעלת טיסות־השכר מייד תפגע בצורה קשה בתיירות־הפנים.

הם ביקשו מהשר לדחות את הפעלת טיסות־השכר לחו"ל על מנת להניח להם שהות מספקת להיערך לקראת המצב החדש ולארגן טיסות־שכר מוגברות לארץ, שיפצו אותם על הפגיעה בתיירות־הפנים.

העיתונאות הופכת

למיקצוע ושי

סקר שערך איגוד עיתונאי ישראל העלה כי בשנים האחרונות גברה המגמה של הצטרפות נשים למיקצוע העיתונאות, שהיה בעבר מיקצוע גברי טהור.

הסתבר כי כ־50 אחוז מכל המצטרפים למיקצוע הם נשים, כששיעור הנשים בין העיתונאים החדשים עולה משנה לשנה. אם תימשך מגמה זו עשוי מיקצוע העיתונאות להפוך למיקצוע נשי.

תופעה זו מוסברת בגורמים הכלכליים במשק. על־פי תנאי השכר המקובלים בעיתונות אין עיתונאי, שהוא ראש מישפחה, יכול לפרנס את מישפחתו משכרו.

שני חיילי צה"ל

בפסטיבל ברלין

שידטונות צה"ל התחייבו לחיענות בחיוב לבקשתו של המפיק מנחם גוטן לאפשר לשני כוכבי חברת הישראלי „אפיקימו לימון", ענת עצמון ויפתח קצור, לצאת עם חברת לפסטיבל־המרטים של ברלין שייפתח בעוד שבועיים, כדי להשתתף שם בהקלטה חרישמית של הסרט במיסגרת התחרות של הפסטיבל.

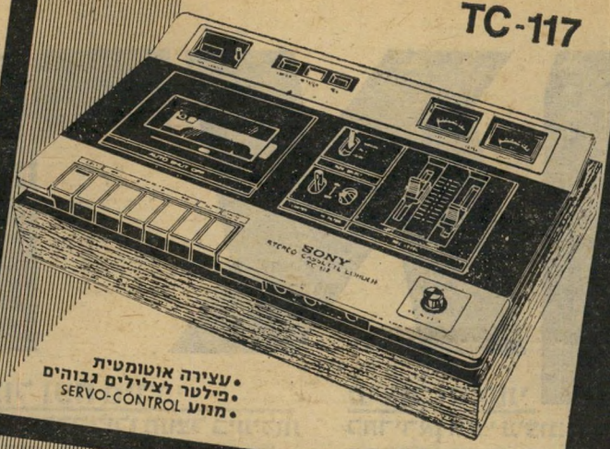
ענת ויפתח הם חיילים בשירות סדיר בצה"ל ומשרתים כשחקנים בתיאטרון צה"ל. לצורך חגמיעה לפסטיבל הם יקבלו חופשה מיוחדת משירותם הצבאי.

TC-186SD

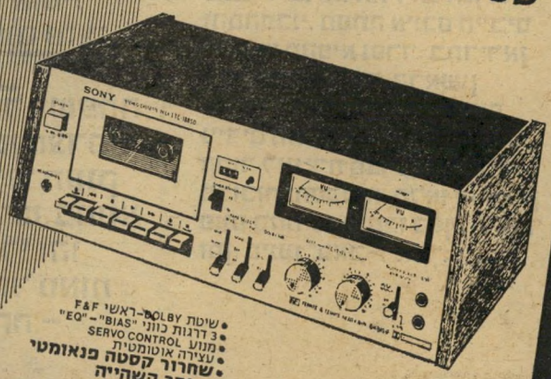
- שיטת DOLBY-ראשי F&F
- 3 דרגות כווני "BIAS"-"EQ"
- מנוע SERVO-CONTROL
- עצירה אוטומטית

TC-117

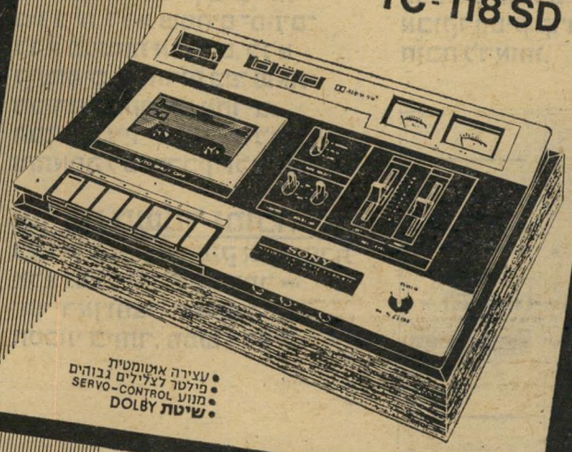
- עצירה אוטומטית
- פילטר לצלילים גבוהים
- מנוע SERVO-CONTROL

TC-188SD

- שיטת DOLBY-ראשי F&F
- 3 דרגות כווני "BIAS"-"EQ"
- מנוע SERVO CONTROL
- עצירה אוטומטית
- שחרור קסטה פנאומטי
- טיימר השהייה

TC-118SD

- עצירה אוטומטית
- פילטר לצלילים גבוהים
- מנוע SERVO-CONTROL
- שיטת DOLBY

TC-199SD

- שיטת DOLBY-ראשי F&F
- 3 דרגות כווני "BIAS"-"EQ"
- מנוע SERVO CONTROL
- עצירה אוטומטית
- פילטר MPX
- נורת LED peak level

TC-135SD

- עצירה אוטומטית
- פילטר לצלילים גבוהים
- מנוע SERVO-CONTROL
- שיטת DOLBY
- ראשי F&F

TC-229SD

- שיטת DOLBY-ראשי F&F
- 3 דרגות כווני "BIAS"-"EQ"
- עצירה אוטומטית
- 2 מנועים SERVO-CONTROL
- לחצני מגע LOGIC CONTROL-
- מונה עם זכרון

TC-138SD

- עצירה אוטומטית
- פילטר לצלילים גבוהים
- מנוע SERVO-CONTROL
- שיטת DOLBY-ראשי F&F
- מנוע AC
- נורת LED peak level
- מונה עם זכרון

"IT'S A SONY."

פרסום מלניק/רפאל טיראן .

העצה הטובה למשפחה הגדולה

תדיראן

יותר גדול, יותר משוכלל, יותר אמין. עם החידוש הבלעדי הבינלאומי.
פריזר ענק כפעם וחצי גדול מהרגיל!
מעתה יכולה כל משפחה בישראל לאחסן מצרכים בהקפאה בפריזר הענק למשך כל החודש. בתנאי המשק הישראלי זהו חסכון ממשי של מאות ל"י לכל משפחה – גדולה כקטנה.

מקפיא ענק

שימו לב לגודל הפריזר שבצילום. זהו החידוש הגדול והמהפכני. מעתה אינכם חייבים לרכוש מקפיא נפרד. בתדיראן וחצי מקפיא ענקי. הראשון והיחיד בישראל בעל מדפים ניידים מתכווננים. ממש מחסן קרור לאגירת מצרכים ולקניה מרוכזת וחסכונית. מלאו אותו רק פעם בחודש. חיסכו כסף. חיסכו זמן. מינעו "כאב-ראש".

ניצול נפח מירבי

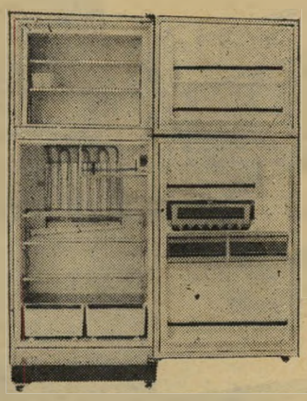
נפח המקרר כולו מנוצל ביעילות מירבית. מהנדסי תדיראן עמלו שנים לתכנן עבורך מקרר אשר בו ינוצל כל סמ"ק ביעילות מירבית, ללא שטחים "מתים" ללא מקומות אבודים. ללא קישוטים מיותרים כפי שאת מכירה במקררים אחרים. המדפים ניידים וניתנים לשינוי והתאמה לפי צרכיך ולנוחותך.

צריכת חשמל נמוכה

לא רק במקפיא הענק את חוסכת אלא גם בצריכת החשמל – "תדיראן וחצי" החדש הינו חסכוני ביותר, ממש כדאי!

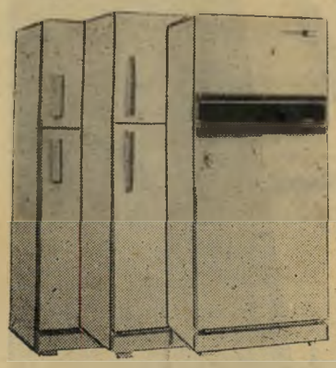
עיצוב חדשני

לתדיראן וחצי עיצוב חדשני, המלה האחרונה בעולם המקררים.
בצבעים מרהיבי עין: חרדל אבוקדו, טיק, קרם ולבן.
חובה לראותו.

שכלולים טכניים

הכל יש בתדיראן וחצי החדש: גלגלים בגוף המקרר (אין צורך בעגלה נפרדת). מדפים ניידים במקרר וגם בפריזר. כפתור מיוחד לשבת. הפשרה אוטומטית. בידוד חדשני. הקפאה עמוקה בפריזר – 4 כוכבים – הציון הגבוה ביותר למקרר באיכות עליונה.

מוניטין "תדיראן"

"תדיראן" – קונצרן האלקטרוניקה הצועד בראש ייצור ציוד אלקטרוני מתוחכם ובניצול אנרגיית השמש – הוא העומד מאחורי המקרר החדש.

ולכל משפחה בישראל

וחצי

המקרר החדש עם הפריזר הענק

תדיראן וחצי שיא המקררים

היכן תוכלו לראותו

את תדיראן וחצי החדש תוכלו לראות באולמי התצוגה של תדיראן, בסלונים המובחרים ובחנויות החשמל ברחבי הארץ. חובה לראותו לפני ההחלטה על רכישת מקרר כלשהו.

אין מקרר ואין חברה בישראל היכולים להציע מקרר משוכלל שכזה. עם פריזר ענקי שכזה במחיר סביר שכזה

פרסום א. בלשת

שוקולד חלב מתוק
בטעם של תותים,
בִּיס קטן לכל תינוק
חיים אמיתיים.

ועוד יותר בטעם תות שדה, תפוז,
פטל, אננס, דובדבנים ולימון.

הממולאים של זה יותר משוקולד

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אבי־גדור • הפצה: „נד" בע"מ • גרופות: צינקוגרפיה בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יופי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכריני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קרא בי.

כאשר כירסם העולם־הזה (2091), ב־שלהי ספטמבר 1977, את האשמותיו נגד שר התשתית והאנרגיה יצחק מודעי, נטל העתון על עצמו סיכון מקצועי רב. אחרי הכל, לטעון כי חברי־כנסת ושר קיבל כספים בחו"ל כמשכורת, או בצורות אחרות, בניגוד לחוק, זוהי האשמה חמורה ביותר. אולם כאשר הגיע השבוע של ה־יועץ המשפטי לממשלה, פרופסור אהרון ברק, אל יגאל לביב, שחקר ופירסם את ההאשמות נגד מודעי, התברר גם לאותם שפיקפקו במהימנות הגילויים כי הפירסום היה נכון כולו.

הכתבה האמורה טענה כי מודעי קיבל מחברת רבלון, שהוא היה מנכ"לה בישראל, תשלומים מקרן מיוחדת לבכירים, כדי להסוות את העובדה שזהי למעשה משכורת, שאסור לו לקבלה כחבר־כנסת. חוק שכר־חברי־הכנסת אוסר עליהם לקבל שכר אלא מהכנסת, אולם זהו חוק חסר־שיניים שאינו כולל סנקציות נגד אותם המפירים אותו.

עוד טענה הכתבה, כי אם אכן כך הדבר הרי שיש חשש כי מודעי מפר את תקנות ההגנה (כספים), בכך שאינו מצהיר על הכנסות אלה, עובר על חוקי מס־הכנסה, בכך שאינו מדווח עליהן, וכן עובר הוא על חוק שכר־חברי־הכנסת.

מכתבו של היועץ המשפטי, המובא ל־הלן במלואו, מאשר את העובדות אולם קובע כי אין בהן עבירות על תקנות ה־הגנה (כספים) או פקודת מס־הכנסה. כותב היועץ המשפטי:

במכתבך ובכתבה שצורפה אליו, העלית חשד כי השר יצחק מודעי קיבל כספים מחברת רבלון בניגוד להוראות תקנות הגנה (כספים) 1941, ופקודת מס־הכנסה („הקרן הרבלונית"). עוד ייחסת למודעי הפרה של הוראת סעיף 8 לחוק שכר־חברי־הכנסת, תש"ט־1949, בכך שמשך ה־שנים בהן כיהן כחבר־כנסת המשיך השר מודעי לקבל משכורת מחברת רבלון.

אעמוד על הנושאים שהעלית, אחד אחד כסדרם.

לחברת רבלון תוכנית פרישה לעובדי־חברה בכירים, והשר יצחק מודעי היה בין הרשומים בתוכנית זו. בתקנות התוכנית נקבע כי עם פרישתו מעבודה, כמפורש בתקנון, מוקנות למשתתף בתוכנית זכויות למענק־כסף בהתאם לתוכנית. עוד קובעת התוכנית מועד לתשלום המענקים האמורים. מועד זה הינו חצי שנה לאחר ה־פרישה, או בתאריך בו היה על המשתתף בתוכנית לפרוש מהעבודה במהלך העניינים הרגיל, הכל לפי החלטת הנהלת ה־תוכנית.

השר מודעי ביקש, סמוך למינויו כשר, כי הסכומים שהצטברו לזכותו בקרן יועברו לזכותו בישראל. האינטרס בו מדובר הת־גבש אך ורק עם פרישת השר מודעי מ־דירקטוריון חברת רבלון, ומועד תשלומו נקבע חד־צדדית על־ידי הנהלת התוכנית.

מסקנתי היא כי בנסיבות אלו אין כל חשד לעבירה פלילית, לא בניגוד להוראות תקנות ההגנה כספים (1941) ולא בניגוד להוראת פקודת מס־הכנסה או הוראות דין אחרות.

טענתך השניה היא, כאמור, כי בשנים בהן כיהן השר מודעי כחבר־כנסת המשיך לקבל משכורת מחברת רבלון. נושא זה מצוי, בעקרון, בתחום סמכותו של יושב־ראש הכנסת ויובא על־ידי לידיעתו.

אהרון ברק, היועץ המשפטי לממשלה

מכתבו של ברק מאשר כי מודעי קיבל במשך היותו חבר־כנסת תשלומים קבועים מחברת רבלון, שהצטברו לזכותו בקרן פרישה לעובדי חברה בכירים. חוקי מדינת ישראל קובעים מפורשות, כי תשלומי פנסיה מסוג זה הם חלק מן השכר ויש לראותם כשכר לכל דבר. מכאן שמודעי עבר במשך שנים על חוק שכר־חברי־הכנסת.

אולם, עם כל הכבוד ליועץ המשפטי, מסקנתו יוצרת תקדים מסוכן ביותר. מעתה ואילך כל מי שמגיעים לו כספים שוטפים בחו"ל, יוכל להורות להפקידם בחשבון לא שלו, על שם קרן כלשהיא או תאגיד כל שהוא, ולטעון כי כל עוד לא משך את הכספים המצטברים לזכותו לא חלה עליו חובת הדיווח למס־הכנסה או לאוצר.

שאלה נפרדת היא האם ההפרשות לקרן הרבלונית עבור מודעי לא היו חייבות במס ודיווח. סעיף 17-5 לפקודת מס־הכנסה קובע, כי פטור ממס חל רק על הפרשות לקרן גמל שאושרה על־ידי נציב מס ה־הכנסה לצורך זה. אין להניח כי קרן רבלון אושרה על־ידי נציב מס ההכנסה; לכן היה על מודעי לשלם מס על כל הפרשה לזכותו. יתרה מזאת: סעיף 47 לפקודת מס־הכנסה קובע כי הפרשה יכולה להיות פטורה רק אם היא בגובה של עד 5% מהשכר, או 2500 לירות לשנה (הסכום נקבע בשנת 1975 והוכפל מאז). ההפרשות למודעי עלו על סכום זה, ולכן ברור כי לא היו פטורות ממס.

שאלה אחרת היא, האם אלה היו כל הסכומים שהופרשו לטובת מודעי. חקירת העולם־הזה בנושא זה טרם הסתיימה, ועתה יש להמתין עד שתסתיים חקירת ועדת הגניה (כספים) 1941, ופקודת מס־הכנסה („הקרן הרבלונית"). עוד ייחסת למודעי הפרה של הוראת סעיף 8 לחוק שכר־חברי־הכנסת, תש"ט־1949, בכך שמשך ה־שנים בהן כיהן כחבר־כנסת המשיך השר מודעי לקבל משכורת מחברת רבלון.

אעמוד על הנושאים שהעלית, אחד אחד כסדרם.

לחברת רבלון תוכנית פרישה לעובדי־חברה בכירים, והשר יצחק מודעי היה בין הרשומים בתוכנית זו. בתקנות התוכנית נקבע כי עם פרישתו מעבודה, כמפורש בתקנון, מוקנות למשתתף בתוכנית זכויות למענק־כסף בהתאם לתוכנית. עוד קובעת התוכנית מועד לתשלום המענקים האמורים. מועד זה הינו חצי שנה לאחר ה־פרישה, או בתאריך בו היה על המשתתף בתוכנית לפרוש מהעבודה במהלך העניינים הרגיל, הכל לפי החלטת הנהלת ה־תוכנית.

השר מודעי ביקש, סמוך למינויו כשר, כי הסכומים שהצטברו לזכותו בקרן יועברו לזכותו בישראל. האינטרס בו מדובר הת־גבש אך ורק עם פרישת השר מודעי מ־דירקטוריון חברת רבלון, ומועד תשלומו נקבע חד־צדדית על־ידי הנהלת התוכנית.

מסקנתי היא כי בנסיבות אלו אין כל חשד לעבירה פלילית, לא בניגוד להוראות תקנות ההגנה כספים (1941) ולא בניגוד להוראת פקודת מס־הכנסה או הוראות דין אחרות.

טענתך השניה היא, כאמור, כי בשנים בהן כיהן השר מודעי כחבר־כנסת המשיך לקבל משכורת מחברת רבלון. נושא זה מצוי, בעקרון, בתחום סמכותו של יושב־ראש הכנסת ויובא על־ידי לידיעתו.

אהרון ברק, היועץ המשפטי לממשלה

מכתבו של ברק מאשר כי מודעי קיבל במשך היותו חבר־כנסת תשלומים קבועים מחברת רבלון, שהצטברו לזכותו בקרן פרישה לעובדי חברה בכירים. חוקי מדינת ישראל קובעים מפורשות, כי תשלומי פנסיה מסוג זה הם חלק מן השכר ויש לראותם כשכר לכל דבר. מכאן שמודעי עבר במשך שנים על חוק שכר־חברי־הכנסת.

אולם, עם כל הכבוד ליועץ המשפטי, מסקנתו יוצרת תקדים מסוכן ביותר. מעתה ואילך כל מי שמגיעים לו כספים שוטפים בחו"ל, יוכל להורות להפקידם בחשבון לא שלו, על שם קרן כלשהיא או תאגיד כל שהוא, ולטעון כי כל עוד לא משך את הכספים המצטברים לזכותו לא חלה עליו חובת הדיווח למס־הכנסה או לאוצר.

שאלה נפרדת היא האם ההפרשות לקרן הרבלונית עבור מודעי לא היו חייבות במס ודיווח. סעיף 17-5 לפקודת מס־הכנסה קובע, כי פטור ממס חל רק על הפרשות לקרן גמל שאושרה על־ידי נציב מס ה־הכנסה לצורך זה. אין להניח כי קרן רבלון אושרה על־ידי נציב מס ההכנסה; לכן היה על מודעי לשלם מס על כל הפרשה לזכותו. יתרה מזאת: סעיף 47 לפקודת מס־הכנסה קובע כי הפרשה יכולה להיות פטורה רק אם היא בגובה של עד 5% מהשכר, או 2500 לירות לשנה (הסכום נקבע בשנת 1975 והוכפל מאז). ההפרשות למודעי עלו על סכום זה, ולכן ברור כי לא היו פטורות ממס.

שאלה אחרת היא, האם אלה היו כל הסכומים שהופרשו לטובת מודעי. חקירת העולם־הזה בנושא זה טרם הסתיימה, ועתה יש להמתין עד שתסתיים חקירת ועדת

שער „העולם הזה" 2091

משכורת נוספת לח"כ

גיורות הערך האמריקאית, הבודקת את הנושא לבקשת יגאל לביב.

■ ■ ■

הכתבה שהופיעה לפני כחודשיים (העולם הזה 2103) על אלמנות חיל הצנחנים זכתה להדים חיוביים. הכתבה העלתה על נס את מסירותם של ידידי הנופלים, חברייהם לנשק, לאלמנות הצנחנים.

אנו במערכת ידענו את הקשיים העצומים הכרוכים בפירסום הכתבה. אנשי קרן הצנחנים התנגדו במשך שנים לפירסום כל פעולות למען האלמנות והיתומים. כאשר הופיעו כתב וצלם העולם הזה במלון גני שולמית בסדום, שם התארחו האלמנות, הם נתקלו ביחס די גס וגורשו על־ידי צנחנים לשעבר, מאנשי הקרן.

כשנודע לאנשי קרן הצנחנים כי העולם הזה זכה לשיתוף פעולה מצד אלמנות רבות, שרצו בפירסום הפעולות השונות, הם הגיעו למערכת וביקשו שלא נפרסם את הכתבה. הנימוק שלהם היה כי אלמנות רבות תמנענה מלבוא למיפגשים הבאים, אם אימנם יהיה פירסום. המידע שלנו היה שונה. עשרות אלמנות עימהן שוחח כתב העולם הזה ברכו על היוזמה לכתוב את הכתבה.

היה לנו נימוק נוסף מדוע עלינו לפרסם את הכתבה. על־פי מימצאים שהגיעו ל־מערכת, ישנן יחידות רבות שאינן מטפלות באלמנות הנופלים, לפחות לא טיפול כה טוב, מסור ומתמיד כמו זה של הצנחנים. כשהעלנו נימוק זה בפני אמיר קרן, חבר קיבוץ גבעת־חיים־מאוחד, העומד בראש פעולות הקרן, היתה תגובתו: „לא מעניין אותי חיילות אחרים ויחידות אחרות."

אלמנות־הצנחנים כמסיבת חנוכה בים־המלח

דוגמה לגסות־רוח

לאחר התייעצויות עם אלמנות רבות הבנו, כי מי שאינם מעוניינים בפירסום הכתבה הם אנשי הקרן ולא האלמנות עצמן. החלטנו לפרסם את הכתבה, והודענו על כך לאנשי הצנחנים לשעבר.

באותו רגע החל מסע לחצים, ואנשים, שלא דיברו עם עורכי השבועון מזה שנים רבות, נזכרו לפתע כי הם ידידי העתון, וביקשו שלא לפרסם את הכתבה. לבסוף הכריע השיקול העיתונאי. וכשאנו זוכים לעידודן של האלמנות עצמן החלטנו לפרסם את הכתבה, בעיקר כדי להורות את הדרך לחיילות ויחידות אחרות, כיצד לטפל במשפחות החללים שלהן.

התגובה לא איחרה לבוא. אמיר קרן שיכפל מכתב ושלח אותו לכל אלמנות הצנחנים. היתה זו דוגמה של גסות רוח. כתב קרן במכתבו לאלמנות:

לבחורות שלום,

ודאי קראתן את הכתבה שהתפרסמה ב־גיליון **העולם הזה** על טיול חנוכה בים־המלח והביקור במלון גני־שולמית — ויש להניח כי במידה ולא ראיתן הרי שתמהרו ותשיגו אותו על מנת להשביע סקרנותכן אחרי המכתב (אגב, הפסד קטן מאוד גם אם לא תקראו). ובכן, מאחר והעניין בהחלט מעיק עלינו, הרי כמה מילים.

כל צורת הפירסום, והפעם בפרט, היתה אצלנו נושא סגור ואסור ואילו רק משום קצינים וחיילי מילואים מאותן מחטיבות השריון, פנו, לאחר שקראו את הכתבה בהעולם הזה, אל אנשי הצנחנים כדי לקבל מהם מידע וייעוץ כיצד הם, אנשי השריון, יכולים לטפל באלמנות וביתומים של חיל השריון. מאוחר יותר הצטרפו אליהם אנשי מילואים של חטיבת שריון נוספת.

אמיר קרן היה הנואם הראשי באותו הכנס. הוא סיפר כי מאז הכתבה בהעולם הזה, אותה שיבח, פנו לצנחנים יחידות רבות כדי לקבל מהם יעוץ והדרכה בנושא זה. הוא לא הסתיר את שימחתו וסיפוקו מכך.

גם אנחנו במערכת שמחים. מלבד הצד העיתונאי שבכתבה קיווינו גם כי צה"ל ילמד מהצנחנים בנושא זה.

אולם למרות שאמיר הודה למעשה בכך שהעולם הזה צדק בשיקוליו כשהחליט על פירסום הכתבה, הוא לא טרח כלל לשכפל עוד מכתב ולהודות בו על טעותו, שהופצה ברבים באמצעות מיכתב־השיטנה הראשון שלו על העולם הזה.

אלי תבור

מכתבים

קלגסי הרוח

אני חייב לכם התנצלות. בשעתו, לפני כארבעה חודשים, פירסם אורי אבנרי (העולם הזה 2094) התקפה חריפה ביותר על שר־החינוך זבולון המר. הוא הגדיר אותו כ„איש המסוכן ביותר בממשלה,” שבידו שליטה דיקטטורית על כלי התרבות, החינוך והתיקשורת במדינה. רתחתי אז למיקרא הדברים התוקפניים של אבנרי, חשדתי בו שהוא רואה צל הרים כהרים, ואף כתבתי מיכתב למערכת בנושא זה.

עתה, אחרי החלטתו השרירותית של המר לעכב את שידור מחזה הטלוויזיה חירבת חזעה, נראים דברי האזהרה של אבנרי על „מתן כלי־השילטון בידי הקלגסים של

הרוח הטוטאליטארית” כדברי נבואה. כל אזרח שוחר־חופש חייב להתגייס למערכה נגד המיתקפה התרבותית של ממשלת־הליכוד על רוח העם.

משה גושן, ירושלים

הפוליטרוקים הפוליטיים החדשים מגעו את הקרנת חירבת חזעה בטענה כי עיתוי ההקרנה אינו מתאים, וכי הקרנת הסרט בימים אלה עלולה לפגוע במו״מ על שלום המתנהל עם מצריים. מעניין שאותם אנשים עצמם לא מצאו כל פסול בעיתוי העיבוי של ישובי פיתחת־רפיח או זה של הקמת ההתנחלות בשילה. אלה אינם פוגעים, לדעתם, בתנופת השלום, אבל מחזה שהוא מעין הלקאה עצמית על חטא — פוגע.

יורם מוסקוביץ, תל־אביב

לפני למעלה מ־15 שנה עזבתי את דרום־אפריקה, אחרי שהחלה שם ההתערבות הזו ממשלתית הנסה בחופש העיתונות הזה ביטור, תוך הטלת צנזורה גם על יצירות אמנותיות ומאמרים פוליטיים. גם שם היו נימוקי הממשלה לפסילת תוכניות טל־וויזיה מבוססים על כך שהם עלולים לפגוע במוראל הלאומי ולהזיק לאינטרסים של המדינה.

עתה הולכת ישראל בדרך בה החלה לצעוד דרום־אפריקה לפני שנאלצה להפסיל את כותחת־הביטחון שלה כדי לעצור ולהרוג בעלי דיעות ליברליות. כדאי לזהיר, כי מי שמתחיל בפסילת תוכניות טלוויזיה תרבותיות ייאלץ בסופו של דבר להגיע גם למאסר של אינטלקטואלים ו־עיתונאים שיעזרו לבטא את דיעותיהם ברבים. האיסור שהוטל על הצגת חירבת חזעה בו בזמן עשר בממשלת־ישראל מע־ניק לגיטימציה לקשרים ההדוקים של יש־ראל עם דרום־אפריקה, מעיד על כך ש־בקרוב מאוד עלול המישטר בישראל לחקות את המישטר הדרום־אפריקאי גם ביחס לחופש הדיבור.

ס. קפלן, הרצליה

הזעקות שמקימים החוגים השמאלניים במדינה נגד התערבות שר־החינוך בפרשת המחזה של ס. יזהר, מזכירים לי את הפג־נות־המחאה שערכו אותם חוגים בעד פר־שת רחוב השומר בבני־ברק. גם אז טענו כי סגירת הרחוב בשבתות, כדי לא לפגוע ברגשותיהם של התושבים החדתיים, היא פגיעה בחופש־המצפון ומהווה כפייה דתית. רחמנא ליצלן. אבל כאשר שכחה סערת הרוחות ושר־הפנים הפעיל את סמכותו כדי לסגור את הרחוב ולמנוע חילול־שבת, הס־תבר כי שום דבר לא אירע ושום ערך מקודש לא נפגע.

אינני סבור שהתחשבות ברגשות חלק נכבד מאזרחי המדינה מהווה פגיעה כל־שהי בדמוקרטיה.

חיים ברמוב, בני־ברק

● ● ●

קצת אירוניה

אני מתפלא שהעולם הזה מפרסם מיכתב־השמצה זדוני נגד אורי אבנרי, מבלי להגיב בו במקום על הטילופים שבו.

הקורא אליעזר פומרנץ שוגע במיכתבו (העולם הזה 2109) כאילו אמר אבנרי על בגין: „הוא צעד את הצעד הראשון לקראת שלום אמיתי, שיכלול את הקמתה של מדינה פלסטינית לצד ישראל.”

לא האמנתי למראה עיני. עד כמה שאני זוכר, הזהיר אבנרי מן הרגע הראשון נגד אשליה זו, שלה נתפסו כמה מאנשי מחנה־השלום בארץ.

קראתי מחדש את המאמר שצוטט על־ידי מר פומרנץ, ומצאתי שהוא מסלף את

שיחת הסאחבק

נכה השלום

כפי שבוודאי ידוע לכולכם, סאחבק הוא הגבר מספר אחד במדינה. לפני שסאדאת הגיע ל־ישראל לא היתה בחורה אחת שסאחבק שם עליה עין — ולא נתנה לו.

השיטה שלי היתה להגיד להן תמיד את כל האמת ישר בפנים: „תשמעי, חבובה שלי, כשאני מס־תכל עליך חוזרת אלי אותה תחו־שה נפלאה שהרגשתי בערב ההוא, לפני שיצאנו לאנטבה.”

אבל מאז שהחל פסטיבל הש־לום — שום בת בארץ לא מוכ־נה לשמוע יותר סיפורים מה־צבא!

אינני מדבר על בעיה אישית של סאחבק. כל החבר׳ה סובלים מזה! אנשים שהתנדבו לעבור שלוש שנים של קריעה בסיירת קרבית, יצאו לפעיטות בלי לדעת מי יחזור, מגלים שעכשיו, אם יח־תמו הסכם שלום — כל שי״ן־גימ״ל יהיה גבר!

אני רוצה שיהיה ברור כי ה־בעיה הזאת נוגעת לכל הגברים בארץ. דיברתי בעניין הזה עם ה־דוקטור והוא הסביר לי כי הגב־ריות של הגבר הישראלי מזוהה אצלו עם הקרביות שלו. חייל ותיק, כשלוקחים לו את הרובה שלו — כאילו לוקחים לו עוד משהו. הדוקטור אמר לי כי בעק־בות אובדן הקרביות צפוי לכל הגברים אובדן זמני של הגבריות.

הלכתי לדבר עם הדוקטור לאחר שגיליתי כי חוץ מסיפורי צבא סאחבק לא מסוגל לדבר על משהו עם בת בצורה מעניינת. הדוקטור יעץ לי למצוא זהות גברית ישראלית חדשה. לא היתה לי שום ברירה — התחלתי לק־רוא ספרים! חקשבתי למוסיקה! קניתי חליפה במקום הדוגוי.

אתמול בערב ניסיתי את הזהות הגברית החדשה שלי על הספה של פנינה השמיניסטית. ישבתי שם, חנוק בתוך חליפה אפורה, וניסיתי לגלגל שיחה על ספורות ומוסיקה. פתאום תפסתי את עצמי מגמגם כמו ילד קטן. פעם ראשונה בחיי שהייתי עם בחורה — ולא ידעתי מה עושים. בלי אנטבה ודובון אני חסר אונים.

החלטתי לספר את הבעיה שלי, כדי שכל הבנות בארץ יבינו כי השלום שבפתח פוגע קשה בזהות הגברית שלנו. אם הבנות חוש־בות שאנחנו בכל זאת נחמדים — ואני יכול להגיד שלפחות עלי זה נכון — עליהן להבין כי אנו כו־לנו נכי־שלום, ותהיה זו מצווה לאומית יפה לעזור לנו. אולי ב־יחד נצליח להתגבר על מה שה־שלום עשה לנו.

יאיר כספי

חבעיות המרכזיות שלך סובבות, השבוע, מ־סביב לשתי החלטות מרות שיהיה עליך לקבל: בענייניי־כספים ובענייני אירגונים. זכור שאינך יכול לעשות את הכל בעצמך, ושמור על כוחותיך. זכור גם ש־מוטב שתידחה את ה־הכרעה הפינאנסית ל־שבוע הבא, לכל המוקדם. בת טלה, פגי־שה בלתי שכיחה מטרידה את מנוחתך. היא תיחתך על־ידי אירועים שוט־פים. ובכל זאת — זוהי הת־חלה של מיפנה לטובה בדרך־חייך.

טלה
21 במרס - 20 באפריל

* * *

חשדות מכוערים שהש־מיעו באוזניך שכניך ה־צעירים, אינם מבוססים, ומצוי בהם גרעין עלוב מאד של אמת. אך ה־נזק כבר נגרם. עשה מאמץ עליון לתקנו, בטרם המצב יהיה אבוד לחלוטין. זה ילמד אותך להבא לקח, שלא להא־מין לכל בדותה המוש־מעת באוזניך, ולטרוח לאמת דברים, בטרם אתה פועל על־פיהם. בפרט אם מקור האינ־פורמציה הוא כה מפוקפק. בת שור: סכנה צפוייה לך השבוע, אם תרחיקי מביתך.

שור
21 באפריל - 20 במאי

* * *

אתה יודע לצחוק גם על חשבון עצמך! ה־שבוע תהיה לך הזדמ־נות לכך: תיתקל ל־מצב מביך שיש בו הר־בה מן ההומור. מלבד זאת, שבוע מצויין: הכסף, ההצלחה, ה־אהבה וסתם אהב־הבים — כל אלה מחזרים אחריך בן תאומים. חזחרי רק שזה לא יסובב את ראשך, ושלא תנצל את הכל בצורה מוגזמת. אתה אומנם מוכ־שר, אך גם לאחרים יש מעלות.

תאומים
21 במאי - 20 ביוני

* * *

המריבה הטיפשית בה הסתבכת, אינה מועילה לאף אחד, ומקלקלת את מצב־רוחך. נסי להק־דיש זמן לטיפוח יופייך, ולעיסוק בחתביבייך, במקום לשאת על כת־פייך את כל בעיות ה־עולם הזה. לקראת סוף השבוע את עלולה לנתק קשר אישי חשוב, ב־עיקבות בדיחה מעשית שהושמעה באוז־נייך, בנוכחות אלה שלדעתך יפרשו או־תה בצורה מוטעית. אל תעשי זאת, כי בסופו־של־דבר, זה לא ישתלם. בת סרטן, השבוע אל תצאי לקנות.

סרטן
21 ביוני - 20 ביולי

* * *

סוף השבוע יחייב זהירות במה שנוגע ל־עסקים או לבריאות. משהו הקשור באש עלול להעיב על שימ־חתך. מזלך מצוי ב־שבוע זה בסימן של להבה. יהיו לך גם הסתבכויות עם ילדים במשפחתך, שיולידו וי־כוח חריף בין הזו־רים. ייתכן ויראה לך כאילו נשקף לך מקור הכנסה מבטיח יותר מאשר עבו־דתך הנוכחית. שקול היטב את מעשיך ואל תסמוך רק על האינטואיציה שלך.

אריה
21 ביולי - 21 באוגוסט

* * *

היזהר מפיטפוט יתר. שמור בסודי־סודות את פירטי המיבצע עליו אתה עובד כרגע. כדאי שתיזהר דווקא מזה ש־אתה חושב שהוא ידידך הטוב — הוא ולא אחר אורב לכל רמז שייצא מפיך, לכל טעות מיק־רית, או לכל מישגה שתעשה. אתה בודד, לכן, יהיה עליך לעמוד באתגר הזה לבדך, ללא גיבוי של איש. אם תצליח — זרי הדפנה שיעטרו את קודקודך יהיו חלק ממה שיבוא אחר־כך, תימנעי מבילויים.

בתולה
23 באוגוסט - 22 בספטמבר

האתגרים שאתה מעמיס על עצמך מבחינה רוחנית עלולים לעייף אותך ולגרום לך דעת שעיכוב רציני ב־עבודה, שפגע ביוקרתך, נגרם בעקיפין בגלל אשה נאה. המרגיז הוא שזה בכלל לא היה כדאי. אל תאשימי את עצמך בכך שידידך קר ואדיש כלפיך. היי סב־לנית ואל תדאגי הקץ.

מאזנים
23 בספטמבר - 22 באוקטובר

* * *

גל חדש של הצלחות פינאנסיות כורך עימו התמוטטות כו־חותיך. אל תהסס לי־טיול חופשה קצרה, לצאת לאוויר השדה, להכיר אנשים חדשים — אבל מצד שני, אל תיכנע לנטיותיך הטב־עיות לחסל את ההווה כדי להתמסר למחר מעורפל. בת עקרב: פגישה מיקרית — תביא אחריה אהבה גדולה ומאושרת.

עקרב
23 באוקטובר - 22 בנובמבר

* * *

הזעזוע שעברת מתחילת החודש מוסיף לתת את אותותיו. אולם לא די לחשוב רק — אתה חייב גם לעשות משהו כדי לש־נות אותו מצב. זכרי שאת יכולה ליפול ב־פח, בייחוד עם בן מזל אריה או דגים. אל תה־סס לנתק את הקשר לפני שיהיה מאוחר מדי. בגד בצבע ירוק ירומם מצב רוחך הגרוע.

קשת
23 בנובמבר - 20 בדצמבר

הורוס קוב

בכוח האינרציה מוטב לזוז קדימה מאשר תוך־כדי הפעלת כל השרירים, כל הזמן. זוהי תקופה בה מוטב לחשוב, הר־בה, לפני כל צעד. ואומנם, אם כן תעשה ולא תירתע מן המס־קנות המפתיעות ש־תסיק — תגיע רחוק השבוע. יש סיכויים להעלאת־שכר או לחכ־נסה גדולה יותר. צפוי לך שבוע רומאנטי.

גדי
21 בדצמבר - 19 בינואר

* * *

את נמצאת — כרגיל — על פרשת־דר־כים. אלא שהפעם לא תוכלי לשבת בחי־בוק־דמים. הוא ידרוש ממך צעדים נימרצים, ועצם הדרישה הזאת תדרבן אותך לעשות דברים שישנו את כל חייך. בן דלי: אל תס־תבך, דווקא עכשיו. אתה זקוק לכל חושיך. זהו שבוע קשה, אם כי לא מסוכן ולא תהיה כל־כך עצמאי.

דלי
20 בינואר - 18 בפברואר

* * *

הקצב הסביר בחייך העיסקיים מתגבר; לא תקבל את זה ברוח טובה! כי אינך אוהב לחץ, אבל אם תתייחס לזה כאל שלב ריגעי, תצא מן העניין בהישגים גדו־לים וגם בהכנסות רציניות. אינגרת מרחוק תקרב יום גדול בחייך. בת דגים: תקבלי הח־לטה נחושה, וגם תעמ־די בה, לשם שינוי.

דגים
19 בפברואר - 20 במרס

מכתבים

הדברים — או מתוך זדון או, גרוע יותר, מתוך טיפשות. המישפט המצוטט מופיע במאמרו של אבנרי „אוטונומיה שכזאת" (העולם הזה 2107) כדוגמה ל א ש ל י ה שהוא פוסל אותה. להעמיד פנים כאילו זוהי דעתו של אבנרי עצמו — זה השיא. אשר לטענתו ההיתולית של אבנרי כי בגין לא רימה איש, אלא רק עזר לכולם לרמות את עצמם — אולי אין חוש־ההומור של מר פומרנץ מספיק כדי להבין אירוניה כזאת.

יחיאל זמר, תל־אביב

בתגובה למאמרו של אורי אבנרי „עם כל הכבוד" (העולם הזה 2109) רציתי לומר לו, עם כל הלב: הנני בחור שהשתחרר בזה השבוע מצה"ל. עברתי הרבה בצבא. הצבעתי בבחירות עבור הליכוד, ואני מודיע כי גם היום, אם תתקיימנה שוב בחירות, כפי שרוצה אבנרי, אמשיך להצביע עבור בגין.

לדעתי ולדעת רבים מחברי בצבא ובחיים האזרחיים לא קם למדינה מדינאי ומנהיג גדול כמתה. הנני בטוח שכל מה שמחליט ראש־הממשלה הוא מוצדק — לטובת המדינה ולמען העם. מזמן לא היתה לנו ממשלה כזאת, הכוללת, לדעתי, את מיטב הכישרונות והמוחות של ישראל.

כולנו מכירים את הדיעות של אבנרי, צדק ראש־הממשלה כאשר ענה במכתבו לעורך העולם הזה כי את תוצאות ה־תמיכה של העם ראינו כולנו בבחירות. הנני מוסיף, שאם תתקיימנה בחירות היום, בטוחני שאפילו לובה אליאב ומאיר פעיל, ולא רק אבנרי, לא היו נכנסים לכנסת.

מאיר אנצ'י, רמת־גן

● ● ●

זיכרי האמת

ראיתי את הופעתו של שר־החקלאות אריאל שרון בתוכנית מוקד בטלוויזיה, בה התפאר בכך שהממשלה הנוכחית, בניגוד לממשלות ישראל הקודמות, היא ממשלה „דוברת אמת". מגוחך לשמוע טענה זו מפי האדם העומד מאחרי אחד ממיבצעי ההונאה והתרמית השקופים ביותר של ה־שנים האחרונות — ההתנחלות „הארכיאו־לוגית" בשילה.

יהושע זוי, תל־אביב

עד מתי יוליכנו שולל, שר־החקלאות אריאל שרון? זה עתה שמעתיו וראיתיו בטלוויזיה. אריק הצהיר, קבל עם ועדה, כי לא אושרה הקמת יישוב־קבע בשילה והאתר משמש רק לחפירות ארכיאולוגיות.

ובאותה עת ראו עיני מודעה ממוסגרת בעתון, שחור על גבי לבן, בזו הלשון: „שילה — ישוב קהילתי דתי בהרי אפרים — ממשיך לקלוט משפחות לחידוש היישוב היהודי בנחלת־אבותינו"!!!

כלומר, לשם מימושן של חפירות ארכי־אולוגיות יש צורך במשפחות, ביישוב יהו־די, בתיבת־דואר וכו'...

האם טהו עינינו מראות כיצד שר ב־ישראל, בהסכמת הממשלה כולה (שהרי לולא כן היה צריך להתפטר מיד!), מכוב לעם כולו, גם המצרים ערים לתכסיס זה־שקרים וללו, ומי שאנחנו כי נבוא אליהם בטענות על הכשלת שיחות־השלום?

ממשלת־ישראל, אמרי לעם את האמת! או התנחלויות בלב השומרון ובמרכז אוכלוסיה ערביים, או חתירה בלתי נלאית

(המשך בעמוד 10)

הודעה!

לאחר בירור שערכתי, הנני מודיע שאין קשר בין עבודת **יהונתן גפן** כעתונאי ב„**מעריב**" לבין אי הצגת „**שיחות סלון**" כמועמדת **לכנור דוד**.

הנני מצטער על הפרסום הלא נכון ובבנין הארץ נגוחם.

שלמה צח
מפיק

ב„מרחץ־הצלילים"
החנות הטובה בעיר.
פינסקר 51 תל־אביב. טל. 281737

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

תן טרמפ לחייל

רובקס
המתנה שבהישג ידך

מורלה
הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

ארומור
צפוי דלתות זקירות

מכתבים

(המשך מעמוד 9)

לשלום תמורת ויתורים ביהודה ובשומרון. אי־אפשר לפסוח על שתי הסעיפים, כי ב־נפשנו הדבר.

דן יהב, תל־אביב

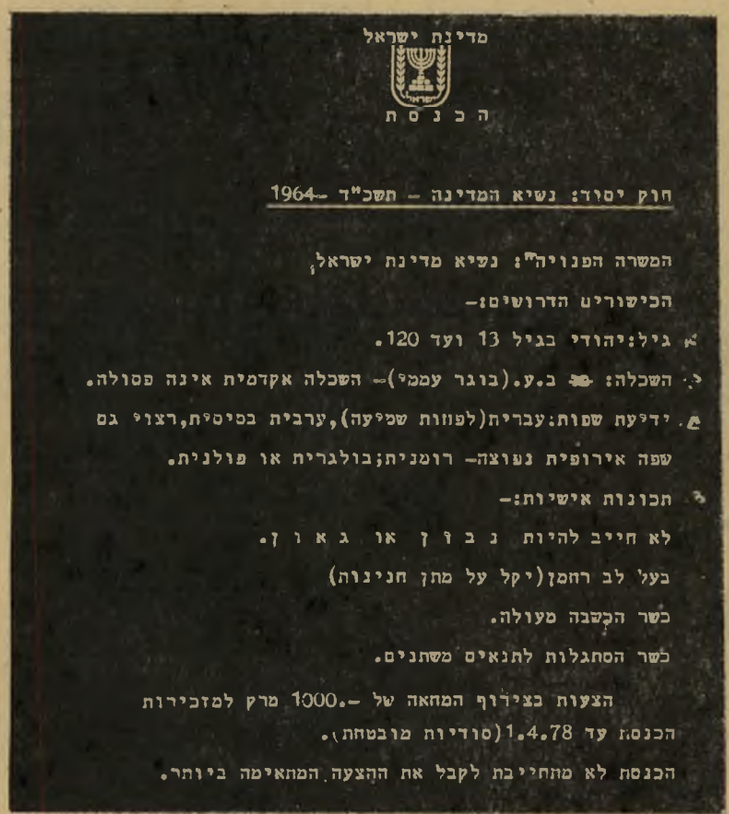
● ● ●

מבוקש: נשיא

גינוניו התיאטרליים של ראש־הממשלה מנחם בגין עשויים להועיד אותו לכהונת הנשיא הבא של המדינה. במקום לשלוח למעמדים טכסיים את „מלחך מקומו", ה־פרופסור יגאל ידין, ייטיב מר בגין לעשות אם יאציל על עצמו את איצטלת הנשיאות וימלא בו־זמנית ובו־תפקידית את שתי ה־מישרות הרמות.

אכרהם שרון, עין־השופט

קראתי במבוכה באחד מעיתוני הערב, בשבוע האחרון, ש„טרם נמצא מועמד ל־כהונת נשיא המדינה." מאחר ההשעה דוחה־קת, אני מציע לפרסם בדחיפות את המיכרז הבא:

הצעה למיכרז לכהונת נשיא־המדינה
לא נבון, לא גאון

משה אייזנברג, חדרה

● ● ●

תעודת־כבוד

אני מבקש להתייחס לכתבה פגישה בצל המוות (העולם הזה 2109). קראתי, וחזרתי וקראתי. התרגשתי עד דמעות. ומי שקרא ולא בכה, שיבכה על זה שלא בכה. יש הקונה את עולמו ברגע אחד. ובכתבה זו, המוקלטת והמצולמת, קנה אורי אבנרי את עולמו.

לוא היתה התוצאה היחידה של ביקורו במצריים כתבה זו — דיינו. מגיע לה מקום נכבד, אם לא המכובד ביותר, ב־פנתיאון־ארכיון של העולם הזה.

תעודת־כבוד היא להעולם הזה ולאורי אבנרי. וזכורים לטוב הרופא המצרי ההר־מאני, ד"ר מוחמד כאמל וסבתא ג'יהאן האנושית, שהודות לשניהם התאפשרה ה־כתבה. וכה לחי לד"ר יגאל שוחט, שנש־אר בחיים על אף כל שעבר עליו. ושיזכה לחיים טובים, ארוכים ומאושרים.

יוסף פרידמן, תל־אביב

● ● ●

שיטה פסולה

ברצוני להסב את תשומת לב הגופים הנוגעים בדבר לעובדות מצערות ולמחות נגד השיטה הפסולה, היחס הבלתי הוגן והשירות הירוד — הנהוג במישרד־הרי־שוי בירושלים לגבי נהגי נהיגה מעשית.

אני רואה בתופעות אלה פגיעה חמורה בזכויותי כפרט, כאדם וכאזרח המדינה.

עיקר המחאה באה נגד הצורך בקשרים ובפרוטקציה כדי לקבל רשיון־נהיגה והת־עלמות מאופן הנהיגה והחוקיות.

שורות אלה כותבת אני על סמך דוג־מאות רבות של אנשים אשר איתם די־ברתי לאחר שנפגעתי מהיחס הבלתי הוגן במבחן המעשי ולאחר מכן בנסיון לערער על הקביעה.

חנה גוהר, ירושלים

● ● ●

פרי טובות

מי שהישלה את עצמו שממשלת הלי־כוד תממש את הבטחתו של מנחם בגין לבוחרים כי „הממשלה הזאת תיטיב עם העם הזה," היה יכול לקבל חיזוק לתיק־וותו זו במדיניותה הסוציאלית של ממש־לה, כפי שנחשפה לאחרונה. כימעט ללא ויכוח הועלו דמי־החינוך־התיכון ביותר מחמישים אחוזים ונמסר על הכוונה לבטל את מפעל־ההזנה בבתי־ספר, מחוסר תק־ציב, כמובן. אבל באותה השעה עצמה פי־טר שר־האוצר שימחה ארליך את נציב מס־הכנסה, אליעזר שילוני, כדי להגן על הספקולאנטים בבורסה.

אילו הוגשמה תוכניתו של שילוני לה־טלת מס־ריווחי־הון על המתעשרים בבור־סה, היה ניתן אולי למנוע את העלאת שכר־הלימוד בתיכון ואת ביטול מיפעל־ההזנה. אבל לממשלה הזאת, המיטיבה עם העם, חשובים יותר האינטרסים של ה־ספקולאנטים מאשר אלה של דלת־העם ואנשי מעמד־הביניים, שמהם שאבה את כוחה בבחירות. אם כך מתנהגת ממשלה המיטיבה עם העם, תארו לעצמכם מה ית־רחש כאשר הממשלה הזאת תחליט, חס־וחלילה, גם להרע קצת לעם.

מרים איזיאס, כפר־סבא

● ● ●

מלל מקוצץ

שמחתי על תשומת־הלב שהוקדשה לי ולעמיתי באמצעות מישלוח קטעי עיתונות ומודעות שפורסמו בעיתונות הישראלית

(המשך בעמוד 12)

כמה פעמים נסית להפטר מהם – ולא הצלחת??

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה להשמדת הז'וקים

לאחר חיטוי שלנו (שאורך כ־½ שעה) את מקבלת תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז'וקים בביתך!

ר"ג, מודיעין 18, טל. 6־5־790114 ● אילת: טל. 059־3012

היתר מש' הבריאות: 21, רש' עכק 481/75.

איתן עמיחי הדברת מזיקים

רמקולי KEF
קובעים יותר מכל מרכיב אחר, את איכות המערכת.
„מלוס", כיכר המדינה 8, טל. 269656 ובחנויות המובחרות

מורלה
הטפטים המעוצבים ביצירת אופנות

רובקס
המתנה שבאופנה

המנוי
קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
ב ה ק ד ם.
מחלקת המנויים

„מרתף־הצלילים"
מערכות־סטריאו מעולות!
פינסקר 51 תל־אביב, טל. 281737

ההרשמה לאליפות ישראל ב־
ששׁ־בש

מטעם העולם הזה נמשכת

בהשתתפות נשיא האגודה הישראלית לששׁ־בש
דב אודנץ

הזוכה בתחרות יזכה בפרסים יקרי־ערך

שחקני ששׁ־בש מכל רחבי הארץ מוזמנים בזאת להרשם לתחרויות המוקדמות אצל מירי, טלפונים: 03־230856, 03־247428

R.F. הפקות דיזנגוף 87 ת"א, טל. 290257

צאי מן האפרוריות ותהיי נשית וזוהרת!

בעזרת הדרכה נכונה על־ידי טובי המורים בארץ ובחוץ־לארץ,

בהדרכת דוגמנית הצמרת קארין דונסקי והמאפר בני בר־לב,

בוגר בי"ס קריסטיין שובו — פריז.

את, עקרת הבית תוכלי ללמוד בשעות הבוקר/ אחה"צ בקורסים מזורזים, את הנושאים הבאים:

טיפוח החן ● היגיינה נשית ● התאמת לבוש ● התאמת איפור ● הליכה יציבה ● הליכות ונימוסים

● הקורס נימשך כחודש ימים. הקורס מתקיים במכללה לדוגמנות באווירה אקסקלוסיבית. כדבר פרטים והרשמה לפנות: רח' דיזנגוף 87 ת"א, טל. 290257.

המכללה לדוגמנות מודיעה על פתיחת

קורס איפור טלוויזיה, איפור קולנוע ואיפור תיאטרון,

בהנלת בני בר־לב, בוגר בי"ס קריסטיין שובו, פריז, בעל נסיון בינלאומי.

● הקורס נימשך 3 חודשים, פעמיים בשבוע, כולל כל נושאי האיפור. הקורס מתקיים במכללה לדוגמנות באווירה אקסקלוסיבית. פרטים והרשמה: מכללה לדוגמנות, דיזנגוף 87 ת"א, טל. 290257.

המכללה לדוגמנות מודיעה על פתיחת

קורס נוסף לדוגמנות

בהנהלת דוגמנית הצמרת קארין דונסקי וסמי גד, ממועדון לאישה לשעבר, במלון דן המפואר — 5 כוכבים ואווירה מיוחדת.

● בדבר פרטים תפנה מועמדות מתאימות: למכללה לדוגמנות, דיזנגוף 87 ת"א, טל. 290257.

○ מועמדות מאיזור חיפה וירושלים תתקשרנה לטלפון 03-290257 — ניפתח עבורכן קורסים בירושלים וחיפה.

המכון ללימודים מתקדמים

שד' שאול המלך 8, ת.ד. 40020, ת"א

לראשונה בישראל — קורס משולב

„עולם הנסתר"

נושאי הלימוד:

פאראפסיכולוגיה, אסטרולוגיה, כירומנטיה, כירולוגיה, גרפולוגיה, טלפטיה והיפנוזה.

המרצים: מבכירי העוסקים בתחומים אלה בישראל.

הלימודים מתקיימים אחת לשבוע בשעות הערב בגמנסיה „הרצליה" בתל־אביב.

פרטים והרשמה:

גמנסיה „הרצליה", רחוב ז'בוטינסקי 106, ת"א, בימים ב', ג', ה' 16.00—18.30. טל. לפנה"צ: 03־221017, 16.00—18.30: 03־254388.

מספר המקומות מוגבל!

הצעה — הזמנה מפתיעה למעוניינים במידע מוסמך על

קצרנות עברית ו/או אנגלית

משום היעדר ידע נכון בציבור (מגיל 13 ומעלה — תלמידים, סטודנטים, פקידים, אקדמאים, ועוד) על מקצוע הקצרנות החליט **„אילפן גרג"** (GREGG), בהנהלת המורה הידוע מר חיים בר־קמא, לאפשר למעוניינים **היכרות ראשונה וכהתי מחייבת** עם מקצוע זה, שהנו מועיל ושימושי ביותר לכל משכיל, על־ידי קיום שעור־לנסיון בן 90 דקות עבורם תמורת תשלום סמלי בלבד.

שעורים־לנסיון (בוקר וערב) יתקיימו ב**תל־אביב**, רח' וייצמן 22, טל. 254826, בשבוע שבין ה־26.2.78 ל־3.3.78, וב**חיפה** בביה"ס „במעלה", רח' שמריהו לוין 30, טל. 664922, בתאריך שיתואם בביה"ס.

אם יהיה מיספר מספיק של מעוניינים במקומות אחרים, נשתדל לקיים שעורים־לנסיון גם שם.

נצלו הזדמנות כלתי־רגילה זו והירשמו מיד לשעור־לנסיון!

נא לגזור ולשמור!

פוסטרים צבעוניים

27.— לירות בלבד + מ.ע.מ.

מבחר עצום בתצוגה נאה

„מסדה" — דיזנגוף 164, תל־אביב

מכתבים

(המשך מעמוד 10)

מטעם חברת צ"ים. מיקבץ המלל הנ"ל, שנשלח על־ידי צ"ים לימאים, כולל ציטוט נבחר מעיתוני הארץ וחלק מהתהבל האדיר של התעמולה העלובה שבה הלעיטה צ"ים את הציבור, בחלקו על־ידי פירסום מודעות על חשבון החברה.

אין ספק, כי לשלם שכר הוגן קשה להם. אך יש להם כסף די והותר כדי לבזבז על הגיירת הזו, הנשלחת אלינו. אך המטרה העיקרית של המכתב היא כה שקופה עד שחבל על הגייר. הניסיון העלוב הזה לתקוע טריז בינינו הימאים לבין איגודנו לא יצלח. אם כוונתם היתה להוריד את המוראל שלנו — הרי שההיפך הושג. חבל ומאכזב שזוהי רמתם.

כיום, בשהותי בארץ, שכרי הוא רק 1800 ל"י נטו לחודש (להבדיל מהמספרים היפים שמפיצה צ"ים ברבים).

חיים שבשביץ, קצין שלישי, חיפה

● ● ●

חריגת הרב

האם השתתפותו של הרב הראשי שלמה גורן בכנס־המחאה בעין־צורים, נגד תוכנית השלום של הממשלה, אינה בבחינת חריגה ממעמדו כשופט בבית־הדין הרבני?

מכתב בנושא זה שלחתי גם ליועץ־המשפטי לממשלה.

שמואל חרפזי, קיבוץ איילון

● ● ●

אושר, לא עושר

איננו יודע אם זו טעות דפוס או הבעת דיעה, אבל במדור "במדינה" בעיתונכם (העולם הזה 2106), בכתבה "טיטו בגין", מצוטט שירו של זאב ז'בוטינסקי במילים הבאות: "שם ירוה לו משפע ועושר, בן ערב בן נצרת ובני..." וצריך להיות: "שם ירוה לו משפע ואושר..."

שמעון אנקורי, גבעתיים

● ● ●

סוסעץ ונמר של נייר

לפני כמה שבועות פירסם דן עומר במדורו "נמר של נייר" (העולם הזה 2103), כתבה יפה, שדיווחה על הביקורת הצוננת שבה התקבל "סוסעץ" — סיפרו של יורם קניוק — בארצות־הברית. ימים לאחר מכן חזר יורם קניוק ארצה והראה לי מיספר לא מבוטל של ביקורות נלהבות שהתפרסמו שם.

לכן חשבתי לעצמי כי בכתבתו של דן עומר היתה חסרה מידה של "הגינות עיתונאית". כתבתי למערכת העולם הזה מיכתב וכן צירפתי כמה קיטעי ביקורות מארצות־הברית.

משום מה הועבר המיכתב לטיפולו של

יקי ישע
טיפול מעוות

דן עומר ואותו דן, דן גם אותי ברותחין. הוא לקח את המיכתב פירסם ממנו משפטים שהוצאו מהקשרם, ושיבץ אותם בכתבה ארוכה שהשמיצה שוב את יורם קניוק, ואותי — כסוכנו הספרותי. איני יודע מהיכן שאב את המידע הזה, שאינו נכון. ועל זה, אני מקווה, אין ויכוח. הדבר גרם לי עוגמת־נפש.

כקורא של העולם הזה אני חש הערכה וסימפאטיה לעיתון. מצאתי לנכון להתריע על צורת טיפול עיתונאית שגראתה לי מעוותת. אני שולח מיכתב זה למערכת ובדרך שבה תפרסמו אותו, תוכיחו לי שוב כי אכן צדקתי.

בעצב רב,

יקי ישע, תל־אביב

הנדון:

הדרוויש משחלטים על רשות השידור

קדאיות

מי שהזיך לישון עם כלב, כך אומר הפיתגם הישן, אל־נא יתפלא אם יקום בבוקר עם קרציות.

ב־17 במאי 1977 בחר עם־ישראל בממשלה לאומנית־דתנית־ימנית, ממשלתם של מנחם בגין, שימחה ארליך וזבולון המר.

ערב הבחירות הזהרנו:

מי שמצביע בעד אוה, מצביע בעד המיזחמה הבאה.

מי שמצביע בעד אידה, מצביע בעד גן־עדן לספסרים.

מי שמצביע בעד אידה, מצביע בעד דיכוי חופש־הביטוי.

אחרי הבחירות הזהרנו: הנה נפלה הרפובליקה הווייצמארית הישראלית.

כמה לעגו לנו מאז!

הנה נתגלה מנחם בגין כגיבור השלום. אלילו בא אנוואר אל־סאדאת הוא הוזמן למצרים.

הנה נתגלה זבולון המר כמלך הסובלנות. היצירה החופשית פרחה בטלוויזיה, ברדיו, בעיתונות, בתיאטרון.

כשראה אותי מנחם בגין, במסיבה דיפלומטית, ניגש אלי ואמר: „אתה רואה? וייצמאר ממשיכה להתקיים! חופש־הביטוי ממשיך להתקיים!"

עתה נסתיימו תישעת חודשי־ההריון של המישטר ה־חדש.*

הוא מתגלה כמו שהוא.

יוזמת־השלום של סאדאת גוססת. היא עומדת להיקבר אי־שם בין שילה ופיתחת־רפיח.

המצב החברתי הולך ומידרדר. מדינת־היהודים הפכה כולה בורסה גדולה אחת.

פרשת חירבת־חיזעה מראה לאן מועדות פנינו התרבותיות. גאולה כהן ומשה שמיר משמינים מנחת, לנגד עיניו. פשוטו כמשמעו.

הקרציות מתחילות לעקוץ.

■ ■ ■

ש להקדים לויכוח את השאלה: האם חירבת־חיזעה הוא סיפור־אמת?

כחייל שועלי שימשון השתתפתי במיבצעים רבים, שכל מטרתם היתה לגרש את האוכלוסיה הערבית מן הכפרים. איני צריך אלא לעצום את עיני, כדי לראות מחדש כמה מעשיי־זוועה. תיארתי את הדברים בעברית בסיסית, בספרי הצד השני של המטבע, מבלי לעטפם בשיבעה צעיפים של מלל ספרותי.

אין ויכוח על העובדות. הן רשומות בפקודות־מיבצע, בדו"חות על פעולות, בעדויות חיות, ובעיקר — בליבם של הלוחמים.

הוויכוח הוא על זכותו של הציבור לדעת את העובדות, להכיר את עברו, להתמודד עמו.

את זאת ביקשו הקומיסארים למנוע.

■ ■ ■

ה טימטום המתגלה בפרשה זו עולל להסיח את הדעת מן העיקר.

מובן שהיה זה מעשה איוולת, דווקא ראוי (או לחושך) כוונותיו של שר־החינוך־והתעמזרה.

רצו לדכא יצירה, והפכוה מוקד של תשומת־לב.

רצו להסתיר מעיני העולם את אחד הצדדים של מיל־חמת־העצמאות, והכניסו אותו לכותרות ברחבי תבל.

במשך 29 שנים היה הסיפור קבור מתחבי לערימות המלל הבלתי־קריא של יזהר סמילנסקי.

אילו הוקרן בטלוויזיה באופן שיגרתי, היה גורם, מן הסתם, לזעזוע ריגעי. אך כעבור יום היה הכל נשכח. היתה נותרת רק ההרגשה הטובה: „ראו כמה טובים אנחנו, שמוכנים אנחנו למתוח ביקורת על עצמנו."

רק התערבותם של זבולון המר וחבורת הכסילים שמסביבו העניקה ליצירה כוח־מחץ מוסרי אקטואלי. רק תודות להם התחרו ביניהם שני הצהרונים הארכי־לאומניים על הזכות לפרסם יצירה „תבוסתנית" זו.

התיתכן איוולת גדולה מזו?

■ ■ ■

ה צרה היא שכמה מצועקי־החמס נגד המר ושות' אינם עולים עליו בתבונתם.

הם טענו נגדו שהוא פוגע בעצמאות רשות־השידור, שהוא מנסל לרעה את כוחן של הכנסת או הממשלה.

כזכור: **אילו היתה הצנזורה הפוליטית מופעלת ע"ידי המוסדות של רשות־השידור בילבד, היה הכל תקין ושפיר.**

אין סכנה גדולה מזו. אין איוולת גדולה מזו.

כי בעוד כמה שבועות תבוא בעייה זו על פיתרונה החוקי והסדיר, והצנזורה הלאומנית־דתנית תופעל ברשות־השידור ליא התערבות של הכנסת וההממשלה.

הדרוויש המשתוללים של מלכות־ישראל יוכלו לנוח. כמו בכל מישטר טוטאליטרי מסודר, יפעל הדיכוי באמצעות השיגרה הביורוקרטית, בהתאם לחוק ולסדר הטוב.

„חירבת חיזעה" בטלוויזיה: שיא האיוולת

וכל הנשמות הטובות, החרדות כל־כך לחוקיות המינהל ולמקינותו, יירגעו ויאמרו אמן.

■ ■ ■

ח וק רשות־השידור היה, מלכתחילה, חוק של שקר וכזב. כשהייתי חבר הכנסת, היתה לי ההזדמנות להעיר על כך.

לכאורה, יוצר החוק רשות עצמאית, בלתי־מיפלגתית ובלתי־פוליטית, החולשת על כלי־התיקשורת.

אך זוהי מראית־עין בלבד.

הממשלה היא הממנה את 31 חבריה של מליאת רשות־השידור, את שבעת חברי הוועד המנהל ואת המנכ"ל.

היא ממנה אותם כבבואה נאמנה של הכנסת, על מיפלגותיה (מילבד המיפלגות שאינן שייכות למימסד.)

בצביעות האופיינית לחיי־הציבור הישראליים, הוסוותה מציאות פשוטה זו. פלוני אינו מייצג את מפ"ם, אלא את אגודת החרזנים. אלמוני אינו מופיע כאיש־חרות, אלא כחבר האחדות הפטפטנים. אך כאילו באורח־פלא, תואם ההרכב הסופי בדיוק את חלוקת־הכוחות בכנסת. ויו"ר הרשות הוא תמיד קומיסאר של מיפלגת־השילטון.

לא תיתכן שום התנגשות עקרונית בין מליאת־הרשות לבין הממשלה והרוב בכנסת. שהרי בכליאת־הרשות יושבים עסקנים מסוג ג' של אותן המיפלגות השוחחות את עסקניהן מסוג א' בממשלה ובכנסת.

■ ■ ■

א ם כן, מה קרה בפרשת חירבת־חיזעה? איך נוצרה ההתנגשות?

היא נבעה מסיבות טכניות גרידא.

תקופת־הכהונה של מליאת־הרשות אינה חופפת בדיוק את תקופת־הכהונה של הכנסת. אחרת היתה קמה, ב־17 במאי האחרון, מליאה חדשה ברשות־השידור. גאולה כהן ומשה שמיר היו משתלטים על הרשות כבר אז, וכל פרשת חירבת־חיזעה לא היתה נולדת. החירבה היתה נשארת קבורה בספרים. עורכי מעריב לא היו נוגעים בה.

אולם תקופת־הכהונה של מליאת־הרשות תסתיים רק בעוד כמה שבועות. נוצר פער של כעשרה חודשים בין המהפך במדינה ובין המהפך ברשות, ובתוך הפער הזה צמחה הפרשה.

עתה עומד הפער הזה להיסתם.

■ ■ ■

ב ימים הקרובים עומד זבולון המר להרכיב את המליאה הבאה של רשות־השידור, ולמנות את היו"ר ואת הוועד המנהל שלה.

כמו בעבר, תשקף המליאה את הרכב הכנסת.

כמו בעבר, יהיה היו"ר קומיסאר פוליטי של השילטון.

כבר נאמר מי יהיה האיש: פרופסור הממוקם אי־שם בין גאולה כהן ומשה שמיר, בין הרב דרוקמן והרב לוויינגר.

מבחינת החוק והסדר, זה יהיה תקין. המר יפעל כפי שפעלו קודמיו, השרים של מפא"י ואחדות־העבודה.

אולם מבחינה לאומית, יהיה זה דבר מיפלצתי.

הרוח החשוכה של הטוטאליטריות הלאומנית־דתנית עומדת להשתלט על שני כלי־התיקשורת העיקריים במדינה, כלים מונופוליסטיים שאין מפניהם הגנה.

בידי הדרוויש של גוש־אמונים יהיה מכשיר כביר של שטיפת־מוח.

זבולון המר יקבל לידיו מכשיר שוא עמד אף לרשותם של יוסף סטאלין, בניטו מוסוליני ויוסף גבלס: הטלוויזיה.

■ ■ ■

א ין צורך בדימיון פורה כדי לתאר את ההמשך. עד כה היתה מליאת־הרשות גוף בלתי־פעיל, כימעט חותמת־גומי לאישור מעשיהם של המנכ"ל ואלפי עובדיו. היא נתכנסה בתדירות של אחת לחודשיים, בערך. הוועד המנהל, המתכנס אחת לשבוע, לא התערב אף הוא בשיקולי הצוות. אנשי־המיקצוע פעלו באופן חופשי, הצליחו ונכשלו. מכיוון שהם עצמם מהווים חתך של הציבור הישראלי, על דיעותיו ומצבי־רוחו, השתקפו כל המגמות בשידורים, תוך שימת הדגש על המרכז הבטוח והבאנאלי.

כך זה ישתנה עכשיו.

המוסדות החדשים לא יסתפקו בתפקיד סביל. בראשם יעמדו המיסיונרים של המישטר החדש, ומנוי וגמור עימם „להתאים" את הטלוויזיה והרדיו לרוחה של מלכות־ישראל. המילה „להתאים" היא במקומה, כי היא מקבילה ביותר למילה שהיתה בשימוש הרייך הגרמני: Gleichschalten.

איך לדעת באיזו מהירות יתבצע התהליך. אם היו"ר החדש הוא טיפש, הוא ינקוט צעדים דראסטיים. אם הוא פיקח, יתן לזמן ולפחד לעשות את שלהם.

בהדרגה יסולקו אנשי־השידור שיסרבו לקבל „הנחיות". יישארו אותם ש„יתאימו" את עצמם לרוח החדשה, שיהיו מוכנים לשחות עם הזרם המבטיח הצלחה וקידום. אליהם יתווספו בהדרגה, זה אחר זה, עובדים חדשים, אנשי המישטר החדש.

קצב התהליך נתון בספק. הכיוון נתון מראש.

■ ■ ■

ה אם ניתן למנוע זאת?

אולי.

אילו היתה מתחוללת עכשיו התקוממות של אנשי־הרוח במדינה, אילו עזו הסופרים והאמנים והעיתונאים על הבאריקדות כדי למנוע את המהפך ברשות־השידור.

הדרך היחידה למנוע את פלישת הדרוויש לרשות־השידור היא למנוע בעד זבולון המר להרכיב את המליאה על־פי המפתח הרצוי לו. לשם כך יש לבטל את כל השיטה הפסולה שהונהגה על־ידי קודמיו, ולהבטיח כי בראש הרשות החיונית הזאת יעמדו אישים בעלי שיעור־קומה אינטלקטואלי ומוסרי, ולא סוכנים של עסקנים קטנים.

קשה להאמין כי אנשי־הרוח מסוגלים להתמרדות כזאת. יזהר סמילנסקי עצמו בוודאי אינו יכול לשמש לה מופת. את חירבת חיזעה כתב כאיש צעיר, בהשפעתה המיידית של חוויית־המילחמה, מאז נדם קולו. הוא לא השתתף בעשרות המאבקים למען הצדק, שהתחוללו מאז. היו שדיברו על חירבת יזהר. כחבר־כנסת, תמך במשה דיין. הוא לא הרים את קולו כאשר חזרה פרשת חירבת חיזעה בממדים הרבה יותר גדולים, וכימעט בפרהסיה, בעת הגירוש הברברי של הבדואים מפיתחת־רפיח.

אלמלא אדישותם של יזהר והיזהרים, מסופקני אם היה הליכוד מגיע לשילטון.

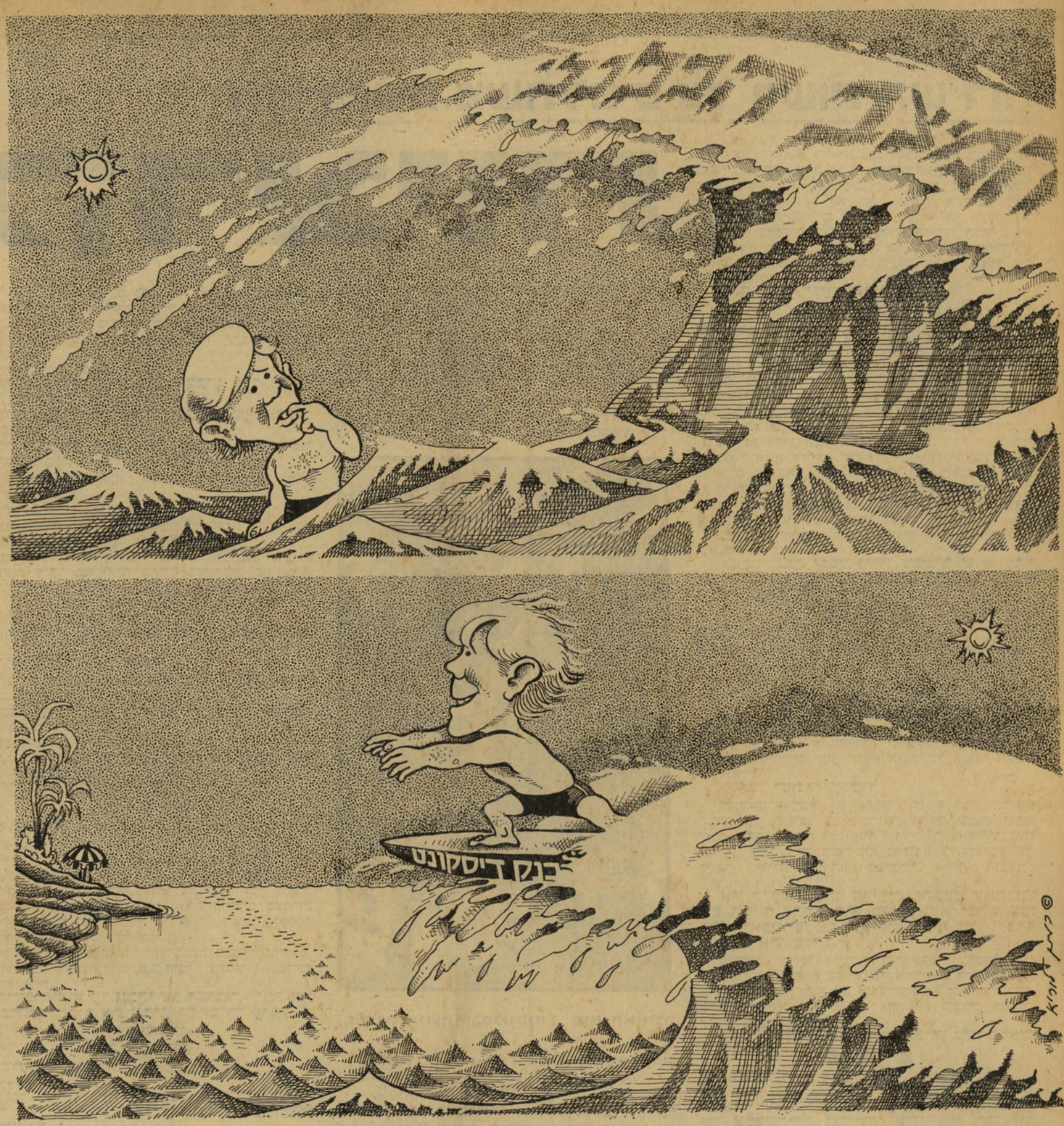
■ ■ ■

מ אז המהפך, קפא מחנה ישראל השפוייה. כמו עכבר מהופנט, הוא מסתכל בלא־ניע בנחש העומד לבלוע אותו.

אם לא יקיץ בעוד מועד מן ההיפנוזה, לא תישאר ממנו אלא בדיטה בגופו של הנחש.

---

* לפני ארבעה חודשים פורסם במדור זה (העולם הזה 2094) מאמר תחת הכותרת „מיתקפה נגדית", שניבא את ההתפתחות בשטח החינוך והתרבות. העולם הזה מוצא לנכון להעתיק מאמר זה כלשונו, בעמוד 15.

הים רוגש? אל תתרגש!

בסערת הימים הללו אתה אולי נבוך.
אתה אולי שואל:
איך לשמור על ערך הכסף-
במה כדאי להשקיע?
יחד נבקש עצה ונחפש פתרון.
אנו הדיסקונטאים רוצים שתגיע
לחוף מבטחים.

לנו הידע, הכלים והנסיון המקצועי
שנצבר שנים הרבה.
יחד נמצא את הפתרון המתאים.
אנו קרובים אליך,
בוא לסניף שלך
אחד מ-222 סניפי קבוצת בנק דיסקונט
ברחבי הארץ.

נגיש לך שרות מהימן, חם וידידותי.
הדיסקונטאי שלך יסייע לך להתגבר
על הנחשול.
הים רוגש? אל תתרגש...
ניווט נכון יוביל אותך לחוף מבטחים.

בנק דיסקונט

הצד האנושי של המטבע

מאמר זה פורסם ב„העולם הזה" (2094) לפני ארבעה חודשים, ומועתק כאן כלשונו

מיתקפה נגדית

הסכנה החמורה ביותר העומדת לפני מדינת ישראל אינה מילחמה חדשה.

האיש המסוכן ביותר בממשלת־המהפך אינו מנחם בגין.

הסכנה החמורה ביותר היא טירוף הדעת האזמית.

האיש המסוכן ביותר הוא זכיזון המר.

אחרי מילחמה, גם כשהיא אימה ונוראה, אפשר להחלים. אפשר להתפכח. אפשר לבחור בדרך חדשה.

אך אומה שרוחה נטרפה עליה — איזו תיקווה נותרת לה?

■ ■ ■

מהפך לא הוליד את הסכנה הגדולה, המאיימת על רוח העם. המהפך עצמו הוא תולדת המגמה הזאת.

כבר ציטטנו לא פעם את אימרתו המפורסמת של ולינגטון, המצביא הבריטי, שאמר: „הניצחון בקרב של וטרלו הושג במיגרשי־המישחקים של בית־הספר איטון."

איטון היא הסדנה החינוכית של המעמד העליון הבריטי. ולינגטון סבר כי תכונות־האופי, שנטע בית־ספר זה בלב חניכיו, הן שאיפשרו לקציניו להחזיק מעמד בקרב האכזרי שהכריע את גורל העולם.

כאותה מידה של צדק ניתן לומר: הניצחון של מיפלגות־המהפך בבחירות האחרונות הוא שג בבית־הספר הישראלי, הממלכתי־כללי והממלכתי־דתי.

הלאומנות שלוחת־הרסן וצרת־האופק, השלטת בגני־הילדים ובבתי־הספר, עיצבה את הדור הצעיר מאז קום המדינה, שנתון אחרי שנתון. שנתונים אלה פרצו את הסכר ב־17 במאי 1977.

אילם זה היה כאן וכאפס דעומת מה שצפוי עכשיו.

■ ■ ■

זכזון המר אינו אינטלקטואל, ולא הוגה־דיעות. **הוא המפקד של פלוגת־סיור רוחנית.**

עם הקמת ממשלת־המהפך הוא קיבל לידיו את הפיקוד על המערכה הרוחנית, שמטרתה היא לשבור כל שריד וזכר של רוח נאורה ומתקדמת בציבור הישראלי, ולכפות עליו את הרוח החדשה של המהפך.

נמסרה לידיו הדיקטטורה של כלי החינוך, התרבות והתיקשורת הממלכתית. שיזוב הי כלים האלה במערכת מקובצת אחת של זוי חמה רוחנית מעניקה לכעלייה עוצמה מפחידה.

מיליארדים של לירות לשנה, רבבות של מישרות, מיגוון עצום של מכשירי־כוח גלויים ומוסווים מעניקים למערכת זו פוטנציאל של שטיפת־מוח, שאינה נופלת מיכולתו של מישטר דמוקרטי־עממי.

פוטנציאל זה בידי קבוצה של אנשים נחוי שיהחלטה, החדורים רוח מיטאליטרית, מהווה סכנה.

■ ■ ■

עטים מאד מבינים את טיבה וחומרתה של סכנה זו.

מקובל לחשוב כי עניינים־רוח רחוקים מן החיים המעשיים, שהם נחלתם של „אנשי־רוח" תלושים.

אין טעות גדולה מזו.

עולמו הרוחני של כל ציבור מהווה את מיסגרת מעשיו ומחשבותיו. מושגיו, אמונותיו, אידיאליו, דיעותיו הקדומות, הדפוסים התרבותיים, תדמיתו העצמית, הדברים שלמד בבית־הספר, שיריו וסמליו — אלה קובעים, בסופו של דבר, כיצד יגיב הציבור בכל מצב שהוא.

דפוסי הרוח דומים דפסי־כסת. הפוליטיקה נעה על פסים אלה. הרכבת יכולה להתקדם במהירות או באיטיות. אך אין היא יכולה לסטות מן הפסים.

אם הפסים מובילים אל התהום — סופה של הרכבת להגיע לשם.

ההיסטוריה היהודית מדגימה זאת בצורה ברורה ומפחידה. רוח הקנאים, שהשתלטה על דורו של הורדוס, היתה מוכרחה להוביל אל הטירוף של המרד הגדול, ולחורבן הבית השני. הרוח שהצמיחה את רבי עקיבא ושימעון בר־כוסיבא, היא שהובילה אל קברי־האחים של ביתר ואל חיסול הקהילה הישראלית בארץ, לאלפיים שנה.

עתה נמסרו מכשירי־העבודה הרוחניים דחורכן הבית השלישי.

■ ■ ■

מיתקפה הרוחנית הגדולה של זבולון המר ושות' כבר החלה. עשרות פריטים מעידים על כך מדי יום.

הופעת רבנים בבתי־ספר „חילוניים", „הנחיות למס־בירים", הפעלת לחצים סמויים לשינוי תוכניות בטלוויזיה ובדיו, מהפכות־חצר קטנות באוניברסיטות, חוברות חדשות של „המזכירות הפדגוגית", החלפת אנשים בעמדות־מפתח לכל רוחב המערכת — כל אלה הם סימנים קטנים, אך ברורים.

פלוגת־הסער הרוחנית מתגנבת אל נקודות־הזינוק בלאט, בשקט. הברגים מתהדקים באיטיות של מחוגי השעון. הכל נעשה בעדינות, בפיקחות, בעורמה, בלי זעזועים. משרתי המישטר הקודם נשארו עדיין במקומם.

עד בוא המועד.

אנחנו מכירים את התהליך מארצות אחרות, ממישטרים אחרים.

בהדרגה יגבר הקצב. הגזרים יגבירו את תאוצתם. עד שתגיע המיתקפה לממדים של הסתערות גלויה, מוחצת, לאורך כל החזית.

אנשים יוחלפו בסיטונות; נאמני הרוח החדשה יתפסו

את כל עמדות השליטה וההשפעה; כלי־התיקשורת יהפכו לקסרקטינים רוחניים ובית־הספר יהפוך לבית־חרושת לקנאים.

■ ■ ■

מ יחמת התרבות, מילחמת־הרוח, כבר החלה. אין מנוס ממנה.

הבה נערוך מוך פני המיתקפה.

הבה נקבץ את כל כוחות ההתנגשות, כדי לצאת למיתקפה נגדית.

מכל המערכות על עתיד המדינה, עתיד עמנו וארצנו — ייתכן שזו המכרעת.

קודם כל, הבה נגדיר את החזיתות.

מוחות רדודים, שלא הבינו מה מתרחש סביבם, מדברים על מערכה בין „דתיים" ו„חילוניים". זוהי הגדרה כוזבת לחלוטין.

הדת היהודית, כמו כל דת, פנים רבות לה. יש הבדלים עצומים בין הדת של שמואל הנביא, טובח הנשים והילדים, ובין הדת של הילל הזקן; בין ספר יהושע וספר יונה; בין יהודה צבי קוק ומארטין בובר; בין אברהם לווינגר וישעיהו ליבוביץ; בין נטורי קרתא וגוש אמונים.

הרוח של המהפך, התרבות של פלוגת־הסער, אינה „הדת היהודית".

זהו בליל של עבודת־אלילים כנענית ולאומנות מודרנית, פולחן יהודי פרימיטיבי ונחלנות קולוניאלית. דתיות מעוותת וחילוניות מוסווית. זוהי פאנגיות החובשת כיפה סרוגה, והמחזיקה בידה את פגיון הסיקריקין. זהו הטירוף הקדוש של מצדה וביתר, במהדורת הבית השלישי. זוהי רוח הגטו המתבדל, המסתגר והמתנכר.

דגל ההתנגדות הרוחנית אינו דגל אנטי־דתי או אנטי־לאומי. זהו דגל היהדות השפויה, הלאומיות השפויה, הישראליות השפויה, הציונות השפויה. דגל הומאניסטי, דגל אוניברסלי, דגל ההצטרפות אל המיצעד האנושי.

■ ■ ■

יכן שדות־הקרב של מילחמה זו?

בכל כיתה, בכל עיתון, בכל שידור, בכל הצגת־תיאטרון, בכל מקום שיש בו תיקשורת אנושית.

שדה־הקרב המכריע, לאורך ימים, הוא בבית־הספר — למן היום הראשון בגן־הילדים ועד ליום האחרון באוניברסיטה. בכל שיעור שבו נלמד התנ"ך, מתוארת ההיסטוריה, מוסברת האזרחות, נקרא שיר.

מי שמלמד את תולדות כיבוש־כנען כמירשם לרצח־עם, מי שמעלה על נס או מרד הקנאים כמעשה לאומי חיובי, מי שמתאר את ההיסטוריה העולמית כרצף של פוגרומים, מי שמלמד את תולדות היישוב החדש כהתנגשות בין מתיישבים שוחרי־שלום ובין פראי־אדם צמאים־לדם — הרי הוא מעצב את דמותו של קנאי מעוות, שלא יצלח אלא למצדה שנייה.

הקרב על דמות ההיסטוריה אינו מאבק על האתמול, אלא על המחר.

גם בו תלוי אם יקום אדם ישראלי מאוזן, המוכשר לתפוס את מקומו בחברה המודרנית, המבין את הרבגוניות המרהיבה של תרבותו הלאומית והאנושית, את מורכבות שרשיו במולדת ובמרחב, את ריבוי קשריו עם כל התרבויות השמיות וכל העמים השכנים.

■ ■ ■

חינוך אינו מתחיל ואינו נגמר בבית־הספר.

בידי מישטר של טוטאליטריות רוחנית, כי מילה היא כלי־נשק.

היו שצחקו למיקרא המיסמך של שמואל כץ, „הנחיות למסבירים". הצחוק בריא, אך העניין אינו מצחיק כלל.

למילים יש השפעה עצומה על עולמו הרגשי של אדם. וזה קובע את התנהגותו.

שכם שוכנת בגדה המערבית של הירדן, בחבל־ארץ שנקרא בתקופות שונות כנען, ישראל, השומרון, פלסטין, ארץ־הקודש. כל השמות האלה „נכונים" — אך מה עצום ההבדל הריגשי ביניהם! מי שמדבר על „הגדה המערבית", מדבר על שטח ירדני כבוש. מי שמדבר על „שומרון", כבר טיפח אותה ברוחו למדינת־ישראל. מי שמדבר על „פלסטין", פילס דרך רוחנית לפיתרון אחר.

אפשר לקרוא לגדה המיזרחית של הירדן בשמות שונים. אך כאשר ידבר מנחם בגין על „ארץ־ישראל המיזרחית", או כאשר יצווה שמואל כץ לדבר על „הגליעד", נדע שהגיע שלב חדש בריצת־האמוק הלאומנית.

ראיתי פעם כיצד נתקף פסיכולוג מפורסם בייאוש, כאשר שמע ברדיו שיר מתקתק על שארם־אל־שייך. הוא אמר: „זה אבוד. אין מחזירים מרצון מקום שכותבים עליו שירים."

נהרות של דם נשפכו ביוגלד מילה, ביוגלד שם, ביוגלד שיר!

אך מילים יכולות גם לחסוך דם. שירים יכולים לחסוך דמעות. במילחמת־התרבות, הם כלי־הנשק לטוב או לרע.

במילחמה זו, המחנכים והעיתונאים הם חיל־החזון, הסופרים והמשוררים הם אנשי־קומנדו, וכל אב ואם הם לוחמים בחזית.

■ ■ ■

ב מילחמה מזאת, נדמה תמיד כי יש יתרון עצום לאנשי פלוגת־המחץ הטוטאליטרית.

להם יש תורה אחת, אמונה אחת, ודאות אחת, מערכת־סמלים אחת. הם צועדים בסך, ומגפיהם הרוחניים רוקעים בקצב אחיד.

ואילו הכוחות השפויים, מטבע מהותם, דוגלים במיגוון של דיעות ואמונות, בחרותו של כל פרט להאזין למנגינה אחרת וללכת בקצב משלו.

כאשר נתונים כלי־השילטון בידי הקלגסים של רוח טוטאליטרית, גדל יתרונם שיבעתיים. עוצמתם נראית ככוחו של ענק.

אולם ענק זה עומד על כרעי־תרנגולת. ההיסטוריה הוכיחה שוב ושוב כי רוח האדם החופשי יכולה לגבור על כל שטיפת־מוח.

השאלה היא: אילו אסונות־לאומיים עלולים להתרחש עד אז?

■ ■ ■

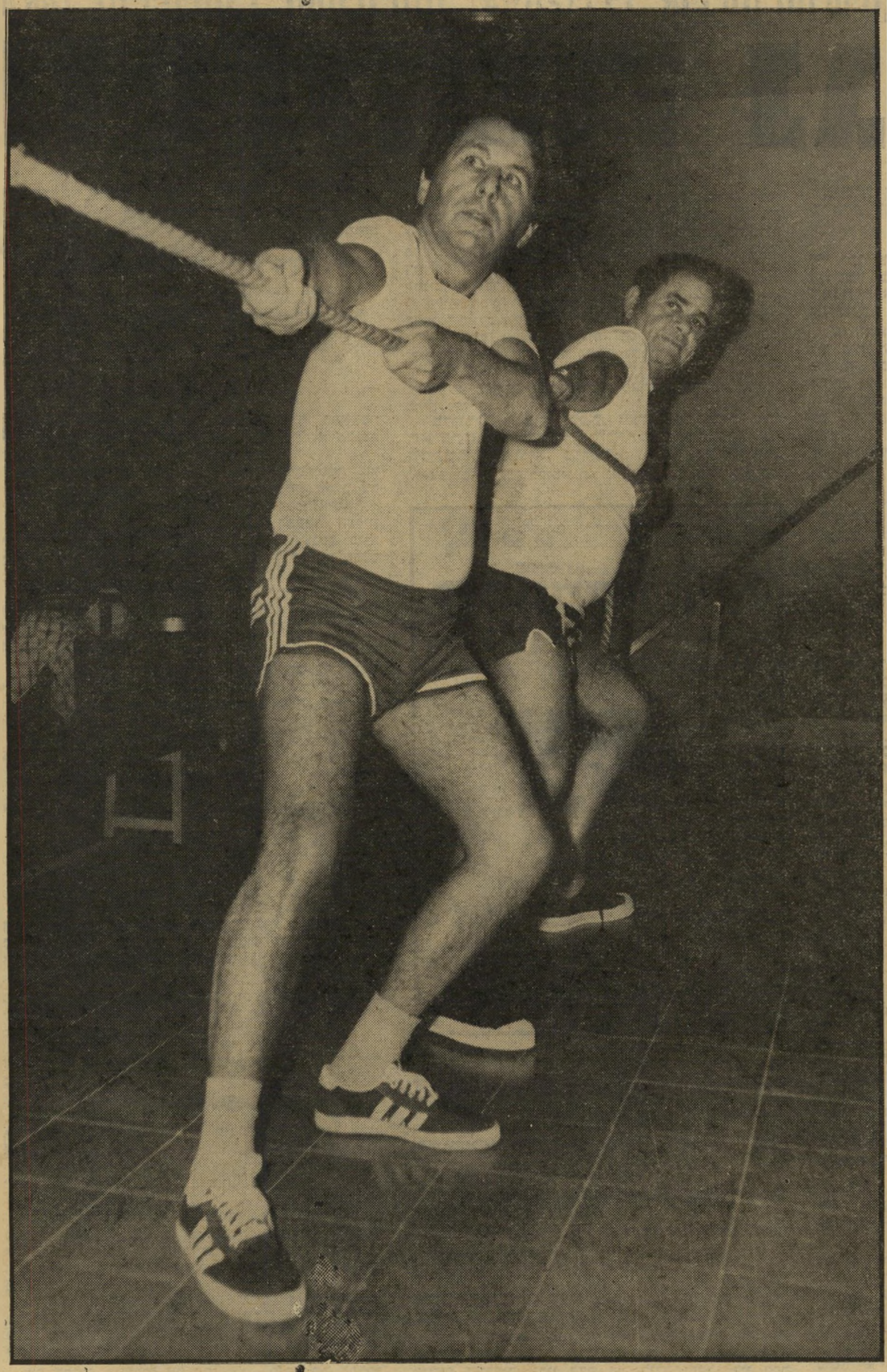
זהי קריאה לקרב. אין להתחמק ממנה.

זהי המיתקפה התרבותית הנדולה החזקה, והיא מאיימת על כל היקר והיפה בעינינו.

כוחות ההתנגדות קיימים. אך הם פזורים, מדוכאים, ורוחם רפויה.

יש להרים את הדגל, לאסוף את הכוחות, ולתת את האות למיתקפת־הנגד.

מאה חברי כנסת הוזמנו. שבעים לא הגיבו כלל.

אח"מ

חברי־הכנסת רכטמן, רובינשטיין, שילנסקי, יצחקי והלוי מושכים בחבל בכנסת

הלוי הפחיע בכושרו

רובינשטיין החחמק מועדה

„היי הופ!" - ד"ש וליכוד נגד הליכוד וד"ש.

החוזה שהופץ באחרונה על־ידי מזכיר הכנסת, נתנאל לורך, בקרב מאה חברי הכנסת (להוציא את עשרים השרים), בדבר שיעור שבועי קבוע באימון גופני, זכה לתגובה: שבעים חכ"ים לא הגיבו בכלל, עשרה הודיעו שהרעיון יפה, אבל בגלל כל מיני סיבות בריאותיות זה לא בשבילם, ועשרים הביעו נכונות לקחת בו חלק פעיל.

לשיעור הראשון הגיעו שניים. שבוע לאחר מכן הגיעו שישה. מאז עבר כבר חודש, ויוזם הרעיון, חבר־הכנסת יצחק יצחקי (40), עדיין מחכה להצפה המונית.

ביום השלישי בשבוע שעבר, בשעה שלוש אחר הצהריים, הגיעו לשיעור ארבעה חכ"ים בלבד; שני אנשי ד"ש, ד"ר בנימין הלוי ופרופ' אמנון רובינשטיין, ושניים מהליכוד — שמואל רכטמן ודב שילנסקי. לפי הנחיותיו של יצחקי הם הצטיידו, אחרי השיעור הראשון, בתלבושת מתאימה — מיכנסיים קצרים, חולצת טריקו, נעלי התעמלות וגרביים ארוכים (פרט לרכטמן, המעדיף להסתובב ללא גרביים).

מתחילים בריצה קלה, עוברים לתרגילי־התעמלות, ממשיכים בתרגילי בטן על מיזרון, עושים עמידת־ראש, נוסעים על מיתקן־האופניים, עושים תרגילים על סולמות, ומסיימים בתחרות משיכת־חבל. שילנסקי והלוי מנצחים את רובינשטיין ורכטמן. רכטמן טוען שזה מפני שהוא מתחלק — בגלל הנעליים החדשות שלו.

עשרה הודיעו שהרעיון יפה וארבעה נטלו בו חלק

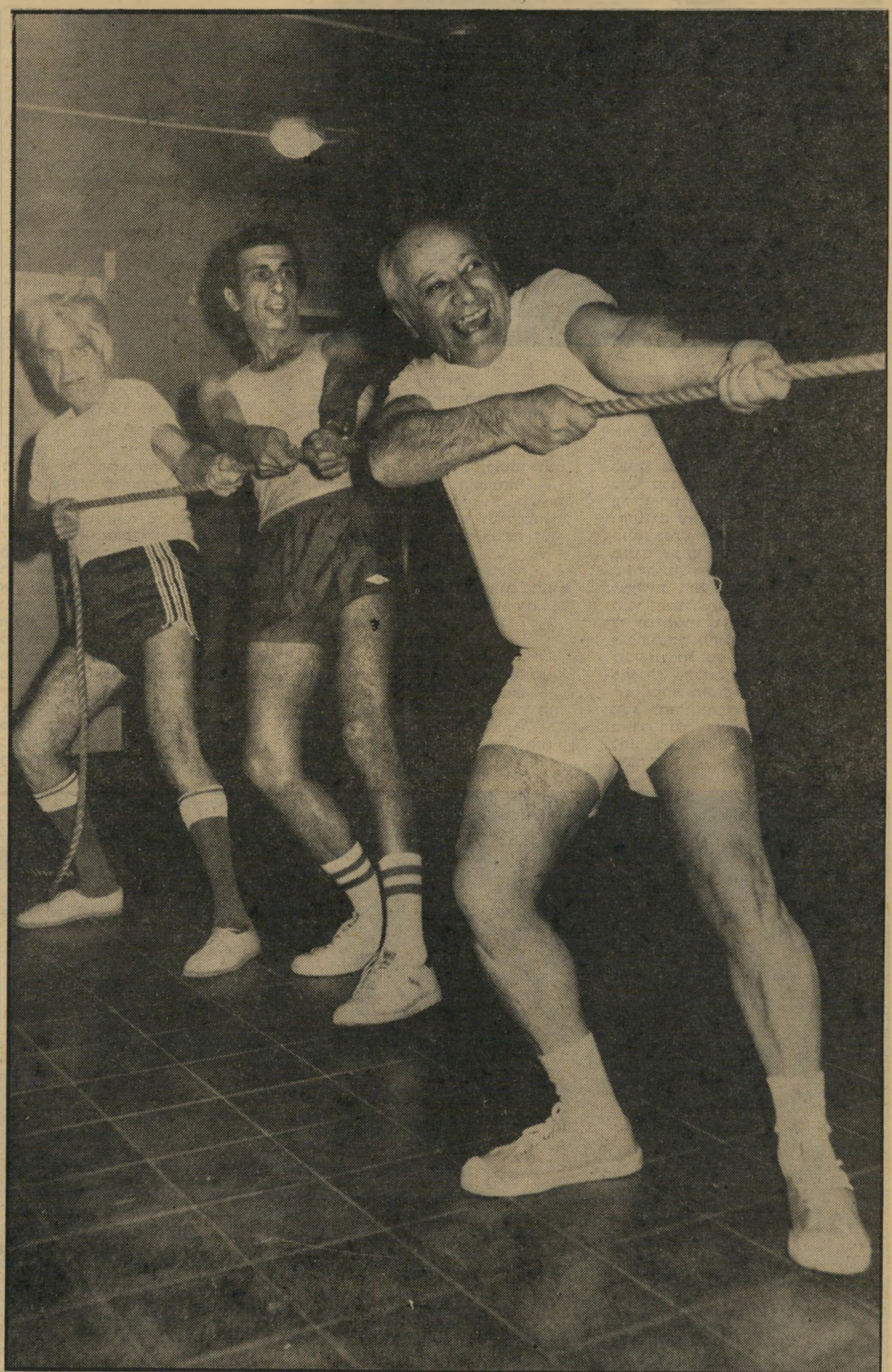
יצחקי יזם וביצע

רכטמן בלי גרביים

שילנסקי הוא המתמיד

שילנסקי והלוי ניצחו בתחרות אחרי מאבק איתנים

הארבעה נראים כנהנים. הלוי בן ה־67 מפתיע בכושרו הגופני. הוא מודיע שהיה ספורטאי בנעוריו, ולא הזניח זאת במשך השנים. רובינשטיין אומר ש„הספורט יפה לבריאות", ורכטמן מוסר שהשיעור גורם לו להיות רענן עד הערב. חוץ מזה, הכרס קצת ירדה.

חבר־הכנסת אלי מויאל מגיע לשניה אחת, כדי להפגין נוכחות, והח"כ הצעיר רוני מילוא נכנס לרגע ואומר שאין לו זמן להשתתף, כי הוא צריך לשבת עכשיו בוועדת הספורט.

ארבעים הדקות עוברות די מהר. יצחקי איש הליכוד, יועץ חינוכי במיקצועו, שהיה מדריך ספורט בצה"ל, שולח עם סיום השיעור את הארבעה למיקלחות, הנמצאות בקצה האולם. האולם, אגב, הוא המיקלט של הכנסת, הנמצא במרתף הבניין.

היוזם והמדריך מפרט שלוש סיבות טובות לקיום העניין: קודם כל, הוא רוצה לקיים את הפסוק „נפש בריאה בגוף בריא". שנית, הוא מעוניין שהח"כים המתעמלים ישמשו דוגמה טובה לעם ישראל. ושלישית, הוא בעד גיבוש קבוצה שלא מתרכזת דווקא בנושאים פוליטיים.

הח"כים הדתיים שנרשמו עדיין לא התייצבו. הם רק גרמו לכך ששלוש חברות־הכנסת, שביקשו להצטרף לשיעור — אורה נמיר, גאולה כהן ושרה דורון — נדחו בינתיים, עד שתימצא להן מדריכה.

אח"מ

קארין דונסקי: האמא הגרושה

הגירושין הפכו את דוגמנית־הצמרת קארין דונסקי ליושבת־בית. ויש לה בית שבהחלט כדאי לשבת בו — עם רהיטים עתיקים ומסוגננים, כורסות קטיפה, שטיחים, צמחיה ירוקה בעציצים, המון תמונות על הקירות ואין־ספור חפצים אותם אספה במשך שנים.

קארין מודה שבמשך 13 שנות נישואיה לאיש־העסקים שלמה דונסקי היא שמה את הדגש על הקאריירה שלה, וענייני־הבית לא עמדו בראש דאגותיה. „מאז התגרשתי," היא אומרת, „לפני חצי שנה, נעשיתי הרבה יותר ביתית. אני לא מרגישה שום צורך לצאת, להתהולל ולרקוד."

מילבד הופעות בתצוגות־אופנה, הדרכה בקורסים לדוגמנות והרצאות בחוגי־בית, מוקדש מרבית זמנה לבנה בן השנתיים, נואל, שזכה לשם זה כיוון שנולד בחג־המולד („נואל", בצרפתית.) עד לפני חודשיים העסיקה קארין מטפלת צמודה, אבל בינתיים היא מסתדרת ללא עזרה.

הילדון הבלונדי, בעל עיניים כחולות גדולות, כבר מפטפט בעברית ובאנגלית. מאז היוולדו הקפידה קארין לדבר איתו רק באנגלית. כמו כל דבר בחייה, גם עניין זה מתוכנן אצלה היטב מראש. לדעתה, ידיעת האנגלית תקל עליו בחיים כאשר יגדל, וכמובן תאפשר לו לדבר עם בני־משפחתה המתגוררים בארצות־הברית.

האמא הזוהרת נעתרה מדי פעם לבקשות צלמי־פירסומת מקרב ידידיה, ומרשה להם לצלם את נואל.

דוגמנות־מסלול בפני קהל, לעומת זאת, לא באה בחשבון. מי צריך את המתח הזה? היא רק שואפת לגדל את נואל כילד נורמלי, עצמאי, בלי תיסכולים ועודף פינוק.

„אני לא מצפה לתמורה בעתיד. כל זמן שהוא תלוי בי, אני יכולה ליהנות מזה. ברגע שתהיה לו תוכנית יומית משלו, לא אצפה שיהיה כרוך אחרי." היא מדברת אליו כאל אדם מבוגר, ומקווה שכאשר יגדל, יעריך אותה כאדם ולא כאם, ויהיה חבר טוב שלה. היא אף פעם לא רצה אחרי הילד עם אוכל. לדבריה, אין טעם להכריח, כיוון שיש לו טעם וחושים משלו. נואל הוא ילד פיקח, ממושמע להפליא, בעל תפיסה מהירה, עירני וטוב־מזג. דונסקי, שהשאיר לגרושתו את דירתם המשותפת במעוז אביב ועבר להתגורר בדירה שכורה ברמת־גן, נוהג לקחת את בנו אליו לסופי־שבוע. „שלמה נכנס לכאן לא כמו זר, שותה קפה ומתקן משהו בבית, אם יש צורך. נפרדנו בצורה תרבותית, ללא שינאה. אין אהבה בינינו, אבל גם אין זרות.

„לא התאמנו. הכל נגמר בינינו הרבה לפני הגירושין, אבל הייתי עסוקה עם עצמי ולא היה לי זמן לחשוב על הבעיות. הוא בחור טוב, אבל לא היה לו מספיק לתת לי. הרגשתי שאני נחנקת. במשך הזמן התפתחתי, והצבתי לעצמי יותר דרישות. הרגשתי שאנחנו חייבים להתגרש, גם למענו, כיוון שקשה לגבר לחיות בצילה של אשה."

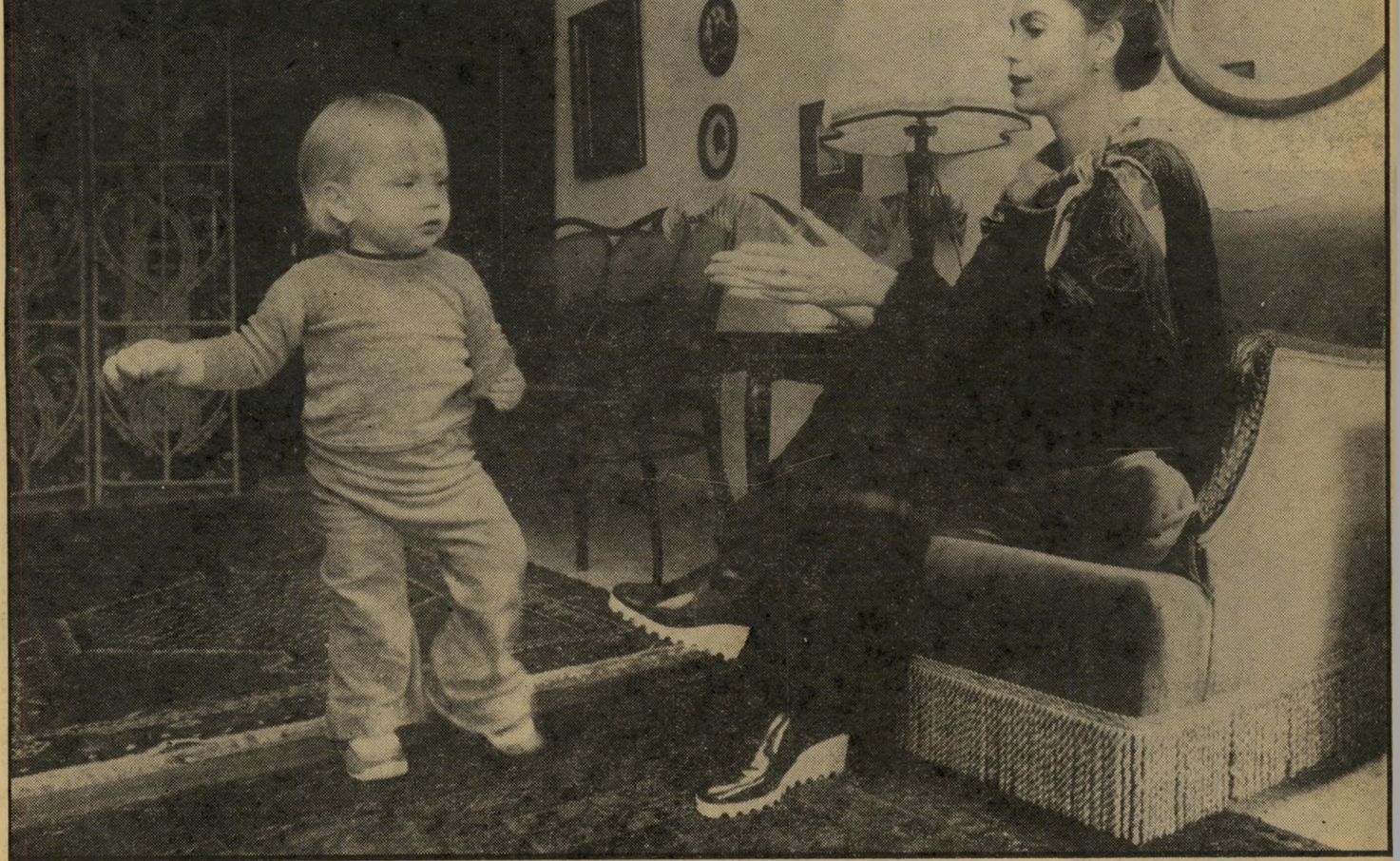
אין לה שום טענות לגבי שלמה, שסבל אחרי המילחמה מבעיות נפשיות, אלא לגבי הוריו, שאינם טורחים, לדבריה, לצלצל אליה ולשאול לשלום נכדם.

אין היא סבורה שתינשא שוב. „רק עכשיו אני רואה כמה טוב לי לבד. נשים מתחתנות בדרך־כלל למען הביטחון החומרי, אבל את העול הזה אני נושאת מזה שנים על כתפי. ביטחון יש לי בכוחות עצמי, ואם אנשא שוב, זה יהיה רק מתוך אהבה. מי יודע אם זה ניתן לביצוע — כל הגברים בגילי כבר נשואים..."

עד לפני שנים אחדות נהגה לגלות את גילה, אבל כיום היא מעדיפה לשמור זאת לעצמה. פעם חיזרו אחריה בעיקר גברים בגיל־העמידה, ואילו כיום מרבית מחזריה צעירים ממנה. „אולי הם רואים אותי עם ילד קטן וחושבים שאני מאד צעירה," היא מנסה לנחש, ומוסיפה שהצעירים מגלים עקשנות רבה יותר בחיזורים.

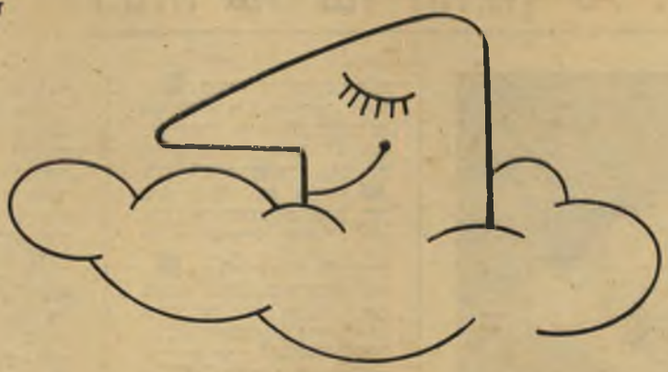
קארין, מצידה, משאירה את הצעירים לצעירות. היא תמיד העדיפה את הגבר הבשל, המיושב בדעתו. „קשה לי עם הצעירים הישראלים," היא מגלה, „הם מחוספסים. אני סלקטיבית לגבי תרבות של בנאדם הנמצא בחברתי. אולי אני קצת יותר מדי רומאנטית. הישראלי הממוצע לא נוהג לחזר אחרי אשה, וזה עצוב מאד. הגבר האירופי, לעומתו, יודע לחזר, לכבד אשה ולתת לה הרגשה טובה."

נואל בן השנתיים ממלא את עולמה של הדוגמנית, שהתגרשה לפני חצי־שנה

זה נהדר - זה יצהר

חדש!

אנו לא הולכים עם האף בטננים ...

6 + 4 פעמים ברציפות, זכה ממ — קצף־גילוח ומשחת־גילוח בתארים:
"המוצר הנבחר", ו"הקנייה הטובה ביותר"!!!
מובן שאנו גאים ומלאי סיפוק: לעמוד יום־יום למבחן על פניו של הגבר הישראלי, ולזכות שנה־שנה בתארים, זה מעיד על דבר אחד: איכות, שאין גבוהה ממנה בישראל!
וזה גם מוכיח, שאנו לא הולכים עם האף בעננים, אלא ממשיכים לשמור בהקפדה על האיכות העליונה של מוצרינו, וממשיכים להציע לגבר הישראלי את מה שטוב לו באמת: ממ!

אני טושה את זה עם **ממ** תכשירי גילוח וטיפוח לגבר המודרני

אודמן ® 9 8/3/80

מי כתב את „חירבת טוסיק" - ומהי דעתו של שר־החינוך על תוכנית „מורשה"

■ שר־החינוך והתרבות **זבולון המר**, נכח בהצגת־הבכורה של תוכניתה החדשה של להקת בת־דור, והצטלם בחברת שתי רקדניות לבושות טייטס הדוקים. כשיצא מהאולם קרא לעברו אחד הצעירים שנכחו בהצגה: „חירבת חיזעה לא, וחירבת־טוסיק כן?!"

■ ח"כ **מאיר פעיל** מצא דרך משלו להפגין נגד אי־הקרנת הסרט חירבת חיזעה בטלוויזיה. פעיל הביא עימו את סיפורו של יזהר („ס. יזהר") סמילנסקי לישיבת ועדת החינוך של הכנסת, קרא בו לעצמו במשך כל הישיבה.

■ ח"כ **יוסי שריד** ניגש במיזנון הכנסת אל השר המר, ואמר לו: „אולי במקום חירבת חיזעה, תקרין בטלוויזיה במשך שעה וחצי את תוכנית מורשה? זה בטח מעניין את רוב הציבור." השיב המר: „מה יש, אין תוכניות יותר טובות?"

■ קבוצת עיתונאים הקיפה במיזנון הכנסת את המר, וניסתה להציל מפיו את דעתו על חירבת חיזעה. המר לא היה מוכן להגיב, ואמר: „אני לא מוכן להגיד אם הסרט יפה, ארוך או חשוב. אני מוכן לא־שר רק שראיתי אותו."

■ בכנס־מחאה שהתקיים באולם צוותא בתל־אביב כדי למחות על אי הצגת הסרט חירבת חיזעה בטלוויזיה, השתתף גם הרב **שמואל הכהן אבידור**, שנשאל מה אומרת ההלכה על השתקת אמנים ואנשי־רוח. השיב הרב: „כתוב: והמשכיל בעת ההיא ידום. כנראה שהעת ההיא אכן הגיעה."

■ פרופסור **יוסף אגסי**, השתתף גם הוא בכנס־המחאה בצוותא. הוא ציטט את דבריו של סב אשתו, הפרופסור **מרטין בובר**, שהאשים בשעתו אנשי־רוח גרמניים באחריות לשואה, למרות שלא נגעו בנשק מעולם. אחד הנוכחים קטע את דבריו ברוגז וקרא: „את השוואותיך לנאצים שמענו כבר בטלוויזיה." השיב אגסי: „אני מקווה שאת ההשוואה שלי תוכיח ההיסטוריה כלא נכונה והיא תירשם לדראון עולם, אבל חס וחלילה שאני אצדק."

■ העובדה כי אל שר־החוץ אוצר **שימחה ארזיך**, מנכ"ל מישרדו **עמירם סיוון** והממונה על המילחמה בחרם הערבי, **דן הפרין** הצטרפו גם נשותיהם, בנסיעתם לדרום־אפריקה, עוררה זעם רב. הגיב על כך שר־האוצר: „אשתו של עמירם סיוון לא עולה לאף אחד כסף. מגיע לה כרטיס־חינם, בתוקף היותה אשתו של חבר מועצת־המנהלים של אל־על."

■ במישרד־האוצר מתלוצצים כי המנכ"ל החדש של מישרד־המיסחר, התעשייה והתיירות, **עמוס מרחיים**, ודובר מישרד־האוצר **דויד מרחיים** חשו שלא בנוח משום שלדרום־אפריקה נסעו רק זוגות נשואים, והחליטו שלצורך העניין, ובעזרת שם־משפחתם הזהה, יסעו גם הם כזוג.

■ סגן ראש־הממשלה, הפרופסור **יגאל ידין**, ישב השבוע במיזנון הכנסת והזמין קבאב. המלצרית הגישה לו צלחת ובה שלוש חתיכות קבאב. ידין העיף מבט בצלחת, קרא למלצרית ואמר לה בזעף: „בשביל זה משלמים שלושים לירות. עשר לירות בשביל כל קציצת קבאב?! איפה נשמע דבר כזה?!" המלצרית החזירה את הצלחת למיטבח, ומשם חזרה הצלחת אל ידין כשנוספה עליה גם מנת צ'יפס.

■ ראש־הממשלה לשעבר, **גולדה מאיר**, אינה פופולארית בחוגי הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב. הסטודנטים מתלונים כי בשל העובדה שגולדה מתגוררת ברחוב הברון הירש ברמת־אביב, דורשים דיירי הרחוב, הסמוך לאוניברסיטה, מחירים גבוהים במיוחד עבור דירות שכורות שם. הבוע פורסמה על לוח־המודעות של החוג ליתאטרון באוניברסיטת תל־אביב, מודעה שקראה לגולדה לעקור מדירתה, כיוון שהשכר לדירה ברחוב שבו היא מתגוררת מגיע עתה ל־3,500 לירות לחודש.

■ הבדיחה החדשה ביותר בכנסת: „ייגאל ידין ושר־התות, **אהרון אבו־חצירא** ניראו במיסדרונות מישרדי התאבו. כשנשאלו למעשיהם, השיבו: „באנו להעביר את כל בדיחות שר־הקליטה, **דויד לוי**, על שמנו."

■ ביום השישי האחרון התקיימה מסיבה בבית השגריר האמריקאי **סמיואל לואיס**, בהרצליה־פיתוח. את הבידור במסיבה סיפקו ח"כ **עקיבא נוף**, ששר שירי־מולדת לאורמיים ו**מאנדי לואיס**, בתו של השגריר, שניגנה בגיטארה משיריו של זמר־המחאה האמריקאי **בוב דילן**. הגיב על כך אחד האורחים: „מעניין אם היתה מתקיימת מסיבה בביתו של שגריר ישראל בוושינגטון היו נותנים לבת השגריר לשיר לפני האורחים האמריקאיים שירי־מחאה של **חנוך לוין**."

■ יש שאינם מפרגנים לכתב הכלכלי של הטלוויזיה, **אברהם** („קושי") **קושניר**, שהתמנה כנספח כלכלי בשגרירות ישראל בלונדון. העיתונאי **מתי גוזן** טען השבוע במיזנון הטלוויזיה, כי קושניר זכה במינוי כ„פרס על אובייקטיוויות עיתונאית." גולן עצמו זכה במינוי של קונסול בשגרירות ישראל באוסטאווה, קנדה.

■ הכתב הצבאי של שידורי־ישראל, **רוני דניאל**, הספיק כבר לשהות במצריים פעמיים, מאז החלו בקאהיר ישיבות הוועדה הצבאית הישראלית־מצרית. בביקורו הראשון נטל רוני על עצמו משימה: ללמד את אנשי מישרד־ההסברה המצרי ואת אנשי־הביטחון שליוו אותו, שירים עבריים. מכל השירים, הסתבר כי השיר העברי שנקלט אצלם ביותר היה „חושו אחים, חושו / גרימה פעמינו / חושו אחים, חושו / לארץ אבותינו." בביקורו השני פגש דניאל ב־

גאולה בן־אליעזר

בתו של דויד בן־גוריון, היתה אורחת בפתיחת התערוכה של משה מסינגר שנערכה לפני שבועיים בגלריה 13 וחצי ביפו. אולם גאולה התלהבה דווקא מתמונה ששרדה מהתערוכה הקודמת שנערכה בגלריה זו, תמונתו של הצייר קופל שוואַרץ, והיא רכשה אותה. עוד היא ממתקת על המחיר ניגשה אליה דליה בן־אליעזר, אשת בנה יריב וביקשה ממנה לוותר על התמונה למענה. גאולה לא ויתרה, ורכשה את התמונה. אחרי גמר העיסקה ניגשה אל גאולה העיתונאית מרים שיר, וסיפרה לה על ראיון שאותו ערכה לפני שנים עם אביה, דויד בן גוריון.

נירה גל

הופיעה בתילבושת יוצאת־דופן לפתיחת „מיסעדת פרספקטיבה" של הבמאי ג'סי נחייסי בן־הרצל. נירה התנדבה להופיע בזימרה בפני אורחי המסיבה, הצליחה להדליק אותם במחרוזת של שירי מולדת.

אנשים

בביקורו השני פגש דני־אל ב־מארחיו, ופקד עליהם: „רון אל רנייה!" (שירו את השיר) והם החלו מייד שרים „חושו אחים, חושו."

■ צלם־הטלוויזיה, **אפי בן־חור**, גילה בקאהיר הו־מור מסוג אחר. ככל תייר הבא לקאהיר, התבקש גם הוא לציין בנמל־התעופה שם את מטרת בואו למצריים. כתב בן־חור במקום המתאים: „שלום".

■ **יצחק ליבני** הצליח ל־הרגיז את עובדי חטיבת ההד־דשות של הרדיו כאשר, ב־פגישה שקיים עימם אמר להם כי את הקרדיט האמיתי על עבודתו כמנכ"ל רשות השי־דור, הוא מקבל בזכות הטל־וויזיה ולא בזכות הרדיו.

מירית שם־אור

העיתונאית והתמלילנית לקחה חופשה מכל עיסוקיה ומצפה, עם בעלה הזמר צביקה פיק, להולדת ילדם הראשון. השחקנית חנה לסלאו, שפגשה במירית, ליטפה את בטנה ושאלה: „מה את רוצה שיהיה, זמר או עיתונאי?" השיב מירית: „שיהיה בן־אדם."

אריה מוסקונה

הזמר־בדרן, שנשא לפני שבוע לאשה את החיילת עדינה מור, ערך עבור ידידיו מסיבת חתונה עם אוכל סיני באחד הדיסקוטקים בצפון תל־אביב. את התוכנית האמנותית קיווה מוסקונה (בתמונה מימין עם רעייתו), יגישו המוזמנים. אולם כאשר ביקש מהם לגשת אל המיקרופון, לא קם אף אחד מהם. לבסוף נאלץ מוסקונה עצמו לבדר את אורחיו, כשהוא שתוי. אז נחלץ לעזרתו ידידו, שחקן־הקולנוע יהודה ברקן, הגיש קטע תיפוף על פסנתר

■ הכתב הפרלמנטרי ה־חדש של הטלוויזיה, **דן רביב**, הסתובב השבוע במיסדרונות הכנסת כשהוא משחק במחי־רוזת־תפילות ערבית. כשנשאל מה לאדיקות זו, השיב: „אני משתלב במרחב."

■ **שאול וייצמן**, בנו של שר־הביטחון **עזר וייצ־מן**, חזר מקאהיר ודיווח ל־ידידיו כי מצב ה„שאפות" ב־מצריים הוא בשפל המדרגה, לעומת זאת, טען, „מי שאו־הב פרחות יעשה שם חיים."

■ המתח לקראת פסטיבל הזמר היה גבוה עד־כדי־כך שהזמרת **דפנה ארמוני**, יו־צאת להקת חיל־האוויר, לא יכ־לה להחזיק מעמד. יום לפני מועד הפסטיבל התמוטטה, איב־דה את הכרתה והובהלה לתח־נת מגן־דויד־אדום, שם השיבו את רוחה. עד לרגע האחרון עמדה הופעתה בפסטיבל ב־ספק.

■ את השימלה שלבשה הזמרת **גלי עטרי** בפסטיבל הזמר תיכננה עבורה מי ש־כתבה את מילות השיר ולנ־טינו שאותו שרה גלי, התמ־לילנית־בוטיקאית **שימרית אור**. שימרית סיימה את תיכ־נון השימלה ימים ספורים לפני שילדה בן.

■ הזמר **גידי גוב** בחר להופיע בפסטיבל הזמר והפיז־מון, שהתקיים בתיאטרון ירו־שלים, באותם הבגדים שבהם הופיע, ארבעה חודשים קודם־לכן, בתחנת עצמו.

■ על המחזרים של אמו, לפני נישואיה, סיפר השבוע ח"כ **יצחק נבון**, במיסגרת ראיון על בני־משפחתו, כולם ס"ט („ספרדי טהור") לדבריו. האם היתה יפהפיה, שמשכה את עיניו של הסופר **יהודה בורי־לא**. הלה, שהיה ידוע כמבין בענייני נשים, ואף כתב ספר בשם אשתו השנואה, קבע עימה פגישה בביתה. הצעירה היפה תיכננה איך להפגין את יחסה הלבבי לסופר האורח תוך הקפדה על נימוסים ועדי־נות. לבסוף מצאה שיטה היא כיבדה את האורח בצלחו מרק מהביל, שאליה צירפו שתי כפות. כששאל בורלא לשם מה הכף המיותרת, נטלה אותה הצעירה בידה ואכלה עימו מאותה הצלחת.

■ **בועז אפלבאום**, מ שהיה הממונה על עידוד הסרט הישראלי, עד שפוטר על־יד שר התעשייה, המסחר והתיי רות, **יגאל הורביץ**, התמנה כיועצו האישי של מנהיג מפ לגת העבודה **שמעון פרס**. ב מיסגרת עבודתו זו מגיע בוע לכנסת ביחד עם הבוס שלו לפני שבועיים כשהלך במסדרו נות הכנסת, נתקל בהורביץ שמיהר אליו וחיבקו בחביבות הוא נחלץ מגרועותיו של השר שהוא גם בעליו של מיפעל למוצרי חלב, והטיח בפניו „עם חלבנים מק־ארתיסטיים אין לי עסק."

יקי יושע

במאי הקולנוע הזמין את כל ידידיו להצגת הבכורה של סירטו סוסעץ, שהתקיימה בתל־אביב. אחת האורחות בהצגת הבכורה היתה ג'וזי כץ, אשתו של כוכב הסרט, שמוליק קראוס, שאף היא משתתפת בסרט. ג'וזי לא יכלה להישאר במסיבה, שהתקיימה אחרי החקרנה, מאחר שהבייבי־סיטר לא הסכימה להישאר עם הילדים אחרי חצות (בתמונה מימין ג'וזי עם יקי). אורחות נוספות בבכורה היו הציירת בתיה אפולו (בתמונה השמאלית, מימין) שאינה מרבה להגיע לאירועים חברתיים ומירנדה קניוק, אשתו של הסופר יורם קניוק שכתב את סוסעץ המסיבה שאחרי ההקרנה התקיימה במועדון אומני, שהיה מלא עד אפס מקום (בתמונה באמצע): הסופר יורם קניוק ואשת הבמאי, דורית ישע, שהיתה גם נערת־התסריט של הסרט, טיפסו על השולחנות כדי למצוא מקום ישיבה פנוי

צו השעה-חיסכון

סיטרואן דיאן 6

110,850.— ל"י*

היא תרשה לך הכל...
רק לא לבזבז עליה כסף.

DYANE 6 החדשה של סיטרואן תרשה לך לדהור איתה בכבישים מהירים, לחצות חולות ולנסוע בדרכים משובשות ללא כל חשש. היא מצויידת במנוע מיוחד בן 602 סמ"ק, במיתלה ובלמי-זעזועים מיוחדים. יש לה בלמי דיסק בגלגליה הקדמיים וכן חגורות בטיחות אוטומטיות, הכלולות במחיר.

עכשיו, כאשר מחירי המכוניות, הדלק והחלפים גבוהים כל כך – *DYANE 6* אכן מרשה לך הכל בהוצאות נמוכות ביותר: צריכת הדלק שלה היא הנמוכה ביותר, הוצאות הרישוי והביטוח נמוכות, החלפים זולים והבלאי קטן.

הנסיעה ב-*DYANE 6* רכה ושלווה גם בדרכים לא-סלולות. הודות למנועה המיוחד – הניצולת שלה שווה למכונית עם מנוע 900 סמ"ק. לכן היא יכולה להרשות לך הכל. בלעדי לסיטרואן: מצמד חצי אוטומטי צנטרפוגלי המאפשר עצירה והמתנה ללא שימוש בדוושת המצמד! נוח במיוחד בזינוקים, בצמתים סואנים ובתנועה עירונית!

* המחיר לפי מחירון החברה מיום 12.2.78 (ללא מ.ע.מ.).

דוד לובינסקי בע"מ
מפיץ סיטרואן בישראל.

CITROËN DYANE 6

מישטרת ישראל חקרה חשדות שלפיהן גרם מנכ"ל משרד המיסחר והתעשייה להעדפת המיפעל של אחיו

האחים

שימחה מנדלבאום

ב סוף אוגוסט 1975 הופיע בלישכת שר־המיסחר־והתעשייה בירושלים אדם בשם אליהו לנדא. הוא ביקש לדבר עם מבקר־הפנים של המישרד.

המבקר, יוחנן קאופמן, נכה לדעת כי האיש הוא פקד במחלקת־החקירות של משה מישטרת־ישראל ביפו, ומששמע מה האיש רוצה, ביקש מייד כי מנהל לישכת־השר, בועז אפלבוים, ישתתף בשיחה.

לנדא הודיע כי הוא בודק פרטי תלונה שהגיעה למישטרה, שלפיה העדיף מנכ"ל משרד־המיסחר־והתעשייה את העסקים של אחיו, שימחה מנדלבאום.

התלונה נגעה בעיקר למתן מעמד של מיפעל מאושר למיפעל בלוקים של שימחה מנדלבאום בקריית־ארבע, בעוד שמיפעל על שני במקום, ותיק יותר, שהגיש אף הוא את אותה הבקשה, לא זכה שבקשתו תגיע לדיון.

כשהחל לנדא חוקר, גילה כי יש מקום לבדיקות של עסקים אחרים של שימחה, בעיקר בייבוא ובמכירות של מלט. הת־עוררו חשדות נגד מנכ"ל המישרד ונגד עוברי בכיר נוסף, האחראי על הפיקוח על עסקי המלט בישראל ותעשיות הבנייה והכפוף למנכ"ל.

בפגישה ביקש לנדא כי ימציאו לו את כל החומר שבידי המישרד, הנוגע לדיוני מרכז־ההשקעות, ואשר ממנו ניתן ללמוד מי הם הבעלים במיפעל, אילו הטבות קיבל והאם היתה העדפה בטיפול בבקשה זו. כן ביקש את כל הנתונים של הנסיעות של הכפוף למנכ"ל לחו"ל בחמש השנים האחרונות, ונתונים על הקשרים בינו לבין מוכרי הציוד למיפעלי־הבלוקים בקריית־ארבע. בידי החוקר היתה תמונה משו־תפת של הפקיד עם בעלי המיפעל שמכר את הציוד בגרמניה, שממנה נראה כאילו היה הפקיד אורח של המיפעל הגרמני. לנדא גם רצה לדעת מה חלקו של ה־מנכ"ל והמישנה שלו בפיקוח על שוק המלט בארץ, התפתחות השוק השחור ב־מלט, ומדוע הושתקה תלונה שהוגשה נגד מנהל בכיר בחברה נשר־סחר, שמכרה את המלט בישראל.

פלאי קריית־ארבע

כ אשר שמעו אפלבוים וקאופמן את הבקשות, הודיעו ללנדא כי אינם מו־כנים לשתף פעולה, כל עוד לא ימסרו על הבקשה לממונה הישיר עליהם: ה־מנכ"ל משה מנדלבאום עצמו. לנדא הת־נגד לכך בכל תוקף, והודיע כי החומר שנמסר להם הוא חסוי אף בפני המנכ"ל. אחרי ויכוח מר, ושיחות טלפוניות אח־דות, הסכימה המישטרה כי שר־המיסחר־והתעשייה, חיים ברי־לב, יקבל דיווח על המיקרה.

אפלבוים דיווח על השיחה מייד לשר, וקיבל את אישורו למסירת הנתונים ל־מישטרה. לנדא ביקש במייוחד כי איסוף הנתונים ייעשה כך שלא יעורר כל חשד, ושלא יורגש כי קיימת תלונה או חקירה.

לא היתה זו הפעם הראשונה שהיו ריי־נונים נגד מי שהיה מנכ"ל מישרד־המיס־חר־והתעשייה, עד לפני חודש, בגלל עס־קיו של אחיו שימחה. עסקיו של שימחה היו תמיד מפוקפקים.

משה מנדלבאום

פלא: הבקשה של שימחה מנדלבאום אוש־רה על־ידי כל הגורמים במהירות־שיא, ולבקשה של המיפעל הקיים, הוותיק, השי־בו בשלילה, לאחר סחבת ממושכת, בני־מוק כי לא דרושים שני מיפעלים ב־קריית־ארבע.

הציוד למיפעל־הבלוקים של שימחה מנ־דלבאום נקנה בגרמניה אצל חברה בשם ויברובליק. הקשרים ביגו לבין החברה היו טובים מאד, והחברה דאגה לארח את פקי־די מישרד־המיסחר־והתעשייה, האחראים על האישורים, אצלה. היא דאגה כי יהיה להם מכל טוב. לפני שבע שנים נקנה הציוד, הבנק לפיתוח התעשייה נתן למיפ־על הלוואה של 200 אלף לירות, והמיפעל החדש, שקם אחרי קודמו, החל לעבוד כי־מיפעל מאושר לכל דבר.

החקירה של המישטרה העלתה פרטים נוספים, מאלפים ביותר. מסתבר כי הרע־יון בא לשימחה מנדלבאום אחרי שהשוו־תפים במיפעל הבלוקים הוותיק רבו, והגי־עו לקרב יריות. אחד מהם עזב את המיפ־על והתקשר עם שימחה מנדלבאום ב־הצעה. הוא יביא את הידע והפועלים, ושימחה יביא את האישור מהמישרד של אחיו.

המישטרה לא מצאה כל הוכחה שמשה מנדלבאום התערב לטובת המיפעל של אחיו. היא גם לא קיבלה כל הסבר מדוע נתנו את ההטבות למיפעל של האח ולא לשני, הוותיק יותר.

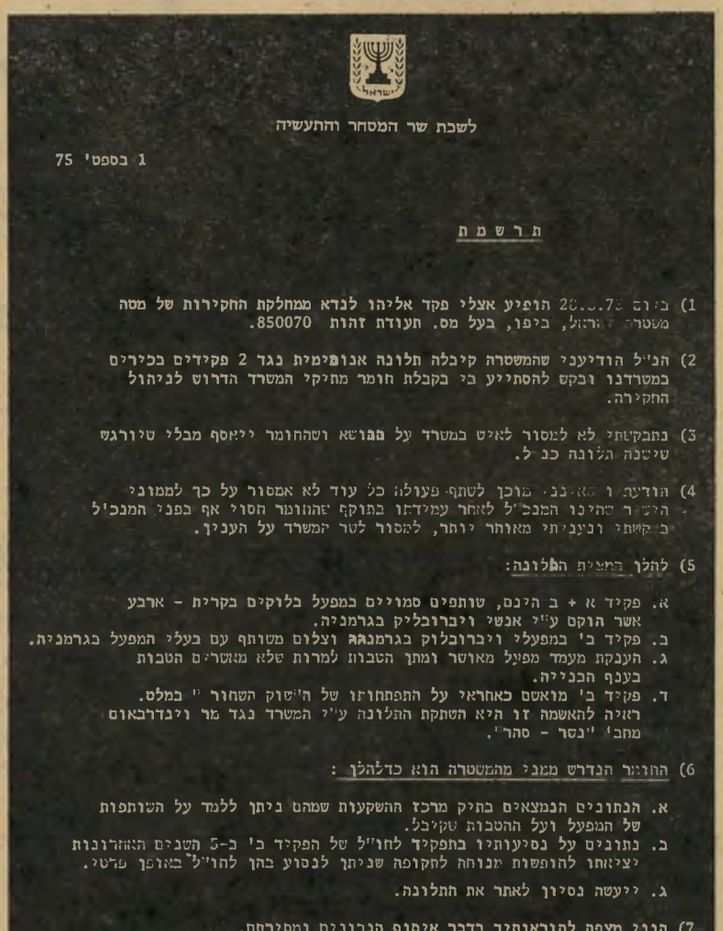
התיק נגד משה מנדלבאום נסגר, והכל נרגעו במישרד־המיסחר־והתעשייה. אולם משה מנדלבאום המשיך להסעיר רוחות, והפעם האחרונה היתה בחודשיים האחרו־נים. הוא התמנה לתפקיד המייותר של סגן־יושב־ראש מועצת־המנהלים בשכר של הבנק לפיתוח התעשייה. לבנק יש מנכ"ל בשכר, ויש יושב־ראש פעיל ודינמי, הלא הוא אברהם פרידמן. כדי להיפטר ממנ־דלבאום במישרד, היה השר יגאל הורביץ מוכן לעשות כל דבר, אפילו לנסח את הוצאות הבנק לפיתוח התעשייה.

ניפוח הוצאות זה יהיה אדיר בממדיו. מילבד משכורת של סגן־יושב־ראש מו־עצת־המנהלים, שהיא כ־20 אלף לירות ברוטו לחודש, ונוסף לכל ההטבות ש־מסביב, כמו חשבון־הוצאות פתוח לכיבו־דים ונסיעות לחו"ל וכו', דרש מנדלבאום כי יתירו לו להמשיך לגור בירושלים. פי־רוש הדבר היה שיאשרו לו כל יום נסיעה הלוך ושוב מירושלים לתל־אביב, וכן לי־נה בבית־מלון בתל־אביב, כולל מנוחה שם בשעות היום.

הנסיעה היומית מירושלים לתל־אביב עולה לבנק, לפי חישוב שנעשה על־ידי חברי מועצת־המנהלים, 15 אלף לירות לחודש. המלון עצמו צריך לעלות לפחות סכום דומה, שכן מנדלבאום דרש מלון ב־רמה מפוארת.

ויכוח מר התנהל בין חברי מועצת־המנהלים של הבנק, בסופו של דבר נכ־נעו ללחצו של השר יגאל הורביץ, שהיה מוכן לשלם כל דבר — מכיסה של המדי־נה — ובלבד להיפטר מן המנכ"ל. מנדל־באום קיבל את כל שדרש, ומשלם־המי־סים, המסבסד את הבנק, ישלם גם את הוצאותיו הענקיות.

יגאל לביב

לשכת שר המסחר והתעשייה

1 בספט' 75

ת ר ש מ ת

1) ביום 28.8.75 הופיע אצלי פקד אליהו לנדא ממחלקת החקירות של מטה מישטרת ישראל, ביפו, בעל מס. תעודת זהות 850070.

2) הנ"ל הודיעני שהמישטרה קיבלה תלונה אנונימית נגד 2 פקידים בכירים במשרדנו וביקש להסתייע בי בקבלת חומר מתיקי המשרד הדרוש לניהול החקירה.

3) נתבקשתי לא למסור לאיש במשרד על מבוקשו ושהחומר ייאסף מבלי שיורגש שישנה תלונה כנ"ל.

4) הודעתי לו שאינני מוכן לשתף פעולה כל עוד לא אמסור על כך לממונה הישיר שהינו המנכ"ל לאחר עמידתו בתוקף שהחומר חסוי אף בפני המנכ"ל ובקשתי וניענעתי מאוחר יותר, למסור לשר המשרד על העניין.

5) להלן רשימת הפלונה:

א. פקיד א + ב הינם, שותפים סמויים במפעל בלוקים בקריית - ארבע אשר הוקם ע"י אנשי ויברובליק בגרמניה.
ב. פקיד ב' במפעלי ויברובליק בגרמניה וצלום משותף עם בעלי המפעל בגרמניה.
ג. העברת מעמד מפעל מאושר ומתן הטבות למרות שלא מתקיימים הטבות בענף הבנייה.
ד. פקיד ב' מואשם כאחראי על התפתחותו של השוק השחור ב' במלט.
ראיה להאשמה זו היא השתקת התלונה ע"י המשרד נגד מר ויברדאום מחב' "נשר - סחר".

6) החומר הנדרש ממני מהמשטרה הוא כדלהלן:

א. הנתונים הנמצאים בתיק מרכז ההשקעות שמהם ניתן ללמד על השותפות של המפעל ועל ההטבות שקיבל.
ב. נתונים על נסיעותיו בתפקיד לחו"ל של הפקיד ב' כ-5 השנים האחרונות יציאתו לחופשות מנוחה לקופה שניתן לנסוע בהן לחו"ל באופן פרטי.
ג. ייעשה נסיון לאתר את התלונה.

7) הנני מצפה להוראותיך בדבר איסוף הנתונים ומסירתם.

התרשומת של מבקר מישרד המיסחר והתעשייה

בסוף אוקטובר 1977 נעצר על־ידי ה־מישטרה ושוחרר בערבות של 200 אלף לירות על־ידי בית־המישפט בירושלים. הוא נחשד במעשה־הונאה מעניין. לדברי נציג־המישטרה בבית־המישפט, בנה שימחה מנדלבאום בניין בירושלים, ברחוב הרב ברלין 33. אחת הדירות בבניין נמכרה על־ידו פעמיים. פעם אחת לישראלי בשם נפתלי קרקובר, ופעם שנייה לתייר מצר־פת בשם רוברט סלמה. מנדלבאום עצמו טען בבית־המישפט כי מדובר בסיכסוך אזרחי בין בעלי החברה, שקרקובר הוא אחד מהם, וכי הוא לא היה בעל החברה אלא רק מנהל מטעמה. בית־המישפט הח־ליט לצוות גם כי יפקיד את דרכונו בבית־המישפט.

בניית בתים לא היתה העיסוק היחידי שלו. במישרדיו, ברחוב החבצלת 9 בירו־שלים, פעלו כמה חברות להשקעה, שהידו־עה בהן היתה חברה בשם אמינפא. חברה זו היתה בעלת מגדנייה לעוגות באיזור התעשייה של ירושלים, אורה. היא היתה בעלת פרוייקט פיתוח והקמת איזור־תע־שייה וקרייה תעשייתית בירושלים, והיא יזמה גם את הקמת מיפעל־הבלוקים ב־קריית־ארבע עבור הבתים שהיא הקימה. מחזור העסקים של אמינפא, עד לפני שנתיים, עלה על 30 מיליון לירות. מס־תבר כי מרבית עסקיו של שימחה מנדל־באום היו כפופים שנים רבות לאחיו. קו־דם שהיה משה מנדלבאום מנכ"ל המיש־רד, הוא היה מנהל אגף הכימיה ותע־שיות־הבנייה, וכך היה אחראי לשיטחי־הפעולה של אחיו בתחומי הבנייה.

בקריית־ארבע פעל מיפעל־בלוקים שהו־קם על־ידי אחד המתיישבים מוותיקי ה־מקום. המיפעל העסיק, כיתר המיפעלים ב־מקום, פועלים ערביים, ומכר בלוקים ל־בנייה המקומית וקצת לירושלים. כיוון שקריית־ארבע נחשבה כאזור־פיתוח, הח־ליט שימחה מנדלבאום להקים עסק במקום. הוא התקשר עם משקיעים, שהיו שותפיו באמינפא, החל בהליכים לקבלת כל ה־הטבות ממישרד־המיסחר־והתעשייה ומר־כז־ההשקעות. מיפעל שקיבל אישור כמיפ־על מאושר היה זכאי להלוואה נוחה במי־מון ממשלתי, שניתנה באמצעות הבנק לפיתוח התעשייה, ומענק, וכן פטור ממס־הכנסה לחמש שנים כהשקעה מאושרת.

אירוח בגרמניה

כ אשר נודע למיפעל־הבלוקים הוותיק על כוונות שימחה מנדלבאום, פנו אף הם באותה בקשה אל מישרד־המסחר־והתעשייה ואל מרכז־ההשקעות. והנה זה

השבוע בטוטו

ספורט טוטו

מינימום הפרס הראשון –

1.750.000

כלל הפרסים –

3.500.000

עקב שביתת עובדי הדואר
בשבוע שעבר תתקבלנה בקשות
לבדיקה הוזרת במחזור 22 עד 20.2.78 שעה 08.00

המועצה להסדר ההימורים בספורט

ספר דניאל

„ספר דניאל" בתרגום הקטעים הארמיים לעברית
מדוברת וכל שאר הפרקים בהוצאה נאה ומהודרת.

במחיר —.5 ל"י לעותק (כולל דמי משלוח)
20% הנחה לכל עותק נוסף

המרכז הבינלאומי לכתבי הקודש
ת.ד. 7089 ירושלים

הופיע בתרגום עברי חדש

ספר הברית החדשה

במחיר —.15 ל"י
(כולל מ.ע.מ. ודמי משלוח)

המעוניין ברכישת הספר יכתוב בצירוף
התשלום, והספר יישלח אליו מייד!

הכתובת: ת.ד. 166 רמלה.

ספר התנ"ך והברית החדשה בכריכה אחת

ללימוד ולהשכלה כללית
(בשפה העברית ובכל השפות)
במחיר 20 לירות
(כולל דמי אריזה ומשלוח)
כתוב וצרף את התשלום לפי הכתובת
ת.ד. 166 רמלה
ויישלח לך מייד.

במדינה

העם

חלם נגד טראומה

סנונית המבשרת אביב או הסנונית האחרונה לפני תקופת הקרח?

„אני חלק מאותו כוח הרוצה ברע והמביא את הטוב," אומר השטן ביצירתו של גתה, פאוסט.

הקנאים הלאומניים, שחוללו את הסערה סביב הקרנת סרט־הטלוויזיה חירבת חיזעה, פעלו על פי כלל שטני זה. מעשיהם גרמו לכך שעם ישראל כולו הסתגר השבוע בבתיו, כדי לחזות בסרט שגרם למהומה זו. בשביל מאות אלפים, היתה זאת חווייה של הלם.

מטרה כפולה. חירבת חיזעה אינו מתאר „חריג". הסיפור והסרט מראים, בצורה פשוטה, תהליך שהיה אופייני ל־מילחמת־העצמאות כולה: סילוק הערבים מן השטחים שנכבשו בידי צה"ל, מתוך מטרה כפולה — להבטיח את הביטחון באיזור הכבוש ולפנות מקום לעולים יהו־דיים. הדבר בוצע בשיטות שונות, והסיפור — הסרט מראה רק אחת מהן.

הסיפור חורג מתחום התיאור התיעודי של מילחמה אחת. למעשה, זוהי אלגוריה של תולדות הציונות, כתנועה אשר יצרה מולדת חדשה לעם נרדף, ותוך כדי כך השתלטה על ארץ שהיתה, עד אז, מולדתו של עם אחר.

זוהי הבעייה היסודית של ארץ־ישראל במאה השנים האחרונות — הבעייה ההו־פכת את „העניין הפלסטיני" ללב הסיכסוך בין ישראל והעולם הערבי.

„הארץ היתה ריקה". מזה שלושים שנה מסרבת מדינת־ישראל להודות לפני עצמה בעובדה פשוטה זו, המובנת לכל אדם העומד מן הצד. הטראומה המוסרית המונחת ביסודה של ההגשמה הציונית נדחקה אל מתחת לסף ההכרה. באמצעות סיסמות כגון „הארץ היתה ריקה", „מעולם לא היה קיים עם פלסטיני", „קנינו את אדמתנו בכסף טוב" וכיוצא באלה — נעשה הכל כדי לשכוח את המציאות שהיתה.

אולם הפסיכולוגיה מלמדת כי טראומה, שנדחקה אל מתחת לסף התודעה, ממשיכה להרעיל את התודעה ולעוות את המחשבה. כך קרה שבמשך שלושים שנה לא היתה מדינת־ישראל מסוגלת לגשת אל הבעייה הפלסטינית בצורה רציונלית, להתמודד עימה ולהציע לה פיתרון סביר. ברגע שה־עניין הפלסטיני — להבדיל מן העניין המצ־רי או הסורי — עולה על הפרק, מגיב עם־ישראל בצורה בלתי־רציונלית ומעוותת.

יש רק ריפוי אחד למחלה זו: הלם חדש, שיוציא את הטראומה ממעמקי תת־התודעה, כדי לאפשר לנשמה הקולקטיבית של העם לראותה בבירור, להתמודד עימה ולהתגבר עליה.

עמוק בפנים. הקרנת הסרט חירבת חיזעה, והוויכוח שנתלווה עליה, יכולים להיות תחילתו של תהליך מבריא זה. אך מכיוון שהתהליך הוא מכאיב ומעורר התנ־גדות אינסטינקטיבית עמוקה בלב רבים, אין כל ביטחון לכך שהוא אמנם יימשך.

יתכן מאד שאחרי נסיון ראשון זה, ייעשה הכל כדי לדחוק את הטראומה חזרה אל תת־התודעה, עמוק ככל האפשר.

ההתליכים של חוק־רשות־השידור מאפ־שרים זאת, וקרוב לוודאי כי כך יקרה (ראה הנדון). ההקרנה של חירבת חיזעה לא היתה, קרוב לוודאי, סנונית המבשרת את האביב, אלא להיפך, הסנונית האח־רונה לפני שהארץ תשקע בתקופת־קרח ארוכה.

אולם הטראומה תישאר גועשת במעמקי תת־התודעה, ותמשיך להרעיל ולעוות את הנשמה הלאומית — עד שתפרוץ החוצה ותמצא לה פורקן וגאולה.

הבנסת

אריה שואג – מי לא ישולם?

קדמה הריבצת עד ארצות רבות הגיעה גם לישראל: „התשלובת הצבאית־התעשייתית"

„במקומות אחרים יש למדינה צבא ותעשייה אווירית. בישראל יש תעשייה אווירית שיש לה מדינה וצבא." קבל אב־

(המשך בעמוד 27)

קארטר וכנין
נימוסים מטעים

ב משך כמה שבועות, מאז הופסקו שיחות־השלום בין ישראל ומצריים, דמה ראש־הממשלה, מנחם בגין, לאותו יהודי בבדיחה המפורסמת, שטיפס אל ראש מיגדל גבוה. ואז, כאשר ציפה הקהל שמסביבו כי יבצע סוף־סוף את התע־לול האקרובטי שהבטיח לבצע, ועודד אותו לקפוץ מראש המיגדל, נתקע האיש על עומדו. בדומה לאותו יהודי בבדיחה, צריך היה גם מנחם בגין לזעוק: „מי מדבר על לקפוץ? הבעייה היא איך יורדים מכאן!"

לגבי מנחם בגין צצה שאלה נוספת, שאינה קיימת בבדיחה המקורית: „איך הוא הגיע בכלל אל ראש המיגדל?"

השבוע לא נותר עוד ספק, גם בלב מי שפיקפק בכך עד כה, באשר לתשובה לשאלה זו: מנחם בגין לא ידע כלל שהוא מטפס אל המיגדל. בעצם, לא היה קיים כל מיגדל. הוא רק דימה לעצמו, והצ־ליח להשיות אחרים, כי קיים מיג־דל כזה. למעשה הוא נפל בבור מלכודת, שהוא עצמו כרה, בדמוי־תו שזהו מיגדל.

המיגדל הדימיוני שבנה בגין, בעיקר בזכות כישרונו הרטורי הרב, התמוטט השבוע כמו מיגדל־קלפים. היה זה מיגדל האמונה והשיכנוע העצמי, כי הצליח להשיג את תמיכת דעת־הקהל העולמית, ממשלות המערב, ובעיקר את תמיכת ממ־שלתו של הנשיא קארטר בתוכנית־השלום שלו, המבוססת על המשך ההתנחלויות היהודיות בשטחים הכבושים ועל סירוב עקשני להכיר בכל צורה שהיא בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני.

לסלק את ההתנחלויות!

ב משך שבועות ארוכים, מאז עלו שיחות־השלום על שירטון והופסקו למעשה, היה זה הטיעון המרכזי של בגין: תוכנית־השלום של ישראל היא טובה ועל המצרים לקבל אותה כמו שהיא. כמיק־שה אחת. עובדה: כל אלה שראו את ה־תוכנית לפני שנמסרה לנשיא מצריים, סמכו עליה את ידיהם והעניקו לו את בירכתם.

בטון אבהי תמים או מיתמם, ניסה בגין להביע תמיהה על שלפתע פתאום, בגלל מה שהוצג בפיו ובפי דוברי ממשלתו כ־קאפריזות של נשיא מצריים, חזרו בהם כל התומכים מהתפעלותם הבלתי מסוייגת מתוכנית־השלום הנדיבה שלו.

השבוע הסתבר סופית כי היא דובים ולא יער, לא תמיכה וגם לא תוכנית־שלום. נשיא ארצות־הב־ריית הכהיר בצורה חד־משמעית שאינה משתמעת עוד לשתי פנים כי לא היו דברים מעולם.

באמצעות שר־החוץ שלו, סיי־רוס ואנס, ובשורה ארוכה של הצ־הרות מפי דוברי הסטייט דפארט־מנט והבית־הלבן, הובהר מה שי־

אחרי חמישה חודשי אשליות, הזיות והטעיה עצמית של ראש־הממשלה, הגיעה שעת היקיצה וההתפכחות

סוף הטריף

היה ברור מחרגע הראשון לכך, מבחר לבגין וממשלתו, כי ממשלת ארצות־הברית מעוניינת לא רק בהכרה בחוקיות ההתנחלויות בשטחים, ממיקא לא נתנה את הסכמתה ? המשך ההתנחלות וכי היא רואה בהם את המיכשול העיקרי לשלום.

בפעם הראשונה השתמש שר־החוץ האמריקאי במילים בוטות וחריפות ביותר, כדי לא להותיר עוד כל מקום לספקות: „ההתנחלויות לא יכולות להתקיים." פי־רוש הניסוח הזה, במילים אחרות: ממשלת ארצות־הברית סבורה כי על מנת להגיע להסדר־שלום חייבת ישראל לסלק את ההתנחלויות ולא להניח להן להמשיך להתקיים.

דובר מישרד־החוץ האמריקאי ניסה אומנם לרכך במאוחר את משמעות הביטוי בו השתמש ואנס. אחרי שפירש אותו כתביעה אמריקאית להסיר את ההתנחלויות הקיימות ולהפסיק את פעולות ההתנחלות החדשות, הגדיר זאת כ„החלקת לשון" ומסר פירוש אחר על פיו התכוון ואנס לומר כי ההתנחלויות לא היו צריכות לקום מלכתחילה.

אולם פרשנות זו לא יכלה ליטול את העוקץ מניסוחו החריף והתקיף של שר־החוץ האמריקאי, שהיה סטירת־לחי מצלצלת בפניו של בגין.

התגובה הרשמית, החריפה לא פחות, של ממשלת־ישראל על הצהרה זו, פיזרה את מסך האשליה: אין עוד תמימות־דעים בין ממשלת ישראל וארצות־הברית, נוצר עימות גלוי וקרע עמוק המוביל למשבר חריף ביותר ביחסי שתי המדינות.

מיבצע התנחלות חשאי

יזמי ההאשמות ההדדיים היו רק האקורד האחרון בוויכוח שהתמשך במשך כל השבוע משני עברי האוקיאנוס. היו כבר בעבר ויכוחים מסוג זה. אלא שהפעם לבש הוויכוח צורה חסרת־תקדים, שחרגה מעבר לכל הכללים הדיפלומטים המקובלים.

בגין הואשם למעשה, על־ידי דובר ממשלת ארצות־הברית, כמי שאינו דובר אמת, מסתיר עובדות, מטעה בהצהרותיו הרשמיות ומנסה לסובב את ידידי ישראל ואויביה גם יחד בתרגילים של הטעייה ורמייה.

היה זה צעד חריף ביותר, אלא שלא היה מנוס ממנו לאור ההתחכמויות של ממשלת הליכוד שניסתה להמשיך ולקבוע עובדות בשטח ולהוליך את האמריקאים שולל.

כיום אין עוד כל ספק כי הקש ששבר את גב הגמל האמריקאי לא היה דווקא ביקורו האחרון של נשיא מצריים בארצות־הברית.

אנוואר אל־סאדאת הגיע לארצות־הברית במטרה מוגדרת וברורה. הוא ביקש להביר לאמריקאים כי לא יהיה מקום להמשיך את מגעי השלום, כל עוד לא יחייב קארטר את ישראל לקבל את הנוסחה על פיה היא מסכימה להוריד את ההתנחלויות מהשטחים שתיסוג מהם ולהכיר בצורה כלשהיא בזכות ההגדרה העצמית של הפלסטינים תוך התחייבות לסגת בעתיד גם מהגדה.

בנקודה זו לא היו מעולם כל חילוקי־דיעות בין קארטר לאל־סאדאת. הצהרתו של קארטר בתום פגישתו עם סאדאת ב־אסואן לא הותירה ספקות בעניין זה. לפיכך לא התקשה סאדאת בעת ביקורו בארצות־הברית לקבל אישור מחדש, ברור ומוחלט יותר, לעמדתה זו של ארצות־הברית.

אופייני כי בנקודה זו, כמו בהבנת הי־בטים אחרים של התהליך, נכשלו כל פר־שני העיתונות הישראלית לחלוטין. תחי־לה, בתום פגישת קארטר־סאדאת טענו כולם כי למעשה נכשל סאדאת בהשגת יע־דיו ולא קיבל מקארטר מאומה מלבד חי־בוקים טכסיים וקבלת־פנים לבבית.

השבוע, אחרי שורת הגינויים וההתבט־אויות המעליבות של אישי הממשלה האמ־ריקאית כלפי ישראל, הם שינו את טעמם. עתה, החליטו הפרשנים המלומדים, אין ספק עוד כי השינוי בהתייחסותם של קארטר ושריו כלפי בגין הוא תוצאה ישירה של פגישתו עם סאדאת.

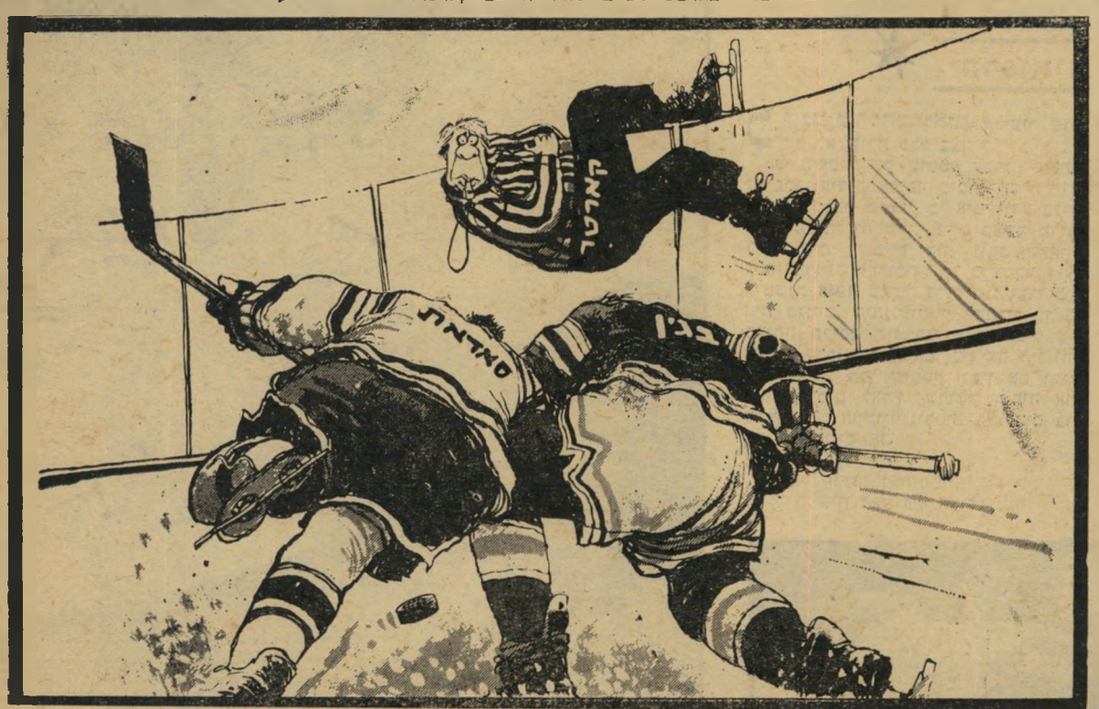
אבל לא הרצון לספק את תביעותיו של סאדאת הן שקבעו את טון ההתבטאויות של אנשי ממשל־תו של קארטר. נקודת־המיפנה שהקצינה את העמדה האמריקאית והחריפה את ניסוחה היו מעשי התרמית של ממשלת־ישראל בשיחות כפיתחת רפיח.

הממשלה קיבלה החלטה על „עיבוי" היישובים בפיתחת רפיח, שלא נעלמה מעיני האמריקאים. למרות התנגדותם המוצהרת להחלטה על „עיבוי" היישובים הקיימים, לא פעלו האמריקאים נגדה. הם ראו בה מעין מס־שפתיים שממשלת הליכוד חייבת לשלם לצרכים פנימיים, מעיית להפסיק את המיבצע. מידע ברוח זו נמסר לארצות־הברית, שלא היתה זו עבורה בעייה כלל לגזות בעזרת לוויניה מה מתרחש בשטח מדברי חשוף כמו סיני. אלא שההוראה לא קויימה. מיבצע ההתנחלות החשאי נמשך בחיקוף מלא.

תרגילי התחכמות והזנאה

קארטר, שיכוך היה לבלוע בצורה כלשהי את הצפרדע של המחנה האר־כיאולוגי בשילה, לא היה מסוגל עוד להשלים עם הפרת התחייבות מפורשת זו מצד ממשלת־ישראל. רק טבעי הוא שהוא חש את עצמו מרומה, כמי שמנסים להוליך אותו שולל תוך זילזול בהבנתו ותפיסתו.

על רקע זה באה התגובה האמריקאית החריפה. בגין ניסה שוב להיתמם ולטעון כאילו מעולם לא התחייב התחייבות כלשהיא בפני קארטר בנושא זה. הפעם לא היו האמריקאים מוכנים להבליג עוד. קארטר עצמו ודובריו הציגו, תחילה בלשון עדינה ואחר־כך בצורה תקיפה יותר את בגין כמי שמנסה לסלף את תוכן השיחות בארבע עיניים שהיו לו עם קארטר.

„מישחק קשוח" (קאריקטורה של מאקנלי ב„שיקאגו טריביון")

כדי לרכך את האופוזיציה הימנית שנוצרה לבגין בתוך מיפלגתו.

אלא שלא חלף זמן רב עד שהתברר כי ההחלטה על ה„עיבוי" לא היתה אלא מסווה לפעולת התיישבות מקיפה ורחבה, שבוצעה בהשראת ובהנחיית שר־החקלאות אריאל שרון. בחשאי הוחל בהקמת „תצ־פיות" ו„מאחזים" באזור שהשתרע עשרות קילומטרים מעבר ליישובי פיתחת־רפיח, במטרה ברורה לקבוע עובדות בשטח ללא ידיעת האמריקאים והמצרים, ואף ללא ידיעתם של חלק ניכר משרי הממשלה.

כאשר התברר אופי המיבצע החשאי והיקפו לשר־הביטחון עזר וייצמן הוא נתן הוראה חד־משמעית להפסיק את המיבצע. מידע ברוח זו נמסר לארצות־הברית, שלא היתה זו עבורה בעייה כלל לגזות בעזרת לווייניה מה מתרחש בשטח מדברי חשוף כמו סיני. אלא שההוראה לא קויימה. מיבצע ההתנחלות החשאי נמשך בחיקוף מלא.

הנשיא קארטר הרחיק לכת עוד יותר מכך. בשיחות עם מנהיגים יהודים בארצות־הברית, אחרי פגישתו עם סאדאת, הוא האשים את בגין בהאשמה חמורה עוד יותר. הוא טען בפניהם כי תוכניתו־השלום שהציג בגין בפניו, אשר לגביה קיבל כביכול את תמיכתו והסכמתו, לא היתה זהה כלל לתוכנית שהציג אחר־כך בגין בפני סאדאת בפגישתם באיסמעיליה.

רק אז אושר לראשונה כי בין וושינגטון לאיסמעיליה הוכנסו שינויים בתוכנית־השלום. הוכללו בה סעיפים, בעיקר כאלה המתייחסים למעמדם של היישובים הישראליים בפיתחת־רפיח, שלא הוצגו כלל בפני קארטר. כאשר נחשפה ההסעיה הזו התגוננה ממשלת־ישראל, באמצעות שר־החוץ משה דיין, כי נאמר לנשיא קארטר בפגישתו עם בגין שיהיו בתוכנית עוד מיספר שינויים, לפני שתוגש לגשיא מצריים.

מה שנראה בעיני ממשלת ישראל כאי־הבנה וכאי־התאמה הנובע אולי מפירוש שונה שנותן כל אחד מהצדדים לדברים שנאמרו, התקבל בצורה שונה לחלוטין אצל האמריקאים.

לגביהם לא היה מנוס מהמסקנה שכשם שממשלת־ישראל מנסה להונות אותם ולהוליך אותם שולל בקביעת עובדות בשטח, כך היא מנסה לסובב אותם בכחש גם באשר לפרשנות שהיא מעניקה להשיחות ולמגעים הרשמיים שהתנהלו עימה.

קארטר וסאדאת
חיבוקים טכסיים

בנקודה זו נוצרה הסכמה כימעט מוחלטת בין קארטר לבין אל־סאדאת, שמאז החלו שיחות־השלום חי בתחושה כי ממשלת־ישראל מנסה לרמות אותו בעזרת תרגילי התחכמות ילדותיים.

תמונת מציאות מסולפת

ציורה כזו התמוטטה בבת אחת תדמית שהצליח מנחם בגין לבנות לעצמו, בעמל ובכישרון רב, בארבעה חודשים של מגעים דיפלומטים אינטנסיביים ברחבי העולם.

האיש שהצליח לשכנע גם יריבים מושבעים בישראל ובעולם כי הוא מוכן לוותר על חלק מהשטחים שכבשה ישראל במלחמת־ששת־הימים, כדי להגיע לשלום עם מצריים, הוא שהוכיח

השרים שלא שרתו בצה"ל

מעולם לא היתה בישראל ממשלה שכה רבים מחבריה חייבי־הגיוס הצליחו להתחמק משרות מלא בצבא ישראל כמו ממשלת בגין. „העולם הזה" ממשיך לחשוף את עברם הצבאי

שר הבריאות – חולה לצה"ל

בתקופת **המיזחמה** הגדולה בין שמואל תמיר, כיום שר־המישפטים, לבין אליעזר שוסטק, כיום שר־הבריאות, היו כאלה שהציעו לשוסטק להגיב על ההשמצות הפרועות של תמיר נגדו במה־לומת־נגד.

היה זה בשנת 1974, כאשר שוסטק וח"כ אהוד אולמרט פרשו משותפותם עם תמיר וח"כ עקיבא נוף במרכז החופשי והקימו את המרכז העצמאי. הידידות בין השניים הפכה לאיבה של ממש, ותמיר שפך קיטו־נותו של השמצות על שוסטק. בין היתר היה זה תמיר שהפיץ שמועות כאילו התגלו אי־סדרים בקופת־החולים הלאומית, נחלתו של שוסטק מזה שנים רבות. בדיקות שנערכו בעקבות שמועות אלה לא העלו דבר, אולם כפי ששוסטק התבטא אז בפני אחדי מידידיו: „ההשמצות של תמיר לא נותנות לי לישון בלילה."

איש סודו של שוסטק באותה עת, אהוד אולמרט, הציע לו להגיב על ההשמצות. אולמרט, כדרכו בקודש, הכין אף תיק מלא של חומר על אישיותו ועברו של תמיר. הוא כלל, בין השאר, מיסמך שהעיד על כך שתמיר מנצל את מעמדו כחבר־כנסת במישרדי הממשלה השונים למען לקוחות מישרד עורכי־הדין שלו. כמו כן הכיל התיק תזכיר על היחסים האישיים בין תמיר לבין אחת ממזכירותיו, ותזכיר על מה שנחשב ל„פצצה": העובדה שתמיר השתמט מצה"ל.

ידידיו של שוסטק יודעים, כי ביסודו הוא איש עדין וכי מילחמה בסיגנון כזה אינה לרוחו. בכל זאת נתן שוסטק לאול־מרט הסכמה שבשתיקה לפתוח כנגד תמיר במערכה בשני הנושאים הראשונים, אך אסר עליו לחלוטין לגעת בנושא השירות הצבאי של תמיר.* אולמרט לא העלה על דעתו כי שוסטק חושש שהעלאת הנו־שא תהפוך לבומרנג, שיפגע בשוסטק עצמו.

הסיבה הרפואית

כי גם שר־**הבריאות** אליעזר שוס־טק לא שירת כלל בצה"ל.

הביוגראפיה של שוסטק עברה שיכתוב ושיפוץ ועודנה אפופה מיסתורין. לידידים קרובים מספר שוסטק כי אינו יודע בדיוק את שנת הלידה שלו. אולם כאשר מדובר בפירסומים רשמיים הוא נוקב בתאריך לידה מדוייק לחלוטין: 16 בדצמבר 1911.

בשנת 1948, כאשר היישוב היהודי כולו היה מגוייס, היה שוסטק לדבריו בן 37. באותה תקופה היו בני אותו הגיל מת־גייסים לצבא בהמוניהם, בין אם היו ותי־קים בארץ, כמו שוסטק, ובין אם הגיעו באותם ימים לארץ. שוסטק, שהיה אחד מהמנהיגים הריוויזיוניסטים הבולטים בין־תר, לא גוייס אז.

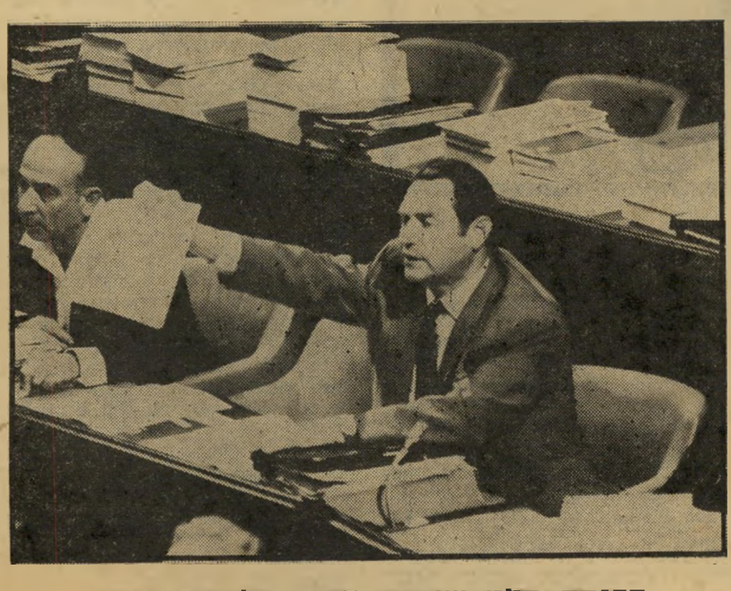
באותה תקופה הוא היה עסוק במלחמות אחרות. מנחם בגין דחק הצידה את ותיקי התנועה הריוויזיוניסטית, לקראת הבחירות לכנסת הראשונה, שנערכו ב־1949, והכניס במקומם נאמנים אישיים שלו לרשימת חרות לכנסת. שוסטק שאפילו לא היה חבר באצ"ל, היה בין המודחקים הצידה. הוא ואריה אלטמן הכריזו על הקמת מפ־לגת הצוה"ר, הממשיכה האמיתית של המפלגה הריוויזיוניסטית, ורצו עימה בב־חירות לכנסת. הרשימה, שבראשה עמדו אלטמן ושוסטק זכתה רק בכמה מאות קו־לות. שוסטק לא נבחר לכנסת הראשונה.

כעבור שנתיים, ב־1951, נערכו הבחירות לכנסת השניה. שוסטק ומפלגת הצוה"ר נבלעו בחרות. שוסטק נבחר כח"כ מטעם תנועת החרות.

ב־29 בנובמבר 1950 התייצב שוסטק בפעם הראשונה בלישכת הגיוס. הוא לא גוייס לצה"ל ואף לא הוצב במערך המי־לואים, למרות שאז לא היה חבר־כנסת. כשנה אחר־כך, ב־31 בדצמבר 1951, קיבל שוסטק תעודת פטור מצה"ל; הסיבות: רפואיות. אלא שבאותה תקופה הוא כבר לא היה זקוק לפטור הרפואי, שכן היה חבר הכנסת השניה וממילא פטור משירות סדיר או מילואים בצה"ל.

מן ההוראה אל העסקנות

לשוסטק **יש גירסה** משלו על הפר־שה. הוא סיפר פעם לידידיו: „קראו

בכנסת בלט שוסטק תמיד כלאומי קיצוני

* על פרשת השתמטותו של תמיר מ־צה"ל בגיליון הבא של **העולם הזה**.

לי לבדיקות בלישכת הגיוס. עשיתי כל מיני תרגילים ואחר כך בדקו אותי ועשו לי שיקוף. השיקוף לא היה בסדר, וגילו שאני חולה ולא יכול לשרת בצה"ל. אז שיחררו אותי משירות." גירסה זו אושרה על־ידי דוברת מישרד־הבריאות, לאחר שיחה עם שוסטק, כגירסתו האישית על פרשת הפטור, אם כי לא הדוברת, דבורה גנני, ולא שוסטק עצמו, היו מוכנים למסור פרטים לגבי המחלה של שר הבריאות. הם טענו כי על סיבות אלה מופעל חוק החסיון־הרפואי, האוסר גילוי מידע ומסמכים רפואיים על־ידי מוסדות הרפואה ורופאים. טענה זו אינה נכונה משום ש־"החולה" עצמו, במקרה זה שוסטק, רשאי לגלות פרטים רפואיים על עצמו.

אולם שוסטק אינו יודע להסביר מדוע לקח לצה"ל יותר משנה לוודא שהוא אכן חולה ואינו כשיר לשירות צבאי.

מה שעוד יותר קשה להבין הוא לאן נעלמו, מבחינת השירות הצבאי, השנתיים הקריטיות ביותר בחייו של שוסטק. הוא היה מחותמי מגילת העצמאות, שאותה קרא דויד בן־גוריון ב־14 במאי 1948 במוזיאון תל־אביב, ואשר חלק ניכר ממנה ומרוחה עוסק בצה"ל. שוסטק גם השתתף כנציב בשיחזור טכס הכרזת העצמאות, שנערך באותו מקום כעבור כמה שנים.

אולם מדבר אחד נמנע שוסטק: מגיוס לצה"ל. באותה תקופה נחשב כבר שוסטק לאחד הוותיקים. הוא עלה לארץ מפולין 13 שנה קודם לכן, בהיותו בן 24. בפולין התחנך שוסטק בישיבות דתיות והיה לאחר מכן מורה בבתי־ספר יהודיים. עוד בפולין הצטרף לבית"ר ו„התפקר" מהבחינה הדתית. כשהגיע לארץ הוא פנה מייד לעסקנות במיסגרת הסתדרות העובדים הלאומית. מיד — שנודעה בשמה הקודם: אירגון עובדי הצוה"ר ובית"ר — אשר הוקמה בתחילת שנות השלושים.

יחסיו עם מנחם בגין מעולם לא היו יחסי אחווה של „אחים לנשק". הם לא דמו ליחסי בגין עם אישים כמו חיים לנדאו ואריה בן־אליעזר. לא אחת הביע שוסטק פיקפוקים אם אכן צועד בגין בדרך הריויזיוניסטית הצרופה. וכאשר התעוררו מחלוקות בין בגין למנהיגו, תמך שוסטק בז'בוטינסקי.

בינתיים בנה לו מעוז בהסתדרות העובדים הלאומית, שהוקמה על־ידי החוגים הריויזיוניסטיים כאירגון מתחרה להסתדרות הכללית. המוסד הפעיל היחידי בהסתדרות העובדים הלאומית היה קופת־החולים הלאומית. זו הוקמה במטרה לשרת את הריויזיוניסטים ואנשי אצ"ל שלא רצו להצטרף לקופת־החולים של ההסתדרות הכללית, שהרי אי־אפשר היה להצטרף לקופה מבלי להיות חבר בהסתדרות, וזו היתה, כידוע, מחוץ לתחום לאנשי ז'בוטינסקי.

השליטה על הקופה

ליטתו של שוסטק במשך שנים בקופת החולים הלאומית התבטאה גם בשליטה על מערכת כספית נרחבת, אשר בתקופות מסויימות בחייה של תנועת החרות היתה קופתה המרכזית. כאשר פרש שוסטק מחרות בשנת 1966, והקים עם תמיר את המרכז החופשי, הוא לקח עימו אל הגוף החדש את הממלכה הרפואית הכמעט־פרטית שלו, ומאוחר יותר, כאשר התפלג מתמיר, שוב לקח עימו את קופת־החולים ואת רשימות חבריה למרכז העצמאי שלו.

אך השנתיים החסרות לשוסטק באוטוביוגרפיה שלו — בין מאי 1948, זמן הקמת המדינה, ועד הבחירות לכנסת השניה, בסתיו 1951 — הם אחד הפרקים עליהם לא מרבה שוסטק לדבר. בפרטים שאותם מסר להוצאת הספר מי ומי בישראל 1977, טוען שוסטק כי היה חבר־כנסת מטעם חרות משנת 1949 עד שנת 1966, שבה פרש מחרות.

פרטים אלה אינם נכונים. שוסטק לא היה חבר־כנסת מטעם חרות או מטעם איזושהי מפלגה אחרת בשנת 1949. אולם יש לו סיבות טובות כדי לנסות ולהסתיר עובדה זו. סיבה אחת היא, ללא ספק, פוליטית. דרכיהם של מנחם בגין ואליעזר שוסטק הצטלבו, לא רק עתה, עם נצחון הליכוד ועירוף שוסטק לממשלה, אלא עוד קודם לכן, כאשר נוצר הפילוג בינו לבין תמיר, שנוא־נפשו של בגין. מאותו יום בו שמע בגין לראשונה על הפילוג הצפוי במרכז החופשי, הוא החל להאיר פניו לעבר אליעזר שוסטק ולקרבו. שוסטק יודע כי חשיפת „עברו הצבאי" תפגום ביחסיו הלבביים עם ראש־הממשלה.

מבט מערץ לשמואל תמיר, אויבו כיום

למרות ששוסטק פירט בפני כתב העולם הזה, באמצעות הדוברת שלו, את גירסתו על השיחרור מצה"ל בשנת 1951, אי־אפשר היה לקבל את גירסתו ביחס לשלוש השנים הראשונות אחרי הקמת המדינה, השנים בהן התנהלה מלחמת העצמאות.

ב־1948 היה כבר שוסטק עסקן בכיר, מזכיר כללי של איגוד העובדים הלאומי. הפוקד הראשי של צה"ל היה אז הד"ר בנימין אבניאל, מי שהיה אחר־כך חבר־כנסת מטעם תנועת החרות. הנוהג באותם הימים היה לשחרר עסקנים בכירים משירות בצה"ל ומהשתתפות במילחמה אם הם ביקשו זאת.

(כתבה שרישית בסירה)

במדינה

(המשך מעמוד 25)

רהם מלמד, הח"כ הדתי היוני, העוסק בהיבטים הכלכליים של הביטחון. •

הוא התכוון לתרגיל־ענק המתבצע כעת במדינה, ושמטרתו היא להעביר מיליארדים רבים מקופת המדינה לידי התעשייה האווירית, כדי לייצר מטוס־קרב ישראלי מקורי שאינו דרוש, ושייקרא בשם אריה.

ג'יבים לגנרלים. לפני דור הפנה הנשיא דוייט („אייק") איינהואר את תשומת־לב הציבור לקיומה של תופעה שזכתה בשם „התשלובת הצבאית־התעשייתית". אייק היה מצביא עטור תהילה, מפקד כוחות בעלות־הברית בשלב המכריע של המילחמה בהיטלר. כאיש־מיקצוע, לא היה לו אותו יחס של התבטלות לפני גנרלים, האופייני לעסקנים פוליטיים רבים. בהגיעו לשילטון העליון בארצות־הברית, נדהם להיווכח כי נוצרה ברית־אינטרסים בין הקצונה הבכירה ובין אילי התעשייה.

לברית זו היו כמה וכמה היבטים:

● לאילי־התעשייה ולגנרלים היה אינטרס משותף בהגדלה בלתי־פוסקת של תקציבי־הביטחון. הגנרלים סיפקו את הנימוקים להגדלת התקציבים ולחכנסת מערכות־נשק חדשות ויקרות יותר, ואילו אילי־התעשייה תמכו בהגדלת הכוחות המזוינים ובהגדלת השפעתם של האלופים.

● שני הצדדים היו, כמובן, מעוניינים במילחמות — אלה כדי לעשות קאריירה, אלה כדי ליצור ביקוש חדש לנשק. לשם כך פעלו במשותף להשפעה על דעת־הקהל ואירגנו מערכות של שטיפת־מוח, על־ידי שיחוד פוליטיקאים ועיתונאים. התערבות האמריקאית הרת־האסון בוויאט־נאם, למשל, הושפעה במידה רבה מגורם זה.

● אנשי שני הצדדים נמצאו נהנים אישית. אילי־התעשייה זכו בתפקידים האזרחיים במערכת־הביטחון, החל בתפקיד שר־הביטחון, ואילו הגנרלים והאדמירלים, שפרשו מן השרות, זכו מייד בתפקידים בכירים במועצות המנהלים של החברות התעשייתיות האדירות, עם משכורות־ענק. גנרלים אלה דאגו כי חבריהם לובשי־המדים ירכשו את התוצרת של מיפעליהם.

אף שהתופעה נחשפה באמריקה בהרחבה, ונכתבו עליה ספרים ומחקרים לרוב, היא לא חוסלה. להיפך, כיום שולטת התשלובת הצבאית־התעשייתית בארצות־הברית ובארצות רבות אחרות, יותר מאשר אי־פעם.

עם ישראל ישום. השבוע נתגלה להפתעת רבים, כי אותה תופעה עצמה, ובאותה צורה עצמה, קיימת גם בישראל.

בראש ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת עומד ח"כ משה ארנס, לשעבר מגדולי התעשייה האווירית. ואילו ועדת־המישנה שלה הפכה את עצמה, בגלוי, לסוכנות של התעשייה האווירית, אחת החברות הכלכליות הגדולות ביותר במדינה. היא המליצה על ייצור מטוס מקומי יקר, אף כי מטוסים קודמים של המיפעל נכשלו מבחינה מיסחרית, והתחזית, שעליהן הם התבססו, נתבדו. במקום נימוקים כלכליים או צבאיים סבירים, הובאו נימוקים מופשטים, לאומניים ואידיאולוגיים, להצדקת הייצור.

הוועדה לא הסתירה את האינטרסים שאותם היא מייצגת. כך גילתה, בין השאר, שהיא „קיימה פגישות עם נציגות הנהלת התאחדות התעשיינים." שהסבירה לה כי פיתוח המטוס דרוש לשם עידוד התעשייה המקומית.

רק בדבר אחד שונה עדיין ישראל מארצות אחרות. מבין השורות של הדיווח נסתבר כי לפחות חלק מקציני חיל־האוויר מתנגדים בהחלט לייצור המקומי, אם הדבר ייעשה על־חשבון תקציב־הביטחון. הם מעדיפים לקנות את המטוסים הזולים יותר של ארצות־הברית. אולם גם הם תומכים בהוצאת חצי מיליארד דולאר לפיתוח המטוס, בסכום התחלתי, ולהוצאת מיליארדים נוספים על רכישת המטוסים עצמם, אם ייעשה הדבר על־חשבון התקציבים של מישרדים אחרים, כגון בריאות, סעד או חינוך.

התעשייה האווירית עצמה היא כה בטוחה בניצחונה, בעזרת העיתונות, הגנרלים והפוליטיקאים, עד שכבר הוציאה 200 מיליון לירות על הכנת הפרוייקט. אין לה ספק שעם ישראל ישלם.

• הפסוק שאול מאחד ממחוללי המהפכה הצרפתית, הרוזן אונורה דה־מיראבו, שאמר כי „בארצות אחרות למדינה יש צבא, בפרוסיה, לצבא יש מדינה."

נשים

המין היפה מאחרי העדשה

חמש צלמות־עיתונות ערכו תעריכה משותפת, ותוך כך נתגלו פרטים מפתיעים על תכונותיהן המשותפות

„מי החליט שזה עיסוק גברי?" רחל הירש הרימה גבה בתמיהה וכמוה גם ארבע חברותיה.

חמש נשים, שכולן משקיפות על החיים מבעד לעדשת המצלמה. כולן אינן נשואות (שתיים מהן גרושות והשאר רווקות), מצלמות עבור עיתונים ושבועונים ישראליים, וכולן מעידות על עצמן שהגיעו אל עיסוקן לגמרי במיקרה. לבד מאלה, ולבד העובדה שהן פתחו השבוע תערוכת צילומים משותפת — אין ביניהן מאומה מן המשותף.

יעל רוזן הרמת־גנית במקורה הגיעה לצילום דרך התיאטרון. אחרי שיחרורה מצה"ל החלה „לחפש את עצמה," כדבריה. היא החלה לומדת תיאטרון, ואחר־כך הלכה לבית־צבי לברר אפשרות של לימוד במקום. בכניסה פגשה יעל ידיד־צלם.

צילמת אורכך
„סטילס" מסביב לעולם

צילמת שני
לחפש את האבסורד

„כתוצאה מהפגישה הזו," היא אומרת בחיוך, „לא הגעתי לבית־הספר למישחק, וגם לא לאוניברסיטה." היא עבדה כאסיסטנטית אצל אותו צלם, ואצלו למדה את אמנות הצילום. „אז אמרתי שרק העתיד יגיד אם אצטער על אותה פגישה. היום אני יודעת שאני לא מצטערת." יעל מצלמת בעיקר דומם, מקומות שפעם שקקו חיים וכיום הם עזובים. „המיפגש בין החיים והמוות יוצר תוצאה שהיא מעבר לזמן ולמקום," היא אומרת.

צילמת סיציאלית. רחל הירש. היא ילידת ברלין, שעלתה ארצה בגיל 11. במשך שנים עסקה בעבודה סוציאלית, אך בשלב מסויים נשברה. „החלטתי לעשות הסבה מיקצועית," היא אומרת. „בדיוק אז הגיע לישראל דוד שלי, שהוא צלם מדעי. ביקשתי ממנו שיעזור לי למצוא מצלמה משומשת, ותודות לו רכשתי מכשיר מעולה.

„אחר־כך נסעתי לאקדמיה לאמנויות בקלן שבגרמניה. אז עדיין לא ידעתי איזה סוג צילום מעניין אותי ביותר. רק כשהגענו ללימוד נושא הרפורטז'ה המצולמת, ידעתי שזה מה שאני מחפשת. מאז אני צלמת־עיתונות. אינני מצלמת חדשות, ומשום כך גורם האלימות אינו קיים כאן."

רחל הירש מצלמת בעיקר נוף אנושי. דיוקנאות של טיפוסים שונים שאותם קלטה בשכונות יוצאות־דופן, בעיקר שכונות־עוני (שכונת הארגזים) ושכונות חרדיות.

עליזה אורבך הגיעה לצילום דרך הוראת תנ"ך וסיפרות. היא בוגרת האוניברסיטה העיברית בפילוסופיה, תנ"ך וסיפרות. משך שנים אחדות לימדה בגימנסיה רחביה בירושלים, ובשעות הפנאי עסקה בצילום כתחביב. אחר־כך החליטה ש„זה גם צריך להכניס משהו." היא עזבה את ההוראה והחלה מתפרנסת מצילום. בשנת 1972 השתתפה בצילומי סרט של גרגורי פק באילת. היא שימשה אז כצלמת „סטילס" *. „בתום הסרט," היא מספרת, „פנה אלי

צילמת רשף
על שוטרים וגנבים

צילמת הירש
נוף אנושי

צילמת רוזן
מעבר לזמן ולמקום

גרגורי פק ושאל אם אהיה מוכנה להצטרף, כצלמת, לסרט שהוא עומד לצלם מסביב לעולם. מובן שהסכמתי. במשך חצי שנה הסתובבתי במקומות הכי אכסוטיים שאפשר להעלות על הדעת, כמו איי פיג'י, אוסטרליה, מוזמביק, אקוואדור, פנאמה ועוד כל מיני איים נידחים באוקיינוס. מאז החלו פונים אלי מפיקים, לבוא ולצלם סטילס."

עליזה מצלמת בעיקר דמויות אנושיות. אהבה, כאב, ושאר סיטואציות מהחיים. „אני מנסה לתפוס מצבים מיוחדים מדברים

(המשך בעמוד 37)

* צלם הסטילס מלווה את צוות ההסרטה ומנציח, במצלמה רגילה, את התמונות שישמשו מאוחר יותר לפירסומת.

מגפת הבדיחות

ג? הבדיחות על דויד לוי אינו הגל הראשון של בדיחות על אישי שילטון וממשל המציף את הארץ. אולם נראה כי בעשרה הימים האחרונים, מתייחסים לראשונה לעצם תופעת הבדיחות ולא רק לבדיחות עצמן.

התחיל בכך לוי עצמו. בראיון שנתן לרפאל בשן, בידיעות אחרונות, לפני כ־10 ימים, היה לוי הראשון מכל קורבנות הבדיחות, שהתייחס אליהן בפומבי.

בתשובה לשאלת המראיין, הוא פתח במישפט שעורר עליו את רחמי הקוראים. „אני אדם כמו כל אדם, עם לב ורגש פנימי, ומובן שאני נפגע מהבדיחות האלה עד עומק נשמתי. אינני הראשון והיחידי שניסו לרצות את אופיו." אילו הסתפק לוי במישפט זה, היה רוכש לו את אהדת הציבור, וייתכן שהיה משכך את גל הבדיחות המוסיף לגאות ללא־הרף.

אולם לוי לא יכול להסתפק בכך, ומיסכן מותקף ומושמץ על־ידי הבדיחות, הפך מאשים: „ייתכן שהבדיחות הללו הן תוצאה מכך שהחברה הישראלית טרם התרגלה לעובדה שאיש עדות המזרח, שהוא מדרך הטבע 'קצת מפגר', כביכול, הגיע לעמדה ממלכתית, אומר את דעותיו בגלוי ומוכן להיאבק עליהן!"

באותו ראיון לא הסתפק לוי רק ב„גילוי" הסיבות לגל הבדיחות עליו, אלא אף חיפש את האשמים, ורמז כאילו הוא יודע מי ממציא את הבדיחות, ומי מפיץ אותן: „ייתכן שדווקא בתוככי מיפלגתי יש לי כמה ידידים טובים, המקנאים באותו בחור מעיירת־פיתוח, שהגיע לכהונת שר." ולוי אף חושף את סוג הבדיחות המכאיב לו ביותר, באומרו: „כאשר מתוצצים על חשבון השכלתי, אני חייב לומר כי השכלה תיכונית יש לי, ואני ממשיך ללמוד יום־יום ומוכן להתמודד עם כל אקדמאי."

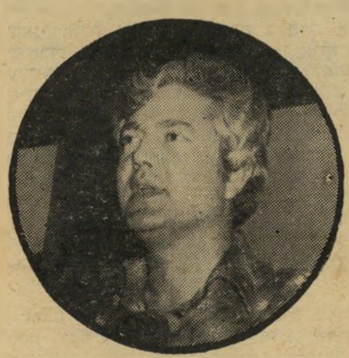
אולם, לא זו בילבד שאין ללוי השכלה כמעט כלל, אלא שהוא אף לא גוייס לצה"ל מסיבה זו בדיוק (העולם הזה 2110). וגם אילו היתה לו השכלה תיכונית לפחות, הרי במישפט האחרון שאמר באותו ראיון הוא יצר בהבל־פיו בדיחה מוצלחת לא פחות, כאשר הציע לעמוד בתחרות השכלתית עם כל אקדמאי.

התגובה לדבריו אלה של לוי לא איחרה לבוא. העיתונאי נתן דונביץ, בהטור שלו ביומון הארץ, המתין חמישה ימים ויצא נגד דויד לוי באחת ההתקפות האישיות החריפות ביותר שראו אי־פעם אור בעיתונות הישראלית על שר כלשהו בממשלה. כתב דונביץ:

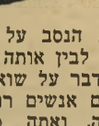
„אינך מר לוי, איש עדות־המזרח שהוא מדרך הטבע קצת מפגר, כביכול, הראשון או היחיד שהגיע למשרת שר. גם אינך הראשון או היחיד מבין יוצאי צפון־אפריקה שהגיע למשרת שר. קדם לך אהרון אזן, שגם הוא בא מישוב כפרי וזכה בהערכה רבה בתחום עיסוקו. לא סיפרו עליו בדיחות. בממשלה הנוכחית, ליד השולחן שאתה מסב אליו, יושב אהרון אבו־חצירא, שר הדתות, שבא אל שולחן הממשלה מעיר־שדה רמלה, ואינני יודע אם יש שוני מהותי בין רמלה לבין בית־שאן. לא לועגים לו. ועוד: גם סגן שר התעשיה, המסחר והתיירות, יצחק פרץ, מוצאו מצפון־אפריקה ומעיירת־פיתוח. איש אינו מספר עליו בדיחות. מתייחסים אליו ברצינות הראויה.

„גלי בדיחות קטלו, בעבר הלא כל־כך רחוק, אישים בישראל שהם אשכנזים מדופלמים, המטבלים את דבריהם במלים ובמשפטים באידיש. אתה עצמך הזכרת את לוי אשכול. ועדיין זוכרים את צרור הבדיחות על יוסף אלמוגי. והבדיחות על הליכותיו של פנחס ספיר — הולכות ברגל? אין כאן מיתקפה עדתית מובהקת שאין, לטפל בילדיך, בביתך. אין ספק בליבי, שהחשש — אולי הפחד — מפני אחד המנסה ללבות יצרים עדתיים לטובת האינטרס־האישי הצר שלו, או של מפלגתו, הוא אחד הגורמים לצורך הנפשי של ישראלים להתגונן ולהעניש, באמצעות הבדיחה והצחוק.

„יש הבדל גדול, תהומי, בין המישפט 'אנו, תלמידי ז'בוטנסקי', הנאמר מפי מר בגין לבין אותו מישפט כשהוא יוצא מפיך. ויש הבדל תהומי בין הפאתוס של מר בגין (שגם הוא מופרז ומעורר סימני־

שאלה), הנסב על יעדים ומשימות היסטוריים, לבין אותה אינטונציה, בפיך, כשאתה מדבר על שואבי אבק ומגהצים. שני מיליונים אנשים רואים ושומעים זאת בטלויזיה, ואתה מצפה שלא יגיבו בצחוק?"

הפורקן של הציבור

ה אמת היא שדויד לוי לא המציא את דמות קורבן הבדיחות התורן. היו שקדמו לו. כמעט כל אישיות בכירה בארץ „זכתה" מדי פעם בפעם במנה משלה. דויד בן־גוריון אף הוא לא ניצל מכך. על דוב יוסף, שר הצנע, סיפרו בדיחות שנגעו לנושא זה בלבד. גלים של הלצות אקטואליות שטפו גם את לוי אשכול המנוח, משום תפקידו כשר־

כל בדיחות לוי – עד עכשיו

● **דוד לוי ואשתו יושבים בארוחת-בוקר משותפת. הגברת לוי רוצה למרוח חמאה על פרוסת-לחם ופונה אל בעלה: „דויד איפה הסכין?"**

לוי קופץ: „מי בא? מי בא?"

* * *

● בביקורו האחרון בניו-יורק טילפן לוי למישרדי הצירות הישראלית, וביקש לשלוח לו מכונית.

שאל אותו הציר: „היכן אתה נמצא?" לוי לא ידע להסביר לו.

הציע לו הציר: „רד למטה, תראה את שלטי הרחובות, ותתקשר אלי חזרה."

התקשר חזרה לצירות: „אני נמצא ברחובות DON'T — WALK".

* * *

● **באחת הנסיעות שלו מירושלים לבית-שאן, פנה נהגו של לוי אליו ואמר לו: „אדוני השר, אני חושב שהווינקר הימני של המכונית לא עובד. אתה מוכן להוציא את הראש דרך החלון החוצה ולראות אם הוא עובד?"**

לוי הוציא את ראשו ואמר לנהג: „עובד, לא עובד, עובד, לא עובד."

* * *

● שר-הקליטה ליווה קבוצת משקיעים אמריקאיים בסיור במיפעלים ביישובי-פיתוח. ליד כל מיפעל מאושר הסביר להם: "THIS IS A HAPPY FACTORY".

* * *

● **כשקיבל דויד לוי לראשונה את מכונית-השרד שלו מסוג „וולוו", הוא ניסה להכניס את המפתח למתנע, אך זה לא עלה בידו. נהגו, שישב לידו, אמר לו: „אדוני השר, עם השיניים למעלה!"**

לוי ניסה שוב, כשהוא פותח את פיו, חושף את שיניו כשראשו כלפי מעלה.

* * *

● כשחזר לוי מארצות-הברית הורה לנהגו לא לנסוע הביתה, אלא ישר לכינרת. כששאל הנהג לסיבת הנסיעה הדחופה לכינרת השיב לו לוי: „שמעתי בחדשות במטוס כי מיפלס הכינרת עלה. שר-הקליטה צריך לקבל את פניו."

* * *

● **כמו שאר השרים, נחקר לוי חקירת שתי-וערב על מכת ההדלפות מהממשלה, וחקירה זו גרמה לו לאחר לפגישה עם קבוצת-עולים מארצות-הברית. כאשר נשאל לסיבת האיחור הסביר להם:** "I WAS IN INVESTIGATION OF DRINK AND EVENING".

* * *

● **כשלא הופיע לוי למסיבת-עיתונאים שנקבעה לו במלון וולדורף אסטוריה בניו-יורק, החלו עוזריו מחפשים אותו. לבסוף מצאו אותו על גג המלון.**

שאל אותו עוזרו: „אדוני השר, מה אתה עושה כאן?"

השיב לוי: „שמעתי שנותנים וויסקי ON THE HOUSE".

* * *

● **אחד מעוזריו סיפר לדויד לוי כי פקיד אחד של המישרד נוסע ביגואר.**

השיב לו לוי: „לא נורא. נוסע ביגואר, יחזור בפברואר!"

* * *

● מזכירו של שר-הקליטה נכנס לחדרו ואמר לו: „אדוני השר, אשר יגורת בא."

„תכניס אותו!" פקד דויד לוי.

* * *

● **כאשר נשאל לוי באסיפת המגבית, היכן משרתים שני בניו, שהתגייסו לצה"ל,**

הוא השיב: „אחד ב-AIR-FORCE והשני ב-RIVER".

* * *

● **מנורה נשרפה בחדר-האורחים של מישפחת לוי, ולוי הציב את השולחן במרכז החדר, כדי לטפס עליו ולהחליף את המנורה.**

„דויד, שים עיתון," ביקשה ממנו אשתו, כדי שלא ילכלך בנעליו את השולחן.

השיב לוי: „לא צריך, אני מגיע גם ככה."

* * *

● אחת הבדיחות הראשונות על לוי מספרת כי כאשר נפגש עם אנשי-חוץ אמר להם: LET'S TALK POSTCARDS, בהתכוונו לומר „בוא נדבר גלויות." המשך הבדיחה מספר כי כאשר העירו לו עוזריו כי לא אומרים POSTCARDS אלא FRANKLY, השיב להם לוי: „אתם עוד פעם מתחילים עם העניין העדתי?"

* * *

● **באחד הימים נסגרה דלת הלישכה על אצבע הבוהן של שר-הקליטה, והוא פרץ בצעקות כאב: „הלכה לי הפארקר!"**

* * *

● באחד הפעמים, כשהיה בחוץ-לארץ, שאל אותו אחד ממארחיו: אדוני השר WHAT'S THE MATTER?

השיב לוי „שניים-שלושה מטרים."

* * *

● **שר-הקליטה הורה לנהגו לשים שתי אנטנות במכונית. כשהביע הנהג תמיהה על כך, השיב לו לוי: „זה משפר את הקליטה."**

* * *

● על אותו נהג מספרים כי כאשר נודע לו שלשר שלו נולד עוד ילד, ה-11 במיספר, הוא התחיל ללמוד נהיגה על מיניבוס.

* * *

● **באחד מנאומיו בכנסת אמר לוי: „העלייה מברית-המועצות גדלה ב-20 מישקפיים, העלייה מארצות-הברית ב-30 מישקפיים, העלייה מדרום-אמריקה ב-40 מישקפיים." לחברי-הכנסת הנדהמים הסביר עוזרו של לוי, כי בנוסח הכתוב של הנאום שהכינו לשר הופיע סימן של אחוזים.**

* * *

● ערב נסיעתו לארצות-הברית בדק איתו עוזרו האישי אם ארז את כל הדרוש לנסיעה.

„מברשת-שיניים לקחת?" שאל העוזר.

„כן," השיב השר.

„חליפה לקחת?" שאל העוזר.

„כן," השיב השר.

„פיז'מה לקחת?" שאל העוזר.

„מה, יהיה לנו זמן לבלות?" תמה השר.

* * *

● **שוב בארצות-הברית. באחת ממסיבות-העיתונאים שהיו שם נשאל לוי, אם לדעתו למדה ישראל את הלקח ממילחמת יום-הכיפורים. לוי, שלא רצה להסתבך בתשובה פוליטית, השיב לעיתונאי השואל** "WHAT WAS WAS WAS WAS". **„מה שהיה היה."**

* * *

● באחד הימים טייל דויד לוי עם אשתו וכמה מילדיהם ברחובות בית-שאן. אחד הבנים הצעירים התחלק ונפל לתוך שלולית. פנה לוי אל אשתו ושאל: „נרחץ אותו, או שנעשה חדש?"

* * *

● **לוי נכנס למיסעדה וכשפנה אליו המלצר, ביקש ממנו: „דבר ראשון תביא לי צ'ה צ'ה."**

כשתמה המלצר, הסביר לו שר-הקליטה: „תביא צ'כין, צ'לחת וצ'תיה."

* * *

● דויד לוי נפגע מהבדיחות שמספרים עליו והתלונן: „אני לא מבין למה מספרים עלי את הבדיחות. לא מספיק שאני שר?"

השיב לו איש-שיחו: „את הבדיחה הזאת אתה אמרת!"

האוצר. והפכו נחשול-אדירים כאשר נשא אשכול את מרים, הצעירה ממנו, לאשה. הציבור העביר אליו אז גל קודם של בדיחות, שנסב סביב שר-הדתות המנוח הרב טולידאנו, אשר נשא אשה צעירה ממנו בשנים רבות.

פינחס ספיר זכה אף הוא בשלל בדיחות שנגעו לאופי תפקידו דאז, שר-האוצר. חלקן הגדול הועתק מסידרת בדיחות אשכול בתפקיד זה, אולם ספיר הותקף גם על חזותו, היעדר גינוני הנימוס שלו.

הבדיחות על בורותו של יוסף אלמוגי ליוותה במשך כל הקאריירה הציבורית שלו וגאו בכל פעם שקיבל תפקיד ציבורי או ממלכתי חשוב חדש.

כוכבו של השר-בלי-תיק דהיום חיים לנדאו, דרך בשמי הבדיחה והחידוד אחרי התוכנית ניקוי ראש („אני חיים לנדאו!") שקטלה אותו בהומור השנון שלה. אפילו ראש-הממשלה של דויד לוי, מנחם בגין, זכה באחרונה במיספר בדיחות משלו, שנגעו למצב בריאותו.

הסטיריקאי אורי סלע, מי שהוציא ב-שעתו את הסיפרון כל בדיחות אשכול, ואף כתב ספר רציני יותר על בדיחות (הספר שממנו העתיק דונביץ את מרבית ההסברים שלו, המופיעים בהמשך מאמרו הנ"ל), בשם אוצר הבדיחה הפוליטית, טוען כי גל הבדיחות על דויד לוי הוא הגדול והסוחף ביותר שידעה הארץ מעודה. אולם בשיחה עם כתב העולם הזה גילה סלע נכונות להרגיע את דויד לוי, באומרו: „האמת המרה היא, שהבדיחות איגן גורמות נזק, הן מהוות בסך-הכל דרך פורקן של האזרחים, ובסופו של דבר זה מסייע לשילטון. הפורקן הוא דבר מפרק, לא מקומם. בדיחות איגן מובילות למיתרסים." ובהתייחסו לתלונותיו של דויד לוי בראיון עימו, אמר סלע: „דויד לוי סובל לא בצדק, אבל זה חלק מהסבל שאיש-ציבור חשוף לו."

הפסיכולוג הפרופסור הנס קרייטלר טען השבוע, בעניין גל הבדיחות על דויד לוי, כי בדיחות מסוג זה הן צורה שבה מעניש הציבור את האובייקט שלהן. פסיכולוג אחר, הד"ר הארי כהן, פירט יותר. לדבריו, האופי היהודי הוא כזה שמגן על עצמו מפני השילטון או העריצות על-ידי בניית חומה של הומור ושל בדיחות, המפצים אותו במידת מה על התנכלות השילטונות. „הדבר היה נכון בעיקר בעיירות הקטנות בגולה, שם היו הבדיחות מכוונות נגד הפריץ ובני-מישפחתו," הבהיר.

לגבי דויד לוי טוען כהן, כי סוגי הבדיחות על אודותיו, וגיוונים הרב, כגון הבורות, העניין העדתי והלעג על זיקתו לשררה, נובעים מתוך שני סוגים של פחד או בוז שהציבור חש כלפי לוי, ולעיתים אף משתמש בו לניגוח הממשלה כולה.

לדיברי כהן, למרות שהציבור היה זה שהעלה את הליכוד לשילטון, הוא עדיין אפוף פחדים נסתרים מפני ממשלת הליכוד, בעיקר משום שהיא עדיין לא נחשפה לעיניו כשם שנחשפו המיפלגות ששלטו במשך עשרות שנים לפניה. „הציבור עדיין לא למד 'לאכול' את הגולם שהוא עצמו יצר, וחלק מהבדיחות הוא הגנה בפני הבלתי-מודע הזה." הוא טוען.

אולם הסיבה הרצינית ביותר מאחרי גל הבדיחות, ודווקא אלה הנוגעות לדויד לוי, היא שהציבור נעלב על כי העמידו מעליו אדם חסר-השכלה או, כטענת כהן, „ללא רמה." „כל אחד בציבור מרגיש כאילו זוהי פגיעה אישית בו, העובדה שאדם נחות ממנו חבר באותו מוסד שצריך להניח אותו. הציבור הנעלב רוצה להעניש, והוא עושה זאת בדרך הבדיחה."

בניגוד לדעתו של דונביץ, הסבור שקיימים כמה כותבי, ממציאי ומעתיקי בדיחות כימעט-מיקצועיים שהם האחראים הישירים לנחשול הבדיחות על דויד לוי, טוען כהן, „כי הן באות מלמטה." מיקרים מצחיקים שקוררים לאנשים, דיאלוגים מבדחים הצומחים אצלם בדרך אסוציאטיווית, נקשרים מייד בשמו של דויד לוי והופכים בדיחה חדשה. כיוון שהקהל כולו ממציא את הבדיחות, הקהל כולו גם פתוח לקלוט אותן וכך הן הפכו מגיפה. „אותו הדין," לדעת כהן, „לגבי הבדיחות המועתקות או אלה שהודבקו ללוי, למרות שהיו ידועות כבר קודם-לכן."

תעלומת הכרטיסים האבודים והסנקציות של הטכנאים

עד הרגע האחרון לא היה ברור כלל אם פסטיבל הזמר יתקיים ביום השבת האחרון. מלבד איום הטכנאים והצלמים של הטלוויזיה, שלא יעבירו את השידור החי, אלא אם כן יקבלו תוספת כרטיסים לאולם תיאטרון ירושלים, היו עוד גורמים שאיימו לבטל את הפסטיבל.

הלחץ הגדול ביותר בא מצד אמרגני הכוכבים שהופיעו ומצד בני משפחותיהם. כאשר הוחלט על העברת הפסטיבל ממישכנו הקבוע בבניני האומה, שבו 3000 מושבים, לתיאטרון ירושלים, שבו רק 1500 מושבים, לקחה רשות השידור בחשבון רק את ההפסד הכספי שייגרם לה בעקבות אי־מכירת הכרטיסים. אולם לאחר חלוקת הכרטיסים לפונקציונרים שונים, התברר לפתע שנותרו רק 50 כרטיסים למכירה חופשית. תוך דקות ספורות נעלמו גם הכרטיסים האלה. האמרגנים ומשפחות האמנים, שרצו לקנות כרטיסים כדי לקבל את תלושי ההצבעה, ושלא הצליחו לרכוש אותם בשוק החופשי, החלו לחקור לאן נעלמו כל הכרטיסים.

בין היתר התגלה כי משפחתו של יזהר כהן, משפחת סולימאן הגדול, איש חבורת האש לשעבר, הצליחה לקבל יותר כרטיסים מאשר האחד שהוקצה לכל אמן. לגידי גוב, אשר זכה במספר הקולות הגמוך ביותר, נתנו רק כרטיס אחד בשביל אמו, ואילו אשתו ענת היתה צריכה להסתפק בנקודת תצפית מאחרי הקלעים, ללא תלוש ההצבעה.

חנוך חסון, מארגן הפסטיבל, אשר הכל מדברים עתה בשיבחו, בעיקבות הצלחת המופע, ניסה להרגיע את הרוחות. הוא הסביר כי תיאטרון ירושלים הוא רק אחד משישה מוקדים בהם נערכת הבחירה. אולם

המארגן חנוך חסון, אבי הפסטיבל הישראלי, ניסה להמעיט בערך התקלות שכמעט ופוצצוהו.

למנצח שיר מזמור

יזהר כהן (מימין, לבוש מעיל), בנו של סולימאן הגדול, ניצב יחד עם חברי להקתו מאחרי הקלעים ובוחן את לוח התוצאות ברגע המותח ביותר — כשהתחרות בינו לבין חדווה עמרני ולהקתה היתה בשיאה. את כהן האשימו יריביו בפסטיבל כי הוא הצליח

להשיג כרטיסים לב
לשירים האחרים.
השערוריות של הפ
תסכים לממן את
לאירוויזיון יחד עם

ששערוריות

חסון לא דייק והתוצאות הוכיחו זאת. תיאטרון ירושלים **היה המרכז הגדול ביותר, וכאשר זכו שני שירים, א־ב ני־בי ובלב אחד, באותו מספר נקודות, התבררה חשיבות המרכז שבתיאטרון ירושלים. כדי להחליט בין השניים נספרו הקולות ולא הנקודות. התוצאות הראו כי 50 הקולות העודפים, בהם השיג יזהר כהן את חדווה עמרני, באו כולם מתיאטרון ירושלים.**

הזוג המנוצח גידי גוב, אשר שירו **שלוש בלילה בעיר** זכה במקום האחרון, למרות שהיה אחד השירים היפים בפסטיבל, ויהודית רביץ, ששירה **מישהו** לא זכה באף אחד מהפרסים, מחליפים חוויות של מפסידים.

בתחתית עליזה אביב, אשר הופיעה עם להקת **השגרירים** בשיר **אילני**, לא זכתה בפרס למרות ה„גימיק" שלה: הנגינה בסאקסופון.

אולם בזאת לא נגמרו הצרות. ערכי המוסיקה ברדיו, אשר על פי רצונם ישק כל דבר בעולם הפיזמונים הישראלי, החליטו למחרת הפסטיבל להחרים את שיריו ולא לשדרם כלל.

העורכים נזכרו, אם כי במאוחר, כי בחבר השופטים שמיין את שירי הפסטיבל לא נכלל אף אחד מהרדיו, למרות ששני שדרים מהתחנה המתחרה, גלי צה"ל, נכללו בו. רק למחרת הפסטיבל הם גם גילו, שאיש מעובדי הרדיו, מלבד מנכ"ל הרדיו חגי פינסקר וכמה פקידים בכירים, לא קיבל הזמנות למופע. „אנחנו אלה שצריכים לשדר את השירים", אמרו.

אריאל והקלפיות אריאל זילבר, אשר הלחין את השיר אותו ביצע, יחד עם **להקת ברוש, תן לי כוח**, נראה כשהוא „מתקלבש" על קופסות הקלפי בהם שמו הנוכחים **בתיאטרון ירושלים** את תלושי הבחירה שלהם. למרות ששירו זכה במחיאות כפיים, לא הגיע אריאל אל המקומות הראשונים.

בהריון עירית דותן, אשר שרה את שירם של מיקי גבריאלוב ושימרית אור **יום חדש** כשהיא בהריון, נוחמה על־ידי בעלה דודו שליטף את בטנה.

והצלמים העיבו על פסטיבל הזמר

הפסטיבל

המפסידות

גלי עטרי, אשר רבים מאנשי הבידור והמוסיקה ניבאו ששירה **ולנטינו** יזכה במקום הראשון, אינה יכולה לכבוש את אכזבתה, כשהיא משוחחת מאחרי הקלעים עם נאוה ברוכין, לבושת שימלת הזהב והחבושה כיפת־זהב סרוגה, אשר שירה **בקשתי** זכה באחד המקומות הנמוכים ביותר בפסטיבל.

רשתות הרדיו לשדר אותם. רק ביום הראשון בצהריים שידר משה („מושיק") טימור מתל־אביב, במיסגרת תוכניתו בקצב יוצר, את אחד משירי הפסטיבל. בתחילה חשבו שזו תקלה, אולם טימור הודיע כי הוא אינו מצטרף לחרם. גם רבקה מיכאלי, שידרה בתוכניתה ביום שני בבוקר מהפסטיבל. מיכאלי היתה המנחה של הפסטיבל.

עורכי המוסיקה הסבירו למגהלם, חגי פינסקר, את מניעי החלטתם והוא הצדיק אותם. „אם תקבלו גם את תמיכת ועד העובדים, אני אתכם." אמר להם פינסקר. והם אכן קיבלו את תמיכת הוועד.

נוסף לכל אלה, פנה דובי זלצר, ששירו בלב אחד זכה במקום השני, אל מנכ"ל רשות השידור, יצחק ליבני, בעירעור על ההחלטה לתת לשירו את המקום השני.

אמר דובי זלצר: „הם הביאו את השופטים במיוחד כדי שהם יקבעו מי זוכה במקרה כזה, אבל אני שמעתי מפי חמישה מהם שכלל לא התייעצו עימם. בעירעור, שהגשתי באמצעות עורך־הדין דן גוטפריד, אנו תובעים כי שופטי הפסטיבל הם שיכריעו בין שני השירים. אם לא יעשה כך נשקול נקיטת אמצעים משפטיים."

מי יממן את הנסיעה?

אם נראה כי הפיצוץ הגדול יהיה רק מאוחר יותר, ערב יציאת נציגי ישראל לאירוויזיון שייערך בפאריס. לרשות השידור אין כל כוונה לממן נסיעה לשמונה אנשים על חשבונה לאירוויזיון. מלבד יזהר כהן עצמו ושני המחברים, נורית הירש ואהוד מנור, הופיעו עוד חמישה צעירים כלהקה מלווה — וקשה להניח שאפשר לבצע את השיר ללא הלהקה. עם כל השימחה שבזכייה והרצון לנסוע לפאריס, אין איש מחברי להקת אלף־בית שמתכוון לממן את נסיעתו לפאריס מכיסו.

לשדר אחר כך את השירים." הם טענו, „ואם מומינים אותנו סימן שלא צריכים אותנו, אנחנו נשדר את השירים."

אומנם, בעוד שגלי צה"ל שידרו מתחילת השבוע שירי הפסטיבל עשרות פעמים, נמנעו שלוש

אין ספק, לכן, כי שעוריה גדולה ניצבת בפתח.

חבוך חסון וצוות עוזריו עשו עבודה טובה בעריכת המופע הגדול האמיתי שנערך אי פעם בישראל. ואילו השילוב של שתי התיזמורות, בניצוחו של יצחק („זיקו") גראציאני, כמו מופע האמנים האורחים, התלבושות, התפאורה, האורות ואישיותה הבימתית של ריבקה מיכאלי, הפכו את ערב הפסטיבל לחוויה בידורית של ממש. אך לעומת זאת „הצליחו" פקידים ומנהלים זוטרים, האחראים על חלוקת הכרטיסים והאירגון, להפוך את הפסטיבל לשרשרת של שערוריות, המעמידות בספק את קיום הפסטיבל בשנה הבאה.

חתיכות

האמנים מתרכזים מאחרי הקלעים וצופים מעבר למסך בחבריהם המופיעים באותה עת (בתמונה משמאל: שלוש חברות **שוקולד מנטה מסטיק** שהופיעו בחלק הבידורי של המופע). מאחרי הקלעים של הפסטיבל היתה האווירה רוויית מתח, שהתגבר בעיקבות אי־הסדרים והשמועות על „מאפייה הכרטיסים", שהיתה בערב ההופעה.

היריבים

מנכ"ל רשות־השידור יצחק ליבני ומנהל הרדיו חגי פינסקר. ליבני, אשר הפסטיבל הוא מיבצע היוקרה שלו, אינו יכול להשלים עם תמיכתו של פינסקר בעורכי המוסיקה ברדיו, שהחליטו שלא לשדר את שירי הפסטיבל ולהחרימם, בין היתר מפני שלא שותפו בחבר השופטים. צעד זה עלול להעיב על הצלחתו.

סוף הטריפ

(המשך מעמוד 25)

עים שלו כי חל שינוי בעמדותיו וכי
ע לנצל את ההזדמנות ההיסטורית ש־
קרתה לו להנציח את עצמו כעושה השלום,
וטט במו ידיו ופיו את תדמיתו החדשה.

אינה שהאשמות שניסו להדביק
ו לא היו מדויקות. בגין, שהוא
איש אמת וישר באופיו, לא ניסה
דמות את האמריקאים. הוא רצה
רק את עצמו. הוא מאמין כי
נות בכך מה שהוא אומר, כולל
תרשמויותיו ופרשנויותיו לדברי
קארטר וסאדאת שנאמרו לו בשיחות ארבע־העיניים עימם.

מה שקרה לבגין הוא שהוא בנה לעצמו
מונת מציאות פוליטית מסולפת והתפתה
האמין בה. הוא מאמין באמונה שלמה
הנשיא קארטר, כמו ראשי־ממשלה אח־
ים בפניהם הציג את תוכנית־השלום שלו,
ומנם סמכו ידיהם עליה ונתנו לו את
ירכתם להגשמתה.

הוא משוכנע בכל ליבו שהוא הבהיר
קארטר כי למרות חילוקי־הדיעות ביניהם
שאלת היישובים בפיתחת־רפיח וההתנח־
ויות בגדה, אין זה מונע ממנו להמשיך
להחזיק בדעתו — וכי קארטר אומנם
שלים עם כך.

בגין נמצא במצבו של אדם, ח־
ארוי כעוזם של הזיות בהשפעת
מים והמאמין כי עוזם האשליות
ו הוא חי הוא עולם המציאות.

קרוב לוודאי כי מה שגרם לכך הוא
צב האוטוריה האופף את בגין מאז
צלחתו המסחררת בבחירות. תרמה לכך
א במעט גם קבלת־הפנים הנלהבת שנע־
כה לו בעת ביקורו הממלכתי הראשון
ארצות־הברית ביולי 77', בעת שהצליח
הקסים את כל שומעיו ולכבוש את לב
קהל האמריקאי שלא הכירו עד אז.

אז נולדה האגדה בדבר הכימיה המפורי־
מת, שנוצרה בינו לבין הנשיא קארטר.
גין עצמו טיפח את האגדה הזאת, כשם
ניסה לטפח את האגדה בדבר הכימיה
נוצרה בינו לבין הנשיא סאדאת בפגי־
תם הראשונה בירושלים. את גילויי ה־
יבה והידידות שהפגינו כלפיו, תוך ניסיון
רור לקנות את ליבו, פירש בגין כוויתור
ל אינטרסים ושיקולים מדיניים.

ביטויי חיבה ונימוס מופזגים,
שהם חלק בלתי נפרד מאורח־
חיים האמריקאי, המוענקים ברו־
כי־לב ותוך הגזמה והפרזה לכך
אורח רשמי, התפרשו על ידו כי־
נמיכה מדינית.

שבוי במעמד החדש שהצליח לרכוש
עצמו תוך זמן קצר יחסית, כחביבם של
מצעי־התיקשורת הבינלאומיים וכאנפ־
ריבל, שהעולם התמוגג לגלות כי אינו
ה נורא כפי שהצטייר מלכתחילה, פירש
גין התפעלות זו כהסכמה לתוכניותיו
מדיניות.

המציאות, כפי שהתבהרה סופית בשבוע
אחרון, היתה צריכה לטפוח על פניו.
לא שבגין המשיך בעקביות ובהתמדה
סרב להכיר בקיומה של מציאות מדינית
חרת, מלבד זו הדימיונית שהוא חי בה.

סם הרימום הופסק

ראה כי גם קארטר ואנשיו הבחינו
שבגין נמצא בטריפ מתמשך, המונע
מנו להכיר בהוויה המציאותית.

כדי להוציא מסומם מהטריפ שלו, לשח־
רו מעולם ההזיות והאשליות בו הוא נתון
להחזירו לקרקע המציאות, יש צורך לנקט
אותו מאפסקת הסם שלו. זה בדיוק מה
עושה עתה ממשלת ארצות־הברית בהצ־
הרותיה והתבטאויותיה.

במקום החיבוקים הידידותיים
באים עתה האגרופים בפרצוף,
תוך תקווה שהם יגרמו להתפכחות
יבחירו לכך מי שחוזה עדיין כי
הגיע קץ הטריפ.

הסכנה במקרה כזה היא תמיד שתגובתו
של המתמכר־להזייה תהיה תוקפנית. גם
גין עלול להגיב על הפסקת אספקת הרי־
ום האמריקאי בהקשחת העמדות המדי־
יות של ממשלתו ובהעלאת תביעות חד־
שות, קיצוניות עוד יותר.

כל הסימנים מעידים שזו היא אומנם
גובתו.

במקום זרדת מהמיגדל הדימיוני
גובה איזו מיפס במהיך הטריפ
שלו, הוא עלול להסתבך
ב"קלקול קפיצה זו עלולה להיות
מות), שבמקרה זה תהיה קפיצת
תאבדות. לא רק שלו.

„אתם השימחה היחידה שעוד נותרה במדינה,"

אמרה אלמונית לראלף קליין, מאמן הכדורסל של מכבי ת"א שהארץ כולה עקבה השבוע אחר משחקה

בדראלף

משא האחריות הכבד ביותר במדינה היה מונח השבוע על כתפיו של ראלף קליין, מאמן קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב. סכנת פיצוץ ריחפה על שיחות־השלום עם מצריים, הקרע המדיני בין ממשלות ישראל וארצות־הברית הלך והעמיק, והמשק ניצב על סף משבר. אבל בעיני מאות אלפים מאזרחי ישראל, שנצמדו אל מסכי הטלוויזיה, כדי לעקוב אחרי משחקיה של מכבי במיסגרת משחקי גביע אירופה לאלופות, נראו משחקים אלה גורליים יותר. לגביהם היה השבוע, שבין ניצחונה של מכבי על אלופת יוגוסלביה, קבוצת **יוגופלסטיקה** בלגראד (94:74), לבין משחקה עם אלופת איטליה **מובילג'ירג'** וארזה, שבוע של מתח, ציפיה וחרדה. האם תצליח מכבי להתגבר על המיכשול האיטלקי, בדרכה להגן על תוארה כאלופת אירופה בכדורסל? האם יצליחו המכבים לנצח את האיטלקים בהפרש של 14 נקודות לפחות, כדי למחוק את יתרון 13 הנקודות שהשיגו האיטלקים בהתמודדות הראשונה בין שתי הקבוצות?

השבוע, ערב המישחק עם **מובילג'ירג'**, שעל פי כל התח־זיות יזכה בצפיית־שיא בטלוויזיה, נדמה היה שהתשובות לכל השאלות המעיקות נמצאות בפיו של ראלף קליין, 45, מורה לתר־בות־הגוף במכון וינגייט, נשוי ואב לשלושה, המוח המתכנן, המנוע המפעיל והמנצח על תיזמורת הכדורסל של מכבי. על כמה משאלות אלה השיב ראלף קליין בראיון מיוחד **להעולם הזה.**

● איך מרגיש אדם שעיניו המדינה נשואות אליו, כאילו היה גורלה מונח בשבוע זה בידיו?

כל העניין הזה, של מישחקי גביע אירופה בכדורסל, זו אחריות רצינית. וה־סיבה פשוטה: כל מישחק של מכבי תל־אביב במיסגרת זו הפך להיות — בצדק או שלא בצדק — למשימה לאומית. כל השנים היינו, כמו שמקובל בספורט, קבו־צה שיש לה אוהדים, הרצה, טוב או רע, לקראת תואר מסויים. מה שקרה אצלנו הוא, שהוטלה עלינו האחריות כאילו אנחנו נציגי האומה כולה.

בסך הכל זוהי תופעה שאינה קיימת לגבי אף אחת מהקבוצות האחרות המש־חקות נגדנו במיסגרת זו. קבוצה כמו יוגופלסטיקה מייצגת בסך הכל את קהל האוהדים שלה. וקבוצה כמו מובילג'ירג'י וארזה מייצגת, אולי, 20 אלף איש, שהם חלק מאוהדי הכדורסל בווארזה. לא קורה שאיטליה כולה מזדהה עם הקבוצה. אנחנו הפכנו לנכס לאומי.

זה מחייב את השחקנים ואותי להתייחס בקנה־מידה הרבה יותר רציני למישחקים האלה. מצד אחד זה נותן הרגשה טובה, ומצד שני קיימת הרגשה של אחריות כבדה. אחרי שהפסדנו השנה במשחק ה־ראשון ביוגוסלביה, זו היתה תחושה של תבוסה לאומית. בחיים שלי כבר הפסדתי הרבה, כשחקן וכמאמן. אבל הרגשה כזאת, כמו אחרי ההפסד הזה, אני לא זוכר. כולנו, השחקנים וההנהלה, הרגשנו שאיכ־זבנו לא רק את עצמנו אלא את כל העם בישראל, וזאת הרגשה מאוד לא נעימה.

אחרי שחזרנו — כמו שזה מכונה עתה: מהכפור — כולם מיהרו לקבור אותנו. הביקורת גרמה לתיסכול של השחקנים. זו הסיבה שבמישחקים הבאים שיחקנו חלש, פשוט בגלל חוסר־ביטחון. עכשיו, כל מישחק הוא בעצם מישחק גורלי. ככל שמת־קרבים לסוף המירוץ הגורלי, הוא הופך להיות גורלי יותר. מירווח האפשרויות נסגר. כך שכיום נותרו לנו בעצם שני מישחקים „גורליים": השבוע, נגד האי־טלקים, וזה נגד קבוצת וילרבאן בצרפת. אבל גם אם נעבור את שניהם, יהיה שוב מישחק „גורלי" נגד השוודים ביד־אליהו. מכאן שעלינו להתייחס לכל מישחק כאל מישחק גורלי. מהבחינה הפסיכולוגית אני מכין את הקבוצה לכל מישחק כאל מישחק קובע.

● איך נעשית ההכנה הפסיכו־לוגית לקראת המישחק?

יש לנו שיחה לפני כל אימון שאנחנו עורכים. אני משוחח עם השחקנים. מסוכן מאוד להגיד לקבוצה: 'תראו רבותי, ה־משחק הזה עבורכם הוא בבחינת טו בי אור נוט טו בי (להיות או לא להיות)' תמיד צריך להשאיר פתח לכל מצב ש־ייווצר. אפילו אם מפסידים. אסור לשים את כל הקלפים על מישחק אחד. מה שאני עושה בשיחת ההכנה הזאת הוא להכין את השחקנים למישחק מבחינה נפ־שית, לעורר אצלם את המוטיבאציה לתת את הכל במישחק.

אני לא נעזר לצורך זה בפסיכולוגים. לא ידוע לי שאיזושהי קבוצת כדורסל נעזרת בפסיכולוג. אבל במכון וינגייט, שם אני עובד, יש מורים לפסיכולוגיה. למדתי מהם ונעזרתי בהם הרבה בגישה לקבוצה. אבל לכל מאמן יש את החוש הזה.

■ ■ ■

● מה זה להיות היום מאמן של קבוצה כמו מכבי תל־אביב?

המאמן, לגבי השחקן צריך להיות האיש שמכוון אותו במיגרש. הצלחה של מאמן נמדדת בזה אם הוא מצליח להביא את השחקנים לידי כך שיאמינו בכושר וב־יכולת המנהיגות שלו. אני משתדל שה־שחקנים שלי יאמינו ביכולת שלי להנ־היגם, ואני מצידי מאמין בהם בכל מאה האחוזים, שהם מסוגלים לעשות את הטוב ביותר. לא תמיד זה מצליח — אבל יש לי אמונה בהם.

אבל עכשיו זה הרבה יותר מזה. קיים העניין של ההזדהות הכללית של המדינה איתך, וזה יושב כל הזמן במוח שלי ושל השחקנים: בגלל כל אלה שתולים בנו תיקוות כה גדולות, אנחנו מרגישים חוב מוסרי לנסות לעשות את המכסימום כדי לא לאכזב אותם. זו הסיבה גם שכאשר אנחנו מפסידים הצער והרוגז כה גדולים, כאילו הפסדנו משהו שהוא יותר ממישחק ספורטאי. יש לנו הרגשה שאנחנו מייצגים אנשים שאנחנו לא מכירים בכלל ושלא התעסקו מעולם בספורט. הנה, ביום השישי האחרון הלכתי למכולת ופגשתי שם אשה

כבת 60 שאמרה לי: „אתם השימחה היחידה שנותרה עוד בארץ.“ אני לא מקבל את זה. זה משפט יותר מדי בומבאסטי. אבל זה משקף את היחס אלינו היום.

● מה לדעתך מייחד את מכבי מכל יריבותיה במיסגרת מישחקי אליפות אירופה?

אצלנו חשובה המוטיבאציה. ברמה ש־אנחנו משחקים היום כולם טובים. במיסגרת הזאת משחקות שש הקבוצות הטובות של אירופה. אבל מה שמאפיין אותנו זה מה שקרה לנו במשחק נגד יוגופלס־טיקה, כשהמאמן היוגוסלבי טען כלפינו: „אתם משחקים במילחמה לא בכדורסל.“ הרצון להצליח אצלנו הוא הרבה יותר גדול מאשר אצל האחרות, ואני רואה את זה כמרכיב חשוב ביותר בהצלחה.

● אפשר להבין מוטיבציה כזאת אצל שחקנים שנודדו וגדלו כאן. אבל מאין באה מוטיבאציה כזאת לשחקנים כמו שחקני חי־רכש האמריקאי שלכם?

זאת עובדה: הרגשת השליחות הלאומית פועלת, למשל, אצל אולסי פרי לא פחות מאצל האחרים. גם על ג'ים בוטרייט זה משפיע. הם מודעים לזה ונכנסו למיס־גרת של מישפחת מכבי. שחקן כמו אולסי פרי, למרות שהוא אמריקאי וכושי, מזדהה טוטאלית עם המטרה של הקבוצה.

● במה מתבטאות לגביך, כאי־כן אישי, ההכנות למישחק?

לגבי זה אומר שבמשך 16 שעות ביממה אני חושב על מה לעשות עם הקבוצה ואיך לעשות עם הקבוצה. הרבה לילות אתה לא ישן. זה אומר שאם אין לך אשה שמבינה את דרך הפעולה שלך, אתה בצרות. לא כל אשה היתה מקבלת את ההתנהגות שלי בתקופה הזאת. לפני ה־מישחק אתה מסתגר עם עצמך. חושב הרבה. לא יוצא בערבים. זה אומר שביום המישחק אני לא בבית, לא לפני המישחק ולא אחריו. אחרי המישחק אני יושב עד שתיים בלילה ומשחזר את הדברים שהייתי צריך לעשות ולא עשיתי, למזלי, אשתי הכירה אותי כשחקן והיא עוזרת לי הרבה.

קשה לתאר את המתח שאני נמצא בו. עשו מחקר בארצות־הברית שעל פיו עי־תונאים, שדרני טלוויזיה ומאמני כדורסל נמצאים בשורה הראשונה של המועמדים להתקפי־לב. יש המון מתח, ואני עצבני, הדרך היחידה להשתחרר מהמתח הזה היא העבודה. בימים כאלה הייתי משתגע אם לא הייתי עובד.

הרגעים הכי קשים הם בשעות אחרי־הצהריים, לפני המישחק, לפני שאני מת־ייצב בחדר ההלבשה. קשה לתאר את המתח. זה לא כאב פיסי, אבל הרגשת מועקה בלתי נעימה, שנעלמת רק ברגע שאני ניכנס לאיצטדיון.

הייתי מאמן של קבוצות אחרות, לפני מכבי. זה לא אותו הדבר. בקבוצה אחרת אתה מעורב במישחק חצי שעה לפניו וחצי שעה אחריו. במכבי אתה מעורב 24 שעות. מכבי זה כמעט כל החיים שלי. וזה בהחלט לא קורה למאמנים בקבוצות אחרות. אני לא מתלונן. אם אתה עומד לקבל תפקיד כזה, עליך לעשות את ה־חשבון, שאם אתה רוצה להצליח בו צריך להשקיע את כל החיים. מי שלא מוכן להשקיע כך, לא יוכל להצליח.

■ ■ ■

● מה מידת הקשר האישי שלך עם השחקנים בקבוצה?

אני קשור אישית לכל שחקן בנפרד. שחקן אצלי זה לא כלי, שאני מזין על המיגרש, כמו בשחמט. אני חייב להתייחס אליו בראש ובראשונה לא כאל שחקן, אלא כאל אדם. ואני צריך לתת לו את ההרגשה שאני מתייחס אליו בתור כזה. מעולם לא הרמתי קול על שחקן. אולי זו אחת החולשות שלי, שאני דוגל במישמעת עצ־מית ולא במישמעת כפויה.

אני דורש משחקן שיידע את הגבול בעצמו. אבל מצד שני אני לא חבר של השחקנים. אני רוצה שיסתכלו עלי כעל מאמן, לא כעל חבר. הבית שלי תמיד פתוח בפניהם, וכל אחד יכול לבוא אלי עם כל הצעה ועם כל טענה.

● כשאתה מקבל החלטות קר־ראת מישחק או בשעת מישחק, העלולות להיות גורליות לגבי מה־דך המישחק ותוצאותיו, על פי מה אתה פועל יותר, על פי שיקולים של היגיון קר או על פי רגשות ואינסטינקטים?

הרבה מאור החלטות מתקבלות אצלי על סמך אינסטינקטים. אני יכול לשבת שעות ארוכות בבית ולהכין, למשל, מערך קרב נגד מובילג'רג'ר, המבוסס על שיקו־לים לוגיים ומחשבה יסודית. אבל שעתיים לפני המישחק יכול איזה דבר לתפוס אותי, לצוץ לי בראש, ואז אני מוותר על כל מה שהכנתי והולך על הבזק המחשבה הפתאומי הזה. זה קרה לי גם במשחק נגד יוגופלסטיקה, כשהחלטתי פתאום ב־אמצע המשחק ללכת על שמירה של אחד אישית וארבעה שחקנים אזורית. זה בא לי תוך כדי המשחק בעשירית של שניה. פתאום נדלק אור אדום במוח. הייתי חייב להחליט על זה מיד במקום ולהעביר את זה לשחקנים.

גם העניין של להחליף שחקן במהלך המשחק מבוסס יותר על אינסטינקט ות־חושה פנימית מאשר על שיקול מפוכח. אין כאן עניין של ניתוח ראציונאלי. פתאום באה לי ההרגשה ששחקן מסויים יכול לגרום למפנה במשחק ואז אני מחליט ועושה. כך קרה במשחק נגד היוגוסלבים, כשהחלטתי להחליף בבת אחת ארבעה שחקנים.

● האם לא קיים גם מנהיג בתוך הקבוצה עצמה, כמו שהיה במשך שנים רבות על ברודי ב־מכבי? דובר על זה רבות, לאח־רונה, שאחרי פרישתו של טל נות־רה מכבי בלי מנהיג...

כל הדברים שנאמרו לגבי טל ברודי הם נכונים. אבל שוכחים רק דבר אחד: עד כמה שזה כואב מגיע כל שחקן אל תקופת הפרישה שלו. אין שום ספק בכך שטל היה לא סתם מנהיג בקבוצה. הוא היה גם דמות של ספורטאי למופת. אבל אנחנו חייבים להשלים עם כך שטל של היום איננו אותו טל של לפי שנה או שנתיים. במקרה שלו אנחנו באמת מפסידים מנהיג. כשטל היה נכנס למשחק הוא נתן ביטחון עצום לכל הקבוצה. אם היינו נמצאים במצב קשה במשחק והייתי מכניס את טל זה פעל כמו מאגיה: הגה טל נכנס והעניינים יסתדרו. היה לזה אפקט פסיכו־לוגי עצום. האנשים פשוט האמינו ביכולת של טל לשנות מצבים, אפילו כאלה שנראו אבודים.

אבל אם טל בגיל 34 היה צריך שלוש שעות אימון כדי להיות בכושר, הרי טל בן ה־36 צריך שש שעות אימון כדי לתגיע לאותו כושר. טל לא יכול להשקיע היום שש שעות באימונים. ב־78' הוא לא יכול להיות אותו מנהיג שהיה ב־77'.

מי שצריך למלא את מקומו בקבוצה, כמנהיג, הם הפליי־מייקרים — בוב גריפין ומוטי ארואסטי.

מנהיג בתוך הקבוצה זה אדם שמסוגל להתאים את דיעותיו למצב ולשנות מצבים בעצם נוכחותו. המשרה ביטחון בחבריו. אנחנו צריכים להתרגל לעובדה שאין יותר טל. אפשר להחליף כל אחד. אבל את טל קשה להחליף. הוא היה הטוב ביותר שהיה לנו, אבל אין ברירה.

● כשעוקבים אחריך על המיג־רש, נדמה לפעמים שאתה מאבד את השליטה על עצמך. אתה מת־פרץ, קופץ, מנופף ידיים וצועק. לאחרונה אפילו ביקרו בעיתונות את התנהגותך העצבנית בשעת המישחק...

בכדורסל יש שתי אסכולות של מאמ־נים. יש הטיפוס של המאמן היושב וחושב מהצד ואינו פעיל. מוכרת הדמות של מאמן הכדורסל האיטלקי היושב על הספסל עטוף במעיל שערות־הגמל ומנהל את הקרב בשלווה. לעומת זאת יש טיפוס של מאמן המנהל את הקרב מהקו. אני כזה. מהקו אני יכול ללוות את הקבוצה בכל מהלך של הקרב. איך זה היה נראה אם הייתי יושב על הספסל בשקט ותובע מהשחקנים שלי שהם יהיו אש וילחמו. אני רוצה להיות איתם על המגרש. כיוון שאיני יכול להיות איתם, אני רוצה שיר־גישו כאילו אני איתם.

כשאני צועק, קופץ ומנופף ידיים, זה מפני שאני רוצה לדרבן אותם שילכו וילחמו. אין לי ספק שהם שמים לב לזה וזה מדרבן אותם. בגלל הרעש מסביב הם לא שומעים תמיד מה אני צועק לעברם. אבל הם יכולים להבחין בתנועות שלי ולהבין מה אני רוצה מהם.

כאן אנחנו מגיעים לבעייה מסוג אחר, לבעייה של תרבות־המשחק של הקהל. באמריקה הקהל צועק כשהקבוצה שלו נמצאת בהגנה. הוא מדרבן אותם לשמור ולהתגונן. אצלנו יש תרבות־משחק שונה של הקהל. הדבר הכי מאפיין בעידוד שהקהל שלנו נותן למכבי זה שהקהל צועק ומעודד כשהקבוצה מצליחה ונמצאת בשטף התקפה. אלה צעקות של התלהבות ולא של עידוד.

מתי הקבוצה צריכה עידוד? כשלא הולך לה. כשמצליחים וקולעים אין צורך בעידוד. העידוד עזר כשהקבוצה נמצאת במשבר. דווקא אז משתתק הקהל הישׂ־ראלי. אי אפשר להיות 40 דקות בשיא. ויש מקרים, כשאנחנו במשבר, והקהל דווקא צועק בנו. זה כואב וזה משפיע. סוף סוף אנחנו לא רובוטים. אנחנו אנשים. אפשר לצעוק בנו כשהקבוצה משחקת בלא איכפתיות. אבל כששחקן רוצה ולא הולך לו, לא מגיע לו בנו.

■ ■ ■

● ככל זאת טענו נגדך שבי־מישחק האחרון, נגד „יוגופלסטי־קה“ היית עצבני מעבר למקובל.

נכון. למה הייתי עצבני? יש לי הרגשה שבאיזה שהוא מקום לא נוח לאנשים מסו־יימים בכדורסל האירופי שאנחנו נמצאים בצמרת. אני לא יכול להבין מדוע מגיע לנו שבשלושה מתוך שישה המשחקים שקיימנו השנה במיסגרת אליפות אירופה, ישלחו לנו שופט בולגרי. למרות שזה כאילו עניין ספורטאי, יש השלכות פולי־טיות שמשפיעות על האובייקטיביות של השופט. יש כל כך הרבה מדינות השולחות שופטים למשחקי האליפות, אז למה מגיע לנו לקבל דווקא את השופטים הבולגרים?

● אבל כשנה שעברה היו לכם טענות נגד השיפוט של השופט האנגלי...

אני מוכן לקבל שופט אנגלי שדופק אותי מאשר שופט בולגרי שדופק אותי. אם זה אנגלי שמתנכל לקבוצה אני אומר לעצמי בתוכי: „הוא לא יודע לשפוט.“ אבל אם זה בולגרי שעושה לנו את זה, יש לי הרגשה שהוא מתנכל לנו במתכוון מפני שהוא שונא אותנו, בגלל סיבות פוליטיות. מה שהשופטים עשו לנו במשחק האחרון זה היה בפירוש נגד החוק.

● במישחקים האחרונים שלכם באליפות אירופה, ובמיוחד בי־מישחק האחרון, נוצר הרושם ש־רמת הקליעה לסי שלכם ירדה. מה הסיבה לכך?

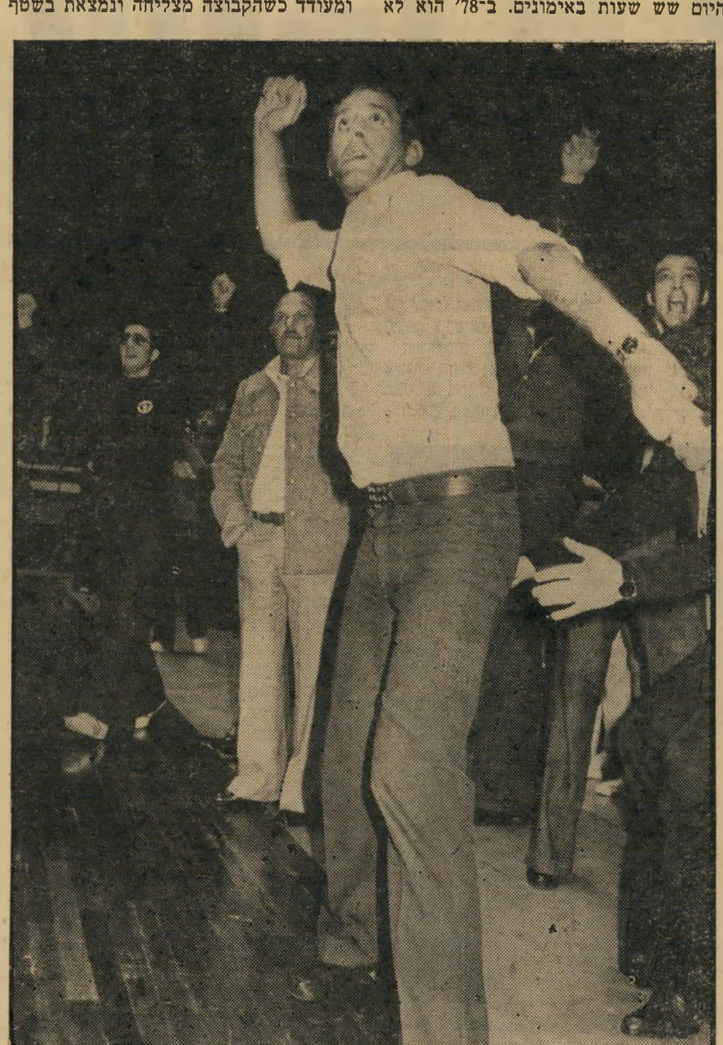
זה נכון, לגבי המשחק האחרון. ששיעור ההצלחה בקליעה בו היה נמוך מהרגיל. קלעים זה עם מיוחד. אני יודע את זה מפני שבזמנו, כששיחקתי כדורסל, הייתי באותה קטיגוריה. כשאתה מפספס שתי קליעות אתה מאבד את הביטחון וזה משפיע על דיוק הקליעה שלך בהמשך. בוא ניקח קלע מצויין כמו ג'ים בוטרייט. זה שחקן שמרגיש אחריות לאומית למרות שלא נולד כאן. הוא כל כך רוצה להיות טוב ולהצטיין, עד שהוא מתאמץ להתעלות על עצמו וזה גורם לו לפעמים להיכשל.

הסיבה השניה היא טכנית. לאור העובדה שמאפשרים לנו להתאמן באיצטדיון בי־אליהו רק אימונים של שעה וחצי, אנחנו לא מקדישים מספיק זמן לאימוני הקליעה. אין ספק שצריכים לשפר את זה. ביום שלישי, לפני המשחק נגד מובילג'רג'ר, החברה יקלעו שעה וחצי. זו בעיה. אבל אסור לשכוח שיש עוד בעיה קטנה:

המבינה

ראלף קליין עם אשתו רותי ובנו הקטן. „אף אשה אחרת לא היתה מסוגלת לקבל את ההתנהגות שלי בתקופה של מישחקי גביע אירופה,“ אומר ראלף קליין על אשתו רותי, שהיא פקידה בחברת כבלים.

המנצח

ליד הקו של מיגרש הכדורסל מנצח ראלף קליין על התיזמורת של כדורסלניו. הוא צועק לעברם, מנופף בידיו, קופץ ומסמן. „אני רוצה להרגיש כאילו אני נמצא איתם במישחק, ושהם ירגישו זאת,“ הוא אומר.

(המשך מעמוד 33)

לא תמיד שחקני הקבוצה השניה נותנים
ך לקלוע.

● איך אתה מסביר את העוב־ דה שאין במכבי מצטיינים קבו־ עים? כמעט בכל מישחק מצטיי־ נים שחקנים אחרים, ושחקן המצ־ ויין במישחק אחד אינו מצליח בשני?

זה קשור באופי המשחק המתפתח. בוא קח כדורסלן כמו מיקי ברקוביץ', שנולד היות כדורסלן. יש לו נתונים טבעיים בין טובים בכדורסלני אירופה: מהירות, התפ־ צאות, שליטה בכדור. אבל כדי שמיקי ריגיש את עצמו בשיא הוא צריך משחק ווטף. כשיש משחק של תנועה הוא בין שחקנים הגדולים של אירופה. אבל יש ו חולשה. הוא עוד לא מספיק אחראי מצבים שהמשחק עומד. כשהמשחק עומד, ם מיקי עומד. אני משתדל לשוחח איתו ל כך, סוף סוף הוא חניך שלי מגיל 1. אם הוא יוכל ללמוד לשחק במצב טאטי ולהתקרב לרמה של טל ברודי, יהיה טוב מאוד כשהמשחק עמד, הוא היה מספר אחד באירופה.

או ניקח את מוטי ארואסטי, שהמשחק ולו מצטיין בהתלהבות. הבעיה של מוטי יתה שהוא היה במשבר. הוא הרגיש שהוא לא גורם כל כך חשוב בקבוצה אפשר להסתדר גם בלעדיו. אחרי המשחק זה נגד יוגופלסטיקה בו הצטיין, אני אמין שהוא יקבל תנופה חדשה. אצלו בעיה פסיכולוגית.

אצל שחקן כמו לו סילבר, הבעיה אחרת גמרי. אחרי שחזר מניתוח המיניסקוס אמריקה הוא היה גמור. מאמן אחר במ־ ומי היה אולי אומר: האיש גמר עם כדורסל ולכן יישב אצלי על הספסל. אני עלתי אחרת. שוב, לא על פי שיקול גיוני, אלא על פי אינסטינקט. לא היה י על מה להסתמך. אבל בתוך תוכי אמנתי שאם רק אתן לו פוש, הוא יחזור עצמו. את הדחיפה הזאת הייתי צריך תת לו על חשבון שחקן אחר, שאולי יה באותם ימים מצטיין יותר ממנו. אבל מרות המשחקים החלשים שלו האמנתי שהוא יחזור לעצמו. וכשלו טוב, הוא מצ־ יין בכל התחומים. נתתי לו את כל ה־ רדיט. זה יכול היה גם להיכשל, אבל ובדה שזה הצליח ואחרי הרבה משחקים לשים לו שוב מצטיין. אני כל מבסוט, שבילו, לא בשבילי. לי לא מגיעה תודה ל כך. זה התפקיד שלי, למרות שבגלל ו פגעתי תקופה ארוכה בשוקי שוורץ. כשיש לך בקבוצה עשרה שחקנים טו־ ים, מה שלא אעשה, תמיד אפגע ב־ אישהו. כמאמן אני מקדיש לעניין הזה רבה מאוד שיחות אישיות. אחרי המשחק אני הולך לשחקן שישב על הספסל ולא שיחק ומתוודה באוזניו: „עשיתי טעות שלא נתתי לך לשחק." אומרים לי לא להגיד את זה אף פעם ולא להודות באוזני השחקנים שעשיתי טעויות. אבל לי חשוב שהשחקנים יידעו שאינני חושב את עצמי לסופרמן. אני עושה טעויות בדיוק כמוהם זה לא נורא כל כך.

בגלל זה, אולי, יש בקבוצה אווירה יוצאת מהכלל. אני לא אומר שאין לי חילוקי־דיעות עם שחקנים. אבל לעולם לא אשקר לשחקן. לעולם לא אבטיח ל־ שחקן לפני משחק כי אשתף אותו ואחר־ כך לא אכניס אותו למשחק.

בשוודיה קראתי לאחד השחקנים לפני המשחק ודיברתי איתו. אמרתי לו: „אתה תהיה כאן המחליף הראשון." אמרתי לו מה אני רוצה ממנו. כשנכנס לשחק הוא היה איתי ועשה בדיוק מה שדברנו בחדר לפני המשחק. לפני המשחק הוא היה שחקן שבור. אחרי המשחק, כשטפחו לו על הכתפיים, זלגו לו דמעות. בדרך לחדר־ ההלבשה הוא ניגש אלי ואמר: „תודה רבה." איך שאתם רואים את החבר'ה האלה קשוחים, אסור לשכוח שיש להם נשמה. כל אחד רוצה לשחק, כל אחד רוצה להצליח וחלק ניכר מהעבודה שלי כמאמן היא לא על המגרש, אלא בשיחות עם השחקנים; לדבר איתם, להסביר ו־ לעודד. ואני עושה איתם הכל בגלוי, בלי תרמית.

● מה התחושה העיקרית שלך לפני המישחק נגד מוביליג'רני?

אני מרגיש עמוק בפנים שאין היום במדינה קבוצה, קומץ של אנשים, הרוצים כל כך להצליח, לא בשביל עצמם, אלא בשביל כולנו, כמו החבר'ה של מכבי. הלוואי ואלוהים יתן לנו כוח להצליח. אם לא נעשה את זה זה יכאב לנו, בעיקר בגלל כל אלה שתולים בנו תיקוות כה גדולות ומצפים כל כך הרבה מאיתנו.

בשער הכלא

שימי תבורי (מימין) עם אמרגנו בני ברזילי (במרכז) ופרקליטו צבי לידסקי (ממושקף, משמאל) בעת שהוצא מחדר המעצר של מישטרת אור־יהודה והובל על־ידי שוטרים להופעה בחיפה. שופט השלום חיים שימחה נחמני הוא שנתן את הצו חסר התקדים, והשופטת המתוזית שולמית ולנשטיין חזרה ואישרה אותו, חרף התנגדותה התקיפה של המישטרה.

קונצרט לזמר ולשני שוטרים

„ס חה שימי, כתבות בעיתונים, שי־ הקת אותה!" שאג מעריץ משולהב שהצטופף בין מאות האחרים, ברחבת אולם אורה בחיפה, בליל השבת האחרון.

לרגע חזרו התמונות המוכרות מן ההווי האמריקאי. מכונית הדודג' דארט הכחולה עצרה מול רחבת האולם. מאות מעריצים נלהבים הקיפו אותה בטבעת־אדם הדוקה. שוטרים במדים יצרו מחסום חי בין האליל לבין קהל מעריציו. שני שוטרים בלבוש אזרחי שלפו את הזמר מתוך המכונית, והובילו אותו לכיוון הדלת האחורית של האולם.

מאות המעריצים רצו, הריעו ממושכות וצעקו לעברו דברי עידוד. הזמר הצנום נבלע מאחורי הקלעים והורד אל חדרי ההלבשה.

גם הגשם השוטף שירד באותה שעה בעיר הכרמל, לא הפריע למאות בני ה־ טיפש־עשרה להצטופף מול הקופות ולר־ כוש כרטיסים במחיר של מאה לירות לזוג.

מגפיים גנובים בבוטיק

ב אותו הערב עשה שימי תבורי (25) היסטוריה: הוא היה האמן הראשון בתולדות הזמר הישראלי שהופיע על במה, לפני קהל, כשהוא נתון למעשה במעצר מישטרתי.

את ההיסטוריה עשה שימי הודות ל־ פרקליטו צבי לידסקי ולשופט המעצרים התל־אביבי חיים־שימחה נחמני. שלושה ימים קודם לאותו מופע, נעצר שימי על־ ידי שוטרי מישטרת מרחב הירקון. יחד עימו נעצרו עוד שניים מבני מישפחתו — אחיו יוסי טווילי (41) ובן האח, החייל אביגדור טווילי (20). עימם נעצר צעיר שלישי, שהיה שותפו של שימי בבוטיק הלנה בנס־ציונה.

השלושה נעצרו בעיקבות מידע שמסר צעיר אחר, ציון מוצאפי, ושעל פיו היו בני מישפחת טווילי בוסים של כנופיית פורצים באיזור המרכז. לדברי אותו מוצא־ צים משולהבים היו עלולים לעורר מהומות אילו היתה ההופעה, שעבורה שילמו במי־ טב כספם, מתבטלת. לפיכך החליט עורך־ הדין לידסקי להגיש בקשה מיוחדת לשופט ולבקשו שיורה למישטרה לאפשר לשולחו להופיע כמתוכנן.

בין שני שוטרים

שימי תבורי ברחבת אולם אורה בחיפה, לשם הגיע בלוויית שני שוטרים בלבוש אזרחי, על מנת לשיר לפני הקהל. שימי החשוד באחזקת שישה זוגות מגפיים גנובים בבוטיק שלו, בנס־ציונה, טען בבית־המישפט שמזה חצי שנה שהוא עוזב את עיסקי הבוטיק.

פי, שנעצר לפני שלושה שבועות בעת שביצע פריצה לחנות תקליטים, שכר ל־ מענו יוסי טווילי דירה ושילם לו ולאחרים שכר של 2,000 לירות עבור כל פריצה. בנוסף היה הבוס מעניק להם פרמייה עבור „עבודה" מוצלחת: שירות של פרוצה, חינם אין כסף.

מוצאפי, שבעבר היה חניך במוסד לילי־ דים מפגרים, שבו שימש שימי תבורי כמדריך, פחד להישלח לכלא ולפיכך טיפ־ טח לחוקריו את המידע שבידיו. טיפין טיפין, במשך השבועות האחרונים.

בבית האח יוסף טווילי, גילתה המיש־ טרה רכוש גנוב בשווי של רבבות לי־ רות. בצריף של בנו, אביגדור, נמצא רכוש מגוון נוסף. בבוטיק של שימי נמצאו שישה זוגות מגפיים החשודים כגנובים.

שימי טען שזה כחצי שנה שהוא פרש מעיסקי הבוטיק, אך אנשי המישטרה לא השתכנעו מטיעון זה ועצרו אותו ואת שותפו־לשעבר בבוטיק.

שופט השלום שבפניו הובאו ארבעת החשודים, עצר את יוסף ואביגדור טווילי ל־15 יום. את ההחלטה לגבי שימי ושותפו הוא דחה ליום הראשון השבוע, וזאת על־ מנת לאפשר לחוקרי המישטרה להביא מידע סודי, שאמור לקשור את אליל הזמר מנס־ציונה לאותה רשת פורצים. ביניתיים הורה השופט להחזיקם במעצר.

שוטרים בלבוש אזרחי

א לא שפרקליטו של שימי החליט להילחם, ולא ביגלל שלושה ימי ה־ מעצר שנפסקו לשולחו. הסיבה היתה קשו־ רה בעובדה אחרת. שימי, שלאחרונה דרך כוכבו והוא הפך לאליל נערץ, בעיקר בקרב חובבי הזמר התימני, היה אמור להופיע בערב שבת בחיפה. מאות מעריי־

לפני הבמה

שימי תבורי שר את שירו הנודע **את כל כך מכוערת.** הוא מביט על אחת ממאות המעריצות בגיל העשרה שמילאו את האולם. חרף היותו נתון במעצר, היה שימי במצב־רוח מרומם ונתן את אחת ההופעות הטובות שלו. הקהל הרב שגדש את האולם הגדול איים לחנוק את שימי מרוב אהבה. לאחר ההופעה הבלתי־שגרתית ליוו השוטרים את שימי לבית הוריו כדי שיוכל לראות את אימו.

מאחרי הבמה

שני השוטרים ממישטרת מרחב הירקון משגיחים על הזמר שימי תבורי בעת ששר לפני קהל מעריציו בחיפה. השוטרים שחששו מפני יצירת קשר בין שימי לבין בני מישפחתו, שכמה מהם חשודים בניהול כנופיית פורצים, לא הסירו ממנו עין משך כל זמן הופעתו. אבל יחסם לאליל הזמר התימני היה הוגן ומתחשב. בתום ההופעה עברו עימו בבית הוריו על מנת שירגיע את אימו.

הסביר לידסקי את מניעיו: „על פי החוק מעצר אינו קשור למקום מסויים. החוק קובע שמי שנעצר חייב להיות עצור או ב'מישמורת אחרת' ואין זה אומר שהוא חייב להיות כל העת במקום סגור זה או אחר. עצור יכול להיות במחנה של מישמר הגבול, בבית־מעצר מישטרתי או — על הבמה. העיקר שיהיה נתון במישמורת. והמישטרה הרי מאפשרת לעצורים להשתתף בטיכסי ברית־מילה או נישואין."

חרף הטיעון הבלתי־שיגרתי, לא דחה אותו השופט נחמני. הוא התעניין לדעת מהו הנזק הציבורי שייגרם אם תתבטל ההופעה. לידסקי הסביר לשופט השלום, כי מדובר באלף איש, שעלולים לעורר מהומות, וכן בנזק כספי ניכר לאמרגן ולשמו הטוב של הזמר.

„מאוחר יותר," הטעים הפרקליט, „עשוי בית המישפט למצוא אותו זכאי מכל אשמה וחף מכל פשע, אבל אז יהיה כבר הנזק שייגרם לזמר ולאמרגן בלתי ניתן לתיקון."

השופט השתכנע. באותו הערב נמסר בכל מהדורות החדשות, ברדיו ובטלוויזיה, על החלטתו חסרת־התקדים של השופט, שקבעה שהזמר יילווה להופעתו על־ידי שני שוטרים בלבוש אזרחי, ואמרגנו ישלם למישטרה סך של 1000 לירות עבור הוצאותיה.

אהבה במיסעדה

ה**מישטרה עירערה** על החלטת שופט־השלום. לא היה זה שימי תבורי שהטריד את ראשי המישטרה, כמו העובדה שמעתה הם עלולים להיות מצווים להוליך כל חשוד בפשע לסידור עסקיו בתוך תקופת מעצרו.

רב־פקד סנדו מזור, סגן ראש לישכת החקירות במישטרת מרחב הירקון, הופיע בעצמו לפני השופטת המחוזית שולמית ולנשטיין בדיון בערר. מזור לחם כאריה, הפעיל את כל כוח השפעתו מול טיעוניו של עורך־הדין לידסקי, אך לבסוף החליטה השופטת המחוזית להשאיר את ההחלטה על כנה. היא ציינה אומנם, שייתכן שהיתה פוסקת אחרת, אילו ישבה במקום השופט נחמני, אך אינה רואה כל סיבה לשנות כעת את ההחלטה שכבר ניתנה. היא רק הוסיפה ערבות של עשרת אלפים לירות שאותם היה על שימי תבורי להפקיד במזומן בקופת בית־המישפט.

וכך, ביום השישי האחרון, יצאה מתחנת המישטרה של אור־יהודה, שם הוחזק שימי תבורי במעצר מבודד, שיירה מוזרה של ארבע מכוניות. במכונית המובילה נסעו שימי, אמרגנו בני ברזילי, ושני אנשי מישטרת מרחב הירקון, סמל־ראשון דוד ביטון וסמל יצחק מסעודי. במכונית השניה נסע צבי לידסקי, פרקליטו של שימי, שליווה אותו כל אותו הערב. על מנת לוודא שצו בית־המישפט יבוצע כהלכה, מכונית נוספת היתה של להקת הליווי של הזמר. בסוף השיירה היתה מכונית של חוליית הכיסוי של העולם הזה.

בחיפה חיכתה לשימי חברתו סוזן, שהיא תיירת אנגליה שהגיעה לישראל לפני חודש וחצי, ומאז היא עובדת כמלצרית במיסעדה בנואיבה. סוזן מבינה עברית בקושי ושימי מדבר רק מילים ספורות באנגלית.

אך זה לא הפריע להם להתאהב ממבט ראשון.

הם הכירו זה את זה לפני שבועיים, במיסעדה בראשון־לציון. משך כל הערב, עד לעלייתו על הבמה, לא עזב שימי את סוזן ולא הפסיק לחבקה אף לא לרגע קט, כשעיניהם החשדניות של אנשי המישטרה ביטון ומסעודי בולשות אחריהם.

לפני שימי עלתה על הבמה להקת העוד של צדוק צוברי וחופני. „מה זה פה, תול־כרם?" שאל איש המישטרה את שימי מאחרי הקלעים, שעה שלהקת העוד פצחה במחרוזת נעימות מזרחיות עשירות בסילסולים.

עם שליחי הנשמה

ב**הסכמת השוטרים** שליוו אותו, תיאר שימי תבורי בפני כתב העולם הזה את דרכו אל הפיסגה: „גולדתי בנסיונה למישפחה תימנית גיזענית. מגיל צעיר לא פיספסתי שום מיצעד פיזמונים. הייתי מעריץ מושבע של אלביס פרסלי אבל לא עברתי את המיבחנים. אני בטוח שהייתה שם פרוטקציה לאלה שהתקבלו, ולי לא היתה פרוטקציה כזו. פעם, כשהופיעה אצלנו להקת התותחנים, עליתי לבמה ושרתי איתם. השירה שלי התקבלה בהתלהבות יותר מכל הלהקה הצבאית.

„אחרי הצבא עבדתי בחתונות. אחר כך הופעתי עם תיזמורת, במועדונים ברמלה. המעריצים גילו אותי לראשונה במועדון כריש ברמלה ומאז התחיל ללכת לי, על הכיפק.

„אני אוהב שירים עצובים, שירי אהבה עם הרבה נשמה. הסיגנון שלי נוטה לשירים הצרפתיים הרומנטיים. זה סיגנון שתמיד יהיה פופולארי. הוצאתי שני תקליטים והם הלכו כמו לחמניות. היום יש לי דודג' דארט חדישה, והרושם של האוטו האמריקאי שווה את הדלק שהיא שורפת.

„החלום שלי זה להופיע במשהו סטייל מחזמר, עם הרבה זמרים ולהקה גדולה. גם היום יש לי להקה טובה, שליחי הנשמה מה מדימונה. אלה הכושים העבריים. יש להם קצב לא נורמלי והופעה מטריפה. הם נולדו עם זה. היום הם לא מופיעים, בגלל השבת. הם שומרי מיצוות.

התפשטות

שימי תבורי מחליף את בגדיו לפני הופעתו בחיפה. לקראת ההופעה הוא לבש מכנסיים לבנות מתרחבות וחולצה שחורה, הדוקה לגוף. משגיח עליו בקפדנות השוטר סמל ראשון דויד ביטון, שליווה אותו על־פי צו שופט השלום.

„אמות עלין"!

אומרות שתיים ממעריצותיו של שימי תבורי בעת הופעתו בחיפה. נוכחותה של המישטרה לא הטרידה את מאות הצעירות שניסו להגיע אל חדר ההלבשה של הזמר, שזכה במקום הראשון בפסטיבל הזמר המיזרחי האחרון. אלה הן שתיים מן המאושרות שהצליחו להגיע אל מאחרי הקלעים. אחת מהן אף עלתה לבמה באמצע ההופעה והדביקה לשימי נשיקה מצלצלת בלחיו. השוטרים שליוו אותו לא הפריעו לקהל להרעיף עליו אהבה.

ואפילו היה לי אלבום מיוחד שבו הדבקתי תמונות שלו.

„כבר בבית־הספר התחלתי להתבלט בקול הערב שלי. אחרי בית־ספר עמדי הלכתי ללמוד מיקצוע, אבל לא החזקתי מעמד יותר משנה. הלכתי גם לקיבוץ, אבל אחרי שבוע התגעגעתי לאמא וחזרתי הביתה. עבדתי בכל מיני עבודות ובעצם אני יודע קצת מכל דבר. בכסף קניתי גיטרה והתחלתי לנגן ולחבר מוסיקה.

„בצבא רציתי להיות בלהקה צבאית, אבל חף מפשע. היה לי בוטיק עם עוד חבר. קראנו לזה על שם הלהיט שהעלה אותי — הלנה. אבל עזבתי את העסק לפני חצי שנה. אני לא יודע מה מצאו שם, ואני לא קשור בזה."

עד כאן דיברי שימי תבורי.

לאחר ההפסקה עלה שימי על הבמה. אלף גרונות ואלפיים ידיים הריעו לו ממושכות, שעה שהמנחה, חופני, הכריז: „הישר מתא המעצר, עם שני אנשי מישטרה צמודים — שימי תבורי!"

„תני לי רגע אחד / רק דקה אחת בלבד / לא צריך יותר מזה / תני לי רגע שכזה..." **זימר שימי בתחינה, ספק למעריצותיו, ספק למישטרה. ואחרי שיר הבקשה הסוער, בא שיר שקט ומלנכולי, להיטו של שימי** לילה בלי כוכב.

גם כאן היתה התאמה מלאה בין מצבו של הזמר־העציר תבורי, לבין מילות השיר שזימר. „לילה בלי כוכב, וקר לי בחדר, ובאמת קר לי בלילה," **לחש שימי למעריצים המחושמלים, ולמעריצות הרתוקות,** „מה קורה כשנמצאים לבד בתא, ואין כוכב — מדליקים סיגריה ושרים... לילה בלי כוכב / הכל כמו נחרב / בלילה קר של סתיו / פיתאום חבל פיתאום חבל פיתאום חבל..."

„אני רוצה לומר לכם שאני חף מפשע," **קרא למעריצין לפני שכבו האורות,** „אתם מאמינים לי?"

הקהל השיב לו בתרועות רמות, במחיאות כפיים סוערות ובשריקות שימחה ועידוד. שימי רק שכח, שאת דינו יפסוק השופט ולא קהל מעריצין. השופט — הוא גם זה שיחליט, אם **האמן הסוער בין אליל הזמר המזרחי לבין קהל מעריציו ומעריצותיו ימשך או יקטע באיבו.**

סוחרי הפורמאיקה החליטו לעלות על הבאריקדות

עם השתלטותו של ה„קרטל־הזמני" על ענף הפורמאיקה יוצאים ה„קטנים" למלחמה

מעל לפני השטח! הכל פועל למישרין בענף הפורמאיקה, ל־חוד — עשו את ההיפך. ולהלן אפרטם: 1. מיון הסחורה אינו קפדני כבעבר, בעקבות הפסקת התחרות. 2. קיבלו אישור ממכון התקנים לייצר בעובי 1.0 במקום 1.2 ו־1.4 מ״מ, כבעבר. 3. הקי־מו מחסן אחד לשיווק הסחורה וחסכו שכ״ד, הובלות מהמפע־לים השונים, ובעיקר דמי עמ־לה של סוכנויות. 4. קיימת כפ־ייה עקיפה על הצרכנים לרכוש מאחד היצרנים הלא מועדפים מסיבת חלוקת אחוזי השיווק ביניהם בצורה שבמידה ואחד מהשלושה גמר את אחוזי אס־פקתו, הוא אינו ממשיך לשווק, כך שעל הסוחר לרכוש בלית ברירה מהתוצרת האחרת המו־צעת לו. 5. אספקתם של היצ־רנים מתאחרת ולעתים קרובות גוונים מבוקשים אינם נשלחים למחסן מכיון שהמפעלים „דוא־גים" יותר לשיווק תוצרתם ב־חו״ל. 6. תנאי־האשראי שניתנו בעבר לסוחרים קוצצו, וקיימת נגמה להכבידם יותר בעתיד ה־קרוב. 7. התייקרות הסחורה בשבועות הקרובים. והמסקנה, **אותו קרטל שנועד כביכול לה־קל על הצרכנים, דווקא פוגע בצורה גלויה בציבור הרחב — במעין בומרנג.**

יצרני רהיטים גדולים, יצואני רהיטים, האגודה הישראלית ל־צרכנות, וארגון סוחרי הפור־מאיקה הגישו עוד בחודש יולי 1977 התנגדות ונקבע להם דיון לחודש נובמבר. אולם, בית־המשפט המחוזי בת״א, דחה ה־דיון לדצמבר, הלאה לינואר ו־משם למרץ... והלאה מי יודע? יצואני רהיטים קובלים, שלנוכח הקרטל בלבידים, שעדיין בתוק־פו למרות שהיה אמור להתבטל מספר פעמים, וכעת הקרטל ה־זמני בפורמאיקה גורם לספקנות בכל הקשור בייצוא.

בעקבות פגיעות אלו שואלים סוחרי הפורמאיקה אלו עצמם, האם לא כדאי לחפש מקורות חוץ בתנאים מועדפים יותר וב־מחירים יותר מוזלים? לאחר המהפך הכלכלי ענף הפורמאיקה הינו מבין הבודדים החייבים רשיון יבוא, מדוע? האם נמצא „פטנט" חדש כאשר היצוא ימו־מן ע״י המחירים המופרזים שה־ציבור הישראלי ישא בנטל, עקב המונופול?

סוחרי הפורמאיקה כבר קיימו בעבר שביתת אזהרה, ויאלצו ככל הנראה לקיים השבתה כל־לית של כל מסחר הפורמאיקה כנראה כבר בזמן הקרוב.

בכפגרת מדור זה, פונים כל המתנגדים לכל הגורמים הקשו־רים בדבר ולבית המשפט, שאכן תאריך הדיון יקויים בחודש מרץ באופן סופי ומוחלט, ללא אחכת נוספת, „היגיעו מים עד נפש?" הלאלוקים פתרונים?

סנסלה וסנסלה

מדור למתרחש בשווקים

בעריכת: **בני קארו**

טל. 241530-03 ת.ד. 29726 ת״א

CERAMIX – הברז האמריקאי המהפכני

המצאה אמריקאית חדשה הובאה לאחרונה לישראל, ברז מהפכני הנקרא — Ceramix. ה־Ceramix, כשמו, מורכב בחל־קיו הפנימיים מקרמיקה, דבר המונע שחיקת החלקים ועקב כך שומר על הברז לאורך זמן ללא דליפות ולפעילות תקינה. פעולת הברז פשוטה ביותר מכל ברז אחר שאנו מכירים. ה־Ceramix בעל ידית אחת ויחידה בה מבו־צעות כל פעולותיו.

ע״י משיכת הידית מעלה או מטה נקבעת כמות זרימת המים, ע״י סיבוב אותה ידית ימינה או שמאלה בררת לך את טמפרטו־רת המים הרצויה.

חברת א. רובינסקי מכסר המו־שבות (רח׳ החשמל 2, טלפון: 612193, ת״א), המייבאת ברז זה, משווקת אותו במספר דגמים, אם לכיור, לאמבטיה, למקלחת, למטבח הכולל מיטז׳ מיטז׳ — מקלחון הנשלח מהשיש לניקוי הכיור), או... למספרה.

כמו כן משווק ה־Ceramix ב־שילוב כיור מטבח, תוצרת

American Standard בארבעה גוונים: ירוק, לבן, חום וצהוב. אפרופו צבעים — הברז המהפ־כני מעוצב להפליא וגימורו מושלם.

ניתן לציין שלכיורים המשווקים עם הברז אפשר להוסיף סבוניה, טוחן אשפה אוריגינלי או פיל־טר — המנקה את המים ומזק־קם מכלור ומגופים אורגניים.

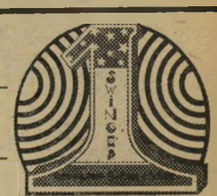
בהיכנסך לא. רובינסקי תינתן לך במקום הדרכה להרכבה ול־שימוש בסוללה (שהיא ברז ברירת מים) אם ע״י פרוספקט מפורט בצירוף שרטוטים ואם בייעוץ מקצועי לסיטואנים.

בחברת א. רובינסקי ניתן למ־צוא בין היתר: כלים סניטריים, אריחי קרמיקה וחרסינה, אביזרי תלייה למגבות וסבוניות בדגמים שונים כאשר מוצרים אלה כו־לם מיובאים מהתוצרת המובחרת ביותר בארה״ב ובאירופה.

אגב: המכירה בא. רובינסקי הינה גם לסיטונאים. וכאן חובה לומר כי המוניטין של א. רו־בינסקי היא באיכות מוצריו.

סווינגר - בלעדיות לבני טוכטרמן

בני טוכטרמן מייבא ממד חדש באופנה מקורית ומדהימה ביפיה

לרשימת אנשי העסקים המצלי־חים הצטרף לאחרונה איש הבו־המה בני טוכטרמן. בני קיבל לייצג בילעדית את מוצרי היוק־רה האיטלקיים „סווינגר", באי־זור זה של המזרח התיכון, כא־שר בחוזה שנחתם מצויין שהינו הספק הבלעדי לישראל (אף ל־ארצות ערב השכנות (חזון — למועד).

כיאה לו בחר בני לייצג מוצרי עילית איטלקיים אלו אשר מעצ־בי האופנה הגדולים גמרו עלי־הם את ה„הלל" והינם שם דבר באירופה ובאיטליה בפרט, ארץ מוצאם.

ואכן, דואג בני טוכטרמן; ליי־בא את מוצרי האופנה החדישים ביותר המופיעים בעת ובעונה אחת באירופה, דגמים בלעדיים בחידושים שלא ניתן למצאם עדיין בישראל.

את כל רעיונותיו בדבר החדרת האופנה החדשנית ביותר. ריכז הוא בבוטיק מיוחד במינו בשם „סווינגר". בני הצליח להקנות לבוטיק אותו נופך יוקרתי המ־חייב את טיב מוצריו, ביניהם ניתן לראות מבחר ענק של בגדי נשים מקוריים, אשר האיטלקים הידועים בטוב טעמם, יצרו ב־אופנת „סווינגר" שילוב מדהים של יופי ותעוזה המאפיינים או־תם, כמו: מכנסי סבתא עם פנסים, מכנסי כתפיות עם פנ־סים, טוניקות רחבות עם צווארון בייבי ו...קו האופנה החדיש ביו־תר שהוא אופנת הסטן, זה המב־ריק המתאים לכל אירוע חגיגי ונוצץ. כאשר הנועזות שביניכן תהיינה אף הסנוניות הראשונות שבוטיק „סווינגר" מאפשר להן להראות בנוסח ולנטינו חדשני זה, אפילו לאור היום בנוף הדי־זנגופי. כדי להישאר ככל היותר צמוד למקור, מיקם בני את בו־טיק „סווינגר" ברח׳ צדדי לרחוב דיזנגוף (רח׳ גורדון 47), כפי שנהוג למקם בוטיקים יוקרתיים באירופה. דבר המאפשר מתן שירות טוב יותר עם תשומת־הלב המירבית.

כך נצמד בני למקור הן בחידו־שי האופנה, הן בטיבה, הן ב־הקניית הנופך היוקרתי והן בשי־רות. שווה וכדאי לבקר בבוטיק „סווינגר" ברח׳ גורדון 47 פינת דיזנגוף. ומה לגבי הגברים? אופנת „סווינגר" הינה אופנת „יוניסקס" כך שאף הגברים יכו־לים להנות מאופנה מקורית זו. תבלו!

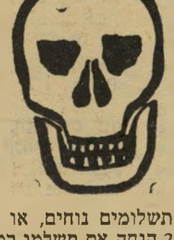
בית האהיל של גידי

על „בית־האהיל של גידי" המע־טר את פינת החמד ברמת־גן (מודיעין פינת הרואה 45) ברצוני לספר לכם הפעם. **אותו בית אהיל שאהיליו מוסיפים מימד חדש לעיצוב הדירה בזכות אהילי התחרה המיוחדים לו,** ודגמי אהיליו השונים והמקוריים כבר הפך מזה זמן רב להיות מקור לחיקויים שונים אך כושלים. גידי דיל, המעצב את אהיליו במו ידיו, לתפארת, מייבא את חמרי אהיליו מארה״ב: כמו לדוגמא את בדי השנטונג, את המשי ד־ואפילו את הפיברגלס. בסיס ה־אהיל בנוי מנחושת, מקרמיקה או עץ. גידי שלמד אומנות זו מ־אביו מרדכי דיל (בעליו של „דיל" מכיכר וייצמן 10 בחולון) מבצע כל אהיל שברצונו של הלקוח, גם מבדי־וילון לא שמיש. ומה לגבי המחירים? הללו נמו־כים ביותר מהסיבה הפשוטה ש־גידי מייצרם בעצמו. בואו להי־וכח במו עיניכם ב„בית האהיל של גידי" ואולי אף לבחור אחד, מבין המבחר העצום המוצע שם. אחד, שיתאים לאופי דירתך. ל־שם־כך אציין שוב את כתובתו „בית האהיל של גידי", רח׳ הרואה 45, פינת מודיעין, ר״ג, טל. 731728.

ממנו פשטו את העור

ואכן כך טוענים רבים שרכשו מער׳ סטריאו. אמנם הרגשתם היא ש„דפקו" אותם והכניסו או־תם לאובר־דרפט בחשבון בבנק. למה לך כל זאת? הסכת ושמע. לגמרי במקרה הכרתי את בע־ליהם של „מרתף־הצלילים" ב־רח׳ פינסקר 51 (טל. 281737) ת״א. שם שמחתי לדעת שלא כל סוחרי הסטריאו מעוניינים לפ־שוט את העור, שם ב„מרתף־הצלילים" נדהמתי להיווכח ש־ניתן לרכוש מער׳ סטריאו מוש־למת אפילו במחיר מגוחך כמו 7,000 ל״י. נשמע מגוחך? ל־דעתי, תוכלו להיווכח בזאת בעצ־מכם. בין היתר תוכלו לייהנות ממבחר מערכות סטריאו אחרות המוצעות שם במחירים שונים ו־

ב־10 תשלומים נוחים, או אפילו ב־25% הנחה אם תשלמו במזומן. בין המערכות הקיימות ב„מרתף־הצלילים" ניתן לראות מערכות SANYO, PIONEER, J.V.C. SANSUI, MARANZ, NI-KKO, SONY, ועוד ועוד. האוזה נעימה.

עבודות יד בעברית

ספרון הוראות בעברית למתלי מקרמה לעציצים, יצא בימים אלה לאור בהוצאת „נר". הספ־רון שתורגם מאנגלית, צבעוני ומודפס על גבי ניר איכותי ביו־תר. ניתן להתרשם ממבחר גדול של דגמי מיתלי מקרמה כאשר לכל דגם ודגם בספרון, ניתנות הוראות מפורטות פשוטות ומ־דויקות לביצועו. דבר, המאפ־שר לכל אחת מכן, ליפות את דירתה במימד אופנתי חדש זה. אפרופו אופנה — בהוצאת „נר" ניתן אף להשיג ג׳ורנלים כמו „שאפאוזר" השוייצרי לסריגה או „מודלינה" האיטלקית לאופ־נה, אף הם מתורגמים לעברית. את הספרון והג׳ורנלים ניתן להשיג בחנויות הספרים, בדוכני העיתונים ואצל מוכרי הצמר

גדעון - מומחיות בתיקון מ״בשי שיער

מטען ידע גדול בן 10 שנים הוא שהפך את גדעון — למספר אחד במתן שירות תיקונים למייבשי שיער במספרות בכל רחבי ה־ארץ. מומחיותו ואומנותו הם שהוכיחו לייצרני מייבשי השיער הנידעים **בייבילים כי אכן גדעון** הוא האדם המתאים לייצגם בל־עדית בישראל. ואכן כך הדבר. עקב הביקוש הרב בשנים האח־רונות למייבשי שיער ביתיים הח־ליט גדעון להפנות מירצו וכיש־רונו למתן שירותיו לציבור ה־רחב. בשווקו ממוצרי **בייבילים** הנחדשים ביותר באירופה דואג גדעון לשווק ממוצרי איכות אלה כמו **בייבילים** 1300w שעד עתה סופק למספרות בלבד, אף ל־ציבור הרחב בציחוף תע׳ אחריות בלתי מוגבלת. זאת בנוסף ל־מוצרים נוספים משל **בייבילים** כמו הסופר 1000w בעל מבחר מברשות גדול, ועוד, שניתן ל־השיגם אף בחנויות החשמל ה־מובחרות. שווה וכדאי לבקר אצל גדעון ברח׳ נחלת־יצחק 66, ת״א. טל. 253715.

שמוליק קראוס מספר מה גרם את המשבר האחרון בחייו

„הסרט הטריף את דעתי!"

המבקר הספרותי, היה בעלה של אחות אשתו של יוסי, ובאותה התקופה היה מסובך איתה בהליכי גירושין. כשיוסי בא אלי עם ההצעה הזאת, נפגעתי מאד. אמרתי לו: 'מה אתה חושב, אני מאפיונר, שאני יכול לארגן לך רוצח בשכר?'

„כעבור יומיים הלכתי למיסעדה של שמיל, בצפון. ישב שם המפיק מיכה שרפשטיין, שחגג סיום צילומי סרט שהוא עבד בו, ובאחד השולחנות ישבה חבורת שחקנים וביניהם יוסי בנאי. לפני שהגעתי, כך נודע לי אחר־כך, ירד מיכה על השולחן של יוסי בנאי. באתי להרגיע אותו, והוא אמר לי: 'בוא, שב, נשתה כוסית ונזוז.' ואז ניגש אלי יוסי בנאי, טפח על כתפי כאילו אני איש הכות, ואמר לי: 'שמוליק, תיקח אותו, הוא מפריע לנו.' ואז נזכרתי בכל מה שהוא ביקש ממני יום קודם־לכן, התפרצתי ואמרתי לו: 'מה אתה חושב, שאני מגן שלך ומסדר חשבונות בשבילך?' אולי ניערתי אותו מעלי, אבל לא התנפלתי עליו עם שום מזלג. ואז באה המישטרה, ושוב עצרו אותי עד הבוקר. „דבקה בי תווית במשך השנים, של אלימות, אלימות ואלימות, כנראה הפרצוף שלי, איני יודע."

לפני שבע שנים עצרה המישטרה את שמוליק בכפר הערבי נבי סמואל. היא האשימה אותו בפלישה לרכוש שאינו שייך לו, ובאחזקת סמים ונשק ללא רישיון. שמוליק בא להתיישב במבנה נטוש בכפר עם אשתו, ג'וזי, וכמה מידידיו. לדבריו, לסבו היתה חלקת אדמה בכפר וכל מה שרצה היה לשבת במקום ולעשות מוסיקה.

הפסיכיאטרים באו לראות

המעצר גרם להידרדרות חמורה במצבו הנפשי של שמוליק. הוא ניסה לשים קץ לחייו, נתגלה על־ידי ג'וזי ברגע האחרון, חסר־הכרה ורק בנס ניצלו חייו. הוא אושפז לתקופה ארוכה בבית החולים הדסה בירושלים, סבל מפיצעי לחץ ועבר ניתוחים רבים. רק כעבור שנתיים נרפא, וחזר לאט־לאט לחיים התקינים.

לפני שלוש שנים נולד בנו הבכור, בן, ולפני שנה וחצי בנו השני, שם. הוא יצא בתוכנית משיריה של מרים ילן־שטק־ליס, אותם הלחין ושר יחד עם ג'וזי.

ואז אירע הפיצוץ הגדול.

שמוליק: „זה קורה לי אחת לשבע שנים. אז היה נבי סמואל, היום זה נווה־צדק, ומי יודע מה יהיה בעוד שבע שנים. אני לא מבין איך זה בא לי. אני לא מתכוון לרע, תמיד לטוב, וזה מסתיים ברע. אם היו מאשרים לי את הרעיון שלי להקים מועדון קומונה בנווה־צדק, זה היה יכול להיות מיפעל עצום. אני מסתדר עם האנשים שם, הם מזדהים אתי. התחלנו ממש לבנות את המקום, להזיז בו דברים. בא נוער־שוליים, ישבתי וניגנתי להם, הבטחתי להם ללמד אותם מוסיקה.

„אבל הצרות המשיכו לרדוף אותי. לא **ה**וא שקט עתה. כמעט שאינו מדבר וממעט להתראות עם ידידיו. הוא אינו יוצא אפילו מפתח ביתו.

הוא מופנם. קשה לדובב אותו. קשה לגרור אותו לשיחה. הוא אינו נדלק בקלות, כבעבר. משהו כבה אצלו — מבפנים. רק לפני כמה חודשים הוא היה אימת העיר. שמוליק קראוס פה, שמוליק קראוס שם. שמוליק קראוס תקף את יוסי בנאי. יום לאחר־מכן, הוא תקף את תדי ואת רפי שאולי. הוא הבהיל את צביקה פיק והיכה את אשתו־שלו, ג'וזי. המישטרה עצרה אותו מפעם לפעם, ושיחררה אותו מעת לעת.

אחר־כך הוא נשלח להסתכלות בבית־החולים לחולי־נפש בבת־ים, והואשם בת־קיפת אחיו, צדוק קראוס, באמצע רחוב דיזנגוף. הוא אושפז אף בבית־החולים איכילוב. שמו הפך שם נרדף לכל הרע, האלים והמכוער.

שכחו ששמוליק קראוס הוא איש בעל אלף פרצופים. שהוא האיש שהקים את שלישיית החלונות הגבוהים ואת כף הקוקוס הטובה, ובימים של פסטיבלים שוכחים כי שירו תנו לי לשיר לעולם זכה במקום ראשון בפסטיבל הזמר והפיזמון. הוא היה זה שהנהיג סיגנון חדש במוסיקה הישראלית וכתב עבור אריק איינשטיין את היפים שבשיריו.

עכשיו הוא שקט, ובבתי־הקולנוע בארץ מציגים את הסרט סוסעץ בהשתתפותו בתפקיד ראשי, ומישחקו זוכה בשבחים, ומעל גלי האתר מושמע השיר שכתב לסרט יחד עם יענקלה רוטבליט, בביצועו של אריק איינשטיין. מה קורה לו?

אומר שמוליק: „הסרט הזה, סוסעץ הטריף אותי. נכנסתי יותר מדי לתפקיד. דמותו של עמינדב סוסעץ התלבשה עלי כמו כפפה. הדמות שגילמתי בסרט מביאה על עצמה הרס עצמי, ואני הלכתי יחד עם התפקיד. לקראת סוף צילומי הסרט גברה עלי הדמות, וזה התבטא בפאשלות עם חברים טובים, בהסתבכויות עם המישטרה. התפקיד גנב אותי מהמועדון שהיה לי, אצל שמוליק בטיילת.

„הרגשתי שהמאמץ מתיש אותי, גם שיחקתי בסרט, גם כתבתי את המוסיקה שלו, גם הקלטתי אותה וגם ניהלתי את המועדון. זה היה יותר מדי."

מועדונו, אצל שמוליק בטיילת היה מקום־מיפגש פופולארי לבוהמה התל־אביבית. את פתיחת המקום כיבדו בנוכחותם כל מי שהוא משהו בעולם הבוהמה. נערכו שם ערבים יפים, שבהם הופיעו בהתנדבות טובי האמנים בארץ. במשך שלושה חודשים התנהל המקום על מי־מנוחות.

ואז החלו הצרות.

מוסיקה לילדים של שבזי

שמזיק: „צימנו את סוסעץ בשכונת נווה־צדק, בבית בן 11 שנים. המיבנה היה מוזנח מאד. חשבתי לעבור אליו, ולהקים שם סדנה לשחקנים ולאנשי קולנוע. העיפו אותי משם בכוח עם מישטרה וצווי־מעצר. המיבנה שייך לעירייה, ומישהו לא אהב את הרעיון שבאתי להתיישב שם.

וכאן התחילו הצרות. ברגע שהמישטרה עצרה אותי, התחלתי להסתבך באינסוף הסתבכויות. הסתבכתי עם שותפי לעסק, שעשקו אותי. עשינו המון כסף במועדון, אבל כשהיינו באים לספור את הכסף, הפידיון היה נמוך. ראיתי את עצמי דפוק, והגבתי באופן אגרסיבי. באמת רציתי לארגן את הילדים של שבזי, לתת להם חוגים מוסיקליים, ללמד אותם קולנוע. אבל העירייה מעוניינת לתת את המיבנה לאמרגן ידוע, שיקים שם מועדון־לילה, במקום לתת את המקום לנוער המקומי המוזנח בצורה בלתי־רגילה."

אחת ההסתבכויות המפורסמות שלו היתה עם השחקן יוסי בנאי, במיסעדה בצפון תל־אביב. השמועה סיפרה כי שמוליק תקף את יוסי ללא כל סיבה נראית־לעין, ופצע אותו במזלג.

שמוליק: „יוסי בנאי בא אלי למועדון שלי, ואמר לי שהוא צריך אותי באופן דחוף. הוא אמר לי: 'אני לא יודע כמה זה יעלה לי. אני מוכן לשלם כל מחיר, בשביל שלא יהרגו את גבריאל מוקד רק שישברו לו את העצמות.' גבריאל מוקד, המבקר הספרותי, היה בעלה של אחות אשתו של יוסי, ובאותה התקופה היה מסובך איתה בהליכי גירושין. כשיוסי בא אלי עם ההצעה הזאת, נפגעתי מאד. אמרתי לו: 'מה אתה חושב, אני מאפיונר, שאני יכול לארגן לך רוצח בשכר?'

„כעבור יומיים הלכתי למיסעדה של שמיל, בצפון. ישב שם המפיק מיכה שרפשטיין, שחגג סיום צילומי סרט שהוא עבד בו, ובאחד השולחנות ישבה חבורת שחקנים וביניהם יוסי בנאי. לפני שהגעתי, כך נודע לי אחר־כך, ירד מיכה על השולחן של יוסי בנאי. באתי להרגיע אותו, והוא אמר לי: 'בוא, שב, נשתה כוסית ונזוז.' ואז ניגש אלי יוסי בנאי, טפח על כתפי כאילו אני איש הכות, ואמר לי: 'שמוליק, תיקח אותו, הוא מפריע לנו.' ואז נזכרתי בכל מה שהוא ביקש ממני יום קודם־לכן, התפרצתי ואמרתי לו: 'מה אתה חושב, שאני מגן שלך ומסדר חשבונות בשבילך?' אולי ניערתי אותו מעלי, אבל לא התנפלתי עליו עם שום מזלג. ואז באה המישטרה, ושוב עצרו אותי עד הבוקר. „דבקה בי תווית במשך השנים, של אלימות, אלימות ואלימות, כנראה הפרצוף שלי, איני יודע."

לפני שבע שנים עצרה המישטרה את שמוליק בכפר הערבי נבי סמואל. היא האשימה אותו בפלישה לרכוש שאינו שייך לו, ובאחזקת סמים ונשק ללא רישיון. שמוליק בא להתיישב במבנה נטוש בכפר עם אשתו, ג'וזי, וכמה מידידיו. לדבריו, לסבו היתה חלקת אדמה בכפר וכל מה שרצה היה לשבת במקום ולעשות מוסיקה.

הפסיכיאטרים באו לראות

המעצר גרם להידרדרות חמורה במצבו הנפשי של שמוליק. הוא ניסה לשים קץ לחייו, נתגלה על־ידי ג'וזי ברגע האחרון, חסר־הכרה ורק בנס ניצלו חייו. הוא אושפז לתקופה ארוכה בבית החולים הדסה בירושלים, סבל מפיצעי לחץ ועבר ניתוחים רבים. רק כעבור שנתיים נרפא, וחזר לאט־לאט לחיים התקינים.

לפני שלוש שנים נולד בנו הבכור, בן, ולפני שנה וחצי בנו השני, שם. הוא יצא בתוכנית משיריה של מרים ילן־שטק־ליס, אותם הלחין ושר יחד עם ג'וזי.

ואז אירע הפיצוץ הגדול.

שמוליק: „זה קורה לי אחת לשבע שנים. אז היה נבי סמואל, היום זה נווה־צדק, ומי יודע מה יהיה בעוד שבע שנים. אני לא מבין איך זה בא לי. אני לא מתכוון לרע, תמיד לטוב, וזה מסתיים ברע. אם היו מאשרים לי את הרעיון שלי להקים מועדון קומונה בנווה־צדק, זה היה יכול להיות מיפעל עצום. אני מסתדר עם האנשים שם, הם מזדהים אתי. התחלנו ממש לבנות את המקום, להזיז בו דברים. בא נוער־שוליים, ישבתי וניגנתי להם, הבטחתי להם ללמד אותם מוסיקה.

„אבל הצרות המשיכו לרדוף אותי. לא

במדינה

(המשך מעמוד 28)

שהם רגילים בחיים. הניגוד בין שני אלה הוא, בעצם, החיים עצמם," היא מסבירה.

הגרוסקי והאבסורד. רונית שני היא הפחות „מיקרית" מבין החמש. כבר כשהתגייסה לצבא ביקשה להיות צלמת. תחת זאת היא נשלחה לסיני. „התחלתי לצלם בגיל 12 בערך," היא מספרת. „לאבא היתה מצלמה, ואני רציתי ללחוץ. אז צילמתי בעיקר ,פטר מרומים' — שמשונים, שקיעה, פרח — ,שירת האגם הגווע' הרטיטה את ליבי," היא נזכרת. אחרי הצבא נסעה ללמוד צילום באנגליה, ושם למדה שאפשר לצלם גם דברים אחרים. „היום אני לא מנסה להראות את היפה, אלא את הגרוטסקי והאבסורד שבחיים," היא אומרת. „אני לא מצלמת במיקרה. אני לוקחת מצלמה ויוצאת לחפש. לצלם זה כמו להביט על החיים היומיומיים דרך זכוכית מגדלת."

שוטרים וגנבים. טובה רשף היא, ללא־ספק, יוצאת הדופן מכולן. ילידת רחובות, חניכת קיבוץ גל־און ששירתה ב־נח"ל, מצלמת אירועים פליליים ובאחרונה משמשת כצלמת קבועה בירחון חדשות המישטרה. בין תצלומיה הרבים המוצגים בתערוכה ניתן לראות כאלה שצולמו בעת סיורים בבתי־כלא, במיפגשים עם עברייניים, בפעולות מישטרתיות ובזירות פשע שונות. „לא, אני לא רואה בזה ניגוד," מדגישה טובה. „אני מטיבעי עצמאית ואוהבת־הרפתקות. הצילום, ובמיוחד השטח שבו אני עוסקת, זה לא שיגרתי מצד אחד, ומצד שני זה גם לא הדברים המתקתקים של החיים. זוהי מציאות יותר קודרת ופחות מוכרת, אבל עדיין מציאות.

„דווקא אנשי עולם תחתון הם ג'נטלמנים אמיתיים," היא מצהירה בפסקנות. „למרות שאני אשה, שבאה לבית־כלא שבו אנשים יושבים שנים, הם לא משמיעים לידי שום הערה גסה או קללה. מתייחסים אלי ממש באבירות. אני משתדלת להיות נייטרלית בעבודה, לא להיות שייכת לשום צד."

מי אמר שהצילום הוא מיקצוע גברי?

סמים

עזר כוגדו

הוא מכור לסמים וצורך אותם לפי רישיון — אך נעצר מפעם לפעם על־ידי השוטרים

העצור ישב באולם המעצרים של היכל הצדק בתל־אביב, רועד בכל גופו, כוסס צפורניו בעצבנות וחיוור כסיד. מאחוריו ישבה אשתו, צעירה נאה, לבושה בלבוש ספורטיבי ומאופרת בקפידה.

„אזוחים גזר קלה". התובע המישטרתי רס"ר ישראל אלטרס ביקש מהשופט חיים שימחה נחמני לשחרר בערבות את העצור, כרמל סלמן, החשוד בסחר בסמים. השופט ביקש לדעת מי הערבים אך החשוד לא היה מסוגל לענות. הצעירה קמה ממקומה, הציגה את עצמה כאשתו של סלמן וסיפרה שהיא האדם היחיד בעולם שיש לו קשר עם החשוד.

„אני עובדת כספרית," אמרה, „ובעלת כתובת קבועה, ויכולה לשמש כערבה." השופט סירב בתחילה לקבל את ערבותה ושאל: „את ערבה לי שהוא לא ישתמש [illegible]תר בסמים?" השיבה האשה: „כבודו, [illegible] יכולה לערוב לך כדי שתשחרר אותו [illegible]משפט. אבל אני לא יכולה לערוב [illegible]לא ישתמש יותר בסמים. כבודו, [illegible]עליו את הקללה הזאת!"

„אף אחד לא צריך להידרדר [illegible] זה רע. זה מביא הרס על הבן־[illegible]."

האשה: „כבודו, הגוף שלו זקוק לזה. הוא לא סחר בסמים, הוא השתמש בהם בשביל עצמו, יש לו רישיון מיוחד ממישרד־הבריאות להחזקת סמים, והוא מטופל על־ידי רופא מחוזי."

השופט החליט לשחרר את העצור בערבות של 2000 לירות.

האשה מיהרה למזכירות בית־המישפט, לחתום על הערבות. הפקיד במזכירות, שהכירה היטב, זירז את הטיפול בה, כדי שבעלה יוכל להשתחרר במהרה.

„חיים בגיהינום". יהודית סלמן,

(המשך בעמוד 38)

„הסרט הטריף את דעתי!"

(המשך מעמוד 37)

הסתיימה התקרית עם יוסי בנאי, והסת־ בכתי עם רפי שאולי ואחיו תדי. זה קרה כשחזרתי מהמיסעדה הברזילאית ביפו יחד עם ג'וזי, יקי יושע ואשתו דורית. החניתי את האוטו ליד המועדון, והלכנו בכיוון לשמיל. פיתאום בא מולי ג'יבלי הקטן, שומר הסף של המועדון, ואמר לי שאני לא יכול להיכנס. הוא בא עם האקדח, ואמר לי: 'אם אתה נכנס, אני יורה בך.' אמרתי לו: 'תירה.' אז ירדו למטה תדי ורפי, התנפלו עלי והיכו אותי. אני לא הגבתי.

„אני זוכר שג'וזי צעקה עליהם: 'מה אתם עושים לו? מה אתם עושים לו?' או עברה מישטרה במקום ולקחה אותי לבית־החולים. בבוקר הוציא לי שופט פקודת־הסתכלות ל־15 יום בבת־ים. הכ־ ניסו אותי למחלקה הפסיכיאטרית, וביום השני הסתלקתי. דיברתי עם כמה פסיכי־ אטרים באופן שיטחי מאד. הם סירבו להראות לי, מאוחר יותר, את דו"ח ההס־ תכלות. הגעתי לבית־החולים איכילוב, כי הייתי פצוע. ממילא, באבו־כביר לא רצו אותי, כי יום קודם־לכן הצפתי להם את כל השירותים והמיקלחות. הרגשתי לא טוב, הרגשתי שבמקום שיעצרו את האחים הגיבורים שאולי, עצרו אותי.

„ידעתי מה חושבת דעת הקהל: אני תמיד בצד הלא־צודק, אני הכיבשה השחו־ רה, האלים, זה שמתחיל עם הצרות, התור־ קף. וכשאתה מגיע למצב כזה, באמת כבר לא משנה לך איזו כיבשה אתה. במיוחד הרגשתי פגוע בבית־המשוגעים. הייתי במשבר, ולא הרגשתי שום נכונות מצד הרופאים לעזור לי, כל אחד בא רק לראות מי זה שמוליק קראוס.

„אמרתי לפסיכיאטר: אם אחזור לבית־ הסוהר, אאבד את עצמי לדעת. זה לא היה איכפת לו. הוא המליץ להחזיר אותי לבית־המעצר. הגעתי למצב של ייאוש, של ריחוק, הבנתי שלאף אחד לא איכפת.

קראוס עם בנו בן
להתחיל מחדש

הפתרון היחידי היה לאבד את עצמי לדעת, למות.

„אחרי יום בבית־המעצר העבירו אותי לאיכילוב, וזה עזר לי מאד. הייתי יותר חופשי, היה לי יותר נוח. בתקופות כאלה אני יכול ליצור הרבה. כתבתי המון. יום אחד אפרסם כל מה שכתבי. כתבתי המון שירים. הרגשתי שאני רוצה לעזור לכל המיסכנים שתקועים באבו־כביר."

באותה תקופה סבבה את שמוליק קראוס חבורת מעריצות, שבחו"ל הן מכונות „גרופיס" ובארץ „מזדנבות". הן היו עו־ שות דברו, ושירתו אותו. הן הקיפו אותו בבית־החולים, מילאו אחר כל מוצא פיו, היו הולכות איתו לכל מקום ואף שימשו כמטפלות לשני ילדיו.

שמוליק: „זה נכון שהיו סביבי כל מיני בחורות אבל לי, בניגוד לאחרים, היה איכפת מהן. לא רציתי שהן תסתבכנה, שתרדנה לרחוב. כל הגרופיות הקטנות האלו, כשהיו בסביבה שלי, יצאו מהדרעק. אני לא נתתי לאנשים שינצלו אותן. הייתי אומר להן שאם מישהו יירד עליהן, ש־ תגדנה לו שהן קוראות לי או הולכות למישטרה. הן הגיעו אלי תועות ואבודות ומיסכנות. היום הן נעלמו. חזרו למוטב. כל אחת מהן חזרה להיות בן־אדם, ואני חושב שזה הרבה בזכותי.

„לג'וזי מגיע יותר טוב"

„עכשיו אני נמצא בתקופה שאני עוד רדום, לא יודע בדיוק מה אתי. התחלתי לעבוד קצת עם אחי, יגאל, בניהול של מועדון. זה קצת עזר לי. בחצי־השנה האחרונה לא יצאתי מהבית. עברתי משבר חמור ביחסים שלי עם ג'וזי.

„אני מרגיש שאני רוצה לסגור עניינים וללכת לגור בקיבוץ. אני מחפש איזה קיבוץ שיהיה מוכן לקלוט פליט מוסיקלי שכמוני. אבל עם השם שבניתי לעצמי, מי יקבל אותי? אני ממש דלוק על העניין של הקיבוץ. אני אוהב עבודה חקלאית. כשהייתי בן שש־עשרה הייתי משך שנ־ תיים בקיבוץ שער־הגולן. מה לא הספקתי בארבעים שנות חיי? מה שאחרים לא עשו בשמונים. עבדתי בכל עבודה שאפשר לע־ לות על הדעת, החל מעבודה על הים וכלה בנהיגת טרקטור."

שמוליק קראוס אינו מתגורר כיום ב־ ביתו בדירת־הגג שברחוב טרומפלדור נש־ ארה ג'וזי כץ עם שני הבנים, שם ובן. השמועות ידעו לספר כי שמוליק מכה אותה וכי הילדים והיא סובלים חרפת־רעב.

שמוליק: „לפני ארבעה חודשים עזבתי את הבית, בגלל הילדים ובגלל המצב שהייתי בו. אני לא הייתי בסדר. עזבתי באשמתי. חוץ מזה, יותר טוב לג'וזי ולי־ ילדים להתחיל מחדש. כל הסיפור כבד עלי. אני צריך לפרנס אשה ושני ילדים, וגמרתי כבר את כל החסכונות שלי. אם לא היו הילדים, הכל היה אחרת. אני נמצא במצב שאיני יכול לסבול רעש. הרעש של הילדים וההמולה מטרימים עלי את דעתי. אני יודע שזה לא בסדר, אבל מה אני יכול לעשות?

„אני אוהב את הילדים ואני אוהב את ג'וזי, אני הולך לראות אותם כמה שיותר. אני יכול להיות איתם כמה שעות, ואז אני מוכרח להסתלק. לג'וזי מגיע יותר טוב ממה שיש לה. עובדת קשה, גם מופי־ עה, גם מטפלת בשני הילדים. אני יודע שזאת קריעת־תחת, אולי הגיע הזמן, אחרי חמש־עשרה שנים, לנסות להתחיל חיים חדשים.

„גמרתי את כל החסכונות, ואני צריך לעשות כסף. בגלל זה התחלתי לעבוד קצת בניהול המועדון. יש לי המון הצעות לפתוח שוב מועדון שיהיה כולו שלי. אני טוב לזה. עם כל החרא שבי, אנשים עוד באים לראות את החרא. הנה, לקחנו את המועדון של אומני ואף כלב לא נכנס לשם עכשיו יש שם תנועה."

שמוליק קראוס אינו מעודכן, אך שני תקליטים משלו עומדים לצאת בימים אלה לשוק. הוא עצמו אינו יודע על כך. אין לו מושג שהשיר סוסועץ צועד במיצעד הפיזמונים. על התקליטים הוא מספר:

„אני יודע שהחבשלו לי שני תקליטים, וזה אפילו, לא בוער לי. תקליט אחד הוקלט בארבע שעות באופן ספונטאני, ללא כל הכנה. לקחתי את אהרל'ה קמינ־ סקי, חיים רומנו, שמוליק ארוך וצ'רצ'יל, וניגנו ארבע שעות. התקליט נקרא מדינת ישראל נגד קראוס שמואל."

והוא שולף מארנקו את כתב־האישום שיופיע על עטיפת התקליט. בכתב־האי־ שום הוא מואשם בתקיפת שוטרים.

שמוליק: „יש לי המון כאלה. אני כל הזמן משלם קנסות. לא רק שלי, גם של אחרים. חתמתי ערבות לכמה אנשים, והם הסתלקו. אני משלם את החובות שלהם. התקליט השני נקרא טלאים, ויהיו בו כמה דברים שנעשו עם יענקלה רוטבליט, שלא־ גרים כמו לוח וגיר ובלאדה לעוזב קיבוץ, וכל שאר הלהיטים שהיו בזמנו.

„חוץ מזה, הוצע לי להכין תוכנית עם שירים שבה אספר את קורות חיי. המון קיבוצים פונים אלי לבוא ולספר מי אני, אבל אני לא יודע. אין לי כוח לספר כעת. יש לי הרגשה שאני דפוק. הצלחתי ליצור לעצמי תדמית כזו שקשה להיפטר ממנה. מי יאמין לי שאני גם בן־אדם?"

שרית ישי

קראוס ב„סוסעץ"
פליט מוסיקלי

במדינה

(המשך מעמוד 37)

אשתו של כרמל סלמן, היא בת 19, וכבר למודת סבל. בעלה איש חולה, והיא יודעת זאת. הצעירה בעלת הפנים הילדותיות מבלה את מרבית זמנה בבתי־המישפט, כשהיא עסוקה בשיחרור בעלה, הנעצר מדי פעם באשמת אחזקת סמים, וזאת למרות שהוא מוכר למישטרה.

סיפרה יהודית סלמן: „בעלי כרמל הוא אדם בודד. ההורים שלו גרושים ואף אחד לא מספל בו חוץ ממני. הוא בסך־הכל בן 25 ומכור לאופיום כבר עשר שנים. אני נשואה לו מזה שנתיים ואני המפרנסת שלו. כשהכרתי אותו חיה גיטאריסט בלה־ קה, כיום הוא לא מסוגל לנגוע בגיטארה. היד שלו רועדת. כדי שנתפרנס בכבוד אני עובדת במספרה. אני כל הזמן רצה למישרד־הבריאות, רצה לבתי־המישפט ו־ אני מרגישה שאני האפוטרופוס שלו.

„כל הזמן יש לנו בעיות עם המישטרה. תפסו אצלנו בדירה 18 גרם אופיום, עצרו אותי לעשרה ימים והאשימו גם אותי בסחר. אני סוחרת סמים אני, שמקללת כל יום את הסמים האלו שהרסו את בעלי? כעבור עשרה ימים שיחררו אותי, ואת בעלי החזיקו במעצר שבוע נוסף.

„אני מרוויחה 2000 לירות בחודש ומזה אנחנו חיים. יש לנו דירה שקיבלנו ממישי־ רד־השיכון, אבל רוב הכסף הולך על סמים לבעלי. הוא מוכרח את זה. בלי זה הוא בקריזות. בלי זה הוא בסכנת מוות. כעת מטפל בו רופא מחוזי טוב, אבל אני לא יודעת אם זה יעזור. אני רק יכולה לקוות.

„בינתיים אני חיה בגיהינום, אבל אני אוהבת אותו ואם אני אעזוב אותו לא יהיה לו אף אחד, הוא יהיה בודד כמו כלב."

בתי־סוהר

מכות לשודדת

החשודה כשוד ביקשה להכין כריך זיונות, ויצאה כשן ועין

העצירות של בית־המעצר באבו־כביר הובאו בשעת הצהריים אל חדר־האוכל של בית־המעצר כדי לאכול את ארוחתן. הארוחה הכילה פרוסות לחם שחור, פרו־ סות נקניק וסלט תפוחי־אדמה. דליה זו־ גייר, שהוחשדה יחד עם חדווה קליינמן בביצוע שוד בביתה של חנה סומך ברמת־ גן (העולם הזה 2109) נכנסה לחדר־האוכל ביחד עם יתר העצירות. אחת מהן סירבה לאכול את ארוחתה ודליה זוגייר החלה להכין ממנה סנדוויצ'ים. לדבריה, עשתה זאת כדי להשביע את רעבונן של היצאניות המגיעות לבית־המעצר בשעות הקטנות של הלילה כשהן רעבות ועייפות.

על מה שהתרחש מאותו רגע בו החלה להכין את הסנדוויצ'ים סיפר פרקליטה, עורך־הדין אהרן בנימין: „דליה החלה בהכנת הסנדוויצ'ים ואז נגשה אליה ה־ סוהרת פאני לוי ואמרה לה חד וחלק שהיא לא תכין סנדוויצ'ים. דליה שאלה אותה מדוע והסוהרת השיבה לה: 'בגלל שאת זונה ושודדת.' תגובתה של דליה: 'מנולת,' תגובתה של הסוהרת: 'את תגי־ די לי מנולת? אני אראה לך מה זה!' היא ביקשה מדליה להיכנס אל ה'כלוב' שהוא התא אליו מוכנסים העצירים עד שהם מועברים לתאי־המעצר.

„ב'כלוב' יש ספסל מתכת. אל ה'כלוב' נכנס מיד איש־לילוי עצירים, בשם חיים המבורגר. הוא החל לחבוט בפניה ובבטנ של דליה. היא נשכבה על הספסל ו להגן על עצמה ואז הוא משך ב וחבט בראשה על הספסל. בסוף נשלחה דליה לבית־החולים דו נתפרו חמישה תפרים מתחת לעיניה כמובן הגשתי על פי בקשתה תלונה ר מית למפקד משטרת מחוז תל אביב, ניצב משה טיומקין וביקשתי להקים ועדת־חקי־ רה."

שוב בחשפעת סמים. גירסתה של הסוהרת שונה לחלוטין. לטענתה ביקשה להעביר את דליה זוגייר לציונק, אך זו התנגדה. הסוהרת ביקשה את עזרתו של איש ליווי העצירים, אך דליה התחמקה מידיהם והחלה לחבוט בראשה על ספסל המתכת וכך נפצעה.

המשטרה דבקה, כמובן, בגירסתה של השוטרת. דליה זוגייר הובאה בפניו של השופט בוריס רפפורט כחשודה בתקיפת

(המשך בעמוד 40)

מדוע הפך המזכיר ליועץ?

שנים רבות מכהן עורך־הדין **מיכאל כהן** כמזכיר בורסת היהלומים ואין איש המעריב על התפקיד. לפתע הוא הודיע על פרישתו מן התפקיד ועל התמנותו לתפקיד של יועץ לבית הבורסה. מה גרם לשי־נוי בתואר, שאינו משנה דבר מבחינת התפקיד?

מסתבר כי היהלומנים נוהגים לקנות ולמכור חדרים כל הזמן. מחיר חדר ב־בורסת היהלומים כיום הוא מעל 100 אלף דולאר לשנה. אין יודעים מי רוצה למכור או לקנות חדר? הולכים למזכיר הבורסה, כהן, מביעים לפניו את המש־אלה. זה מפנה את היהלומן למנהל־הבית, **גלפרין**, והיהלומן מוצא דרכם קונה או מוכר לפי הצורך. ברור כי על כל עיסקה כזו משלמים קומיסיון. הקו־מיסיון הגיע לממדים כאלה שכהן וגל־פרין הקימו חברה לעיסקות אלה.

אגב, עיסקות אלה המתנהלות בהיקף של 20 אלף דולאר לחודש נעשות בלי לדווח לאוצר ובלי לשלם כלל מס שבח־מקרקעין כחוק. מבחינת האוצר כל ה־בניין הוא חדר אחד ולא מעניין אותו שבפנים קונים ומוכרים במאות אלפי דו־לאר לשנה.

הפעילות של כהן וגלפרין נמשכה ללא הפרעה עד שכמה יהלומנים החלו לש־אול מדוע בעצם עליהם לשלם למזכיר הבורסה על מה שעליו לעשות בתוקף עבודתו. הם איימו בתביעה ויו"ר ה־יהלומנים, **משה שניצר** הרגיעם ואמר, כי כהן יפרוש מתפקידו. ואכן, כהן פרש מתפקידו וקיבל תפקיד יועץ באותו בניין.

אגב, כאשר היה שניצר בשעתו בייעוץ בבראזיל להקמת בורסת יהלומים בסאן פאולו, בעיסקה שהיה מעורב בה גם איש־העסקים **יעקב כהן**, התפוצצה העיסקה בין היתר על רקע תביעת שני־צר לקבל חלק לעצמו מיצוא היהלומים הגלמיים מבראזיל. בעיסקה זו היה צריך להיות שותף סמוי שר־האוצר של המדי־נה. על רקע האולטימטום של שניצר לקבל אחוזים לעצמו התפוצצה העיסקה כולה.

מה חוקר המפרק של „יבנה"?

בית־המישפט מינה את **ישראל גפ־ני**, כונס־הנכסים של המיפעל וחברת־הבנייה „יבנה", כמפרק זמני, וקבע, כי בחודש מארס ייקבע מפרק קבוע. למפרק הוגש בימים אלה חומר מחשיד נגד מישפחת **סגל**, שהיא הבעלים והמנהלים של „יבנה". החומר נמסר על־ידי עורך־הדין **אבנר עדיני**, המייצג נושים לא־מבוטחים של החברה.

בהתאם לכך התבקש המפרק לבדוק מה התמורה שקיבלה החברה עבור הקמ־תה של וילה שנמסרה ל**אליהו סגל**, אביהם של **אליעזר** ו**יעקב סגל**. כן התבקש לחקור כמה שילם מהנדס החב־רה, **נתנאל חיטרון**, תמורת וילה ש־קיבל מן החברה ברמת־השרון. בהתאם למידע המחשיד, הוא מכר מכונית „שברו־לט" של החברה, וזו הועברה על שמו זמן קצר לפני מינוי הכונס.

עוד התבקש המפרק לבדוק, כיצד נבנ־תה ונמסרה וילה בהוד־השרון ל**זאב וכמן**, מי שהיה מפקח ב„יבנה". וילה זו ניבנתה, כנראה, מחומרים של וילות שבנתה „יבנה" בהוד־השרון עבור אחרים.

נושא נוסף: האם נכון כי **עימנואל ברנוב**, מנהל המיפעל ב„יבנה", קיבל וילה ומכונית „ב.מ.וו." במחיר לא־ריא־לי? כן נמסר כי דירה ברחוב ביאליק ב־רמת־גן הועברה על שמו, והוא מסר תמורתה שטרות. לאחר־מכן נרשם כאילו הוחזרו לו השטרות בתור קבלן־מישנה שהחברה חייבת לו כספים.

המפרק התבקש גם לחקור מדוע וכיצד הועברו שתי דירות בגיבעת־שמואל על שם עורכי־הדין **דן עופר** ו**גדעון פריי־טג**. ועוד נושאים לחקירה:

המפרק מתבקש לחקור את עיסקי מכירת המכוניות של החברה. שתי מכוני־ות־נוסעים פרטיות, האחת תוצרת „וולוו" והשנייה „ב.מ.וו.", נמכרו על־ידי קרובו של השר המנוח **אברהם עופר**, **ארצי ויו**, ל„יבנה", ולאחר־מכן נמכרו לו על־ידה בחזרה במחיר נמוך בהרבה. מכונית אחרת, „פיג'ו 204" דגם 1975, נמכרה במחיר המגוחך של 35 אלף לירות ל־**מנחם צאיג**, מנהל־המכירות של החב־רה. הוא מכר את המכונית מייד ב־78 אלף לירות.

כן התבקש המפרק לחקור מה קרה למכוניות פרטיות שנמכרו במחירים לא־ריאליים למנהלי חברה אחרים כמו **אריה הקר** ו**יעקב נייס**.

עיסקה תמוהה נוספת היא זו של מכי־רת שש משאיות „סמי־טריילר" לבעל חב־רת־הובלה באשדוד, ונראה כי מישפחת סגל שותפת בעיסקה.

מיכתבו של עורך־הדין עדיני מגלה את שם המלון בנתניה, בבעלות החברה ה־וואדועית שרכשה כביכול את מישרדי ה־חברה ברמת־גן, וקיבלה את רכושה ו־ציודה. שם המלון הוא „מקסים", ונראה כי ניבנה בחומרי־בנייה שהועברו מ„יבנה" אליו ללא תמורה. כן מגלה המיכתב כי בעלי „יבנה" השתמשו בכספי החברה כדי לבנות לעצמם תיק השקעות בניירות־ערך בהיקף של 5 מיליון לירות, באמצעות סוכן הבורסה **אברהם איראני**.

חדשות מניגריה

כל המי־ומי הישראלים בענף בניית ה־פאר והפרויקטים הגדולים משוטטים ב־ניגריה ומחפשים רווחים, המוצעים בה בשפע. **משה קידר**, שותפו של **שייקה ירקוני**, הגיע לשם יחד עם **עמוס בנין**, שהוא נציג חברה צרפתית גדולה הכורתת עצים במערב־אפריקה. הקבלן **אילן גת** והמהנדס **דוד יחס** זכו זה עתה במיכרז גדול לעבודות בנייה, בהיקף של 15 מיליון דולר. החברה לעבודות חוץ של „סולל־בונה" הגדילה את היקף עבו־דותיה, בעוד שהחברה של **אלישע כהן** ו**מנדלסון** מתקשה להשיג עבודות. ה־שותפות של **אליהו יצחקי** ו**צוקרמן** צימצמה את היקף העבודות ל־3 מיליון דולר, בגלל בעיות ניהול.

משנה שם משנה מזל

ענף מכירת מכוניות בתשלומים פותח אפשרויות רבות. קבוצה חיפאית פועלת מזה שנים בהצלחה רבה, תוך שהיא משנה מפעם לפעם את שמה. הקבוצה מורכבת מ**מתתיהו קמינר** ו**איתן רוסו**. תחילה פעלה בשם „דנה־מכר", אחר כך בשם „גיל־רכב", ועתה בשם „גיל־רם". תחת השמות הקודמים הס־תבכו הבעלים באשראי שאותו לא יכלו להחזיר ל„בנק הפועלים" ול„בנק כללי" בחיפה, ול„בנק לאומי" בחדרה. עתה הצליחו להוציא חצי מיליון לירות מ„בנק מרכנתיל" בתל־אביב.

מחלקת החקירות של המכס בודקת אם החלפת השמות אינה מחפה על אי־תשלום מס־ערך־מוסף, המתחייב ממכירת מכוניות בתשלומים.

הרשות לניירות ערך
תובעת הסברים מ„איגוד"

הרשות לניירות ערך פנתה לבנק „אי־גוד" וביקשה הסברים לעובדות שפורסמו במדור זה בשבוע שעבר, על המידע שמסר מנהל מחלקת ניירות הערך בבנק למש־קיע **אליהו נשלסקי**.

הרשות ציינה כי העובדות, כפי שפורס־מו, מצביעות על מסירת מידע פנימי של הבנק למשקיעים — בניגוד לחוק ניירות הערך. הרשות ביקשה מן הבנק תגובה לפירסומים אלה, לפני שתחליט על צע־דיה הבאים.

ארוחות בזול

בעיקבות הפירסום במדור זה, על מיסע־דות המציעות ארוחות טובות במחיר של עד 110 לירות לארוחה, הודיעה מסעדת „מדליין", ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב, כי היא מציעה ארוחת מנהלים ב־55 לירות, בתוספת מס. הארוחה היא בת 3 מנות.

מסיפורי בורסת היהלומים (א)
למה היהלומנים מתים כמה ימים אחרי פטירתם

מנחם דניאלי
וולוו חדשה

בשבת לפני שבועיים נפטר היהלומן הידוע **מנשה מולד** (מולדבסקי) במשר־דו הידיעה על מותו ומודעת האבל הת־פרסמו רק כעבור יומיים. גם כאשר נפטר לפני שנתיים אחד מגדולי היהלומנים, **יוסף גולדפינגר**, בשבת שחלה בחג שבועות, השהו את הידיעה על המוות. שכן ככל שיהלומן הנפטר הוא עשיר יו־תר, כך מעכבים יותר את הידיעה על מותו.

ניתן אולי ללמוד את הסיבות לכך מ־פטיתו של גולדפינגר. למרות שמת בשבת של חג, הוזעק מנהל „בנק דיסקונט" אל סניף בורסת היהלומים בו ביום, וכבר למחרת התיר לקרובים להיכנס לכספות של גולדפינגר המנוח.

כאשר הגיעו פקידי האוצר לכספות אחרי החג, הם מצאו בהן יהלומים ש־ערכם רק כמה מאות אלפי דולר. ברור כי מס־העיזבון שולם רק על מה שמצאו. אגב, יורשו ומנהל עסקיו של גולדפינגר הוא חתנו **אשר שיינקוף**. חתן זה יושב על תקן של תושב זר מזה 25 שנה ונוסע במכונית פאר ללא מיסים.

כל זאת מתרחש בענף שאינו מנהל ספ־רים ואינו משלם מס, בתירוץ שספרים ומיסים יבריחו לקוחות. פקידי האוצר, שנסעו בימים אלה לבלגיה, לבדוק שם את תשלומי המס של יהלומנים, גילו כי בבלגיה הפורחת מנהלים ספרים כחוק ומשלמים מס־הכנסה ואין הדבר פוגע ב־ענף. אבל בישראל שולטים בענף טפי־לים, המנהלים אותו לטובת הספסרים ונגד היצרנים. שכן כיום מרוויחים הסוח־רים היכולים לקבל הקצבות מן הסיג־דיקאט. הם עושים מייד עם קבלם את ההקצבה 50% על הקניה, בלי צורך ל־עמול ולטרוח. אם נוסיף, כי ממשלת ישר־אל מממנת את היהלומנים בהיקף של מיליארד לירות לערך לשנה, בריבית מגוח־כת של 7%, וכי כל התועלת שצומחת למדינה מענף זה מתבטאת בהעסקת כמה אלפי עובדים, הרי שברור כי ענף היהלו־מים כפי שהוא מתנהל היום הוא ענף מיותר, לא בריא שיש לעקרו מן השורש. זהו פשוט מכשיר להעברת כספים מאוצר המדינה לכיסים של תומכי הליכוד, שהם מרבית היהלומנים.

הנה, למשל, רצתה התאחדות יצרני היהלומים, שמנהלה הוא **חיים רני־אלי**, להטיל מס משווה על הענף. הכוו־נה היתה להשוות בין היצרנים ליצואנים בתשלומי מס־הכנסה ומיסים אחרים, כדי למנוע את הפליית היצרנים לרעה. שכן הם מהווים את תשתית הענף. הכוונה היתה טובה, אולם מי שניצב מעל דני־אלי, **משה שניצר**, שהוא יצואן גדול, התערב בעניין. התוצאה: המס הוטל לבסוף על היצרנים בלבד. לדניאלי עצמו אין זה איכפת. כמדי שנה קיבל גם עתה מכונית „וולוו" חדשה מן היהלומנים.

הבורסה
תפוזים ונפט - וממשלת הליכוד

כאשר נודעו ממדי השואה שפקדה את ענף ההדרים בגלל בהלת הכספית, הפ־טיר אחד המומחים לענייני הבורסה, כי זה הזמן לקנות מניות של „מהדרין". מדוע דווקא עתה, כאשר ייצוא ההדרים נהרס, כדאי לקנות מניות חברה של תפו־זים? שאלו השומעים. התשובה היתה: ישראל היא מדינה שבה מניות הנפט יורדות כשמגלים נפט; לכן סביר להניח, כי מניות התפוזים תעלינה כאשר הייצוא שלהם סופג מכה אנושה.

גישה זו אינה משקפת את המציאות. אולם עובדה היא, שהבורסה טרם היתה למה שממשלת הליכוד רוצה שתהיה. ממשלה זו עושה הכל כדי להרוס את הבורסה, ונראה כי היא פוגעת בהון ה־פרטי יותר משעשתה זאת ממשלת ה־מערך. בעידן המערך התרחשה פעם אחת מפולת בבורסה, עם הטלת מס על ריווחי הון. ואילו עתה מפריח שר־האוצר ה־פטפטן כל יום שמועה חדשה, עד שאין איש מתייחס עוד באמון לדבריו; ו־מחדלי האוצר בכל הנוגע למיסוי על ה־בורסה הם הגורם העיקרי לאי־עליית ה־שערים. הכסף זורם לקניות דולרים ופוגע קשות במדיניות האוצר. חברות שהת־כוננו לגייס הון להשקעות יצרניות ב־בורסה ביטלו את התוכניות, ואילו שר־האוצר, המשוטט בדרום־אפריקה עם בכי־רי המישרד ונשותיהם (על חשבון עם ישראל, כמובן) מודאג מן המתרחש.

אם לא ייצא האוצר בהודעה כלשהי, כזו או אחרת, יימשך הקיפאון בבורסה כחודשיים, עד האביב. קיפאון זה חל, אגב, בכל ענפי המשק. הכסף השחור ו־הלבן שיצטבר אצל המשקיעים בתקופה זו ימצא לו אפיקים משלו, והבורסה תמשיך להיות המקום היחידי בישראל שאפשר להפיק בו רווחים פטורים ממס. כמה גורמים, כמו משרד היועצים „נשיו־נאל קונסלטנס", מורים, כי שערי המניות עדיין גבוהים ב־15% ממה שהם צריכים להיות. יש לזכור, כי דעה זו הובעה על־ידי יועצי „בנק לאומי", הרוצים ברמת שערים נמוכה, כדי לקנות מניות בזול, עבור הבנק ועבור קרנותיו, ולהפיק מהן רווחים.

365 ימים חופשיים בשנה

טמפון או־בֶּה, הטמפון הקטן הנוח והבטוח ביותר בעולם נותן לך הרגשה משוחררת וחפשית, 365 ימים בשנה.
תוכלי ללבוש מכנסונים קצרים והדוקים, חצאית מיני, או ביקיני. תוכלי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים בבטחון מלא.
טמפון o. b. קטן משפתון ולכן קל ונוח לשאתו בארנק.

טמפוני o. b. בעלי כושר ספיגה ענק
הטוב בעולם; להשיג ב־3 גדלים:
נורמל: למרבית הנשים
אקסטרה: לנשים עם דימום רב.
והחידוש העולמי האחרון!
טמפוני מיני לנערות, לבתולות ולנשים עם דימום מועט.

חדש! אריזה חסכונית של 40 טמפונים + שי — ארנקון פלסטי לנשיאת 3 טמפונים בארנק.

o.b.

או־בֶּה
הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם

יהודה אלעזר ושות'

* לכל המעגלים המשולבים הנרכשים אצלנו מהמלאי מוענקת אחריות מלאה של היצרן.
* בעת קניה של מכשיר משחקי טלביזיה מושלם, יש לוודא שהוא בנוי עם מעגל משולב מקורי מתוצרת חברת ג'נרל אינסטרומנט G.I., סמל היצרן GI והמספר הקטלוגי מוטבעים על גבי המעגל המשולב. לברורים וייעוץ אנא התקשרו עם משחדנו.

הנציגים בישראל: אלכסנדה שנידר חב בע"מ
ת"א, דרך פתח־תקוה 44, ת.ד. 18055, טל. 34607, 32089. טלקס: 33613 DYGAL IL

★ המחירים ירדו ★ הגיע משלוח של JOYSTICKS

במדינה

(המשך מעמוד 38)

שוטרת. השופט סירב להאזין לגירסתה ושיחרר אותה בערבות. אך דליה זוגייר לא יצאה לחופשי. היא יושבת במעצר עד תום ההליכים המשפטיים שהוגשו נגדה באשמת השוד.

ביום הרביעי בשבוע שעבר הופיעה דליה בפני השופט דב לוין כשתחבושת ענקית מעטרת את פניה מתחת לעינה. היא ידעה לספר כי השוטרת פאני היא ידידתה של חדווה קליינמן, שביקשה ממנה להתנכל לה מכיוון שהיא טוענת כי היתה זו היא, דליה, שהסגירה אותה למשטרה. דליה מאשימה את חדווה כי היתה זו היא שהסגירה אותה למשטרה.

כך או כך שתי החשודות הודו באשמת השוד. אלא שלדליה זוגייר יש לפי דעתה סיבה טובה מדוע נאלצה לבצע אותו. לדבריה היא מכורה להירואין וביצעה את המעשה בהיותה תחת השפעת הסם. „אינני יכולה לחיות בלעדיו," הודתה.

מישפט

ריבית קצוצה

האמרגן החשוד במעשה מגונה בקטינה מאשים את החבר של הנערה באיומים ובכפחיטה

„כתוצאה ישירה מהמעשים המתוארים לעיל, עלה בידי התובע לסחוט מן הנתבע 150,800 לירות במזומן, וכן שיקים ושטרות בסך 460,000 לירות. כל זאת עד לחודש ספטמבר 1977."

התובע — האמרגן מרקו שדה. הנתבע — יונתן (יוני) לוי. שניהם גם יחד ידועים מדיון בתיק אחר, בבית־המישפט השלום בתל־אביב, תיק הנוגע לביצוע מעשה מגונה בקטינה.

פרשת המעשה המגונה התפוצצה לפני חודשים אחדים, כאשר הנערה, ששמה נאסר לפירסום על־ידי בית־המישפט, התלוננה שהאמרגן שדה, שקיים קשרים רומנטיים עם אמה, בעל אותה בהיותה

מרקו שדה עם רוג'ר מור
הלוואות בריבית קצוצה

ילדה. היא סיפרה אז לחוקרי המישטרה המזועזעים, כי הוא הכריח אותה לשכב עימו בנוכחות אמה, וכן לצפות בו כשהוא מקיים יחסים עם האם. היא אמרה עוד, שאת העידוד למסירת התלונה נגד שדה, קיבלה מחבר מבוגר שעימו היא מתרועעת — צעיר בשם יוני לוי (24).

בעיקבות עדותה של הילדה נעצר מרקו שדה כחשוד באונס קטינה. בעודו עצור הובא לדין, אבל סעיף האשמה היה קל יותר: „ביצוע מעשה מגונה בקטינה." בשולי פרשת הקטינה, שבה עדיין לא פסק בית־המישפט, התבררה פרשה אחרת — פרשת סחיטה באיומים מהמארגן הוותיק. בימים אלה הגיעה פרשת הסחיטה אל בית־מישפט השלום. עורך־הדין יורם (שפי) שפטל הגיש בשם מרקו שדה תביעת פיצויים נגד יוני לוי.

מן המודיעין ל־אמרגנות. מרקו (סעדיה) שדה נולד בירושלים לפני 57 שנים. בתקופה שלפני מילחמת העצמאות פעל כאיש מודיעין בשירות ההגנה ומאוחר יותר בשורות צה"ל. בין היתר, נשלח אל מעבר לקווי החזית, על מנת לקיים קשר עם כפריים ערביים, שסיפקו לו מידע מודיעיני חשוב. לאחר מכן עבד ב־עיריית ירושלים, עד שבשנת 1961 ירד לתל־אביב והחל לעסוק באמרגנות.

מאז התפרסם מרקו כמי שהיה אחראי להבאתם לישראל של אמנים וזמרים שונים, כמו הכוכבנית והזמרת היוונית אליקי, כוכב הקולנוע רוג'ר (המלאך) מור, הזמר האיטלקי טוני הקטן, ריי צ'ארלס, אפריק סימון ולאחרונה — הזמר הטורקי זקי (ז'קיטו) מורן.

לקראת מופעי יום העצמאות תשל"ו התכוון שדה לערוך שבוע הופעות של אמנים מחו"ל. לשם כך הוא היה זקוק לכסף מזומן. הוא פנה ליוני לוי וזה הילווה לו, במאי 1976, סכום של 45,000 לירות.

„מייד לאחר מתן ההלוואה," נאמר בכתב התביעה, „החל הנתבע במסע רצוף,

אמרגן שדה
איום על הנכדים

שיטתי ובלתי־פוסק של איומים וטרור כלפי התובע. הנתבע איים מפורשות, פעמים אין ספור, לרצוח את התובע ואת בני ביתו, לרבות אישתו, בניו ונכדיו. הנתבע איים כי יחריב, יהרוס וישרוף את בית התובע. הנתבע אף איים, כי יחבל בשמו הטוב ובפרנסתו של התובע, כל זאת גם כן בלשון בוטה ומאיימת.

„לנתבע היו ידיעות, באמצעות אחרים, באשר להצטברות סכומי כסף ברשותו של התובע. בכל עת, כאשר הגיעו לידי הנתבע ידיעות כאמור, הגביר את מסע הי־איומים כלפי התובע."

עוד נאמר בהמשך כתב התביעה, שבעת ההכנות למופע של הזמר האפריקאי אפריק סימון, נכנס יוני לוי למישרדו של שדה, נטל את כל מודעות הפירסומת למופע, ואיים לשרוף אותם אם לא יקבל כספים.

לבסוף נשבר מרקו וניסה לשלוח יד בנפשו. הוא בלע עשרות גלולות שינה והובא לבית־חולים במצב אנוש. פעילותו כאמרגן הופסקה. סכום הפיצויים אותו תובע עתה בשמו עורך־הדין שפטל, מסתכם ב־120,000 לירות, וזאת עבור הנזק העיסקי, הסבל והצער שנגרמו לו.

בנוסף הוא תובע החזרת 90,000 לירות שנסחטו ממנו תחת לחץ, כריבית קצוצה. סכום זה הוא תובע בתביעה אזרחית נפרדת, שהוגשה אף היא לבית־המישפט.

יוני לוי, המתגורר בשכונת יד־אליהו בתל־אביב, שוחרר מצה"ל מסיבות פסיכיאטריות ומועסק עתה כנהג. בתקופה האחרונה היה מיודד עם הקטינה שאמה שימשה למרקו כמאהבת, אך באחרונה הוציא בית־מישפט השלום בתל־אביב צו, האוסר עליו להמשיך ולהתרועע עם אותה נערה, „בגלל השפעתו השלילית עליה."

חובות לדיירים. אך יוני לוי לא היה היחיד שאיים על חייו של מרקו שדה. במהלך הבדיקה שערכו פרקליטיו של שדה,

(המשך בעמוד 50)

טלוויזיה

כרטיסים חמורת פסטיבל

שידור פסטיבל הזמר בטלוויזיה הועמד בסוף השבוע שעבר בסכנה, בגלל מחלוקת בין הצלמים והטכנאים, שהעבירו את הפסטיבל בשידור חי, לבין **יעקוב דורי**, האחראי על חלוקת כרטיסי הכניסה (ראה להלן) לאולם תיאטרון ירושלים.

כל אחד מהעובדים קיבל כרטיס כניסה, נוסף לאישור הכניסה שלו כדי שיוכל לתתו לבני־משפחתו. אולם העובדים דרשו שני כרטיסים והודיעו כי ישבתו אם לא יקבלו אותם. ברגע האחרון נמצאו עוד עשרות כרטיסים, והם חולקו לעובדים.

מוהל וגם נהג

כל אחד משלושה הבכירים ברשות השידור יוכל לענות, אם יישאל למיקצוע־מישנה שלו, את התשובה: „אני נהג.“

מסתבר כי סמנכ"ל הרשות לענייני מינהל, **שלמה עבאדי**, מנהל־הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן**, ומנהל הרדיו, **חגי פינסקר**, מקבלים בנוסף למשכורתם עוד סכום ניכר מדי חודש עבור „גמול נהיגה עצמית“.

לשלושה אין נהג, והרשות החליטה כי מגיע להם תשלום עבור המאמץ הגדיל שהם עושים בנהיגה מדי יום, בעיקר מהבית למישרד ובחזרה, או אחת לשבוע לתל־אביב.

מנכ"ל הרשות, **יצחק ליבני**, אינו

נהג צוקרמן
גמול ניהול

מקבל גמול־נהיגה־עצמית, כי אינו נוהג בעצמו: רשות השידור העמידה לרשותו נהג.

כמה תעלה פנורמה

מחלקת־ההדשות של הטלוויזיה תאורגן מחדש בקרוב. לכן עתידים לפרוץ סיכ־סוכים רבים בין עובדיה בשבועות הקרו־בים. את מערכת האירגון החדשה, השמורה עדיין בסוד כמוס, הכין סמנכ"ל הרשות לענייני מינהל, **שלמה עבאדי**.

בטלוויזיה חוששים מהצעות עבאדי, לנוכח תוצאות האירגון־מחדש של מחלקת ההנדסה, שבוצע על פי הצעותיו. התברר כי תוכניתו סירבלה את פעילותה של מערכת ההנדסה, הוסיפה תקנים, תוארים ותפקידים, ובוודאי שלא ייעלה את ה־עבודה.

כמה פרטים על הרעיונות של עבאדי, דלפו בינתיים החוצה. הוא הציע רמה חדשה בניהול. מתחת למנהל מחלקת־החדשות, **חיים יבין**, ומעל לראשי הדס־קים, יהיו שלושה מנהלים חדשים: מנהל מבט, **יעקוב אחימאיר**, מי שהיה עד כה סגנו של יבין, מנהל השבוע יומן אירועים, **רם עברון** שהיה עד כה ראש דסק, ומנהל פנורמה.

פנורמה הוא הסוד השמור ביותר כיום במערכת החדשות. יתכן שהכוונה היא לכלול תחת שם יומרני זה את כל תוכניות החדשות האחרות: מבט שני, מוקד, ותוכ־ניות ספורט, וליצור מיסגרת חדשה של תוכניות. יושב־ראש ועד העובדים, **אדי לניאדו**, קיבל כבר לידיו את טיוטת הצעותיו של עבאדי, כדי שהעובדים יוכלו לחוות דעתם עליהן. על־פי התרשמותו תידחה התוכנית, במתכונתה הנוכחית, על הסף.

נימוס או עיתונות

שר־החקלאות **אריק שרון** לימד ב־שבוע שעבר שלושה אנשי־חדשות ותיקים, שלא משתלם למראיין להיות מנומס. לאחר שדחה משך שבועיים את הופעתו במוקד (העולם הזה 2110) הסכים לבסוף להתייצב מול שלושה אנשי טלוויזיה: עורך מבט, **יעקוב אחימאיר**, הכתב המדיני, **אלי מכך רם**, והכתב המצטיין לענייני שטחים והתיישבות, **יגאל גרון**.

בעיקבות המדיניות רצופת־הכזבים של שרון בכל הנוגע להתיישבות, שנחשפה במידה רבה על־ידי גורן בטלוויזיה, היה ברור כי אריק ייאלץ לענות על כמה שאלות בלתי־נעימות.

אנשי־הטלוויזיה, שראיינו את אריק, מספרים כי הוא נוהג לזוז עם כיסאו אל מחוץ למיסגרת התמונה בכל פעם שהוא משקר מול המצלמה, בתיקווה שלא יראו את פניו. לכן ציפו אנשי מוקד כי אריק שרון ייאלץ לצאת פעמים רבות מהמיסגרת.

אולם שרון החל עונה באריכות רבה, כשהוא דוחס דברים שלא היוו תשובה לשאלות שנשאל. כך הפך את מוקד לשי־דור דליל ומשעמם.

שלושה המראיינים, ובעיקר אחימאיר, שניווט את הדיון, לא הפסיקו אותו כפי שהיו צריכים לעשות, ולא לחצו אותו אל הקיר כדי שיענה על שאלותיהם. הם ישבו מולו כשלושה תלמידים נזופים, השותים בצמא את דברי המורה.

המר רוצה להעניש

באסיפת עובדי החדשות, שכונסה ל־אחר ההחלטה לדחות את שידור השעה השלישית עם חירבת חיזעה, הועלו הצעות מהצעות שונות. בין ההצעות היתה אחת שביקשה להפסיק את השידורים בכלל, ולחדשם רק עם חירבת חיזעה. הצעה אח־רת שכימעט והתקבלה היתה להשבית את השידורים במשך יום תמים. דווקא יושב־ראש ועד־העובדים, **אדי לניאדו**, הציע להשבית את השידורים רק ל־10 דקות סימליות.

בינתיים הורה שר־החינוך־והתרבות **זבולון המר** ליועץ המישפטי של מישרדו לבדוק אם אפשר לנקוט בצעדים חוקיים כנגד „השביתה הפוליטית“ ברשות השידור. כוונת המר לשביתת המחאה בת 50 הדקות, שנערכה ביום השלישי שעבר.

עצמאות מעשית לערבית

מנהל הטלוויזיה בערבית, **יוסף בראז**, החל לבנות מערכות כתבים בנושאים שונים, לאחר ניתוק הטלוויזיה הערבית מהעברית.

עשרות מיכרזים ופניות לאיוש מישרות יוצאו בעתיד הקרוב על־ידי בראז. מגמתו: לא להיעזר בשום עניין בשירותיה של הטלוויזיה בעברית ולנתק את שתי המע־רכות באופן מוחלט.

גיוס לכל־בו־טק

איש־הספורט **רפי גינת** עשוי להחליף את **גדעון לב־ארי** בהפקת כל־בו־טק, אחרי שלב־ארי יפרוש מהתוכנית על־פי בקשתו.

לאחרונה ביקש גינת ממנהל הטלוויזיה לאשר את העברתו ממערכת הספורט ל־כל־בו־טק — בקשה שנתמכה על־ידי לב־ארי, המתכוון להכין את גינת כיורשו.

חניונא אמוץ חוזר

אם אומנם יחליטו להמשיך עם עלי כותרת אחרי פרישתו הקרובה של **ירון לונדון**, בחודש מאי, יקבל את הפקת התוכנית **חנינא אמוץ**.

עדיין לא הוחלט מי ינחה אותה במקום לונדון. אחת ההצעות מדברת על **יעקוב** („ינקלה“) **אנמין** כמנחה.

גרופאה שווה זהב

המיצרכים המבוקשים ביותר על־ידי עובדי רשות השידור הם מכוניות ישנות, או, כפי שהן נקראות, „הגרוטאות המבי־אות זהב“.

רבים מעובדי הרשות רוכשים מכוניות ישנות, שבמקרים רבים אינן כשירות כלל לנסיעה. הם מצליחים להעביר אותן מיבחן רישוי, משלמים את דמי־הביטוח ומחנים אותן ליד הבית, ללא שימוש. העובדים מודיעים על־כך למחלקת הכספים של הרשות, ומקבלים מדי חודש סכומים ני־כרים — בין 2000 ל־3000 לירות לחודש — כדמי שימוש ברכב ואחזקתו.

כאשר מדובר בכתבים, בטכנאים או בצלמים, הרי שדמי השימוש כמוהם כהכ־נסה נקייה. שהרי הם משתמשים בין כה וכה, ובצורה פרועה לחלוטין, בשירות־מוניות לצורכי עבודתם.

שידור זול

אין צורך במחקרים, אמיתיים או מפוב־רקים, כדי לדעת ששידור מישחקי־הכדורסל של מכבי תל־אביב זוכים להאזנת־שיא בטלוויזיה. די לעבור ברחובות הערים כאשר **אלכס גילעדי** משדר מאיצטדיון יד־אליהו, ולראות כי הרחובות ריקים מאדם — הכל צמודים למקלטים.

מסתבר כי שידור מישחק־כדורסל הוא אחת ההפקות הזולות ביותר בטלוויזיה. למרות הקשיים המיבצעיים הכרוכים בו. רשות־השידור משלמת למכבי תל־אביב 30 אלף לירות עבור הזכויות. ההוצאות הנוספות מסתכמות בכ־7000 לירות בילבד. למרות שלמעלה מ־30 אנשי צוות וטכנאים עוסקים במלאכה.

קידום אישי לדובר

דובר רשות־השידור, **משה עמירב**, מצפה לקידום אישי אחרי מינוי הפרופסור **ראובן ירון** כיושב־ראש הוועד המנהל של הרשות.

עמירב הוא איש־חרות מוצהר, והיה עסקן של מיפלגה זו בהתאחדות הסטו־דנטים, לפני שמונה כדובר הרשות.

באחרונה הבחינו העיתונאים, המסקרים את ישיבות מליאת רשות־השידור, בהתכת־

מנחם בראז
הכל לבד

בות ענפה, המתנהלת במהלך הישיבות, בין עמירב לבין הד"ר **אדי תבין**, איש חרות בוועד המנהל. התכתבות זו משפיעה, בלי ספק, על ההודעות הרשמיות שמוציא הדובר אחרי הישיבות.

בלילה שבו החליט **זבולון המר** ל־דחות את שידור חירבת חיזעה, בעיקבות בקשתו של תבין, אי־אפשר היה למצוא את עמירב במישרד, למרות שבאופן טבעי היה מקומו שם. עשרות העיתונאים ש־

מפיקה פאר
ערבים וסמים

טילפנו באותו הערב למישרדו נאלצו לחפש מקורות־מידע אחרים.

מי יסע לארגנטינה

נקבעו כבר השדרים שייסעו בשנה ה־באה לארגנטינה, לסקר את מישחקי אלי־פות־העולם בכדורגל.

מפיק השידורים יהיה **אלכס גילעדי**, ושני השדרים יהיו **דן שילון**, שיבוא לארגנטינה ממקום מושבו בניו־יורק, ו־**ירם ארבל**.

רדיו

המילה האחרונה של אמנון לין

ב־24 בחודש תחודש תוכניתה של **עדנה פאר**, זה איכפת לי, במתכונת מוגדלת ומשופרת.

התוכנית, שרצה על גלי האתר משך שמונה שנים תמימות, כתוכנית חודשית, ושזכתה בהצלחה רבה ובפרסים רבים, יצאה לחופשה של אירגון־מחדש לפני כחצי שנה.

במקום תוכנית חודשית תהיה זה איכפת לי תוכנית שבועית, שתשודר מדי יום ששי בשעה 4 אחר הצהריים. ביום הרביעי שאחריו תשודר בשעה 10 בערב בשידור חוזר. אחר־כך ייערך באולפן דיון בשידור חי, שבו ישתתפו מומחים לנושא שהועלה בתוכנית. המאזינים יוזמנו להגיב ולהתווכח בטלפון עם המומחים.

התוכנית הראשונה היא על הנושא להיות ערבי בישראל, ומסקנתה היא שאומנם קשה להיות כזה. במרכז התוכנית עימות בין אב לבנו. האב הוא **מאזח באכרי**, תושב הכפר בענה שליד כרמיאל, המודה כי הוא משתף־פעולה עם השילטונות היש־ראליים. הבן הוא **מוחמד באכרי**, צע־יר פלסטיני לאומני.

בדיון החי, ישתתפו בין היתר ח"כ **שמואל טוויראנו**, מי שהיה יועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים, **אורי שטנדל**, **אחמד מצארווה** וח"כ הליכוד, **אמנון לין**. לין דרש להיות המסכם והנואם האח־רון בדיון. הוא טען כי כנציג מיפלגת־השילטון שמורה לו זכות זו.

עדנה פאר הצליחה לרכז סביבה מערכת צעירה ונמרצת. אחרי שהנסיון עם מי שהיה קצין־המודיעין של המישטרה, **סמי נחמיאס**, לא עלה יפה, נותרו בצוות **נירה קמינר**, עובדת מערכת־החדשות לשעבר ואחת מפעילות התנועה לציונות אחרת; **אהוד קלאוזנר**, מי שהיה כתב ברדיו והיום מתמחה במישפטים; **שרית בן־דוב**, אסיסטנטית לבלשנות באוניבר־סיטה העברית; **עופר גלוזמן**, כתב רדיו לשעבר; **רינה חנינא**, מי שהיתה עוזרת־מחקר בתוכניות הטלוויזיה בערבית, ו־**מיקי שישן** שעד שהגיעה לתוכנית עסקה בטיפול בנערות במצוקה.

התוכנית הבאה של זה איכפת לי תדון בשאלה האם לספר לחולי־סרטן על מחלתם או להימנע מכך.

חירבת־שורשים

אילו הייתי חבר הוועד המנהל של רשות ה־שידור, הייתי אוסף לי עוד חבר־ועד ויחד בזוג, על פי החוק, היינו מגישים לשר החינוך והתרבות ערר בזו הלשון:

„אדוננו שר החינוך והתרבות,

בימים קשים אלו החלה הטלוויזיה הישראלית לשדר, משום מה, דווקא את הסידרה הנושאת את השם „שורשים".

כפי שנודע לנו מוצגת בסידרה זו ארצות ה־ברית, ידידתנו האמיצה, כמדינה החוטפת ומוכרת בני־אדם לעבדים, כאילו היו בהמות.

אין אנו טוענים שלא אירעו תופעות מעין אלו בתולדות ארצות הברית, אלא שבסידרה הנ"ל מוצגות התופעות הללו כאילו הן אופייניות, בעוד שלמעשה לא היו אלא תופעות חריגות.

נוסף על כך מוקרן אצלנו הסרט בשחור־לבן (בארצות הברית הוא הוקרן בצבעים, וזהו הבדל גדול), והוא מתאר את הכל בשחור ולבן — כל השחורים טובים וכל הלבנים רעים.

מה גם שבטלוויזיה שלנו צופים אנשים שלא יכולים להבדיל בין שחור ללבן, בין טוב לרע, בין אומנות למציאות, בין ימינם לשמאלם; והם עלולים לחשוב שבאמת כל השחורים טובים וכל הלבנים רעים.

לא ייתכן, שדווקא בימים אלו, כשאנו נאבקים על כל פיסת תמיכה בקרב העם האמריקאי המפואר, נקרין אצלנו סידרה שכל כולה מטילה דופי ומציבה סימן שאלה על עצם קיומה של ארצות־הברית ולפיכך על עצם קיומנו אנו.

אנא ממך, כבוד השר, הסר תוכנית הרסנית זו מן המסך."

אין מה לדאוג. אף אחד לא יגיש ערר כזה, שר החינוך והתרבות לא יעכב את הקרנת „שור־שים", וכל עם ישראל ימשיך לצפות בתוכנית בכל יום חמישי.

כי בזה כוחה של צביעות. ברוך השם.

כולנו יושבים כאן, בישראל, וצופים ב„הלקאה עצמית מאזוכיסטית" של האמריקאים העורכים חשבון נוקב עם עברם. אבל לנו אסור להראות ולראות אפילו חשבונון נוקבציק עם עברנו שלנו.

„שורשים" — כן. „חירבת חיזעה" — לא.

ובאמת למה זה ככה? מה בעצם ההבדל?

גם לזה, כרגיל, יש כבר תשובות מוכנות ב־מינסטריון — זה ישמש לתעמולה נגדנו, יערער את עצם קיומנו, זה היה חריג, זה היה מזמן וכו' וכו', כרגיל.

וזה הכל שטויות. אבל לא שטויות במיץ עגב־ניות, אלא שטויות בדם של ממש.

ההבדל העיקרי בין „שורשים" לבין „חירבת חיזעה" הוא שבארצות הברית הפסיקו כבר לסחור בעבדים, ולכן מותר להראות את זה שם, ואילו בישראל ממשיכים לגרש ערבים מבתיהם, ולכן אסור להראות את זה פה.

כולם יודעים את זה, אבל כולם עושים את עצמם כאילו מדובר כאן בדיון באיזה עניין אחר.

(ובסוגריים: ידיד שלי, שהיה במילואים בעת פיצוץ פרשת „חירבת חיזעה" סיפר לי שהתגובה של „העם" היתה שכל אחד סיפר והתפאר איך הוא גירש ערבים ואיך הוא הרג שבויים. ברור שחלק גדול מן האנשים סתם „משוויצים", והם בכלל לא עשו את הדברים הנוראים האלה, אבל הגורמה, הגורמה).

ובגלל זה לא מקריגים את „חירבת חיזעה" — בגלל שזו אמת שכולם יודעים שזו אמת. כי משקר שכולם יודעים שהוא שקר אין מה לפחד, אבל מאד צריך להיזהר מאמת שכולם יודעים שהיא אמת.

והפחד הגדול שנפל על שלטונותינו מוכיח, לי לפחות, שזה עוד הרבה יותר אמת ממה שאני בכלל חושב או יודע.

„חירבת חיזעה" אינו מוצג, לא בגלל שהוא חריג מן העבר, אלא דווקא בגלל שהוא אופייני, כנראה מאד, להווה.

ומשהו בעניין החריג — כל פעם שמועלה איזה עניין שקשור בערבים מיד מסתבר שהוא חריג.

גירוש הבדואים מפיתחת רפיח — חריג. חירבת חיזעה — חריג. איקרית ובירעם — חריג (אבל לא מחזירים אותם, כי זה עלול להיות תקדים). ריסוס שדות עקרבה — חריג. הריגת מפגינים — חריג. דיר יאסין — חריג. טבח יום האדמה — חריג. הקמת כרמיאל — חריג. מחיקת שלושה כפרים באזור לטרון מן האדמה — חריג. הפצצת מחנות פליטים — חריג. בקיצור, ביחסינו עם הערבים הכל חריג.

כי תמיד אומרים „זה חריג. זה לא אופייני", אבל אף פעם לא לא אומרים מה כן אופייני. מרוב חריגים לא רואים את האופייני. מרוב חריגים ה־חריגים הם האופייני, והאופייני הוא החריג.

וזה קצת מצחיק שעם שלם מרמה את עצמו ביודעין ועוד מאמין שהוא דובר אמת.

זה קצת עצוב שעם שלם עוצם חזק את העיניים כדי שלא יראו אותו.

זה קצת נורא שעם שלם חושב שאם הוא יגיד „אין חיה כזאת" או באמת לא תהיה חיה כזאת.

כי לא הצגת האמת היא תעמולה נגדנו. הצגת השקר היא תעמולה נגדנו.

כי לא הצגת האמת מערערת את עצם קיומנו. הצגת השקר מערערת את עצם קיומנו.

וככל שנעמיק להאמין באמונה שלמה שהשקר הוא האמת, ונעצום את העיניים ונרכיב משקפי־שמש גם בלילה, ונצעק שבע פעמים ביום „אין חיה כזאת" — כך יילך עצם קיומנו ויתערער ויתמוטט ויתפזר לרסיסים ולאיברים ולעצמות.

כי השאלה היא לא אם נראה גירוש ערבים בטלוויזיה. השאלה היא אם נמשיך לגרש ערבים במציאות.

מילחמה זה דבר נורא. אבל בתנאי. בתנאי שההרוג יהודי וההורג גרמני. בתנאי שההרוג גרמני וההורג ערבי. בתנאי שההרוג אמריקאי וההורג וייטנאמי. בתנאי שההרוג לבן (דרום-אפריקאי) וההורג נבל (שחור). אז צריך להראות את התמונה הזאת, כי מיל-חמה זה דבר נורא. אבל אם ההרוג ערבי וההורג יהודי, אז אסור בשום פנים ואופן להראות את התמונה הזאת. כי אז זה כבר לא עניין שמילחמה זה דבר נורא. במיקרה כזה זה מיקרה חריג. הבנתם? הבנתם!

הכיצד יכול מבורר ופובליציסט מהימן להשוות את עוכש־התדירה, את היכולת לברוא ולשקע בתודעה מיתוסים, של 60 עמודי־סיפור הנקראים על־ידי כמה אלפי־קוראים למודי־קריאה, ואולי גם בעלי הבחנה, מזה, — עם 60 דקות סרט, שצופים בו (או עשויים לצפות בו) מיליונים, ביניהם ילדים, ביניהם אנ־אלפאביתים, ביניהם פלתי־מבחינים, או מכלילים, מטבע ברייתם והכמת־החיים שלהם, מזה?

האם גם אתם חושבים, כמו אידוב כהן ב„מעריב", שאסור להקרין לכם את „חירבת חיזעה" בגלל שאתם ילדים, אנאלפאביתים, בלתי-מבחינים או מכלילים, מטבע ברייתכם וחוכמת-החיים שלכם? כן!

הרוב תמיד טועה

נמאס לי להגיד שלא תמיד הרוב צודק.
נמאס לי להסביר שבענייני צדק, כמו בּ־מתימטיקה, לא קובע רוב או מיעוט.
נמאס לי להתנצל על זה שאני במיעוט, כאילו שזה איזה פשע או משהו.
נמאס לי להביא דוגמות מן ההיסטוריה שבהן הוכח שהרוב טעה. (וכרגיל: רוב הגרמנים בחרו בהיטלר. הרוב טעה. רוב היהודים באירופה לא האמינו שישמידו אותם. הרוב טעה.)
נמאס לי לגמרי.
בגלל זה החלטתי שאני חייב לפתח לעצמי תורת־נגד מוחלטת נגד תורת הרוב המוחלט.
החלטתי שלא רק שהרוב לא תמיד צודק, אלא שהרוב תמיד טועה.
כן, בדיוק כך — הרוב תמיד טועה.
וברור לכל שזה נכון. כי אם הרוב היה תמיד צודק, אז האדם היה עדיין קוף. והקוף היה עדיין חתול. והחתול היה עדיין תולעת. והתולעת היתה עדיין אמבה. והאמבה היתה עדיין שום דבר.
כי כשהעולם התחיל, הכל היה שום דבר. שום דבר היה הרוב. האמבה היתה במיעוט. אבל האמבה צדקה. הרוב טעה.
כי הרוב תמיד טועה.
גם שכולם היו קופים ואחד היה בן־אדם — הרוב, הקופים, טעו והאדם צדק.
שהרי אם באמת הרוב היה תמיד צודק, לא היתה שום התפתחות בעולם. אם הרוב היה תמיד צודק לא היינו היום אפילו אמבות. אם הרוב היה תמיד צודק, הכל היה שום דבר.
כי כל התקדמות, כל שינוי, כל התפתחות, כל מהפכה, כל אלו היו תמיד מיעוט נגד הרוב.
לא תמיד כל מיעוט צדק, אבל תמיד הרוב טעה.
כי הרוב תמיד טועה.
ואם עכשיו מישהו יבלבל לי את המוח שאני טועה בגלל שאני מיעוט, אני אוכיח לו שהוא טועה בגלל שהוא רוב.
כי הגיע הזמן שנתחיל לדבר לעניין.

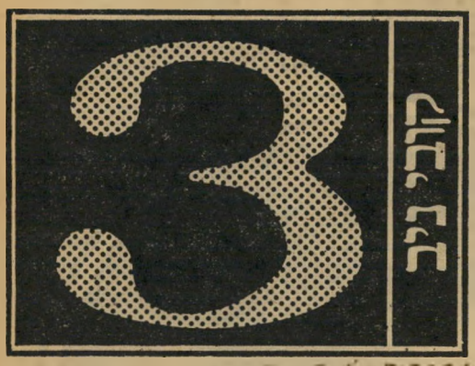
לכבוד האדון גלילאו גליליי כאן

קיבלנו את איגרתך שבה אתה טוען באילו הארץ היא כדור ורודש ברוב חוצפה שאנחנו נכריז על כך קבל עם ועולם באמת אלוהית עם כל הכבוד לאדוני הרי בכל זאת אינך מיצג אלא מיעוט עם קטן אפסי ושולי בעם ובעולם ואפילו אין לך ייצוג כלשהו במועצת הקרדינלים או בבית המחוקקים אנחנו נבחרנו ברצון האל על ידי המאמינים בכתבי הקודש הנצחיים בהם כתוב בפורש כי הארץ היא שטוחה לאמונה זו יש רוב מכריע בציבור ובהתאם לכך נמשיך לנהל את העולם לפי מיטב הבנתנו ומצפוננו ותגיד תודה שאנחנו לא תולים עפפ עפפ עפפ אותך על כפירה זו בעיקר

בכבוד הראוי מנחם בגין ראש הממשלה
שלמה גורן הרב הראשי פאולוס הראשון האפיפיור קליגולה קיסר רומי הצאר ניקולאי מלך רוסיה ומשה דיין שר החוץ

לתפארת חופש הביטוי

יש בישראל חופש ביטוי.
כל אחד יכול להתבטא בישראל בחופש מוחלט, בתנאי שזה לא ישפיע על אף אחד בשום צורה.
כל אחד יכול להגיד בישראל מה שהוא רוצה, בתנאי שהוא עוכר ישראל.
ואיך יודעים מיהו עוכר ישראל? זה פשוט מאד — מי שאומר מה שהוא רוצה הוא עוכר ישראל, ולכן הוא יכול להגיד מה שהוא רוצה, כי הוא הרי עוכר ישראל.
לכן אני, למשל, יכול להגיד הכל, בחופש מוחלט.
הנה, תראו בעצמכם:
הנהגת המדינה מוליכה את כולנו למילחמה.
עם ישראל, כפי שהוא בא לידי ביטוי במוסדותיו הנבחרים, אינו רוצה שלום.
קרפץ כחול הרבה יותר ירוק משלושה חרטפים אדומים, בייחוד בקיץ.
אלוהים הולך בלי כיפה.
כדור־הארץ הוא משולש שווה־שוקיים ואתה טיפש.
שתיים ועוד שתיים הם ארבע.
ארבע פחות שתיים הם שלוש.
אם לעם הפלסטיני אין זכות להגדרה עצמית, אז גם לעם היהודי אין זכות כזאת.
אריק שרון הוא כבר ילד גדול, ואפשר כבר לרשום אותו לגן־ילדים טרום־חובה.
מי שאוכל בערב שבת תוקע נודים בשבת.
קלחצוס בליפשטיק פיץ מילכי תורשט, סן פרצח גוזלג מאש.
וכן הלאה חופש ביטוי מוחלט, כי אני עוכר ישראל, אז אני יכול להגיד מה שאני רוצה, מה שמוכיח שאני עוכר ישראל, אז אני יכול להגיד מה שאני רוצה, כי זה לא משפיע על אף אחד, כי אני עוכר ישראל, כי אני אומר מה שאני רוצה.
אז לי יש חופש ביטוי, עליכם שום דבר לא משפיע, וככה הכל בסדר.

מחדל נוסף

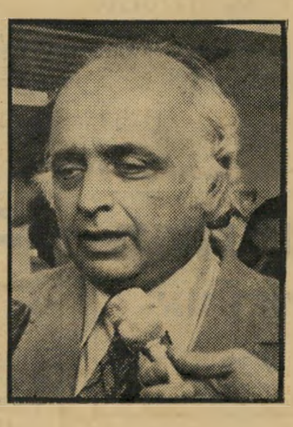
המילחמה הקודמת נולדה במחדל והיתה רצופה כולה מחדלים רבים נוספים.
כולנו עדיין זוכרים את תלונות החיילים בחזית על חוסר השיווין בחלוקת הנטל. כולנו עדיין חיים את הישיבה הממושכת במוצבים, בעוד אלפים רוקדים בדיסקוטקים.
בל ניתן למחדל נוסף לחזור במילחמה הבאה.
בימים אלו, שלא כבימים שקדמו למילחמה הקודמת, עוסקים רבבות אזרחים נאמנים, אלה הקרויים „המשקיע הקטן", בהשקעות בבורסה, בקנייה ומכירה יומיומיות.
לכן חובה על הממשלה להכריז, מייד עם פתיחת המילחמה הבאה, על סגירת הבורסה, עד לשיחרור אחרון חיילי המילואים.
אם הדבר אינו מתאפשר מבחינה כלכלית, יש לסדר לחיילים בחזית אמצעים משוכללים כמו טלפרינטרים, טלפונים ומכשירי־קשר, על־מנת שיוכלו להמשיך לנהל את השקעותיהם בבורסה גם מן החזית.
לא ייתכן שבעוד הלוחמים מקריבים את חייהם בחזית, ממשיכים הספקולנטים בעורף לשחק בבורסה באין מתחרים. בל יהיה מחדל נוסף.

מיבצע

מטורף ישראל

נמשך

ישראל — שיצאון!

אלכסנדלר שינדלר
עובד סוכנות

מר שינדלר הכריז כי על יהודי ארצות־הברית לפעול למען ביטול תדמיתו של סאדאת כמי שפועל למען השלום.
על יוזמה ברוכה זו, לביטול אווירת השלום המזוייפת וליצירת אווירת מילחמה בריאה וקונסטרוקטיווית, זוכה מר שינדלר להיכלל בין המועמדים הסופיים לפרס „מטורף ישראל" 1978.

שמחה ארליך
עובד ממשלה

מר ארליך הכריז כי ישראל יכולה לשמש גשר לייצוא הדרום־אפריקאי לארצות־הברית ולשוק המשותף.
על יוזמה ברוכה זו, להחלפת התוזיות הדרום־אפריקאיות ת־סמאות בתוויות ישראליות טהורות וקדושות, זוכה מר ארליך להיכלל בין המועמדים הסופיים לפרס „מטורף ישראל" 1978.

מיבצע „מטורף ישראל", המתקיים זו השנה השלושים, הוא נדבך חשוב במאמץ המשותף לכולנו, להגביר טירוף ושיגעון בחברה על כל מיגזריה.
מיפעל זה נותן ביטוי חשוב לתרומת המטורפים לעירעור המדינה, מציין בפומבי את המשוגעים המסורים והמצטיינים, ומעניק להם פרסים על מאמציהם ועל תרומתם.
אנו קוראים לכם להצטרף למאות המטורפים שנרשמו למיבצע „מטורף ישראל", ולרשום את חבריכם כמשתתפים במיבצע חשוב זה.
כל היודע דבר על משוגעים, מטורפים, חולי־רוח ומאניאקים אחרים, מתבקש לכתוב אל מטה המיבצע, ת. ד. 136 תל־אביב, ולציין מדוע, לדעתו, ראויים הללו לפרס.

מיבצע מטורף ישראל בחסות משרד הבריאות

קולנוע

סרטים

אדם אינו עץ

למזלו של במאי־הקולנוע היוגוסלאווי דוז'אן מאקאבייב, הוא משתמש בביטויים חזותיים עזים של מין, אלימות ושאר ההגזמות. בסרטיו בולעים נחשים (אדם אינו ציפור), משתגלים מעל ומתחת למיטות, שולחנות וארונות (מיסתרי האורגניזם) ועורכים נישפי צואה (סרט מתוק). מאחר שיש מי שסבור כי מראות שכאלה הם מיסחריים ביותר, זכה מאקאבייב ששלושה מבין חמישה סרטיו הארוכים יוצגו עד היום בארץ, וסרט רביעי, המרכזנית, כבר בדרך.

אפשר, כמובן, לטעון שמאקאבייב אינו פורנוגראף, סקאטולוג או סאדיסט, אבל מה זה כבר משנה? אם זאת הדרך הטובה ביותר לראות את סרטיו בישראל, שיקראו לו אנשי־הפירסום כאוות־נפשם, העיקר שימשיכו להביא את סרטיו.

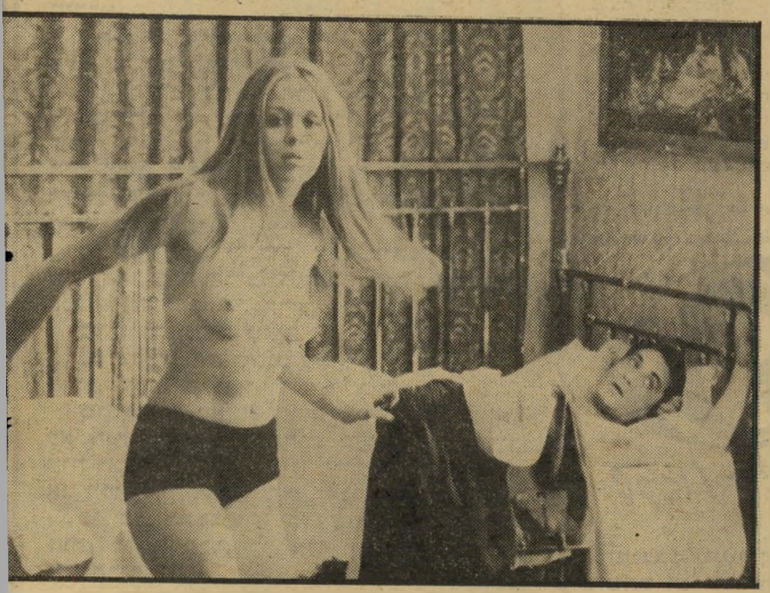
כי דוז'אן מאקאבייב הוא, אולי, הדבר החשוב ביותר שקרה לקולנוע מאז הגל החדש בצרפת. לא זו בלבד שהוא אחד ממתי־המעט שיש להם מה להגיד, אלא הוא גם יודע כיצד. רעיונותיו באים לידי ביטוי בעימות שבין תמונה לתמונה ובין תמונה וקול, ואין להפריד בין הרעיונות לבין הדרך שבה הם מומחשים על המסך. קשה מאד למצוא יוצרים אחרים בקולנוע שניתן לומר עליהם דברים דומים.

ככר את המטע. ראשה הערוף של מילנה דראוויץ' בסוף מיסתרי האורגניזם, שנשא נאום בזכות החווייה האנושית ויהיה ואכן, התוצאות תמיד הרות־אסון, או לפחות אומללות. והמרכזנית אינו אלא הוכחה נוספת לכך.

מישורים מקבילים. מאקאבייב עשה את הסרט הזה לפני עשר שנים, כאשר האווירה החברתית והתרבותית היוגוסלאווית, שבה פעל, עדיין לא אפשרה לו את המחזות הקיצוניים שנקט מאוחר יותר, במערב. אבל עין רגישה יכולה להבחין במסקנות, שהן בוטות וחד־משמעיות לא פחות מאשר בסרטיו המאוחרים יותר.

„אינני פילוסוף. אני רוצה להראות ולהשוות," הסביר פעם מאקאבייב את יסוד עבודתו הקולנועית. ואכן, זה בדיוק מה שהוא עושה. המרכזנית הוא סרט המתפתח בעת ובעונה אחת בכמה מישורים מקבילים, וההשוואה בין המישורים הללו אמורה להוביל את הצופה למסקנותיו של מאקאבייב.

במרכז הסרט, מערכת־היחסים בין נערה שעובדת במרכזיית־דואר, איזבלה, לבין צייד־עכברים עירוני, אחמד. בעת ובעונה אחת מספר מאקאבייב גם את סוף הסיפור: גופת נערה נמשית מתעלת־ביוב ומובלת למכון הפאתולוגי, שם מסתבר כי מדובר בגופתה של איזבלה. והניתוח שלאחר המוות מלווה כל העת את התפתחות היחסים בין בני הזוג. ויש כאן גם שני מלומדים המדברים בידענות רבה על מין ופשע בחברה. זאת, ועוד: שתי דמויות מנוגדות לאיזבלה ואחמד, מצביעות על אפשרות אחרת של קשר בין גבר לאשה; סרטים תיעודיים מראים כיצד מחריב הסדר החדש את הפולחנים הישנים של הסדר הישן, כדי להמיר אותם בפולחנים אחרים; ושירי־עם המושרים בצד שיר מהפכני רומזים

אזה ראס וסמובודאן אזיגוריץ'
הכלה וציידי־העכברים

המחיר הנדרש לחוות אותה כאשר יהיה מתמצת, למעשה, את כל תורת חייו של מאקאבייב. האדם, לדבריו, מתכחש לטבע של עצמו. הוא מקים סביבו גדרות של חוקים, מוסכמות, מסורת ומעצורים נפשיים, ויוצר חברה אשר תחת שתשרת את השותפים בה, הופכת אדונית עליהם. ואין זה משנה אם החברה נושאת כותרת אדומה, צהובה או ירוקה, מכנה את עצמה קומוניזם או קאפיטליזם. משני עברי הבאריקדות נמצא הפרט מדוכא באותה המידה.

„צריך, קודם־כל, להבין את הטבע האנושי," הוא הכריז עוד בימים שבהם עדיין חי ועבד במולדתו, יוגוסלאוויה (מאז מיסתרי האורגניזם שעשה ב־1972, הוא נזהר מלשוב לשם). „את הטבע הזה צריך לכבד, ומי שרוצה לשנותו בכל מחיר, עלול לשלם ביוקר.

„אני בעד שינויים. אבל מי שרוצה לשנות את פני העולם, צריך בראש־ובראשונה להבין היטב את האדם. וחוץ מזה, מוטב לו שיצטייד במנה הגונה של צניעות. אחרת עשויות תוצאות מאמציו להיות הרות־אסון. גם קצת הומור יכול לעזור במידה רבה."

כל סרטיו של מאקאבייב הם הוכחה לכך שהעולם אינו נוהג לפני כללים אלה לאטימות המהפכה ומנהיגיה, בכל מה שנוגע לרגש האדם ונפשו.

אדם הופך עץ. ומה יוצא מן ההשוואה בין המישורים השונים? אחמד, ציידי־העכברים, מנסה לחיות עם איזבלה לפי כל המוסכמות הישנות והטובות. כימעט כמו החלום הישן מימי הסבתא על בית, מישפחה, ילדים וכיוצא באלה (בפגישתם הראשונה, הם מצולמים כשגבם אל קיר, עליו תלויה מפה רקומה בציור המתאר אושר מישפחתי מסוג זה). איזבלה מנסה להבהיר לו ש„אדם אינו עץ", וכי אין די בעצם היותו של אחמד חבר מיפלגה נאמן, משמיד־עכברים מצטיין, אדם רגוע ומסודר, ואפילו אוהב, כדי למלא את כל מה שחסר לה בחיים.

לעומת הדמות החיה — הגופה המתה: ניתוח־לאחר־המוות המלמד כי הנערה היתה בהריון, ומגלה קריש־דם במוחה. האדם הופך לעץ, אחרי המוות.

אשר לדמויות המנוגדות לאיזבלה ואחמד, אלה הם נערה בשם רוז'ה ונושא מברקים המציג עצמו כ„ציידי־נשים ממונע". שתי דמויות אלה נושאות את דגל החירות המוחלטת, המיצוי המלא של עצמם בחיים, ללא כבלים מוסריים או פוליטיים או ריגשיים שיגבילו את תנועותיהם. האידיאל

הייתי בן 17 והיא רק בת 16.
שכבנו על החוף והקשבנו לאלבים. הירח היה מלא
זה קרה בקיץ 58'...

"סרטי נח" מציגים:

לשמוע את הקול

הסרט הישראלי שהפך לשיחת היום.
מה עשינו כשמסיבה נגמרה...
הסרט המייצג את ישראל בפסטיבל ברלין 78
סרטם של המפיקים מנחם גולן — יורם גלובוס
והבמאי בועז דודזון

בכורה עולמית

חל־אביב
קולנוע שחף
בית קולנוע חמישה כוכבים
*****
שימו לב לזמני ההצגות:
ליל שישי: 10 — 12, חצות
מוצ"ש: 3 הצגות
5 — 7.15 — 9.30
בימי חול: 4.30, 7.15, 9.30

רמת־גן
„אורדע"
7.15 — 9.30

בקרוב:
ב-10 ערים
נוספות

זה יקרה בקיץ 78...
כרטים נוער הלוך חזור בטיסה לאירופה יוגרל בין צופי הסרט. שי טיולי צעירים אופיר תורם — איסתא

למבוגרים בלבד ◆ הזמנות והנחות בטלות

של מאקאבייב וההיפך המוחלט מן ההתמסדות של איזבלה ואחמד.

שני המלומדים נותנים הרצאות מאלפות על הדרך שבה מחניקה החברה בהדרגה את הדחפים המיניים של האדם, ועל הדרך שבה היא סוגרת על אלה המנסים להפר על חוקיה. כל מה שהם אומרים אמת ויציב, הגיוני ומעניין, אבל הגישה היבשה והמדעית מנטרלת כל אפשרות של רגש. „רציתי להראות שכאשר פרופסורים מדברים על בני־אדם, כל מה שהם רואים זה גופים מופשטים. אין להם שום נגיעה לחייו האמיתיים של אדם נורמלי," הסביר מאקאבייב את שילוב הקטעים הללו בסרט.

תרגיל אינטלקטואלי. איזבלה ואחמד רואים בטלוויזיה סרט תיעודי ישן של דז'יגה ורטוב, בשם התלהבות (ורטוב היה אבי־אבות הסרט התיעודי הסובייטי), ובו מראים מהפכנים מנתצים מיגדלי־כנסיות, כסמל לחיסול הבערות והצביעות

אווה ראס — המרכזית
אשה רוצה יותר

של השילטון הישן. אבל מאקאבייב מספק תשובה מייד: צילומים תיעודיים של פלאקאטים ענקיים, עם דמויות מאו ולנין, תלויים ברחובות. הכנסיות הישנות נפלו, וחדשות קמו במקומן.

ואילו השיר המהפכני המיזרח־גרמני, שנבחר בכוונה על־ידי מאקאבייב („כל מי ששומע אותו מאמין שזה שיר נאצי, למרות שיש בו אפילו כמה תיבות מן ההימנון הסובייטי," ציין הבמאי), שיר המדבר על פריצה קדימה בתוך הזמן והקרבת הפרט למען הכלל, לקול תרועת חצוצרות מקהלת־ענק, מקבל מייד את תשובתו בשיר־העם ההונגרי ששרה איזבלה לאחמד, המדבר על התשוקות היסודיות של האדם, „שאינו עץ".

עירבוב התחומים אצל מאקאבייב דורש עיקוב מתמיד של הצופה (לפעמים גם של הצנזור. בסרט הזה, למשל, משולב סרט פורנוגראפי יוגוסלאווי עתיק, שקוצץ בזמנו באנגליה, אבל כלול בגירסה המוקרנת בארץ). הקפיצות מעלילה דימיונית לצילום תיעודי ולשימוש בציטטות של הזוללת מהוות, בין השאר, תרגיל אינטלקטואלי מרתק.

אבל סרטיו של מאקאבייב אינם על אינטלקטואלים. להיפך. גיבוריו הם בני העם הפשוט. הוא מנסה להגיע בהם אל האדם הבסיסי. „סרטי מציגים בדרך הטיבעית ביותר את מה שפוגשים בחיים," הוא טוען.

הוא אוהב את האדם הפשוט כפי שנברא על־ידי האל הטוב, על מעלותיו וחסרונותיו, והוא מחשיב מעל לכל את צרכיו הנפשיים והריגשיים, במקום לזלזל בהם כפי שנוהגים (אומנם מתוך מניעים שונים) גם קברניטי הריאליזם הסוציאליסטי וגם המנחים של הריאליזם הקאפיטליסטי.

משום כך הוא חוזר שוב ושוב, בכל סרט, על אותה האזהרה: התאימו את אורחות־החיים לאדם, ולא את האדם לאורחות־החיים, אם ברצונכם לא רק להרוס עולם ישן, אלא גם לבנות עולם חדש.

לרקוד או לא לרקוד

נקודת מיפנה (דקל, תל־אביב, ארצות־הברית) — שתי ידידות שרקדו יחד באותה להקת בלט, נפגשות שוב כעבור 20 שנים. אחת מהן המשיכה בדרכה, הפכה כוכבת מפורסמת; השנייה נישאה, ילדה שלושה ילדים ונאלצה להסתפק בקאריירה של מורה למחול. המיפגש החוזר, כאשר בתה הבכורה של השנייה שואפת להפוך רקדנית בעצמה, מעורר ספקות כבדים בלב שתי הידידות. הכוכבת, שמרגישה כי עקב גילה מיצתה את דרכה על הבמה, תוהה אם היטיבה לעשות כאשר הקריבה הכל למען הקאריירה. האשה הנשואה, המתבשמת שוב בניחוחות חדרי־ההלבשה, מתלבטת אם אומנם לא שגתה כאשר העדיפה בעל וילדים על מחול.

מאחר שמדובר כאן בקאריריזם נשי, התקבל הסרט בהתלהבות גדולה באמריקה, שם סלחו לשיטחיותו של התסריטאי ארתור לורנטס ולבימוי השיגרתי של הרברט רוס, כוריאוגרף־לשעבר שהופקד על הסרט לא מעט בשל הרצון לשלב בו קיטעי־מחול רבים ומגוונים.

מה שמחזיק את הסרט בכל־זאת יחד, הוא בראש־ובראשונה שתי שחקניות ותיקות ומנוסות מאד, אן באנקרופט ושירלי מקלין, וכל הפרטים הרבים על עולם הבאלט והפכים שמאחרי־הקלעים. בתוספת כמות הכוכבים העצומה שבו, יכול הסרט לזכות בהצלחה בקרב הקהל בארץ.

בארישניקוב ובראון — רקדנים בסיטונות

סלט אירי

מונית בסגול (סטודיו, תל־אביב, צרפת) — במאי צרפתי, איוו בואסה, ושחקנים מאנגליה, אמריקה, צרפת ואיטליה, חברו כאן יחד בהפקה בינלאומית שמטרתה הברורה להגיש תבשיל שיהיה בו משהו לכל טעם.

הסרט מתרחש כולו בנופים הירוקים של אירלנד, ומעלתו הגדולה ביותר היא מלאכת הצילום של האיטלקי טונינו דלי קולי. במרכזו, אוסף של טיפוסים שבאו לאירלנד כדי לשכוח את המועקה המלווה אותם בחייהם המסודרים. הם מחפשים מיפלט מפני המציאות, ומקום שבו יוכלו אולי לעשות חשבון־נפש ולהחליט מהם הדברים החשובים באמת בחייהם.

כך, למשל, עיתונאי צרפתי שבנו מת במחלה ממארת והוא נמלט מפני התמוטטות נישואיו; כך אותו טיפוס מסתורי, ספק יהודי, ספק נאצי ספק רוסי, החי בתוך טירה מפוארת עם נערה יפהפיה שמוצגת כבתו, ואשר אינה מוציאה הגה מפיה. כך גם בנו של מיליונר אמריקאי שנשלח לאירלנד כדי שיחדל להכניס את המישפחה למצבים מביכים בשל התנהגותו וכך גם אחותו, הנשואה לנסיך גרמני, ומחפשת מרגוע למצפונה בביקוריה התכופים במקום.

בעייתו העיקרית של הסרט (ואולי יתרונו, מבחינה מיסחרית), שהוא עוסק בדמויות כל־כך כפויות, מלאכותיות, שייכות למסורת הטלפון הלבן של המלודראמות מ־שנות השלושים, והדיאלוגים ביניהן כל־כך דחוסים אימרות־שפר מן הלכסיקון של הברקות הקולנוע, עד שקשה מאד לחוש הזדהות כלשהי עם האנשים, או עם הדברים המטרידים אותם. סרט זה יכול להוות דוגמה של עולם הקיים אך־ורק מול המצלמות, ואם לא סובלים למראהו סבל של ממש, הרי זה משום שתמיד נעים לראות שחקנים כמו פיליפ נוארה, פדר אסטר או פיטר יוסטינוב. וכאמור, הנוף האירי מקסים.

נוארה, בלי, אלברט — משהו לכל טעם

רוקי הקטן

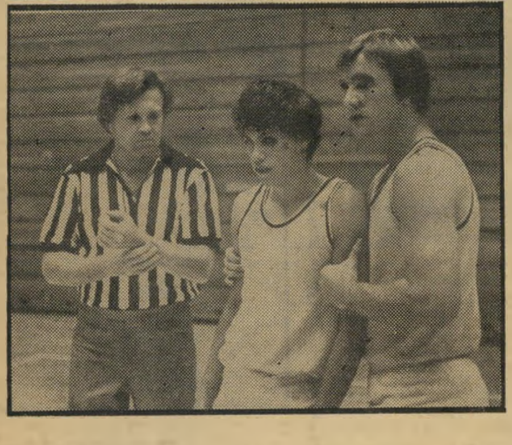

סיפורו של מנצח (אסתר, תל־אביב, ארצות־הברית) — גימנזיסט מעיר־שדה, מצטיין בכדורסל, מקבל מילגה מאוניברסיטה גדולה המעוניינת בשירותיו עבור נבחרת הכדורסל שלה. הצעיר התמים נאלץ לעמוד בפני הלם הכרך והמתח הרצחני של הספורט האוניברסיטאי, שלמרות היותו חובב, דורש התמסרות מיקצוענית חסרת־רחמים או פשרות. המיבחן קשה, וכאשר נדמה כי הכל כבר אבוד, מצליח הגיבור גם בחייו הפרטיים וגם על מיגרש הכדורסל.

רובי בנסון, כוכב הסרט, שכתב את התסריט יחד עם אביו, היה מודע כנראה לגל הגואה של סרטים שבהם מצליח הגיבור להתגבר על כל הקשיים הנערמים נגדו, לזכות בסופו של הסיפור לתהילה. ועל כן, העלילה נעה על גלגלים משומנים היטב מסרטים קודמים, ובין הנוטלים בה חלק, לפי כל המוסכמות, המאמן הקשוח, הנערה שמזלזלת בספורטאים (אבל לומדת שלא כל הספורטאים זהים) והחברים לקבוצה, שחלקם מוכן לעזור, חלקם מתעלל בטירון ומרביתם אדישים.

אם הסיפור דוחה לכל סרט־טלוויזיה קטן ובלתי־מזיק, הרי מה שמושך במייוחד תשומת־לב, בימים אלה של טרוף כדורסל וגביע אירופה, הוא הדרך שבה מכינים כדורסלנים בארצות־הברית. כל ספורטאי הוא למעשה גלדיאטור, שצריך למסור את נישמתו על המיגרש, והמישחק, שהיה פעם היסוד שעליו הושתת כל ספורט שהוא, איננו עוד.

הרבה אמיתות חדשות על הנוער האמריקני אין למצוא כאן אבל לעומת זאת, אחרי צפייה בסרט זה, יהיה מובן לכל מדוע הכדורסל האמריקאי מקדים בשנות אור את הכדורסל בכל מקום אחד בעולם.

בנסון (במרכז) — גם קטנים מנצחים

רחל מרחלת על כל העולם

עדן מתחתן

שימעון עדן, המיליונר היהודי שחי לו חיי רווחה ושפע בברלין המערבית ומפעם לפעם מגיח ארצה לביקור קצרצר, שוב בחדשות. כולכם זוכרים, בוודאי, את הרומן הסוער שניהל בעת הקרנת הסרט מיבצע יונתן של **מנחם גולן**, שם הש־תתף גם כשחקן, עם ישראלית יפהפיה בשם **גליה גופר**. אז חשבו הכל שחתונה בין השניים תקרה על בטוח, אבל העניין התפוצץ, ושימעון נסע בהותירו את גליה בודדה בארץ.

אך מאז, בכל ביקור שלו כאן, אפשר היה לראותו צמוד לאחת היפהפיות התו־רניות של העונה.

אולם בביקורו האחרון בארץ הוא הכניס את כולם להלם, כשהודיע ברבים על נישואיו הקרובים עם עורכת־דין גרמניה בת 28, ששמה **אליאן דה פיכטנבר**. שימעון גם סיפר שהורי כלתו לעתיד הם אמידים מאד, ושהחתונה תתקיים ב־מאי, ממש כשיסתיימו צילומי הסרט הנו־כחי שבו הוא משתתף, הג׳יגולו, בו הוא

שימעון עדן עם אסתר כהן
סוף־סוף — מעשה

מופיע לצידה של **קים נובאק**.

ערב נסיעתו בחזרה הוא ערך מישתה בהחצר ביפו, שם בילה בחברתה של עובדת אל־על **אסתר כהן**. ולשאלתי לכ־בוד מה ערך את החגיגה, אמר בפשטות: „סתם ככה. מה יש, אסור?״

הריון בשחקים

מזל טוב מגיע לשדרן הרדיו והטלוויזיה **דן כנר** ולאשתו היפה, דיילת אל על, **דפנה**. ומזל טוב למה? דפנה בהריון. אומנם, לדבריה, דן היה בהלם כמה ימים, אבל עכשיו אחרי שעיכל את הרעיון, הוא מאושר באמת. דפנה, שנמצאת בסוף החו־דש השני להריונה, עדיין ממשיכה לטוס אבל רק עד סוף חודש פברואר.

דפנה ודן כנר
לשבת בבית

אחר־כך יקחו השניים חופשה רצינית ויסעו לנוח, כנראה בדרום־אפריקה. הם עברו לא מזמן לגור ברמת־דניה, ולמרות שהדירה שכורה הם התאקלמו בה על הצד הטוב ביותר.

דפנה, שהיא בת 29, כבר הושבת איך להעביר את החודשים בין סיום העבודה כדיילת ועד הלידה, אבל דן בן ה־32 מעדיף שאשתו תשב בבית ותשמור על עצמה.

דפנה רוצה בת, אבל כולם מנבאים לה בן.

החלטה סופית

אחת היפות הרציניות ביותר באיזור או, נכון יותר, בהשאלה, נטשה אותנו סופית ביום השישי האחרון. כוונתי ל־**זהבה נמרי**, הדרום־אפריקאית היפהפיה, שהיתה אשתו של **שאולי נמרי**.

זהבה, שעבדה בתור אשת יחסי־ציבור

זהבה נמרי
מיפלט בחו״ל

בשדרתון, עזבה אותו לטובת המועדון שבו עבדה כמארחת. אבל גם זה עבר לה. כנר־אה שכל הארץ נגמרה לה, והחלטה התי־בשלה אצלה מזה זמן רב.

היא פשוט קמה ועשתה מה שניראה בעיניה הטוב ביותר, ונסעה קודם־כל ל־לונדון לבקר אצל בעלה השני ובנה בן השמונה, ומשם תסע ללוס־אנג׳לס לבקר אצל בעלה הראשון ובנה בן החמש־עשרה. נראה שבלוס־אנג׳לס היא תשתקע סופית, ותשתדל למצוא שם את עתידה. נאחל לה הצלחה מכל הלב, ורק נקווה שלא תשכח אותנו לגמרי ומפעם לפעם תקפוץ לביקור.

מנוחה ונחלה

שמירה אימבר
שמירה אישית

מי לא שמע את השדרנית של קצת אחרת ושל עוד תוכניות פופ, **שמירה אימבר**? לא מאמינה שיש מישהו ש־אינו מאזין לה. ובכן שמירה, שהיא בת 34, נישאה בשעה טובה ובתאריך היס־טורי, לדבריה, ה־12 בדצמבר, לחברה לחיים ולבית מזה שנתיים, **שי גדיש** ש־הוא בן־גילה.

לשי יש בית־קפה בירושלים לבלינצעס ופנקייקס וגלידה, ושמירה עושה בו תו־רנות של יומיים בשבוע. אחרי הקריינות ברדיו היא מתייצבת מאחרי הדלפק ומש־רתת את הלקוחות.

השניים עדיין מתגוררים בדירתה הישנה של שמירה, אבל כבר קנו בית ישן בעין־כרם, ומשפצים אותו כאוות־נפשם. ברגע שיהיה גמור, יעברו אליו.

לצערם הרב של בני הזוג, במקום לצאת לירח דבש חלתה שמירה באבעבועות־רוח, מה שהיה בכלל לא נעים, אבל שמירה מקבלת הכל בחיוך.

היא נהנית מכך שבעלה הטרי מטפל בה ולא עושה מזה עניין.

כל טוב מגיע להם.

ירח־דבש בארץ

אמת לאמיתה: יש עדיין כאלה שעו־שים את זה, וחושבים שהם גילו את ה־עניין. זוג כזה, שנישא בשעה טובה ומוצ־לחת באחד בינואר השנה, ביומה הראשון של השנה האזרחית, ברוב פאר והדר ב־מלון הילטון התל־אביבי, היו **עודד גרא**, בנה של **עדיזא גרא** שהיא הניספחת של ישראל לענייני תרבות ואמנות בוא־שינגטון, ובחירת־ליבו **אלה הרוס**, בתם של בעלי בנק ידוע בלונדון.

הורי החתן והכלה הובאו ארצה לחגוג את האירוע המשמח, ונשארו למען יכירו אלה את אלה.

הצעירים, שלא כמו כל זוג אחר שהיה קופץ על אפשרות לנסוע לירח־דבש ב־חו״ל, ויתרו, והחליטו לפוש וליהנות דוו־קא בישראל. למה לא, הם במצב שהם יכולים להרשות לעצמם לבחור.

לא ברוריה, לא מכונית

מצטערת. הוטעיתי. השבוע הובהר לי, כי הידיעה שפירסמתי במדור זה (העולם הזה 2109) על אודות איש העסקים הבינ־לאומי **פריקס גורדון** היתה חסרת־בסיס.

מסתבר, כי למר גורדון אין כל ידידה בשם ברוריה, ובמילא לא עמד גם לשאת ידידה כזאת לאשה. ברור, אם־כן, שגם לא רכש עבור אותה פלונית מכונית כל־שהי.

אין לי אלא להביע את מלוא צערי בפני מר גורדון, על אי־הנעימות שנגרמה לו בעטיו של הפירסום.

"התנאים בתכניות החסכון לדיור הם, איפוא, מהטובים ביותר במערכת"

התנאים בתכניות החסכון לדיור הם, איפוא, מהטובים ביותר במערכת. ב־ נוסף להצמדה המלאה והריבית הפטורה ממס, יש כאן זכות לקבלת הלוואה ב־ תנאים שהם חצי חינם.

מסתבר כי במסגרת בחינת מערכת החסכון לדיור מעלים גם שאלה אספי־ קורסית — האם אין התנאים טובים מדי? הרי הלחאה זו היא „פריווי־ לגיה" מרחיקה לכת...

...בכל מקרה אין כחנוך לפטש בזכו־ יות החוסכים לדיור באופן ריטרואק־ טיווי. „זהו הוזה שיכובד במילואו", מדגיש ד"ר בן־עמי צוקרמן.

מעריב 27.1.78

מבין התכניות הטובות יש אחת שהיא הטובה ביותר עבורך – "טפחות 90,000" המציעה לך יתרונות בלעדיים נוספים:

***הנחה של אלפי לירות ממחיר דירתך העתידה וזכות בכורה בקנייתה ב"רסקו" "שיכון ופיתוח" ו"אזורים";**
הסכם בלעדי וחסר תקדים, המקנה לחוסכים ב"**טפחות 90,000**" אפשרות לבחור ולקבוע את מיקום דירתם באתר הבניה. בהסכם כלולה הנחה ריאלית של 3% ממחיר הדירה: אלפים רבים של לירות!

***תיקרת החסכון והמשכנתא ב"טפחות 90,000" נותנת תשובה לאינפלציה:**
תקרת החסכון גדלה עם עליית המחירים, ומאפשרת לך לחסוך יותר, ולקבל משכנתא גדולה יותר מתכניות חסכון לדיור אחרות.

יתכן שמחר ישונו תנאים יוצאי דופן אלו; פנה עוד היום לסניפי "טפחות" או שלח את התלוש המצ"ב לקבלת פרטים נוספים וחומר הרשמה, **בלי כל התחייבות מצידך.**

אל תסתפק בפחות-חסוך בבנק

טפחות

בנק משכנתאות לישראל בע"מ

ירושלים — רח' הלני המלכה 9. רח' פארן 5, ככר דוד טנה. **תל־אביב** — רח' החשמונאים 123. רח' פרישמן 42. **חיפה** — רח' שלום 9, בית צים. רח' אחד העם 15. **באר־שבע** — רח' מצדה מרכז הנגב. **אשדוד** — מרכז מסחרי ד', רח' מ.ח. שפירא. **נתניה** — רח' הנוטע 16. **נצרת־עילית** — מרכז מסחרי חדש של שו"פ. **אילת** — רח' האלמוגים 215/3

לכבוד
טפחות- בנק
משכנתאות לישראל בע"מ
ת.ד. 18060 ירושלים

נא לשלוח אלי טפסי
הרשמה וחומר הסברה על
טפחות 90,000

הע. 15.2

שם

כתובת

מנה ראשונה לחורף

דבר ראשון בחורף למי שממהר,
שאינו רוצה לטרוח, לבשל, לנקות. ארוחה מהירה, קלה, חמה:
מרק נמס בן רגע. כפית אחת בכוס — ויש מרק, סמיך, עשיר, טעים להפליא.
„נמס בכוס" מוגש בששה טעמים — עגבניות, אפונה, עוף,
בשר, זך (פרוה) בטעם עוף ובטעם בקר. דבר ראשון בחורף „נמס בכוס".

בלו-בנד תלמה

טעמה של איכות

חדש!
מרק נמס בכוס

רחל מרחלת על כל השולם

איפור סבלני

שלא תגידו שבמדור השידוכים שלי אני מפלה לרעה את הנשים שבחבורה. כבר באו אלי בטענות שאני תמיד כותבת רק על יפים וגבריים, ולא נותנת צ'אנס למין היפה.

אז הנה אחת כזאת שבאמת כדאי להכיר. קוראים לה **ג'ואני זנדר**, והיא אמרי־קאית מניו־יורק. היא נמצאת בקיבוץ כבר כשנה, אחרי שבאה לביקור, נכוותה ונשארה לצמיתות. לדבריה, יש גם אפשרות רצינית בהחלט שכל מישפחתה תבוא בעיקבותיה. נחיה ונראה.

ג'ואני, שהיא בת 26, בעלת עיניים כחולות ענקיות ושיער קצרצר, מצאה את מקומה בענף הסרטים בנקל. כידוע, קשה למצוא מאפרות־סרטים טובות, והיא באה ממש מהסרטים של העולם הגדול.

את הקאריירה הישראלית שלה התחילה בסרט־הטלוויזיה חירבת חיזעה, והמשיכה בעוד מיספר לא מבוטל של סרטים עד שהגיעה לסרט הלהקה, שבו איפרה תריסר שחקנים בכל סצנה מחדש, וזה ממש התיש את כוחותיה.

אבל למעשה, היא רוצה להיות שחקנית. אומנם נכון שנתנו לה, לגמרי במיקרה, תפקידים קטנים פה ושם, אבל היא נושאת את עיניה להיות שחקנית גדולה.

ג'ואני זנדר
הסבלנות תשתלם

וכך קרה ש**אבי נשר**, במאי הלהקה, חיפש בנרות דמות של בחורה בלונדית סכסית כדי לפתות את הבתול מבין חברי הלהקה הצבאית גיבורת הסרט, ומי שהת־נדבה ונמצאה כשרה לכך היתה ג'ואני היפה. יתירה מזו: היא עשתה זאת בהצ־לחה, ויש אומרים שנמצא סוף־סוף התחליף לדמות הסכסית שאותה גילמה עד היום **מנדי ריס־דיוויס** בסרטי ישראל.

אומנם הסצנה היתה נועזת מאד, אבל לג'ואני לא היה איכפת. העיקר שזה יפתח לפניה את הדרך אל ההצלחה. בינתיים היא ממשיכה לאפר את השחקנים, לעמוד בצד וללמוד. היא מתגוררת עם חברה שלה בדירה שכורה, אוהבת לרקוד ולבלות, ומארגנת ערבי ארוחות כיד המלך ומסיבות ספונטאניות.

רק את אהבת חייה היא עדיין לא מצאה. מחזרים אומנם יש בלי סוף, אבל זה עדיין לא זה. אז עד שיגיע הנסיך, תנו לה זמן וסבלנות.

דרך חדשה

מסתובב לו אחד בארץ בשם **אינו יאנס**, הולנדי עם דם אינדונזי, וידו בכל. הוא הספיק כבר להיות בעליה של מיסעדה אינדונזית, עבר לפיאנו־בר בלונדון־מיניסטור, היה באילת, ומשם הגיע להיות מנהל המיסעדות במלון שרתון החדש.

אבל כשכל זה נמאס לו ודי, הוא החליט שצריך להקים בארץ מועדון לאנשי־עסקים, משהו על רמה בינלאומית, שיהיה פתוח כל היום ויהיו בו חדרי־ישיבות וחדרי־אוכל, ואפילו מזכירות עם מכונות־כתיבה לכל דורש.

קוראים למקום הזה המועדון, והוא פתח אותו עם חברתו הנוכחית לחיים, צעירה כהת־עור מאתיופיה בשם **ג'ני אלמיו**, שהיא בת 22 בלבד. אביה היה גנרל גדול באתיופיה, אבל כיום הוא יושב שם בכלא אחרי שהקיסר היילה סלאסי הופל.

כך השתנו חייה. היא באה ארצה לביקור, התאהבה ונשארה. גם היא, כאנו, למדה מלונאות, והשניים שחיים עתה יחדיו מוצ־אים שפה משותפת יומם ולילה. הם עוב־דים יחד, אוכלים יחד, גרים יחד, ולדיברי אונו גם ישנים יחד.

ומה צריך הבנאדם יותר? יש לו עסק חדש, אתיופית קטנה ויפה שמעריצה אותו, והרבה מזל. אונו היה נשוי בעבר לאנגליה

אינו יאנס
הכל במשותף

שמגדלת את ילדתם בת השמונה, ואותה הוא רואה רק פעם בשנה, לצערו. אבל הוא מקווה שהמצב ישתנה והוא יוכל לבקרה לעיתים יותר תכופות.

הבעיה היא רק שהעסק נמצא עדיין בחיתוליו, והוא מקווה שיקום על רגליו. אז הוא ימצא את הזמן לנסוע, ואת ג'ני יקח איתו.

ג'ני אלמיו
בת של גנרל

בן לדוגמנית

לא מכבר סיפרתי לכם שהיא בהריון. ושבקרוב תלד ומשום כך הפסיקה לדגמן את האופנה הישראלית. והרי הבשורה המשמחת: הדוגמנית **קטי ממון** ילדה, במזל טוב, את בנה **דניאל**, אחת **למיכל** בת השבע.

קטי ילדה בבית־החולים אסותא, שבו

קטי ממון
אח לבת

גם נערכה הברית החגיגית ובעלה, **יהודה**, מסתובב נפוח מגאווה ומאושר. אבל למרות רצונה ותוכניותיה של קטי להופיע בתצו־גות כבר בשבוע האופנה הבא עלינו ל־טובה, צר לי לאכזב אתכם. היא עדיין מתאוששת ומחלימה, ואינה מתכוונת ל־הופיע אלא לתת לזמן לעשות את שלו.

אשה בסימן טוב

ושוב על חתונה, שנערכה אומנם בצינעה אבל כדת משה וישראל. הפעם, המאושרים הם **בני טוכטרמן** ואשתו הטריה, **לי־אירה ספקטור**, בתו של יבואן הפיירקס הגדול. החתונה נערכה ברבנות. בחוג המישפחה המצומצם, והשניים מבלים את ירח־הדבש בדירתה של ליאורה שבשיכון בבלי.

ליאורה היתה נשואה בעבר, כידוע, והביאה איתה לנישואיה החדשים את בנה הקטן בן השש מנישואיה הראשונים. לדיברי בני, ליאורה היא שקטה ועדינה וסולדת מפירסומת, וכולה ההיפך הגמור מאשתו הראשונה ציונה, הנשואה כיום ל**יהודה פדני**.

ליאורה אינה עוזרת לבני בעבודה בבו־טיק החדש שלו. היא מעדיפה לשבת בבית ולשחק את עקרת־הבית המסורה, ובני עסוק מעל לראש בענייני הבוטיק שלו. שיהיה סדר.

תוספת מכובדת לנוף

תמיד אמרתי שצריך מזל יותר משכל, ותאמינו לי שידעתי מה שאמרתי. מזל כזה, בכמות רצינית, נפל על בחור צעיר שכל־כולו רק בן עשרים־ושתיים. הבחור, **דורון פישלר** שמו, עסק במיקצוע אולי לא־כל־כך יוקרתי, אבל בפירוש משתלם. הוא עבד בקיוסק למיכסה עיתונים וסי־גריות ברחוב דיזנגוף, ובצורה כזאת הכיר את כולם. תמיד היה בעניינים, בעזרתם האדיבה של עיתוני הבוקר והצהריים, שלא לדבר על השבועונים.

וכך, ביום בהיר אחד נעצרה מכונית מפוארת חדישה עם מיספר זר בפתח הקיוסק, ועיניו של דורון יצאו מחוריהן. והמכונית עוד לא היתה הכל. מתוכה יצאה חתיכה רצינית, שכל פסיעה שלה זעקה תוצרת־חוץ. חידד דורון את עיניו הכחולות היפות, שהפכו סימלו המיסחרי, ונעץ אותן נעוץ היטב בעיני הגברת.

וראה זה פלא, הבחורה התאהבה ממבט ראשון ודורון גם הוא לא טמן ידיו ב־צלחת. הוא עבר מייד לגרמנית שוטפת שהיא, כך הסתבר, שפת־האם של הצעי־רה, והסביר לה חד־משמעית שיש לו עניין רציני מאד בה ורצון עז לראותה שוב. הפעם על כוס קפה. הבחורה אמרה כן וכיום, מי שרוצה לראות את דורון, כדאי לו שיחפש מכונית פיאט־ספורט ש־כמותה אין עוד אחת בארץ, עם מיספר גרמני ועם הזוג הצעיר בתוכה.

כי דורון כבר לא בדיוק מוכר עיתונים. הוא מתייר ומטייל בארץ, ומראה לרותי מלצר בת ה־20 את מעלותיה וגבולותיה של ארץ הקודש. רותי, שסיימה לא מזמן את האולפן, אומנם מגמגמת בעיברית קלושה, אבל נותנת לדורון את הפיקוד בכל הנוגע לדיבורים ולנהיגה.

דורון עבר לגור עם בחירת ליבו, המת־גוררת עדיין בדירה שכורה ומחכה להו־ריה, שאולי גם הם יעלו ארצה. אביה של רותי הוא אחד מבעלי בית־החרושת הגדול ביותר לרהיטים בגרמניה. מה בדיוק יש להורים לחפש כאן קצת קשה לי להבין, אבל הם כבר גדולים ויכולים להחליט בעצמם. ואם בתם תמצא כאן את מזלה, מה טוב.

רותי, שכנראה יש לה גם ראש על ה־כתפיים נוסף לאותו המרשים ולפרצוף ה־נאה, מצאה לעצמה עבודה מכובדת בחברה לייעוץ כלכלי. ובסך־הכל זו תהיה תוספת מכובדת מאד לנוף.

חידושים ברשות השידור

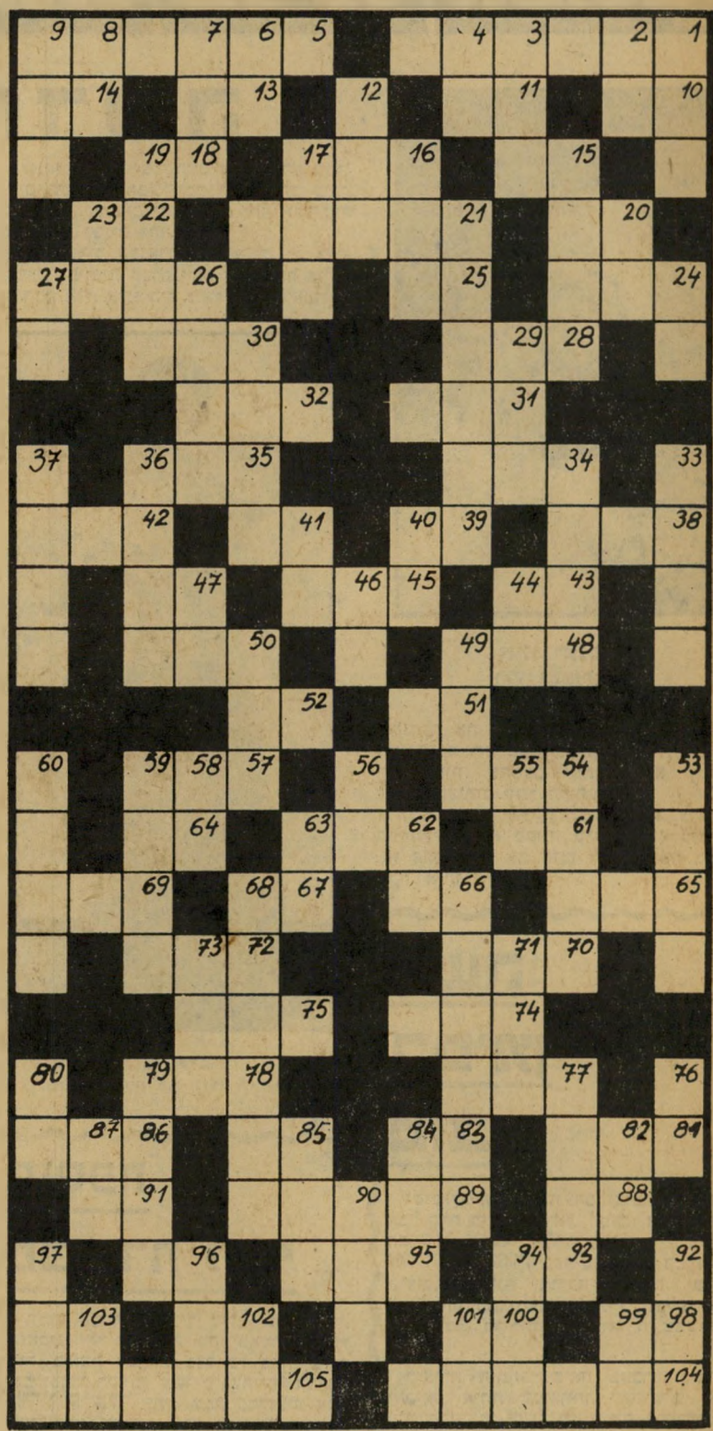
כבר מזמן לא דיברנו באנשי רדיו, ובאנשיו בתל־אביב בפרט. ובכן, שם שמח. אהבות חדשות, גירושין חדשים, ובכלל חידושים המצאות.

למשל, הקריין הירושלמי הוותיק **חיים תדמור**. הוא עזב את ירושלים וירד לתל־אביב, עזב את הקריינות ועבר להסברה. חיים, שהוא עדיין בעלה כחוק של המשוררת **רחל חלפי**, חי לו בנפרד ממנה מזה כמה וכמה שנים ועכשיו, בתל־אביב, הוא מרענן רומנים ישנים וטובים, ובין הסברה להסברה מסביר לכולם כמה טוב לחיות, וכמה תל־אביב נהדרת.

גם הקריינית הסימפטית של הטלוויזיה הלימודית, **מירכה המדן**, מנהלת רומן ממושך וסוער עם גבר־חלומות מבוגר ונאה, שמעלה חיוך על פניה ומשפר את שימחת־החיים שלה.

וכמובן, נא לא לשכוח את **גידעון זבארי** בעל קול הבס, שמאז נפרד מאשתו, עורכת־הדין **יעל**, מסתובב חופשי ומאושר, מחפש ונהנה מחייו.

תשבץ העולם הזה 2111

מאוזן:

1. צצאני בית אהרון; 5. רויאלי; 10. סימן הכפל; 11. בלוטת־ההנקה; 13. כן, בספרדית; 14. מחוספס; 15. אחו; 16. יחידת־מישקל עשרונית; 18. בתוכם; 20. זכר בבקר; 21. סוכת השומר במיקשאה; 22. מטבע צרפתי קטן; 24. גוף ראשון רבים; 25. נוי, עדנה; 26. מתעכב במקום אחד; 28. עסיס הפרי; 30. גץ; 31. גיבעול; 32. כינויו של רמטכ"ל יום־הכיפורים; 34. מראשי ד"ש (כינוי); 35. השליך אבן; 38. ממנה נבראה חווה; 39. משקה קל; 41. חומת מים; 42. ערוץ; 43. פתי; 45. בהמה גסה; 47. ענף; 48. ואקום; 50. שיתקו!; 51. בשבילי; 52. מועד; 54. עד; 57. שוק; 61. נהר באפריקה; 62. שמן האדמה; 64. דין; 66. פנורמה; 66. ממהר; 67. מכשף; 69. מחול אצילי; 70. מענית; 72. מפעיל המרגמה; 74. חומר־נפץ מרסק (ר"ת); 75. ירק המשמש כתבלין; 77. זה הוא; 78. נתח הפרי; 81. מכינויי האלוהות; 83. יחידה בסולם הצלילים; 85. נרו יאיר (ר"ת); 86. אריה; 88. בהמת־משא טיבטית; 89. מיבצר בגליל; 91. סופו של יום; 93. בת־קול; 95. צמח תבלים; 96. נוזל החיים; 98. לשד; 100. בית הציפור; 102. קינה; 103 צצאנה; 104 אריסטוקרטיות; 105. פוריטניות.

מאונך:

1. יישוב חקלאי; 2. קריאת־יגון; 3. מלך העופות; 4. מצבת־זיכרון; 6. אדמה המצויה בנגב; 7. אולקוס; 8. תווית; 9. המשיך; 12. אולם; 15. מתכת קשה מאד; 16. בן־צבע; 17. מאכל נוזלי; 19. טרמינל; 20. שמא; 21. יוהרנות; 23. קידומת הולנדית; 24. הקלף הגבוה ביותר; 26. עצור בחשד; 27. מילת חיוב; 29. שמחירו גבוה; 30. צעיף; 33. אמצע הלילה; 34. תבלין תימני; 36. תת־יבשת גדולה; 37. רחבה עגולה בספורט; 40. תן לי!; 41. מאור קטן; 44. מסולם הצלילים; 46. תיכלה; 47. קול גברי במקהלה; 49. צמח יחיד בתבואות; 50. אביזר חיוני במכונית; 53. חוכמה; 54. דבש גולמי; 55. מתלוזה לכל אדם; 56. מיפתן; 58. רטוב במיקצת; 59. אתר; 60. תפילה נוצרית; 62. עוף־טרף; 63. רסיסי בוקר; 66. ארטיסטי; 68. השייכת לאיזור הטרופי; 71. כיח; 73. ספינת המידבר; 76. מרגיש; 77. נטיה; 79. חזיון־לילה; 80. בוא הלום!; 82. מספיק!; 84. סופר אמריקאי (ש"מ); 85. וליום; 87. מיקווה־מים ענקי; 90. שלוש המכות הראשונות (ר"ת); 92. מן ההורים; 94. תמר; 96. מגורי הבהמה הדקה; 97. שעורים המשמשים בתעשייה; 99. נורה מן הקשת; 101. מילת־זירוז; 102. גוף שלישי רבים; 103. בתוכו.

במדינה

(המשך מעמוד 40)

עורכי־הדין יורם שפסל ומנחם רובינשטיין, התברר שיוגי לוי „סידר" לשדה הלוואות מכל השכונה. בין היתר, הם גילו שחצי מדיירי הבניין שבו מתגורר לוי, הינם נושיו של האמרגן והילוו לו כסף בנסיבות דומות. צעיר אחר שאף הוא הילווה למר־קו שדה סכומי כסף בסך עשרות אלפי לירות הוא חיים (חיימון) רבי, בעל מיש־רד השליחויות בזק בתל־אביב.

חיימון, ביחד עם אבי זנקו (שהתפרסם בהיותו חשוד בפרשת הרצח הכפול בחוף בת־ים לפני חודש), וצעיר נוסף בשם בני, נהגו לבוא אל שדה ולהוציא ממנו, לדבריו, את חובותיו באיומים. גם כשסיים שדה לפרוע את חובו, לא החזיר לו חיי־מון את שטרי הביטחון. שדה התלונן על כך במישטרה ובתיווכו של קצין מישטרה סודר שמרקו יחזיר לחיימון את הכסף בתשלומים.

פרשת סחיטתו של האמרגן מצויה עתה בעיצומו של דיון מישפטי. כאשר יסתיים הדיון בפרשה זו, אפשר יהיה לדעת אם אומנם יש קשר בינה לבין תלונתה של הצעירה כנגד מרקו שדה.

עיתונות

מה זה „ג'אפא"?

איך נודרה בארץ עיר ששמה ג'אפא, שממנה באים תפוזים?

אגב סיקור פרשת התפוזים המורעלים (העולם הזה 2110) למדו קוראי העיתונים הישראליים כי קיים מקום, או איזור, שהם לא ידעו על קיומו. התפוזים הישראליים, כך סיפרו הכתבים, משווקים בעולם תחת השם „ג'אפא".

איך נולד שם מוזר זה?

גירגורו של שם. כאשר החל יצוא ה־תפוזים מן הארץ, לפני כמה דורות, הם נשלחו מן הנמל הפתוח של יפו. שם הועברו התיבות בסירות אל האוניות, ש־המתינו בלב ים. משום כך נודעו תפוזי הארץ באירופה בשם „תפוזי יפו", וכך רכשו לעצמם מוניטין, כתפוזים מן המשו־בחים ביותר בעולם. גם הערבים וגם ה־יהודים השתמשו בשם זה.

בכל השפות האירופיות, שמה של יפו הוא, מזה מאות בשנים, Jaffa. אמנם, בתרגומים הישנים של התנ"ך מופיעה ה־עיר, שממנה הפליג יונה הנביא, בשמות כגון Joppa (בתרגום האנגלי) או Japho (בתרגום הגרמני של מארטין לותר וב־תרגום הצרפתי). אך לפחות מאז ימי ה־צלבנים, שרבים מהם נחתו ביפו, נתקבל השם Jaffa. תפוזי יפו נודעו, על כן, כ־Jaffa Oranges.

עיר חדשה. שם זה הרגיז את דויד בן־גוריון וחסידיו, שביקשו לחסל את כל הגירסות הלועזיות של שמות־המקומות ב־ארץ. מילבד שמה הלועזי של ירושלים, Jerusalem, שבו הם לא העזו לפגוע, מחקו באופן שיטתי את השמות הלועזיים המקובלים מן השלטים והמפות, החליפו אותם בכתיב לועזי של השמות העבריים.

כאשר סופחה יפו לתל־אביב, בשלהי מילחמת־העצמאות, הופעל גם לגביה כלל זה. העיר Jaffa הקשורה בהיסטוריה, בדת ובספרות של עמי אירופה, נעלמה. במקומה נולדה השכונה Yafo.

רק במקום אחד נותר השם: על תיבות התפוזים. כי השם המיסחרי היה יקר מדי מכדי להחליפו בשם חדש, שאינו אומר דבר למיליונים, הרגילים לשם Jaffa.

נראה שכל זה אינו ידוע לעיתונאים ה־ישראליים. השבוע דיווחו על התלאות ו־היסורים העוברים עתה על „תפוזי ג'אפא".

מנגנון

שירות דום

נתיב היסורים בישיבת הגבייה של רשות השידור מעצבן את האזרחים ומקשה עד הפקידים

תשדירי השירות חודרים מדי יום ביומו כמעט לכל הבתים בישראל. הם מוקרנים בשעה כזו שקשה מאד להימלט מהם או להתעלם מבשורתם. התשדירים של רשות השידור מזמינים את אזרחי ישראל לסור אל אחת מלישכות הגבייה, המצויות ב־שלוש הערים הגדולות, כדי לפרוע את חובותיהם עבור מקלטי הרדיו והטלוויזיה.

ההזמנה המוקרנת על מסך הטלוויזיה עשויה בנימוס. היא נועדה למשוך את האז־רח אל הלישכה, כדי שיעשיר במשהו את קופת רשות השידור. אולם הנעשה בלישכה עצמה אינו מושך כלל וכלל. מי ש־מציץ לתוכה משתכנע, כי מוטב לפגר בתשלומים מאשר לשהות בין כותלים, ולו רק לזמן קצר.

סבך ינכים וזקנים. הלישכה התל־אביבית מצויה בפינת הרחובות פרץ ועליה, עובדה שנשכחה משום מה על־ידי בעלי התשדירים, שבחרו לציין רק את הכתו־בת „רחוב פרץ 1". היא שוכנת במיבנה ישן ורעוע, באיזור שבו החניית רכב היא משימה־בלתי־אפשרית.

מישרדי הלישכה, המשרתת את מרכז הארץ ואת רוב תושבי המדינה, שוכנים בקומה השלישית. הכניסה היא בצד ה־בניין ולא בחזיתו. היא קשה לגילוי ואי־נה מסומנת, אלא בשלט כתוב ביד. חדר

לישכת־הגבייה של רשות־השידור
משימה בלתי אפשרית

המדרגות הוא צר, מלוכלך וקשה מאוד למעבר, בעיקר לנכים ולזקנים. ודווקא אלה מרבים לפקוד את הלישכה, הפתוחה בשעות העבודה, כדי לשחרר את שאר בני המישפחה מן הצורך לבזבז שעות עבודה יקרות.

בקומה השלישית אין חדר המתנה, כדי לקלוט את עשרות האזרחים המצטופפים שם. במעבר הצר, שאורכו כ־2.5 מטר ורוחבו רק 1.5 מטר, ניצב ספסל צר ולא נוח. הדלת המובילה למישרדי הלישכה סגורה. היא נשמרת על־ידי אחד מן העוב־דים, הטורח ככל יכולתו להסדיר את תו־רם של האזרחים הנרגנים.

בתוך הלישכה שוררת צפיפות ורב ה־דוחק. חלק ניכר מן השטח תפוס על־ידי מכונת צילום, קופה רושמת וטלפונים. עובדי הלישכה מתקשים לנוע בתוכה מבלי להיתקל במיכשור המישרדי. בחדר צמוד מנסים פקידים אחרים לעבוד, על אף הרעש והמהומה הבלתי־פוסקים.

סיפר אחד מעובדי הלישכה: „אנו שוכ־נים כאן כבר שש שנים. בתחילה היינו רק 3—4 עובדים ואילו עתה נמצאים כאן 45, החייבים לשרת אלפי אזרחים. זהו ג'יהינום עבורם ועבורנו."

לדבריו יש תוכנית להעביר את הלישכה למקום נוח יותר, „אך תוכנית לחוד ומעשים לחוד." מוסיף העובד: „אין מנוס, אלא להזמין את אנשי הטלוויזיה, כדי ש־יבואו לצלם את הנעשה בלישכה. אם תתפרסמנה התמונות על גבי המסך, אולי יזוז משהו — לטובתנו ולטובת האזרחים הבאים לפרוע את חובם."

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנים בדיוק, סיקר בצילומים ובכתבה את מיבצע הצלתם של שלושה שיטרי משטרת־החופים הישראלית, שכפיניתם טבעה בים מול חוף ראש הניקרה. היה זה מיבצע־ההצלה הראשון מסוגו בארץ, שבו השתתף מסוק של חיל־האוויר.

כתבת השער הגישה את תיאורו ודיוקנו של ח"כ מפא"י אליעזר ליבנה, מנערי בן־גוריון בראשית שנות ה־50', שפעל ככנסת ובמיפלגתו להטיית דרכה הפוליטית של מפא"י ימינה. במדור „מחתרת" הובא סיפורם של שלושה רבנים קשישים: הרב צבי פסח פראנק (70); הרב זלמן מלבר (80) והרב ראובן בנגיס (93), שהובאו לבית־המישפט הירושלמי בשל הפצת כרוזים בגנות גיוס בנות לצה"ל. הם הואשמו בסעיפים 36(א) ו־59(1)(ב) של החוק הפלילי 1936, כלומר: „משירת קשר להכשיל ביצוע חוק שירות ביטחון, פירסום דברים שיש בהם פוגעה מדינית". השבוע לפני 25 שנים הכריזה מערכת „העולם הזה", בשיתוף עם מערכת ה„ניו־יורק הראלד טריביון", על „התחרות העולמית של הסיפור הקצר".

כשער הגיליון: חפר־הכנסת אליעזר ליבנה.

„העולם הזה" 798
תאריך: 12.2.53

פצצה ✱ בנק ישראל נולד ✱ העיתונאי שפוטר על־ידי מפא"י ✱ „ראס אלבלדייה אלמליח"

העם

מוקש על הפסים

הרכבת ירדה מהפסים.

לא היתה זאת רק רכבת של קרונות ברזל ועץ. היתה זו רכבת השלום במרחב, אשר גלגליה הצרודים השמיעו חריקה צורמת־אוזן על הפסים המפוצצים המובילים מתל־אביב לקהיר, מטבריה לדמשק, מירושלים לרבת־עמון.

מצב־הרוח לאורך הגבולות הארוכים של מדינת ישראל הוא כזה שכל עטישה מעבר אחד של הגבול, עלולה לגרור מטח־ירויות מעברו האחר.

אם הפעם היתה העטישה חזקה יותר, השמיעה הד רם יותר, גרם לכך המצב הרע והולך של הגוף הלאומי הישראלי על הבמה הבינלאומית. מאז הכריזה בריתהמועצות מילחמה על הציונות ועל מדינת־ישראל, הרגישו כל ארצות ערב בתחרות הגוברת והולכת של שני הגושים הבין־לאומיים, על חסדיהן המפוקפקים.

גם מדינת ישראל מרגישה בכך, נאלצת להגיב ביתר חריפות כדי להפגין את כוחותיה בעולם ההולך ומצטנן.

איש ירד ממטוס. היה זה כימעט סימלי, שדווקא ברגע זה ירד ראלף באנץ' מן המטוס בלוד, שפע חיוכים לעבר דויד בן־גוריון הנופש במלון ליד תל־אביב. אחרי ששפע חיוכים דומים לעבר המצרי מוחמד נגיב.

באנץ' נשאר הסמל היחיד לשלום מרחבי. תודות לסבלנותו הבלתי־מוגבלת ישבו פקידים וקצינים וערכו את הסכמי שביתת־הנשק. הוא קיווה שהסכמים אלה יוחלפו באחד הימים בשלום־אמת. אולם שלום זה רחוק עתה יותר משהיה אי־פעם.

אין פירוש הדבר שחסרים גם היום ברחבי יסודות הרוצים בשלום עם ישראל. אולם גם הם מעלים מדי פעם את תנאי השלום. אנשים שבאו לאחרונה במגע אישי עם יסודות אלה הביעו את הדיעה שפתאום, תנאי המינימום הם: שיבה לגבולות החלוקה שנקבעו על־ידי האומות המאוחדות, תשלום פיצויים הוגנים לפליטים הערבים והחזרת חלק מהם לישראל.

לא היה כימעט איש במדינת ישראל שהיה מוכן לשלם מחיר זה. לפיכך היה ברור שהמוקשים על פסי הרכבת (וכל הגורם להם וכל הנובע מהם) ירבו בחודשים הקרובים.

דומה שהאזרח הישראלי השלים עם מחשבה זו. על כל פנים, כשצעקו כותרות העיתונים על מעשי המילחמה, על מיבצרים מצלצלים והכרזות תוקפניות משני עברי הגבול, לא הניד האזרח עפעף, והסתפק בפיהוק כאילו המדובר בתקרית על הגבול המפריד בין צ'ילה לארגנטינה.

פצצות

המישטרה אשמה

באחד הערבים לפני חודש, חזרה אישיות ציבורית מסויימת לביתה אשר מאחרי בניין הצירות הסובייטית בתל־אביב. בעלות האיש במדרגות ביתו, שם לב לתנועתיו של צעיר חשוד שעלה לפניו. הוא עקב אחריו, ותפס אותו על הגג. האשימו כגנב. אך הצעיר הצטחק ואמר: „באתי לעשות את צרכי!"

הצעיר נמסר למישטרה. זו הגיבה בצורה מהירה: ביקשה את האיש להימנע מדיברים על נושא זה. מאז לא שמע דבר.

השבוע שמע המשך. דומה שהצעיר אכן „עשה את צרכיו". התוצאות הין: חור גדול בבניין השגרירות הסובייטית. חלונות מנופצים בדירתו שלו.

הפצועים האמיתיים. ההד נשמע בעולם כולו. בשום מדינה תרבותית, שבה קיימת מישטרה יעילה, לא נעשה עוד ניסיון כזה לפגוע בגופו של שגריר. הגורל חסך למדינה תוצאה חמורה יותר, כגון קיפוח חייהם של השגריר או אשתו. אך שלושה הפצועים הרוסים הספיקו כדי לשחיר את פניה.

הפצועים העיקריים הם, כמובן, המדינה — השלושה מיליוני יהודים החיים בתחומי ברית־המועצות. קל להיות גיבור בשדרות רוטשילד, תל־אביב. אך הדבר עלול להיראות אחרת לגמרי בעיני יהודי בשדרות סטאלין בבודאפשט או בלנינגראד.

ככל מעשי־הטרור שגברו במדינה בגל עכור בשלושה החודשים האחרונים, היה גם מעשה זה חסר־תכלית לחלוטין. הממשלה הסובייטית לא הזדעזעה — להיפך, אין ספק ששמחה על נימוק אנטי־ציוני חדש זה, כהפגנה כלפי העולם.

אי יעירות, רפחות. האשמה האמיתית רובצת, כמובן, על המישטרה. במשך רבע שנה רשמה בתיקיה יותר מתריסר מעשי טרור, פיצוץ והצתה *. המבצעים היו זהים, אך היא לא ידעה למנוע גם אחד מהם, ולא הביאה איש לדין. פגיעה זו במטרה הבולטת ביותר במדינה, שדווקא משום כך קל להגן עליה יותר מאשר על כל מטרה אחרת, מבליטה, לפחות, אי־יעילות מחרידה.

בעיני אנשים פשוטים, ובעיני משקיפים זרים, עלולה אי־יעילותו להתפרש גם אחרת: שמישטרת ישראל אינה חושבת כי מניעת מעשי טרור מסוג זה נמנית עם תפקידיה החשובים יותר.

עיתונות

לכל דבר גבול

אהרון אלמוג **, הכתב הצעיר לענייני פליליים של הדור, חש השבוע באמיתות האימרה הישנה של עיתונאים ותיקים: „עיתונות היא מיקצוע מסוכן, ושומר־נפשו ירחק ממנה."

כשבא אלמוג לבית מישפט השלום בתל־אביב, להיות נוכח בהבאתם של שני מתפרצים למישרדי הקיבוץ הארצי * לשם הוצאת פקודות מעצר נגדם, נוכח שהעצורים הובאו לביתו של השופט וושוחררו בערבות. שעת האפס של הדפסת הדור התקרבה. אלמוג לא בדקה הרבה ומסר את הידיעה, שהודפסה וגרמה נזק רב ליוקרה המפא"יית שניזוקה קשות, גם מעצם גילוי המיקרופון המיסתורי על־ידי אנשי השומר הצעיר.

ביום הראשון, שהיה גם האחד בחודש פברואר, בא אלמוג כהרגלו לעבודה ונקרא אל מזכיר המערכת, יצחק שילוח, שהודיעו כי מטעמים תקציביים הופסקה עבודתו בי־עיתון החל מאותו יום, וללא כל הודעה מוקדמת.

סיבת הפיטורין היתה, לכל הדיעות, לא־כל־כך תקציבית: אהרון אלמוג מסר לי־עיתונו ידיעה חשובה ביותר, מבלי לטרוח לבדוק את תוכנה. ברור שאילו היתה זו ידיעה מסוג אחר, לא היה העיתון מקפיד כל־כך על כללי האתיקה העיתונאית.

מה קרה? למערכת התברר כי העצורים לא הובאו לביתו של שופט־השלום זוהר. להיפך, השופט הוזעק בשעה מוקדמת מן הרגיל לבית־המישפט, ושם נתן את החלטתו לשיחרור בערבות תוך דקות ספורות, ולא חיכה לשעת התחלת עבודתם של העיתונאים. אהרון אלמוג, שהיה בבניין בית־המישפט בעת הבירור, לא ראה את השופט.

זה היה קצת יותר מדי בשביל הדור: גם פגיעה ביוקרה וגם אי־דיוק.

המשק

סוף האמנה

ביום האחרון השנה יפוג תוקף האמנה שניתנה לבנק לאומי לישראל, שלפיה מוציא הבנק לאור את שיטרי־הכסף עבור המדינה. כל הסימנים מראים כי תוקף האמנה לא יחודש, ובאחד בינואר 1954 יופיעו, יש לשער, שיטרי־כסף חדשים, ממשלתיים, שיישאו את חתימתו של מנהל הבנק הממלכתי דויד („קוליק") הורוביץ.

כוונת הממשלה להחליף את שיטרי הכסף אינה נשמרת בסוד, בניגוד למה שהיה לפני החלפת הכסף האחרונה. לכל אחד ברור שעם הקמת הבנק של המדינה לא יהיה ערך לשטרות הישנים. אבל הפחד מפני החלפת כספים חלף. מלאי השטרות שבידי התושבים קטן במידה ניכרת, וכוח הקנייה של הלירה ירד. אם הממשלה תעמוד בדיבורה ולא תגדיל את המחזור, והמחירים יוסיפו לעלות, לא יהיה למרבית האזרחים כסף להחלפה, בבוא המועד.

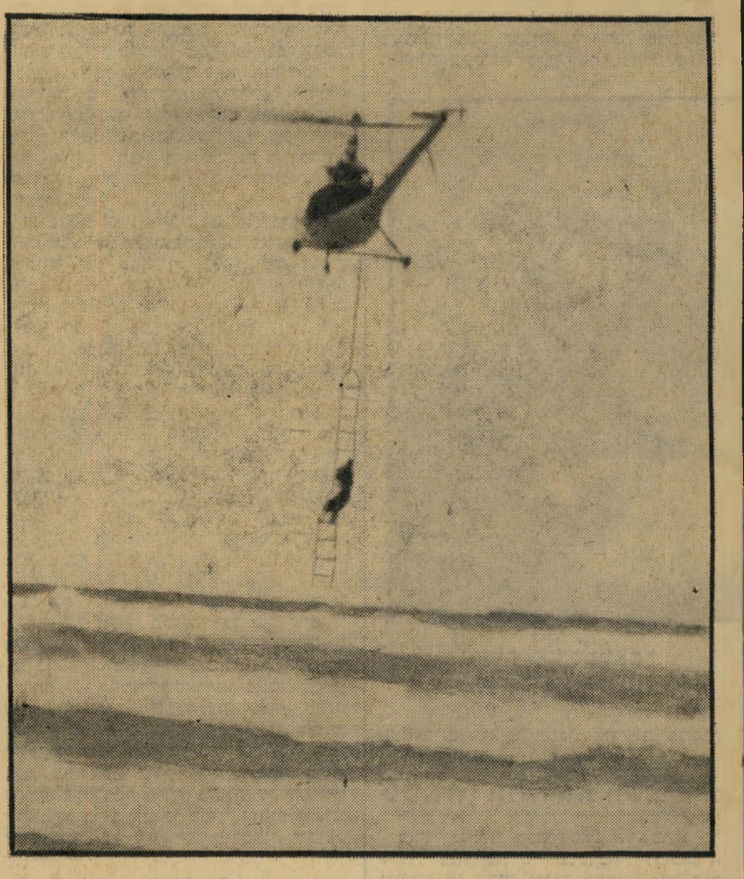
אנשים

● ראש־העיר המפא"יי של טבריה, **משה צחר**, הוכיח חוש אזרחי למופת ביום הלוויית סדרן אש"ד (אגד) והשבתת התנועה במדינה. כשעבר במכונית הקיוסק פרייזר הירוקה שלו ליד תחנת אש"ד בטבריה, ראה את העומדים בתור לשווא. התפנה מכל עיסוקיו האחרים, והסיע במשך שלוש השעות הבאות כמאה מאנשי טבריה. התוצאה: כינוי ערבי לצחר, תוצרת מערת טבריה. הכינוי: „ראס אלבלאדייה אלמליח" (ראש־העיר הטוב).

* על־ידי אנשי שירותי־הביטחון.

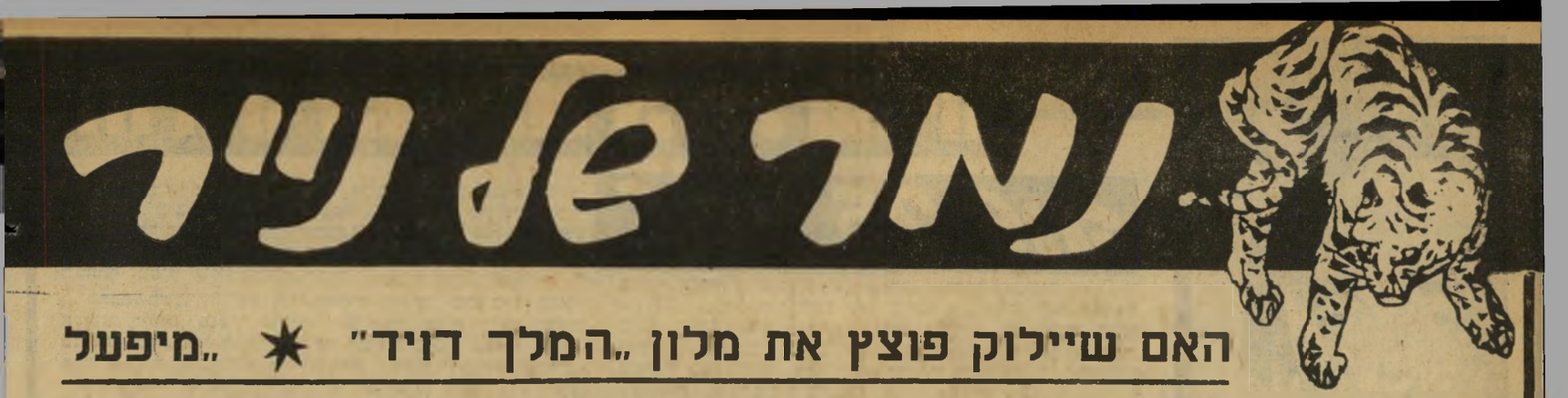
* ביניהם פיצוץ מערכת **העולם הזה**.

** אלמוג ידוע כיום יותר כמשורר מחונן.

רגע בין חיים ומוות

בתמונה מזעזעת זו נראה השוטר חיים יחזקיאל נאחז בשארית כוחותיו בסולם חבלים, מפרפר בין השמיים והגלים הטורפים, כשמסוק מנסה לחלצו מספינת־מיפרשים שנטרפה בים. יחזקיאל ועוד שלושה שוטרים עלו על ספינת המיפרשים הלבנונית **נעמת כרים**, שנתפסה במים הטריטוריאליים של ישראל, נגררה על־ידי ספינת־גרר של מישטרת החופים ללבנון. בגלל הים הסוער ניתקה הספינה מהגוררת, נסחפה אל הים. השוטרים קפצו ממנה למים, מול חוף ראש־הניקרה. אלפי אזרחים עקבו אחרי מאבקם הנואש של ארבעת השוטרים על חייהם, עד שחולצו בעזרת מסוק של חיל־האוויר.

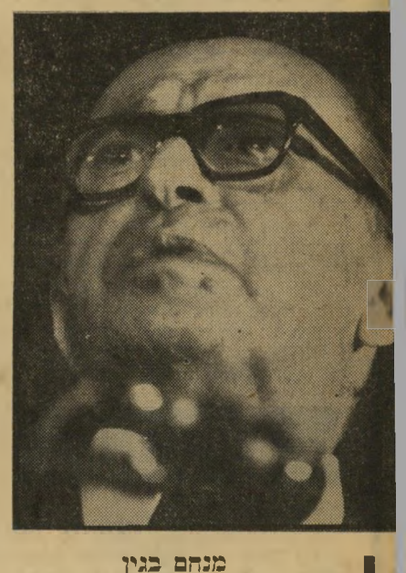
נמר של עיר

האם שיילוק פוצץ את מלון „המלך דויד" ✶ „מיפעל ההזנה" במקום המועצה־לתרבות־ולאמנות ✶ המשורר ששר על „שפמו כשל מקק..." של סטאלין ✶ „הבולשיט האנגלי והתיאטרון הישראלי"

תיאטרון

גונדר שיילוק

לא רק עיתונאי מצרים עסוקים בהשוואת דמותו של ראש־הממשלה מנחם בגין עם גיבורו של ויליאם שקספיר במחזהו הסוחר מוונציה. לפני קרוב לשנה העלה המחזאי הבריטי ממוצא יהודי, צ'ארלס מארוביץ, על קרשי הבמה בלונדון גירסה משלו להסוחר מוונציה, שגיבורו אינו אלא ...מנחם בגין.

מנחם בגין
יחקה היהודי את תגובת הנוצרי?

מחזהו של מארוביץ מתחיל ברעש פיצוצו של מלון המלך דויד בירושלים. על הבמה מוצב הכותל המערבי, ולידו חבורה של אנשי אצ"ל ושיילוק (!) בראשם *. מבכה את מות חברם בפיצוץ בית־המלון ששימש מרכז לביורוקראטיה הבריטית בארץ־ישראל.

בגירסה חדשנית ומהפכנית זו למחזהו של שקספיר, נובעת שינאתו של שיילוק לאנתוניו לא מכך שזה כינה אותו „בן־כלבה יהודי", אלא מכך שאנתוניו הוא סמל למימשל הבריטי ולמדיניותו בארץ־ישראל. אנתוניו של שנת 1946 מייצג את שר־החוץ דאז, ארנסט בווין, ואת המדיניות האנטי־ציונית של ממשלת קלמנט אטלי.

בהמשך גירסה זו, כאשר אנתוניו אינו מסוגל לעמוד בתשלום החוב לשיילוק, עומד זה על ביצועו של שטר־החוב **. תיפאורת הכותל המערבי מוסטת, ועל הבמה מתמקם לו בית־משפט בריטי. במישפט מורשע שיילוק, הטוען בדיברי־הסיכום שלו: „...וכשנוצרי פוגע ביהודי, האם לא יחקה היהודי את תגובת הנוצרי? הזדון שלימדתם אותנו, אותו אבצע, אבל הוא יהיה נוקשה ויעלה על שלכם." ואל אולם בית־המישפט פורצים אנשי האצ"ל ובידיהם תת־מיקלעים ואקדחים. הם מכנסים את הבריטים בפינה. שיילוק סוקר את אולם בית־המישפט ועוזב את הבימה. חבריו פותחים אז באש לעבר הבריטים, והורגים אותם.

בראיון עיתונאי שהעניק המחזאי־במאי מארוביץ, הוא אמר דברים הראויים לעיונו של מנחם בגין: „המחזה אומר, כי במצב של חוסר־צדק בסיסי כולם מפסידים. ב־מחזה זה הבריטים מפסידים ליהודים, אבל אם תרחיב את הפרספקטיבה, אזי היהודים עלולים להפסיד ביחס לפלסטינים, ואז ייווצר הקונפליקט הסוציאלי־פוליטי הזה. המחזה שאתה קורא לו פרו־ציוני, אבל אני איני רואה אותו ככזה. מוציא מסקנות נגד הבריטים — שעשויות בקלות להיתרגם למסקנות נגד הישראלים ביחסם לבעיית הפליטים הערבים."

אלא שבתיאטרון החיים, קשה לקרוא למחזאי בריטי ממוצא יהודי „אנטישמי", על השימוש שהוא עושה בהמחשה בת־זמננו לדמויות בדויות מן העבר.

צאן ברזל

200 מיליון

בימים אלה נתבשרנו כי מישרד־האוצר תובע לקצץ 200 מיליון לירות מתקציב מישרד־החינוך־והתרבות, ולבטל את מיפעל ההזנה, שבו מסתייעים יותר מ־180.000 ילדים, בעיקר באיזורי־פיתוח.

תקציב המועצה־לתרבות־ולאמנות של מישרד־החינוך־והתרבות גם הוא בסך בן 200 מיליון לירות. דומה ששיקולים הבו־חנים את טובת החברה הישראלית, חייבים להביא העדפת 200 מיליון לירות במיפעל ההזנה, על־פני חלוקת מענקים וטובות־הנאה לגלריה אינטופית של פונקציונרים תרבותיים, ומוסדות הנראים כמוסדות תר־בות, שהקשר היחיד ביניהם לבין תרבות מצוי בתהליך ספיגתם את תקציבי סיבסוד התרבות כחביות חסרות־תחתית.

אין זה סוד שיוצרי התרבות האמיתיים בישראל אינם זקוקים ל„סיבסוד" כלשהו, והם מצליחים לעמוד בתחרות על שוק צרכני התרבות כמו יצרני מקררים, מזגני־אוויר ותנורים ישראלים. הסרת חסינות הסיבסוד בכוחה להביא אך ורק ישועה לתרבות המקומית, שסרח העודף המסובסד שלה משול לילד בן שלושים שאביו בן השמונה מוליכו לטיול בעגלת־תינוקות, מבלי שיטרח ללמדו ללכת.

הסוד של קיום תרבות בלא סיבסוד פשוט ביותר. תיאטראות שיעלו מחזות טובים בליהוק טוב, יביאו את הקהל „ל־סבסד" ברגליים. אם זמרי האופרה הישראלית ילמדו לשיר, יהיה גם מי שיאזין להם. אם סופרים יכתבו ספרים טובים, קהל הקוראים ירכוש אותם באותה מידה שהוא רוכש ספרים טובים המתורגמים לעיברית בלא סיבסוד. אם סופרים יצרו לנסוע לחוצלארץ, הם יעשו חסד ויממנו את נסיעותיהם מכיסם הפרטי, לפחות באותה מידה שהשרברבים, הוגגים והפחחים ממנים את נסיעותיהם שלהם. ואם מישהו יגבר עליו יצרו וירצה להוציא לאור עיתון סיפרות, על הקוראים לממן עיתון זה באותה מידה שהם ממנים שבועון זה. ואם אלמנתו של חיים הזז חפצה להוציא את כתביו, שמעריציו יממנו זאת מכיסם.

על כל פנים, אסור שמימון ו„סיבסוד" שכאלה יבואו על חשבון מיפעל־ההזנה בעיירות שכוחות־אל כיריחם או מיגדל־העמק.

במילים אחרות: התרבות הטובה של ישראל רנטאבילית ואינה נזקקת לסיבסוד, ונהנית מקהל צרכני־תרבות היודע להע־ריכה כראוי ולשלם עבורה. הבעייה הע־קרית היא: העלוקות, הנגררים, המעתיקים, דמויי־שחקנים, דמויי מנהלי־תיאטראות, דמויי כל מיני דברים המתהדרים בנוצות אלה שהקהל מוכן לשלם עבורו. מוטב יהיה לתרבות הישראלית שהם יעברו הסבה ממשלתית, ממחלקת ה„סיבסוד" של מישרד־החינוך־והתרבות אל בין נצרכי הסעד, המקבלים תשלומים בביטוח הלאומי. זוהי שעת־רצון גדולה לעשות צדק גדול לתר־בות הישראלית, ולייעד אותם 200 מיליון הלירות למקום שבו ניתן להפיק מהם תועלת כלשהי.

תרגום

מנדלשטאם

בסוף שנת 1938, במחנה־כפייה בטייגה של סיביר, מת מהתקף־לב המשורר הרוסי ממוצא יהודי אוסיפ מנדלשטאם. החודש ראה אור בעיברית ספר זיכרונותיה של אשתו, המתאר את סיבלו וחייו של המשורר החשוב הזה במישטר הסובייטי, ואת חיי רעייתו שומרת הגחלת שלו *. הספר מהווה תעודה חסרת־תקדים על שירה אמיתית, בלתי נתמכת או מסובסדת, שנכתבה בעור השיניים, שירה שבכוח שורותיה היה להפיג ייסורי כלואים במחנות־הכפייה של סטאלין. ספר זיכרונות זה הוא סיפור שקיעתה של התרבות הרוסית הגדולה בידי הקומוניזם הסטאליניסטי או, בלשונו של מנדלשטאם: „מה המשותף בין טיחו־נוב ופדין** לבין האינטליגנט הרוסי ה־מסורתי? רק המישקפיים והשיניים ה־תותבות..."

בנובמבר 1933 חיבר אוסיפ מנדלשטאם שיר שלא פורסם ועבר מפה לאוזן, ועסק בדמותו של סטאלין: בלי לחוש הארץ מתחתינו אנו חיים, / דיבורנו לא נישמע בעשרה צעדים. / ובאשר יספיקו אפילו דיבור חצי / שם ייזכר ההרר הקרמלי־נאי. / אצבעותיו העבות כתולעים שמ־נות, / והמילים כמישקולות פוד עשרה אמינות. / וצוחק שפמו העבה כשל מקק, / מגפיו מבריקים בתיפארת ברק. / אספסוף מנהיגים דק־צוואר סובבו, / בחנפי חצאי־אדם מישחקו. / מי שורק, מי מילל, מי מייבב, / רק פיו דורבנות ומישמרות דובב. / כמפרזל פרסות דיני־נפשות חותך — / אל חמש, על ציפור הנפש, שוק על ירך. / וכל תליה לחכו כנועם תבלין. / ורוחב חזהו של אוסטין (תירגם: עזרא זוסמן)".

בדומה לשירו של מנדלשטאם, מציג סיפרה של אשתו תמונת מצב של תרבות־בלחץ. תרבות כפיתית שאנשי־רוח נתגים בה כקצבים. מתוארת שם מסיבה הנערכת בביתם של המנדלשטאמים, כאשר עדיין היה להם בית, שבמהלכה תוקף סרגיי בורודין את נאדייז'דה. תקרית זו מובאת לשיפוטו של „בית־דין חברים" של סופ־רים, בראשותו של אלכסיי טולסטוי ***, הפוסק שהאשמה כולה מוטלת על המנדל־שטאמים. ברוב חימתו ממהר אוסיפ ללינ־גרד וסוטר על לחיו של טולסטוי, שצועק בקולי־קולות, ובנוכחות עדים, כי יסגור בפני מנדלשטאם את כל הוצאות הספרים, לא ירשה שידפיסו את יצירותיו ויגרש אותו ממוסקבה.

בהתייחסה למאסרו של בעלה, שואלת נאדייז'דה: „לא חסרו סיבות למאסרו של מ(מנדלשטאם). יכלו לאוסרו בשל שיריו ודיעותיו בנושא הספרות, או בשל שיר מסויים שלו על סטאלין. יכלו לאוסרו גם בשל סטירת־הלחי שסטר לטולסטוי..."

הווי זה של רצה תרבות, ובית־דין־חברים של סופרים, ואווירת הטרור ה־סטאליני כולה, מביאה בספר לאימרות כמו: „העיקר למצוא את האדם — סעיף אשמה יימצא תמיד." ורק טיבעי הוא, שהמהלך שאחרי זה הוא ציטוט מדברי הסופר דמיאן בידיאני, האומר לבוריס פסטרנק ש„קוטלים את השירה הרוסית ביריות מדוייקות."

אלא שארבעים השנים שחלפו מאז מותו של אוסיפ מנדלשטאם מוכיחות כאלף עדים, שמשורר במעלתו לא ניתן להרוג. כל שניתן הוא לחסל את גופו. והמערכת הסובייטית חיסלה את גופו בשיטות של שיברון לב המשורר. אלמנתו מספרת כיצד מסדיר ויצ'סלאב מולוטוב * פנסיה ל־מנדלשטאם בשיא פיריונו השירי, וזאת בעבור: „פועלו הרב בתחום הספרות הרוסית, ובגלל חוסר האפשרות להשתמש בשירותיו..." ו„חוסר אפשרות' זה מוגדר באנציקלופדיה הסיפרותית הסובייטית מ־שנת 1932 בנוסח: „יצירתו של מנדלשטאם משמשת מבע אמנותי לתודעת הבורגנות הגדולה בתקופה שבין שתי מהפכות **...

אוסיפ מנדלשטאם
סטירה לטולסטוי

פאטאליזם קיצוני וצינת אדישות פנימית לכל המתרחש..."

סטאלין הניח את השפופרת

כאשר נאסר מנדלשטאם לראשונה ב־1934, פנה בוריס פסטרנק לבוכארין, שמילא אז מקום ניכבד בצמרת, וזה פנה לסטאלין, שהתקשר טלפונית אל פסטרנאק ונזף בו, ושאל אותו מדוע לא פנה אל אירגוני הסופרים או „אלי," ולא השתדל

---

* בראש תיכנון פעולת פיצוץ מלון „המלך דויד" בירושלים, ניצב מפקד האצ"ל אז, מנחם בגין.

** הכוונה להתחייבות בריטניה להקמת בית לאומי, שניתנה ב„הצהרת בלפור".

* נאדייז'דה מנדלשטאם, „תיקוות ה־שיר" (ברוסית: התפייטות), סידרת „אופ־קים", הוצאת „עם עובד", 15 עומדים.

** סופרים סובייטים בני סיפוחיו של המישטר, שהשפיעו גם על הריאליזם־הסוציאליסטי בסיפרות העיברית של סוף שנות ה־30' וראשית ה־40'.

*** לא מחברו של „מילחמה ושלום".

* מאוחר יותר שר־החוץ הסובייטי

** הכוונה: בין מהפכת 1905 למה־פכת 1917.

בעניינו של מנדלשטאם. סטאלין אמר באותה שיחה: „אילו הייתי משורר וידידי המשורר היה שרוי בצרה, הייתי הופך עולמות כדי לעזור לו...“ בדיברי תשובתו בטלפון משיב פסטרנאק כי אירגוני הסופרים אינם מטפלים עוד בעניינים שכאלה, מאז שנת 1927: „ואילו לא הייתי משתדל למענו, לא היית יודע דבר על כך...“ פסטרנאק הוסיף משהו בעניין המילה ‚ידידי‘, ברצותו לדייק בהגדרת יחסיו עם מ(מנדלשטאם), שהמושג ‚ידידות‘ אינו כולל אותם. הערה זו נאמרה בנוסח המיוחד לפסטרנאק, ולא היתה לה כל שייכות

נאדייז'דה מנדלשטאם
חיפוי של מאבק ספרותי

לעניין. סטאלין שיסע אותו בשאלה: ‚אבל הריהו אמן, אמן גדול?‘ פסטרנאק ענה: ‚לא בזה העניין...‘ ‚ובכן במה?‘ שאל סטאלין. פסטרנאק אמר, שהיה רוצה להיפגש עמו ולשוחח. ‚על מה?‘ — ‚על חיים ומוות‘ ענה פסטרנאק. סטאלין הניח את השפופרת.“

מסתבר שהרודן רחש כבוד גדול לשירה ולאמנות (שיחת־טלפון מפורסמת יותר בין סטאלין לסופר רוסי, היא שיחתו עם הסופר מיכאיל בולגקוב, מחבר הסאטירה האנטי־סובייטית השטן במוסקווה). כבודו כלפיהם היה כה גדול, עד שבאחד משלבי הנדודים והעינויים של בני הזוג מנדלשטאם ברחבי ברית־המועצות, כאשר הם מנועים מלהתגורר במרכזים התרבותיים של ארץ רחבת־ידיים זו, פונה מנדלשטאם אל נאדייז'דה ואומר: „מדוע את מתלוננת? רק אצלנו מכבדים את השירה — הורגים בגללה. הרי אין עוד מקום בעולם ששם יהרגו בגלל שירה...“

דמות מחברו של דוקטור זיוואגו, עוברת כצל על־פני זיכרונותיה של נאדייז'דה מנדלשטאם, המספרת כיצד רעייתו של חתן פרס נובל ביקשה ממנה שלא תבקר בביתם עם בעלה, ועוד כהנה וכהנה, ומצטטת את אוסיפ „שהיה אמן נפלא, אמר לי פעם: ‚יושב לו אדם ומפסל בסכין גזיר־עץ, והנה נוצר אלוהים...‘ ועל פסטרנאק אמר: ‚לשם מה צריך היה להמיר את דתו? לשם מה דרושים לו מתווכים?‘ הרי היתה לו האמנות שלו...“

זיכרונותיה של נאדייז'דה מנדלשטאם הם סיפור עוצמתה של המילה וכוחם של השיר ומשוררו. המילה שלא ניתן להכחידה ולהכריחה. ועוד השילטונות עושים כל שביכולתם להעלים את זיכרו של מנדלשטאם המשורר, לחסל את ספריו ולאסור כאלה המחזיקים בשיריו, מתארת רעייתו כיצד היתה מפזרת תעתיקים בכתב־יד של שיריו השונים על־מנת שיישארו לנצח, ועוברת ממקום־סתר למישנהו, תוך שהיא מבזה את מרבית סופרי ברית־המועצות שהיו מקובלים אותן שנים, והמזכירים לה מימרה ישנה של ניקולין: „אין אנו כדוסטוייבסקי — אנו נסתפק בכסף...“

ספר זיכרונות זה הוא מיפוי של מאבק סיפרותי, כאשר בין שורותיו של סיפור סיבלות בני־הזוג מנדלשטאם שב וחזר סיפור שקיעתה של הסיפרות הרוסית הגדולה, סיפרות שספק אם תשוב אי־פעם לימי גדולתה מן העבר הרחוק.

ספרים מומלצים

רבין

● „הגעתי אל הפלשים באקראי, בספטמבר 1972, ונעשיתי אורחת־קבע בכפריהם עד אוקטובר 1973, עת נדרשתי לעזוב את אתיופיה...“ כותבת **יעל כהנא** בסיפרה אחים שחורים — חיים בקרב הפלשים. זהו יומן תיעודי המתאר את המיפגש בין צברית לבין חברה יהודית נידחת, שהיהדות אינה מכירה בה. בסיפרה מצליחה יעל כהנא להציג דיוקן מלא, קפדני ואנושי של חברה זו ואורחותיה. הספר, ראה אור בהוצאת עם עובד.

● **רוברט פליטר**, כתב השבועון טיים בישראל מציג בביוגרפיה שלו יצחק רבין, באופן השקול והאובייקטיווי ביותר, את עלייתו ונפילתו של ראש־הממשלה הקודם, **יצחק רבין**, מילדותו ועד לפרשת חשבון הבנק בוואשינגטון. ספר זה, בתמצית שבו, בכוחו לשמש שיעור מכובד ביותר לעיתונאים ישראלים, המנסים בשנים האחרונות לשמש „ביוגראפים מטעם“

יצחק רבין
שעור מכובד

של דמויות פוליטיות שונות בפוליטיקה המקומית שצצו כפטריות אחר הממחל. המדובר בביוגראפיה קריאה ומרתקת המחורגת משיקולים קטנוניים, תוך הצגת פרק מאלף ומקוצר של היסטוריית החברה הישראלית. הספר ראה אור בסיפרי עידן.

● כלל לא מומלץ לעיין בספר דרך גבר בעלמא, פרי מרקחתם של העיתונאים **חיים שפירא** ו**גידעון רייכר**. ספר זה, המתיימר להיות גירסה עממית לספר התענוגות של **עמוס קינן**, הוא ספר־בישול גרוע, שמתכוניו עלולים לעורר שירה אדירה בבני־מעיהם של מקדיחי תבשיל כלשהו לפיו. הספר ראוי לכותרת ספר התעלובות, החל מעטיפתו שבה נראה זכר שוכב במיטתו כשהוא חובק נקניקיה. אין בכוחו של הספר לייצב את מערכת העיכול של הזכר הממזר, שלו הוא נועד על־פי המלצת מחבריו. דומה שהמבשל בהתאם למתכונים אלה, ייאלץ לבלות את הלילה במקום שאליו הולך הקיסר לבדו, ולא במיטה עם אשת־חיק שלמענה טרח. הספר ראה אור בסיפרי עידן.

● **אריה וכברויט** הוא בן־תמותה נוסף הסובל מדחף עמוק, להביע את תחושותיו בחרוזים. הוא חיבר ספר הראוי לתואר „היצירה הגרפומאנית של השנה,“ שבו מקובצים הגיגיו תחת הכותרת קסיגנה כאמונה. לספר היה עורך בשם **יואל דווידוב**, שמקדים וכותב על תיבלולת־מילים זו כי „יש הרואים בה צירוף לב ואינטלקט...“ ולמשורר הזה „אין גיל, אין מולדת, אין עבר, אין עתיד...“ דומה שגם אם דון־ז'ואן האגדי היה מחבר ספר־שירים בעיברית, לא היה מגיע להישגיו של וכברויט, שכתב שירים על שלומית, רונית, סילבי, אורה, ציפי, רותי, כרמלה, לימור, איריס, נאוה, אריאנה... שמות נוספים אין וכברויט מכיר, כנראה. הספר ראה אור ביעד — הוצאת־ספרים.

מלחמת תרבויות

חירבת חיזעה

וישב יהושע וכל־ישראל עימו אל־המחנה הגילגלה: וינוסו חמשת המלכים האלה ויחבאו במערה במקדה: ויוגד ליהושע לאמור נמצאו חמשת המלכים נחבאים במערה במקדה: ויאמר יהושע גולו אבנים גדולות אל־פי המערה והפקידו עליה אנשים לשמרם: ואתם אל תעמדו רידפו אחרי אויביכם וזנבתם אותם אל תתנום לבוא אל עריהם כי נתנם יהוה אלוהיכם בידכם: ויהי ככלות יהושע ובני ישראל להכותם מכה גדולה מאד עד תומם והשרידים שרדו מהם ויבואו אל־ערי המיבצר: וישובו כל־העם אל המחנה אל יהושע מקדה בשלום לא חרץ לבני ישראל לאיש את לשונו: ויאמר יהושע פיתחו את־פי המערה והוציאו אלי את חמשת המלכים האלה מן המערה: ויעשו כן ויוציאו אליו את חמשת המלכים האלה מן המערה, את מלך ירושלים את מלך חברון את מלך ירמות את מלך לכיש את מלך עגלון: ויהי כהוציאם את המלכים האלה אל יהושע ויקרא יהושע אל כל איש ישראל ויאמר אל קציני אנשי המילחמה ההלכו אתו, קרבו שימו את רגליכם על צווארי המלכים האלה ויקרבו וישימו את רגליהם על צוואריהם: ויאמר אליהם יהושע אל תיראו ואל תחתו חיזקו ואימצו, כי ככה יעשה יהוה לכל אויביכם אשר אתם נלחמתם אותם: ויכם יהושע אחרי־כן וימיתם, ויתלם על חמישה עצים ויהיו תלויים על העצים עד הערב: ויהי לעת בוא השמש ציווה יהושע ויורידום מעל העצים, וישליכום אל המערה אשר נחבאו שם וישימו אבנים גדולות על־פי המערה עד עצם היום הזה: ויבוא סמך היזהרי, ויכתוב את כל הדברים האלה בספר: ויראה הספר אור לעת בוא השמש, ותבוא הטלוויזיה ותצלם את הדברים אשר כתב סמך היזהרי, ויעמדו להקרינם בערי מקלטי הטלוויזיה. וייצא מבין הצופים אליהו התביני, ויזעק הצבי ישראל על מסכיך חלל, איך נפלו ערכיך: ויכנסו את מועצת רשות הצופים, וימליצו ליהושע להמר הזבולוני ולזקנים, שלא

ס. יזהר
בעמק עכור

להקרין את עלילת סמך היזהרי בערי מקלטי הטלוויזיה, ויצא אל נוכח העם המר הזבולוני, ויקדשם ביין הנסך וברכת המחנכים, ויהסם, ויאמר להם לא עוד תהא לכם התועבה הזאת בפסוקו של יום, לא אלמן ישראל בערי מקלטי הטלוויזיה. ויקח המר הזבולוני את סמך היזהרי ואת הדברים ואת הצילומים ואת בניו ואת בנותיו ואת שורו ואת חמורו ואת צאנו ואת אהלו ואת כל אשר לו וכל ישראל עימו, ויעלה אותם עמק עכור: ויאמר המר הזבולוני מה עכרתנו יעכרך יהוה ביום הזה, וירגמו אותו כל־ישראל אבן וישרפו אותם באש ויסקלו אותם באבנים: ויקימו עליו גל־אבנים גדול, ויקראו שם המקום ההוא עמק חטלוויזיה העכורה עד היום הזה.

בחטף

פנשו גלאיוס

● בתיאטרון הקומה השלישית ביפו עומדים להעלות החודש מחזה מקורי הקרוי הכובע שאותו כתב, ביים וצייר **מוטי אוורבוך**. אירוע נוסף שהחל רץ במקום הוא הצגת־היחיד של השחקנית **סטלה אבני**, שבה היא מגישה ערב בשם זמן רע לליריקה וקוראת משיריו של **ברטולד ברכט** שתורגמו לעיברית בידי **בנימין הרישובסקי**. שירים אלה עומדים לראות בקרוב אור בספר ● מסתבר שגם לסיפרות העיברית שוליים פאשיסטיים, בדומה לכל ספרות אחרת. דמות המתאמצת להוכיח זאת, מבלי שאלי הימין חוננה בכישרונות יוצרים, היא המחזאי־לשעברוס **בנימין גלאי**, המדדה בהצלחה מזה שלושים שנה בעיקבות רבו, מורו ומשבחו **משה שמיר**, מגדות השמאלוס הסטאלי־ניסטי לעבר הימינוס הגרינברגי. ברשימה שפירסם גלאי במדורו במעריב על הכוונה להקרין בטלוויזיה את חירבת חיזעה, כתב: „שוב אין כוח בעולם — לא עליון, לא תחתון, לא מבול, לא רעידת־אדמה, לא דיון בכנסת, לא דעת קהל — היכול לעכב בידי האנשים היפים מלשדר את סיפור חירבת חיזעה. השיילוקים שלנו תובעים את ליטרת הבשר של חירויות הדמוק־

בנימין גלאי
חירבת חיזעה יוק!

רטיה... חירבת חיזעה אינה מצויה על גבי המפה ואינה מצויה, משום שאינה קיימת. חירבת חיזעה לא היתה ולא נבראה...“ הגיב על קטע זה של משורר נודע, וציין: „לעומת זאת, סדום סיטי • קיימת על המפה, וראש העיר שלה דון שמירוס ונושא־כליו פנשו גלאיוס מנסים, בעזרת כידוני הסיפרות שמעודם לא היטיבו עם איש, להילחם בטחנות־הרוח של אשת לוטוס, מבלי שיהיו מסוגלים אפילו לחלל את בתוליה...“ ● המחזאי **יוסף מונדי** התייחס בתוכנית דיעה אישית בגלי־צה“ל, תחת הכותרת הבולשיט האנגלי והתיאטרון המקומי, לאופן שבו מאכיל מנהל תיאטרון ירושלים, **אביטל מסינזון**, בבולשיט אנגלי של סלט קטעים משקספיר את קהלו, והוסיף כי הוא ראה בדבר סימפטום של הריקנות שבה מחנכים מנהלי התיאטראות את קהלם. כזכור ייבא מוסינזון, לפני כחודשיים, להקה של שחקנים ברימים, שהציגו קטעים ממחזותיו של שקספיר בביצוע לקוי וגמגמני, והפכו הצלחה מיסחרית.

• מחזה בארמית מאת: בנימין גלאי.

מאת דן טומר

• בראיון לעיתונאי בריטי אמר בוריס פסטרנאק: „הברית החדשה חשובה בעיני מהברית הישנה. הברית החדשה היא, בשבילי, העתיד.“

מיכתבים לציפי

מה קרה לי, אתם שואלים. מה קרה לשוליית־הקוסם, אני סבורה. פשוט טבעתי בערימות המיכתבים שלכם. רק שלי לא אירע הנס והקוסם עצמו לא הופיע להושיענו. כשלא יכול־תי עוד אמרתי פוס־ולא־משח־קים. כמה אפשר לקרוא שוב ושוב את הדברים שחוזרים על עצמם ?!

לפני שהסכמתי לחזור החל־טתי לשים פס על העבר. המיב־חר שלפניכם הוא מה שהצלחתי להוציא בלייגד מתוך הערימות. אבל זה הסוף. מה שהיה — היה. מי שירצה לראות את חכתו מושלכת שוב אל אוקיא־נוס המין הנגדי, דרכי, שימריח את עצמו, במחילה, ויתאמץ לכתוב דברים קצת יותר מרת־קים ומקוריים.

אני מתחילה לחלק מיספרים מחדש. אבל לא הקודם יזכה, אלא המלהיב יותר. ראו, הוז־הרתם !

* * *

דרוש : פגז

אם את חושבת שאת פגז (1/11) מוכן להיות התותחן שלך.

וכשהוא אומר פגז הוא מת־כוון ל„אחת שיש בה המיזוג העדין בין פנימיות צרופה ו־מטען אינטלקטואלי מעל המ־מוצע לבין חיצוניות שיש בה אלמנטים של יופי מעל המ־מוצע."

התותחן הוא חייל, בן 21, „מקסים, יפה וגברה שיעניק עדיפות למצרפות תמונה שהן תושבות איזור המרכז."

אז תתאמצי ותשלחי תמונה שתעיד על „הפנימיות הצרו־פה" שלך.

* * *

לא מטורף מין

„אני מבין שצריך לעשות מאמצים נואשים כדי להיכלל במדורך." סבור (2/11). אולי להעמיד פני מטורף־מין, או משהו כזה. טוב, אז אני לא אעשה זאת. אני רוצה תשו־בות רק מבחורות נורמליות. ואני רק מקווה שלא תקלקלי לי בהערות הביניים שלך !"

אני ? ? ?

„בן 20, נמוך קומה, עם חוש הומור אבל לא לפי הזמנה מראש. יש לי עוד כמה תכו־נות, אך תמיד כשאני כותב אני שוכח אותן. אוהב בחורות כנות ולבביות עם קצת פלפל. כמו כן אשמח אם תהיה או־נוטה לחבב אוהדות של"י, אפילו לפני שאני מגלה את השקפתן."

אז תגידו בעצמכם : הוא זקוק לעזרתי כדי לקלקל ?

* * *

במזל מאזניים

עוד אחד שהראש שלו ב־כוכבים הוא (3/11). „אולי כאשר יש התעניינות גוברת והולכת באסטרולוגיה." הוא מסביר, „מדוע שאותם קוראים וקוראות המפנים את מכתביהם

מיכתבים לפירסום במדור יש להפנות לכתובת „מיכ־תבים לציפי", ת.ד. 136 תל־אביב. מיכתבים למכותבים במדור יש לשלוח במעטפה כפולה. על המעטפה החיצו־נית יש לרשום את הכתובת הנ"ל. על גבי המעטפה ה־פנימית, מבויילת בבול של 75 אגורות, יש לרשום את מיספרו הסידורי של המכו־תב, רצוי בספרות קטנות, בפינת המעטפה.

אל מדורך לא יציינו. בנוסף לגיל, בני איזה מזל הם. אפשר בהחלט לוותר על תיאורים באנאליים של איך הם נראים ויזואלית. את מי זה מעניין ? בכל אדם יש יופי וכיעור האופייניים לו, צריך רק למצוא את זה ולדעת להתבונן, לא לתאר במילים."

הוא עצמו עושה את הס"פ־תח : „בן 28, מזל מאזניים, שעת לידה עקרב ; גרוש + ילד בן שש וחצי וילדה בת ארבע. עוסק באמנות פלסטית, ציור (סוריאליזם בשמן), רי־שום (פחם, טוש ועפרון — ריאליסטי) וצילום (בשחור־לבן). פרנסה : מהאמנות, רו־הנית וכלכלית. להפגת המתח עושה כל העולה על רוחי : נסיעות, טיולים, מוסיקה, אסט־רולוגיה, וכירומנטיה. בשלושת החודשים האחרונים דבק ב־ראשית דרך הלמידה. להיות תלמיד טוב." יש שוחפה ?

הדת של"י. איני מתכוון לשו־חח עמה על פוליטיקה — פשוט גיליתי להפתעתי שאני

מיכתב פרס

לא אלמן אלביס

פעם, בפרהיסטוריה, עשיתי את הטעות הגורלית וליגלגתי על פולחן האליל המנוח אלביס. קיבלתי את המכתב הבא, המוכיח כי אלביס אולי בר־מינן אבל בטח לא אלמן. וזה מגיע לי, תאמינו לי :

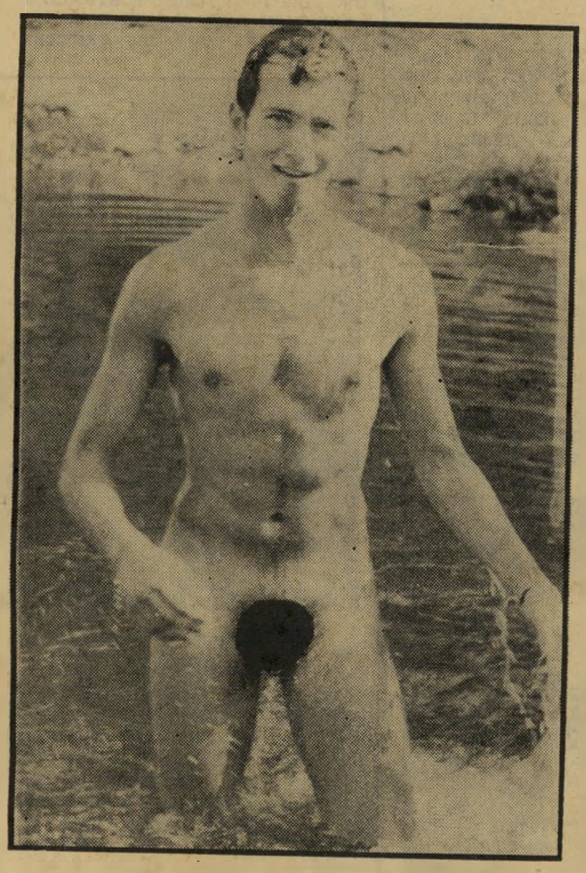
„מברכות אותך לשנה החדשה, אך מתנגדות בכל תוקף לדעתך הבזויה שמלך הרוק אלביס פרסלי הוא יפהפיה ואיננו חושבות שיש לו אלף שיניים. אין זה מצחיק כלל וכלל שקם דור חדש של מעריצות, שגילו את אלביס רק אחרי מותו ואינן יכולות להירדם מבלי שהוא יחייך אליהן מעל המיטה. להיפך, זה מראה עד כמה גדולה ההערצה אליו גם אחרי מותו.

„אגב, אנו המעריצות ראינו את תמונותיו של אלביס בימיו האחרונים והן אינן גורמות לנו לביעותי־לילה כלל וכלל. אך תמו־נתך שלך גורמת לנו לא רק לביעותי־לילה אלא גם לזעזועי־מוח חוזרים ונשנים כל אימת שאנו נזכרות בך. „הנחמה היא בזה שאת מרכיבה משקפיים על הפנים האיומות שלך ולכן איננו מזדעזעות כל כך. רק המשקפיים מעידות שמסתתר מאחריהן פרצוף ולא, היינו חושבות שזה משהו אחר.

„מאמינות שמכתבנו זה ישמש לך אזהרה לפעמים הבאות בהן יעלה במוח הציפור שלך לכתוב על אלביס עוד משהו שטותי וטיפ־שי. אם אין לך מה לכתוב, אל תכתבי בכלל ובטח לא על אלביס. האומץ דרוש לנו לא כדי להביט על פרצופו של המלך, כפי שטענת, אלא על פרצופך המבעית."

אחרי זה נותר לי רק להתנצל בפני המנוח. ואם עובדות־האליל היו מצרפות למכתבן גם כתובת, היו ודאי מקבלות גם את הפרס המגיע לאלה הזוכים במיסגרת זו.

השבת אבידה

את התמונה המצונזרת הזאת קיבלתי מגלץ. מי זה גדין ? תשאלו בקיבוץ עין־שמר, שם כולם מכירים אותו כך. אלא שגדין זה לא שיגר אלי את התמונה להנאתי הפרטית או להנאתכם. הוא מבקש, פשוט, לקיים מיצווה. זו של החזרת אבידה. וא, לא התמונה אבדה לגיבורנו שבתמונה, אלא צניעותו, טוען גדין המוסיף : „את הדוגמן חזה תפסתי באחד מסיורי בארץ. אולי אחד מקוראיכם הנכבדים יזהה עצמו ויזכה בתמונה זו ובני־ספות, ללא צנזורה." למה סבור גדין שהאיש נמנה עם קוראי — את זה אפשר יהיה אולי לדעת רק למראה הבכורי מצונזרת.

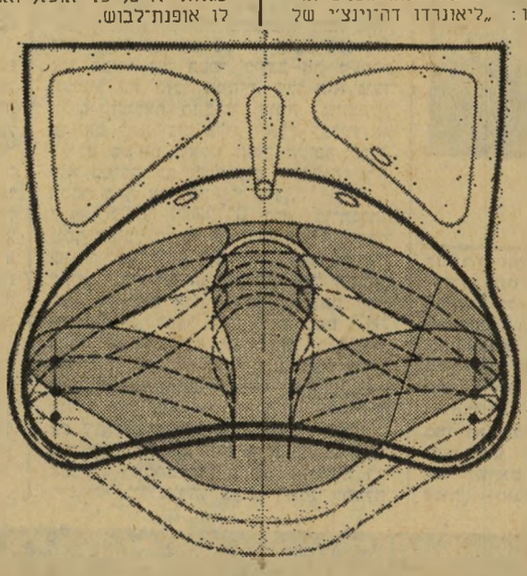
הפילוסופיה של חדר האמבטיה

לא מתארת לעצמי שכשאתם הולכים לחדרי הנוחיות מה שמדאיג אותכם זו הפילוסופיה של האסלה או הבידה דווקא. יש דברים יותר לוחצים באותם רגעים.

אבל לכשתשתחררו כדאי לכם, לפעמים, להקדיש כמה דקות של מחשבה לעניין. האם אביזרי אותם תאי־בידוד הנק־ראים משום מה חדרי־נוחיות, באמת תורמים משהו לנוחיות הבנאדם ? האם העובדה שאותם כלים בדיוק משמשים בבתי־כלא ובארמונות — אולי ב־הבדל של צבע וחומרים בלבד — אינה מצביעה על כן שאי־שם במרוצת הצביליזציה הפ־סיקו לחשוב על פיתוח המית־קנים שבני־אדם משתמשים בהם יותר מכל ?

היום כבר מכניסים חיים לצינוקים האלה בעזרת מוצרי חרסינה וקרמיקה צבעוניים. אבל רובם נותרו מקומות להימלט מהם ולא לבלות ב־הם.

עכשיו, יש חדשות בעניין הזה. מעצב המוצרים האיטלקי הנודע לואיג'י קולאני, החליט לחולל מהפכה באמבטיה וב־משתנות. קולאני נחשב היום כאחד מגדולי (ויקרי) מעצבי־המוצרים באירופה. מכנים או־תו : „ליאונרדו דה־וינצ'י של המאה ה־20". וזה מפני שעד היום הספיק לעצב כבר מטו־סים, מכוניות־מירוץ, רהיטים, עגלות־ילדים, כלי־אוכל, ואפי־לו אופנת־לבוש.

בארץ, עד כמה שאני יוד־עת, יש רק אדם אחד, שיכול היה להרשות לעצמו לרכוש מוצר מקורי של קולאני. זהו סמי פלאטו־שרון, שמיטת חדר־השינה שלו עוצבה בידי קו־לאני.

אחרי שעיצב כמעט כל מו־צר, הגיע קולאני גם לחדרי־הנוחיות. שם גילה שצורת אביזרי הסניטציה המקובלת לא רק שאינה אסתטית, אלא שב־ניגוד למה שהאמננו עד כה, אפילו אינה פונקציונאלית.

ישב קולאני וחיבר את מה שקרוי „הפילוסופיה של חדר האמבטיה" ועל פיה עיצב אבי־זרי סניטציה חדשים, כמו, כיור שניתן להתרחץ באמ־צעותו מבלי להתכופף ומבלי לגרום לשטפונות מסביב ב־מהלך הרחצה (ראה ציור).

„שעה באמבטיה, שווה לש־על על ספת הפסיכיאטר," טו־ען קולאני, „לגבי אנשים רבים זהו המקום היחיד בו הם נמ־צאים לבדם, מבודדים עם עצ־מם לבד. הכלים שמסביב חיי־בים לשרת ייחוד זה."

אז בפעם הבאה, כשמשהו לוחץ לכם בפנים, ואתם רצים לחדרים ההם, כדאי שתזכרו שיש גם פילוסופיה בעסק הזה.

נערת היופי

שבועון הבידור לכל המשפחה

להיטון עולם הקולנוע

פרס נסיעה לחו"ל לכל המועמדות הסופיות!...

הציגי מועמדותך לתחרות

נערת היופי של ישראל '78

הנערכת מטעם "להיטון-עולם הקולנוע"

כל המועמדות הסופיות בתחרות תזכנה בכרטיסי טיסה חינם לאיי יוון ובחזרה, בנוסף למתנות יקרות ערך רבות, הכוללות מערכות לבוש, תכשירי איפור, תכשיטים ועוד.

כיצד להשתתף בתחרות

כל נערה יפה, השאית להציג מועמדותה (פרט לנשואות או אמהות). המעוניינות להשתתף בתחרות מתבקשות לשלוח למערכת „להיטון— עולם הקולנוע", ת.ד. 30103 ת"א, תצלום גוף שלם ותצלום פנים (רצוי צבעוני) וכן פרטים כגון: שם, תאריך לידה מדוייק, כתובת מלאה ומספר טלפון. נא לציין ע"ג המעטפה „עבור נערת היופי".

פרס לממליץ: טלויזיה 12" ZENITH

עם מעגל הקסמים תוצרת ORC

אם הנך מכיר(ה) נערה יפה, העונה לדרישות התחרות, כדאי לך להמליץ עליה בפנינו. אם הנערה תזכה בתואר „נערת היופי של ישראל" — אנו נעניק לך **מכשיר טלוויזיה נייד שי חברת „זניט"**. אם היא רק תיכלל בין 18 המועמדות הסופיות בתחרות נעניק לך פרס כספי בסך —.200 לירות.

אל תחמיצי את הזדמנות חייך!

בחיפה מכיר אותה כל ילד: ציונה גסט, ימאית, במאית, שחקנית, טרמפיסטית בינלאומית, בעלת בוטיק וסתם עושה חיים

שאו נס ציונה

שמה פס ציונה גסט, בת־בלי־גיל, שמה פס על כל העולם, עושה ככל העובדה שהיא אשה נשואה ואם לתינוקת, נסעה לשבועיים לאירופה וחזרה כעבור שנה. העולה על רוחה, כשהתחשק לה לשוטט בעולם ציפצפה על

ח יפה האדומה החליפה כבר מזמן את ציבעה המקורי, ויש אומרים כי הפעמים היחידות שבה חוזר הסומק ל־לחייה הן כאשר מזכירים לכרמל את עברו הסוציאליסטי, והוא מסמיק מבושה. אך יחד עם זאת נשארה חיפה, במעמקי ליבה, עיירה קטנה המחולקת לשלושה: העיר התחתית, הדר והכרמל.

ושם, על הכרמל, בנו מיגדל שראשו ב־שמיים והוא המסמל את מיקומה המדוייק של אוניברסיטת חיפה. לא הרחק מן המיג־דל, שכונת היוקרה דניה: בתי־פאר ה־פזורים על צלע ההר ובחזיתם מכוניות אמריקאיות. כאן גרים העשירים החד־שים. הוותיקים מתגוררים עדיין באחוזה.

והעשירים החדשים אומנם מחזיקים ב־בתים נוסח סביון ובמכוניות נוסח פלאטו־שרון, אך נותרו חיפאים בדם, ולמרות שהם מסתובבים חופשי בין רומא, פאריס ולונדון, קופצים לניו־יורק וללוס־אנג'לס כדי לספוג קצת אוויר חוצלארץ ואפילו מבלים מדי פעם בתל־אביב, הם עדיין מתקשים לעכל את אחת הדיירות החד־שות של שכונת היוקרה שלהם.

זוהי ציונה גסט, ואין בחיפה ילד שאי־נו יודע מיהי. ציונה היא מוסד ו„הקיוסק" שלה (כך היא מכנה חנותה הקטנה שבמר־כז הכרמל, שם היא מוכרת, בצד סמר־טוטים אופנתיים, גם חפצי־אמנות ורהי־טים עתיקים), הוא מקום המיפגש של ה־

הימאית ציונה גסט בחברת עמיתיה, על אוניית־הנוסעים **תיאודור הרצל**. ציונה עבדה על האונייה שנה שלמה ובעלה מזה 25 שנה, אריה, מנכ"ל חברת־ספנות, טיפל בילדה.

השחקנית ציונה גסט (מימין) עם אחי גרוטס (משמאל), כשהיתה חברה ברביעיית הבנות של **מועדון התיאטרון** החיפאי. ציונה נזכרת בנוסטאלגיה בתקופה זו, אך טוענת כי היא שמחה שנפטרה מהמיקצוע הזה.

הבמאית ציונה גסט מביימת קבוצת שחקנים להצגת הילדים שלה. היא שימשה ב־משך 15 שנים כמנהלת הצגות ועוזרת־במאי בתיאטרון חיפה, אך נאלצה לביים מחוץ לעיר ואז גם התפטרה.

בעלת הבוטיק

במרכז הכרמל מחזיקה ציונה בבוטיק שאותו היא מכנה „הקיוסק". בפתיחת החנות העבירה מביתה את כל רהיטיה ואת כל בגדיה, ומכרה אותם. כעת היא חורשת את הארץ בחיפוש אחר חפצי־אמנות, רהיטים עתיקים ובגדים, ומלבישה את הבוהמה של חיפה. בתמונה, ציונה גסט עם הגימנזיסטית ליאורה גולדברג.

בעלת הכלב

ציונה בקומה השנייה של הבוטיק, עם כלב־הפודל היחסני שלה יוקי המנמצא בחברתה כל שעות היום והלילה. יוקי מתגורר עם ציונה, בעלה אריה, בתם בת ה־22 סיסי וחתול שחור ענק בשם **בלאקי**, בווילה ענקית הצופה אל יערות הכרמל.

בוהמה והבורגנות החיפאית המקומית.

ציונה היא בלונדית קטנה בת־בליי־גיל שבתה סיסי, בת ה־22, ועברה המפואר ברוך־האירועים הם העדות היחידה לעובדה שהאשה הזו, המדברת בקול צרוד והמספיקה לעשות הכל בבת־אחת, עברה כבר את העשור הרביעי לחייה. נכון, במבט מקרוב מסגירים הקמטים את גילה האמיתי, אך אצל ציונה אין זה משנה. היא דינמית של נעורים. לבושה כבת טיפש־עשרה, בג׳ינס מטולאים בתוך מגפיים, בחולצה זרוקה שמעליה וסט אופנתי, עטופה צעיפים מכל המינים והצבעים, היא דוהרת במכונית־הספורט שלה ברחובות חיפה ומושכת מבטים כאבן־שואבת.

ציונה מכירה את כולם, וכולם מכירים את ציונה. יש לה עשרות ידידים בכל רחבי הארץ והעולם — החל מעוזרו של שר־לשעבר בממשלת המערך וראש מיפלגה בהווה, וכלה בצייר זרוק בפאריס. הכל עולים אליה לרגל וסוגדים לה כמו לאלילה אמיתית.

אולי בתל־אביב היתה ציונה גסט נמעכת בין פרדריקה סגל לבין מנדי רייס־דייוויס, אך בחיפה היא מוסד.

והמוסד הזה, שאין עליו עוררין, מסיפק לנהל חנות, לחרוש את הארץ בחיפוש אחר מציאות, לשוטט ברחבי העולם כדי להביא בגדים זרוקים עוד יותר מאלה שניתן להשיג בתל־אביב, ולגדל בת. ציונה גם עקרת־בית ואשתו של אריה, מנכ״ל חברת־ספנות הלומד כיום מדעי המדינה באוניברסיטה, יחד עם בתו, באותה שנה ואצל אותם המרצים.

שנה זרוקה באירופה

אריה וציונה נשואים מזה עשרים־וחמש שנים ופעם, כשנשאל הבעל כיצד היה מסוגל כיום, בגילו, לחזור ללימודים, השיב בגון־שאלאנטיות: „מי שנשוי לציונה, מסוגל לכל."

ואכן, ציונה גסט היא בן־אדם חד־פעמי. היא הספיקה בימי חייה להיות ימאית ובמאית, זמרת ושחקנית ומנהלת הצגות בתיאטרון חיפה, ולהחליט — אחרי 15 שנים של עבודה בתיאטרון — שנשבר לה, לקום לעזוב את הכל.

כשבתה, סיסי, היתה בת שנה בלבד, החליטה ציונה, ילידת בת־גלים שבחיפה, כי הגיעה העת לראות את העולם. כיוון שהבעל עבד אז בחברת ספנות, היה לה כרטיס חופשי והיא הפליגה לאירופה לטיול בן שבועיים.

על מה שהתרחש במשך השבועיים הללו מספרת ציונה: „נסעתי לחוץ־לארץ בפעם הראשונה בחיי, ונפקחו לי העיניים. הגעתי לפאריס, ואמרתי: ׳זהו, אני נשארת כאן.׳ גרתי בפאריס איזה שלושה חודשים, ונסעתי בטרמפים ללונדון. הגעתי, אמרתי: ׳זהו, פה אני רוצה לחיות.׳ נשארתי בלונדון איזה שלושה חודשים. הייתי זרוקה, ולא מנאפאס. הייתי היפית כשעוד לא ידעו בכלל מה זה.

„חרשתי את אירופה בטרמפים, ובמקום כעבור שבועיים, חזרתי הביתה כעבור שנה. אריה, בעלי, טיפל בינתיים בתי־נוקת. הוא הבין שאם אני עושה מה שאני עושה, סימן שאני זקוקה לזה. בספרד שהיתי כמה חודשים. גרתי על החוף והכרתי המון אנשים. היה שיגעון."

אך יצר־הנדודים של ציונה גסט לא נרגע כתום שנה זרוקה באירופה. היא קנתה בית, ללא ידיעתו של בעלה. המישפחה הצעירה נכנסה לחובות, וציונה החליטה לשלם את החובות. „הרגשתי שזו האחריות שלי לצאת מהם, כי אני הבאתי אותם," היא אומרת. היא החלה עובדת כימאית על אוניית־הנוסעים תיאודור הרצל, והיתה מגיעה הביתה לחופשות כמו כל מלח מן השורה.

כשירדה מן האונייה, עבדה כשחקנית במועדון התיאטרון ואחר־כך, כשהוקם תיאטרון חיפה, הצטרפה ועבדה בו כעוזרת־במאי וכמנהלת־הצגות. היא נחשבה מיקצוענית ממדרגה ראשונה, ולעיתים השתתפה בעצמה בהצגות. היא היתה ידימינם של במאים רבים, ביניהם הבמאי האנגלי מייקל אלפרדס והבמאית נולה צ׳לטון. בביתה של ציונה שבבת־גלים התקיימו החזרות לרוב העשרים.

ואז, יום אחד, נשבר לה לעזור לבמאים אחרים והיא החליטה לביים הצגה בעצמה. התיאטרון לא איפשר לה זאת לדבריה, והיא תולה את האשמה במנהלו, עודד קוטלר, שלא היה מוכן לתת לה צ׳אנס. היא נטלה חופשה־ללא־תשלום, ביימה אצבה מחוץ לתיאטרון.

מספרת ציונה: „כל התיאטרון בא לראות את ההצגה שעשיתי — כולם, חוץ מעודד. הבנתי שהם לעולם לא יתנו לי לביים שם, אז החלטתי לחתוך. לפני שאת חרט קניתי מייד מרתף במרכז הכרמל, לקחתי את כל הבית שלי, העברתי לשם ופתחתי חנות. נשארנו עם בית בלי רהיטים, אני נשארתי עם ארון בלי בגדים אבל זהו, עזבתי את התיאטרון."

לא היה זה השינוי היחידי שביצעה ציונה בחייה. אז יחד עם החנות שפתחה, היא החליטה לעזוב את ביתה שבבת־גלים. הבעל והבת תמכו בהחלטתה, והמישפחה שכרה וילה ענקית באחד המקומות היפים ביותר בחיפה, שכונת דניה. שם, על צלע ההר, מול נוף של יערות, סלעים ומערות, מתגוררת עתה המישפחה המאושרת עם כלב פודל יהיר בשם „יוקי" וחתול שחור שמן ששמו „בלאקי".

אומרת ציונה: „כשאני מגיעה הביתה מהמזבלה של החיים, מורידה את הסמרטוטים ורואה את הנוף האגדי הזה מסביב, אני מבינה שלמרות החרא, למרות העשן, למרות המילחמות ולמרות בגין — כדאי לחיות!"

סנדוויצ׳ים במקום חשיש

ציונה גסט דיעות פוליטיות מוגדרות. היא מתעבת את ראש־הממשלה מנחם בגין, היא בעד מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל. היא רואה בעין יפה יחסי־ידידות שמפתחת בתה הסטודנטית עם סטודנטים ערבים, ואומרת: „אם סיסי תבוא הביתה ותגיד לי שהיא רוצה להתחתן עם ערבי, אגיד לה דבר אחד: ׳שיהיה לך במזל, אבל בארץ אחרת. קחי את החבר שלך ולכי מפה, כי פה אין לכם עתיד׳."

ציונה היא סמל ודמות לאשה המשוחררת. בתה מכנה אותה ואת בעלה ב־שמותיהם הפרטיים, ומספרת בחיוך כי היתה זו היא שהכינה תמיד כריכים וקפה לאמה, לפני שהלכה לבית־הספר בבוקר, ולא להיפך, כמקובל.

מספרת סיסי: „פעם ביקשתי מציונה שתכין לי סנדוויץ׳ לבית־ספר, כמו כל האמהות. היא הסכימה, בתנאי שאכין לה ארוחת־בוקר. אני הכנתי קפה, הבאתי לה למיטה, סרחתי על טיגון הביצים והכנת סלט. אחר־כך היא קמה, והכינה לי בק׳צ׳צ׳אק סנדוויץ׳ מחורבן. אז החלטתי לא לבקש יותר סנדוויצ׳ים."

ציונה צוחקת ואומרת: „כן, כך היא התמרדה, הבת שלנו. היא הודיעה לנו שמהיום והלאה אין ארוחות־בוקר למיטה, ושאנחנו צריכים להכין את הארוחות שלנו לבד. גם כן מרידה," היא פונה אל הבת, „לא יכולת להתחיל לעשן חשיש, כמו כל הילדים? באמת!"

הלקוחות

ליאורה גולדברג (ימין) ותמרה נימצקי (שמאל), שתי גימנזיסטיות מחיפה הנמנות עם הלקוחות הקבועות של הבוטיק של ציונה, לבושות תחתוני־תחרה וחולצות תואמות. הבנות הגיעו לבוטיק עם חולצות בית־ספר, יצאו מתוכו כשתי דוגמניות מיקצועיות המגיחות מדפי ירחון־אופנה.

אף אחד לא יכול לתופף כמו אהרל'ה קמינסקי.
חוץ מהסטריאו שלו.

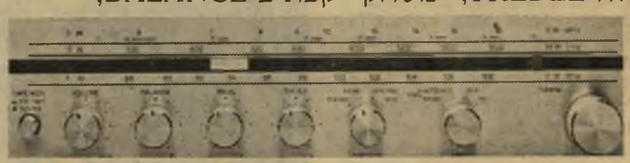

אהרל'ה קמינסקי יודע מהו ביצוע מושלם.

כמי שנמנה על צמרת נגני הג'אז והפופ,יודע אהרל'ה כמה נסיון, ידע ומאמץ דרושים כדי להגיע לשלמות מוסיקלית שאפשר להתגאות בה.

"כאיש מקצוע", אומר אהרל'ה, "אני מעדיף את מערכת הסטריאו S.G. 2080 של נשיונל. אני מאזין למוסיקה מתקדמת מכל העולם, מתקליטים ומקסטות, וחשוב לי במיוחד לשמוע את הביצוע המדויק,ממש כמו בהופעה חיה.
כשאני רוצה להתרכז בכלי מסוים בתזמורת, או בתחום מסוים של צלילים—אני מכוון את ה-BASS וה-TREBLE, "משחק" קצת ב-BALANCE,

מוסיף VOLUME ואז אני מרגיש כאילו התזמורת מנגנת ממש בתוך החדר שלי".
אהרל'ה קמינסקי יודע בדיוק כיצד צריכה להשמע מוסיקה טובה. אחרי הכל, הוא "עושה" אותה במו ידיו.

וכשאהרל'ה קמינסקי מאזין לאהרל'ה קמינסקי במערכת הסטריאו S.G. 2080 של נשיונל, אפשר להיות בטוח שהביצוע יהיה מושלם.

National

צעד קדימה אל המחר.

S.G. 2080

רדיו AM/SW/FM/FM stereo • מנגר 108 וואט • פטיפון אוטומטי •
טייפ קסטות סטריאופוני עם "DOLBY" • זוג רמקולים 2 Way משובחים

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

NL-NC

מיסעדה

אורגיה של סוכר

תמצית החינוך שאב רומני מעניק מס־תכמת בארבע מילים, שאותן הוא משנן לבתו בלי־הרף: „שלא תתחתני עם פרענק!" המיסכן יודע את אשר הוא סח: מאות שנות כיבוש תורכי הותירו את הרומנים עצמם, אומה של פרענקים — כלואים בתוך עור לבן. ההשפעה המיזרחית הלוהטת, היא מן המפורסמות.

כשרופא קופת־חולים שומע, למשל, פציינט מצהיר: „אשתי רומנית," הוא רו־שם לו חדש בית הבראה דחוף, ולא שו־אל שאלות. גם אין זה מיקרה שדווקא ברומניה פותחה תרופת הנעורים. קיים יותר מבסיס לחשד, שאנה אסלן המציאה את הנרוביטל שלה רק כדי לאפשר לבני־עמה להמשיך עד שיבה — בתחביב ה־לאומי. אפילו העוגות של ארץ זו יצאו בטעם ממזרי. אלו מיוצרות במזיגה פנ־טסטית של עידון ויגאי, ופיקנטיות מיז־רחית.

נזכרתי בכל זאת כאשר נכנסתי לקונ־דיטוריית לונדון לרדת כסח על העוגות. העסק שוכן כבוד ברחוב בן־יהודה, נדמה לי חמישה־שישה בתים מפינת ז'בוטינסקי, לכיוון אלנבי. לשאול בסביבה. כל אחד מכיר. מחלקים שם עוגות בקצב מסורף, וכל רומניי הארץ מתגודדים בשקיקה.

בקיץ, הומה המקום מתמכרי סוכר. טסים גדושי קצפת, עוגות ופארפה, מתעופפים מעל ראשי החוגגים ואשה שמנה, עם שפמ־פם רומני טמפרמנטי, מבושלת מחום, או־רזת מאות חבילות. בין כל־כך הרבה עו־גות ורומנים, קשה להיות עצוב. העם הזה פשוט מת על החיים. כשכל בוקרשט שם. משפריצה העליצות מן הקירות.

השפה הרישמית בעסק היא מובן רו־מנית, אך בתור מחווה מיוחדת לקליינטו־רה המקומית, מחזיקים בעלי המקום מלאי חרום של איזה מאתיים מילים בעיברית, כשהם מצליחים לבצע עם זה קומבינצ־יות מסחררות.

השפע המוצג לראווה מהמם גם זוללים ותיקים, לכן, בחירוף־נפש, בהקרבת כל החלטות־רזון, אצא לטיול מאורגן בין ה־מוקשים.

ואלה שמונה הפצצות, שאין לסרב להן לעולם.

קטאיף — הרומנים מתים על זה. מה זה מתים? אפילו באמצע חלום יגירו ריר אם ישמיע ליד אוזנם את הברות הקסם. העסק מורכב משתי שיכבות חו־טיטי מאפה פריכים דקיקים, ספוגים סי־רופ בקלאווה עדין, כשבאמצע, שיכבה אדירה קצפת. אוח!

אמנרינה: עוגת קוביה, עונה בול על הצורך ב„משהו מתוק". עטופה מכל צדדיה פונדן שוקולדי נוצץ, העושה את הסיפור לכל־כך כדאי. יופי של טעם.

שו־אה־יה־קרם: גירסה מאד מיו־חדת של פרופיטרול. ערימה של חמישה כדורי מאפה, ממולאים קרם פאטיסרי משגע, דבוקים בעזרת מפל קפיא של קרמל זגוגי. טירוף של שילוב.

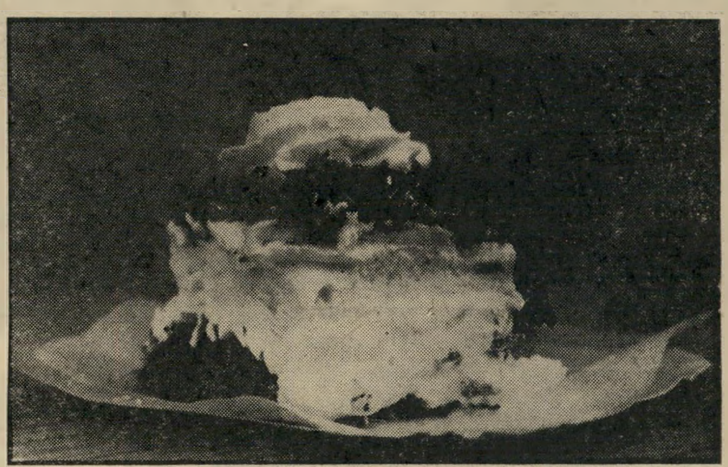
פראיוייה: אמרתי לכם שהתורכים היו שם. הנה ההוכחה. העוגה הרומנית הלאומית מורכבת מרולדת בצק־עלים מיו־חד, שוחה בתוך סירופ שושנים, וממולאת עד להתפקע באגוזים וקינמון. עוגה רטו־בה, דביקה, ומשגעת.

קרם־שניט תותים: בעונת התות, מקציפים המון תות טרי עם חלבוני ביצים וסוכר, ותוקעים את זה בין שני דפי נפולאון. את הדפים מומלץ להעיף, ממילא הם אינם גירסה מוצלחת של מינם, ועיד אף פעם לא קרה שלא שרטו את החיך. את הקרם כדאי לחסל עד הסוף. טעמי אגדה.

מרנג: בעלי אוהב את זה, אז מוכרח להיות בזה משהו. זו עוגה לביס ביום. מורכבת משיכבות מרנג שבירות נהדרות, שוקולד וקצפת.

אקלר: לפני המילחמה, היתה בוקרשט ידועה כ„פאריס הקטנה". תואר זה הסב אושר לא־יתואר לתושבי העיר, שהחיים בה, התנהלו כמו בסרט ערבי על עשירים. עוגה זו היא שריד מטריף למגמות שרווחו, ואינן עוד. מאפה גדול בצורת לשון חתול, ממולא קרם פאטיסרי בטעם שוקולד, ומעו־טר פונדן נוצץ. שיגעון של דבר.

ז'פרה: שייך למחלקת „פרנצה" קומ־פלט. מעל ביסקוויט מעודן, מתרומם גליל שלם עשוי קרם פאריזיין, ואין מה לדבר על זה. צריך לטעום את זה. זהו. קיימים שם עוד המון סוגים אבל אני, מה לעשות, מתה רק על אלה.

ה-DARLING של הרומנים

בריאות

חילבה נגד סכרת

נזכרתי שיש לי בשק עוד גוזל־נפש מבריא, דליקטס. הפעם, כולו מיועד לחו־לי הסכרת. מה עושים כדי להוריד את רמת הסוכר בדם, להעלות את רמת הברי־אות, ולהרחיק את קו הגבול המסוכן שאחריו תמיד עומדת התוכחה המקובלת: „שוב אכלת כמו חזיר!" ובכן, זה פשוט.

בחנויות הקיטניות של השוקים, משיגים וקונים ח י ל ב ה. זוהי אבקה שחונה גס מצמח הגרגרנית, וטעמה מר כלענה. כל בוקר לוקחים כפית מלאה אבקה, מער־בבים בקצת מים, ושותים. חוץ מרווה נקי לסכרת, גם הראש יוצא מרווה מהעניין.

לא צריך יותר לקרוא ספרים שמנים ומתישים. לעלוע אחד, ותופסים מה זה סבל עולם ומדווי אנושות.

יש גם דרך נעימה יותר לאכול את ה־עסק, והיא בצורת חילבה, כמו שאוכלים התימנים. אם איזה תימני ישבור את ה„אומרטה", ויגלה לנו איך מבשלים את זה, אני מתחייבת לפרסם, בצירוף זר דפנה.

אימהות

איך בולעים גלולות

ההכנות הנפשיות ההיסטריות לפני בלי־עת גלולה, איגן נחלתם הבילעדית של ילדים. מבוגרים רבים עורכים שערוריות לבני־מישפחתם, המתעקשים להלעיט אותם גלולות בזמן מחלה, ואינם דואגים לפרק אותן לגורמים מיקרוסקופיים תחילה. הם לא אשמים. הסרבנים. החנקו־פוביה משתו־ללת להם בראש.

מה פיתאום גלולות עם מים?

ואם בגדולים מדובר, הרי שאצל הקט־נים, על אחת כמה וכמה.

האינטליגנט המצוי מגיח כבר מהרחם. עם ידע בלים בשמירת אינטרסים של עצ־מו. סימכו עליו, שלא הוא יתן לאמו־הורתו לרצחו נפש. הוא יעמוד על ראשה של המיסכנה, המתמהה בגיגו בנתיחת גלולות, ויציבע לה על כל גביש מסוכן בגודל ראש גפרור. שום חינוך טכני לא יעזור. הנפות גרוגרת אדירות לאחור, פיתויים, הבטחות, כל אלה מובילים תמיד לסיכום אחיד: מאתיים ניסיונות־נפל, בטן מתפוצצת ממים, אם וצאצא צורחים — כל אחד ממניעים שונים — וגלולה במצב חציי־רקוב המועברת לריסוק.

ובכן, כל הסצנות האלו יכולות לעבור מן העולם, עם הכנסתו לשימוש פעיל של הפטנט הבא: מסתדרים בפוזה של קוסם, ומראים לצוציק את הגלולה. לא שוכחים להצהיר הצהרה דרמאתית כגון: „יכשיו אמא תלמד אותך פטנט איך לב־לוע גלולה בלי להרגיש." שימי לב, ב־מילה „פטנט", כבר השכבת אותו מהערצה.

נותנים בפיו משהו לעיס ואכיל, בכמות של ביס קטן בלבד, מן המחלקה שהוא הכי אוהב. מבקשים אותו ללעוס היטב, ולפני שהוא בולע, ממש לפני, לסדר לעצמו את הכדור בתוך התערובת. מס־בירים לו שהכדור המיסכן מתחבא בתוך האוכל, ובשום פנים ואופן לא יוכל להי־נצל מתוך הבטן. הרוצה הקטן יקבל מוזה, ויבלע את זה על המקום.

מקרמה שהחיינו והגיענו

אם עד עכשיו דיפדפה חובבת המקראמה המקומית באלבומים זרים, עם חרטת אמת בנשמה בגלל שעורי אנגלית אבודים — מעתה היא יכולה לעזוב ענייני חרטה.

רבקה לנדן הוציאה, בעיברית, ספר ב־הוצאה מפוארת, במיטב מסורת שבועוני־חוץ, ובו היא מסבירה איך עושים מק־ראמה. הספר מלווה תצלומים ציבעוניים מפורטים, ואפילו דביל מושלם מבין את ההוראות הברורות.

זה דווקא יופי, כיוון שרוב הספרים מסוג זה לוקים בדפקט אחיד: בגמר העיון, ברור מעל לכל צל של ספק שהמחבר יודע את אשר הוא סח, אבל שאר האנו־שות — לא־כל־כך.

עיקר שכחתי. למי שלא יודע ממקראמה, אלה הן עבודות־קשירה מפוארות שהילדה עושה בבית־הספר, והאמא צריכה לגמור בבית, אחרת אין ציון במלאכה. מקראמה זה גם הדבר שתופס חצי שנה את הסלון, ולאף אחד אסור לדרוך שם, כדי לא לסבך את החוטים. מה עוד אני יכולה לספר על המקראמה? אה, כן, זה עושה יבלות. זהו זה. מי שבכל זאת רוצה לדעת יותר על המקראמה, שיקנה את הספר. אני, את כל הידע האישי בנדון, שפכ־תי בזאת.

צריך חוטים של קילומטר

פטנטים

איך מפסיקים באופן הכי מוחלט ובדוק בעולם - שיהוקים

ראשית, כיוון שתמיד מתבלבל לי ה־שיהוק בגיהוק, אני חייבת להצהיר שמדו־בר באותם היק־היק שיוצאים מכל קונט־רול ברווחים משנקים, ומשגעים את ה־בן־אדם הפי יציב. מעבר לגבול הדקה. הפולקלור העממי, בצר לו, המציא המון שיטות מטופשות שעזרו כמו כי־סות־רוח למת, אלא שביצוע הפנטסיות. נתן לפחות את ההרגשה שעושים משהו בקשר לעסק.

יותר מדי מים בלעתי לחינם, מכדי ש־אאמין שהם עוזרים. מה שכן עוזר, בא־ר־פן מנידי ומוחלט, זה הפטנט הבא שגיליתי:

בבוא התקפת שיהוקים, מספיק בתור טכ־ניקה לעשות דקה אחת בילבד של מדי־טציה, וזה חולף! מי שלא יודע לעשות מדיטציה, שירוץ וילמד. אין מילים לתאר איזה כיף זה עושה במוח, חוץ מתוצרי־לוואי בלתי־צפויים כגון אלו.

הבן־אדם צריך לסבול רק דקה משי־הוק קולוסלי, ותיכף הוא קולט את מלוא משמעות הפסנט.

מספר 2111 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) שנה 42 ז' אדר א' תשל"ח, 15.2.78

יפורו האישי של

ימי תבורי, הזמר

קיים הופעה תחת

ישמר של בלשים

אני חי מפשע!

שימי תבורי